

21. 09. 2015. god.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, poštovani ministre sa saradnicima, otvaram 5. vanredno zasijedanje u 2015. godini, sa dnevnim redom koji je predložila Vlada.

Kao što znate, taj dnevni red usvajamo u cjelini, bez mogućnosti izmjena, ocjenjujući svrhovitost vanrednosti u redovnim okolnostima.

Po dogovoru, danas radimo prve dvije tačke dnevnog reda : ***Predlog zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću i Predlog zakona o Centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu.***

Ministar je tu sa saradnicima. Imamo izvjestioce naših odbora: koleginica Azra Jasavić Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu , a Zakonodavnog odbora kolega Aprcović.

Želite li riječ?

Koleginica Jasavić želi riječ u ime Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem, poštovani predsjedniče.

Ovo je prvi put da se javljam kao izvjestilac povodom jednog zakona koji se donosi u Parlamentu Crne Gore, ovo iz razloga što je danas na dnevnom redu Zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnim djelatnostima i iz razloga što je ovo jedan od krucijalnih zakona za ozbiljnu borbu protiv organizovanog kriminala

i korupcije na visokom nivou. Ovo iz razloga što je ovo tema kojom se bavila Pozitivna i prije njenog osnivanja, na način što sam upravo kao član Foruma 20 10 i koordinator pravnog programa, prije tačno 10 godina pokrenula pitanje Demokratske partije socijalista koja je na jedan način koji je bio neprimjeren htjela da svede prošireno oduzimanje imovinske koristi na posljednjih 5 godina. Tada sam pokrenula javnu debatu preko Foruma 20 10 i došlo se do toga da u ovom parlamentu, prije nego što sam došla u Parlament, je upravo prihvaćen moj pravni stav i rezon. I između ostalog Pozitivna Crna Gora je osnovana zato što niko ne može u ime građana Crne Gore, koji glasaju za bilo koga, da otima od građana upravo ono što je njihovo. Iz tog razloga smatram da je vrlo važno da danas svi posvetimo veliku pažnju ovom zakonu. Pozitivna će ga svakako podržati, ali će imati i svoje primjedbe i instrukcije, poštovani gospodine Pažin, u kom pravcu dalje u normativnom smislu moramo raditi vezano za građansko-pravno oduzimanje in rem a ne in personam. To je nešto što će biti sljedeća ljestvica koju ćemo morati podizati i koplje i standard koji moramo podizati, a to će uraditi oni koji znaju i umiju. A vi gospodine Pažin znate i umijete a politička volja će biti ta koja će pokazati da li ćemo moći dalje u tom pravcu da idemo i da usavršavamo ove odredbe, iako ste vi u ovom zakonu negdje sa nekim odredbama, o tome ću govoriti kasnije, započeli taj dio, kada se govori o oduzimanju bez presude, ali na način koji moramo dalje doradivati. To će se pojaviti kao naša potreba vrlo brzo, to obavještavam crnogorsku javnost, sasvim sigurno i na tome ćemo raditi da bismo imali efikasnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou.

Već nekoliko godina mehanizmi za zamrzavanje i blokadu nezakonito stečene imovine predstavljaju jedan od prioriteta Evropske unije. Oduzimanje imovine je odlučujući udarac protiv nezakonitog bogaćenja i danas se smatra jednim od osnovnih mehanizama kojim se garantuje bezbjednost građana. Za efikasno

suzbijanje organizovanog kriminala neophodan je udarac u njegovu imovinu. Prvi koji je zastupao takav stav bio je sudija Đovani Falkone. Želim da u ime lično, u ime Pozitivne Crne Gore, ne smijem se usuditi u ime ovog Parlamenta, jer nemam na to pravo, ali u ime onih na koje imam, sasvim sigurno mogu, odam osobito poštovanje prema gospodinu pokojnom sudiji Đovani Falkone i njegovom saborcu tužiocu Barsoliniju. Poznato vam je da je upravo gospodin Falkone se zalagao da represivni pristup u borbi protiv mafije ne može sam po sebi biti dovoljan da bi se ona porazila. Ona se mora ekonomski poraziti, i to je imperativ ovog zakona, i to je imperativ Pozitivne Crne Gore, i to je imperativ osiromašinih, obespravljenih, gladnih građana Crne Gore, kojih je dosta. Ono što želim samo da kažem jeste da moramo ići u građansko-pravnoj materiji na način kako je to Italija išla. Ne možemo svakako ići na način kako su to oni za 20 godina radili i više, odnosno od 1956. godine to rade, ali moramo imati u vidu i slučajeve o kojima vi dobro znate, gospodine Pažin, pred Strazburom, koji su definisali ovu materiju, a to je Filipis protiv Velike Britanije i Raimondo protiv Italije. To će nam biti negdje primjeri kojim ćemo dalje normativno trasirati ovaj put. Jedino tako možemo na bolji način, od ovog koji ste predložili, a ovo je sada dobar način za ovu fazu, ali vam najavljujem već obavezu i bacam rukavicu, gospodine Pažin, vezano za usavršavanje normativno u ovom dijelu crnogorskog institucionalnog okvira. Znam da vi niste neko ko neće biti spreman da se na pravi način pozabavi ovim o čemu govorim. Ovdje je bilo govora, ja sam, pa kolege iz Mansa, prije svega kolege iz Mansa, pa kolege iz Demokratskog fronta, su govorili o krivičnom djelu nezakonitog bogaćenja. Vi ste imali svoj odgovor u vidu ovog zakona a ja smatram da moramo dati bolji odgovor daljim usavršavanjem ovih odredaba na način kako smo to postavili. Ne želim da zloupotrebljavam vrijeme, meni je ovo danas svečani dan, jer donosimo i raspravljamo o vrlo važnom zakonu, izvinite što pretjerujem, javiću se i kasnije, ali želim samo da ukažem

crnogorskoj javnosti da smo mi, a to sam govorila gospodinu Markoviću, zaista apsolutno ne rekorederi, nego smo na začelju u regionu u pogledu oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalom. To ću vam dokazati i kasnije kroz raspravu, samo želim da kažem da je u 2010. godini Italija od Vita Nikastrija koji je sarađivao sa jednim od glavnih mafijaša Mateom Denarom Cosa nostre, oduzela milijardu i 300 miliona eura, dvije i po godine je okončan taj sudski postupak. Neću koristiti i zloupotrebjavati više vrijeme, javću se danas puno, jer za mene je ovo ključno pitanje u mom parlamentarnom angažmanu, jer kompletna moja karijera i rad u ovom parlamentu sa ustavnim zakonodavstvom i sa sudskim zakonodavstvom je za cilj imala da se o ovom pitanju odrade stvari kako treba. Jer, onog časa kada budemo oduzimali imovinu od kriminalaca, neće više biti nezaposlenosti, siromaštva i neće biti više korupcije na visokom nivou, na koje se naši građani najviše u istraživanjima žale a to samo pogledajte istraživanja i vidjećete, a i građani treba da znaju, da nam je na ovom putu svako onaj saveznik ko nam pomaže, a to su i zemlje NATO alijanse i zemlje Evropske unije. Još jedan put izvinite, predsjedniče, i zahvaljujem na toleranciji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nekolike sugestije. Prva je, kada ste izvjestilac, a vi ste dobri da postavite standard u odnosu na druge, imate pravni autoritet i znanje, ne treba spominjati partiju kada ste izvjestilac i tada govorite u ime opštih stavova Skupštine i opšti stav Odbora, u kategorijalnoj ravni. Znači, u kategorijalnoj ravni gdje objašnjavamo institute i branimo te institute na isti način kako ste to uradili samo bez partijskog definisanja.

Drugo je, ne samo Italijani nego smo i mi skloni da slavimo samo mrtve a ne žive koji odrade čak i više. Treći čovjek koji je u toj priči je tužilac koji je sve te ubice i kriminalce doveo pod znanje prava, ne baš sve ali ogroman broj njih 400, ništa manje od toga,

koji je sada predsjednik Senata Italije, predsjednik Senata Italije, živ čovjek, prijatelj naš koji razumije Balkan, koji je napisao i knjigu o balkanu i tako dalje i tako dalje . Italijani su stigli dotle da ne možete pobjeći ni u smrt kada kradete, jer će vam imovina biti oduzeta, tako da su Italijani stigli do tog nivoa zaštite i obesmišljavanja zločina da ni odlazak kriminalca u smrt ne štiti njegovu imovinu po njegove nasljednike tako da imamo puno uputa, primjera, hrabrih ljudi, izuzetno hrabrih ljudi koji nijesu odustajali, skromnih, koji svojim životom pokazuju da borba za pravdu može biti trajna i uspješna.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, nimalo mi ne smeta što je kolegistica Azra Jasavić govorila značajno duže nego što je bilo neophodno, pretpostavljam kao izvjestilac u ime Odbora. Nije mi smetala ni ta mala zloupotreba, jer da budem iskren odgovara mi takav jedan potpuno otvoren odnos prema organizovanom kriminalu, ali mi je malo zasmetalo ovo što se na jedan a rekao bih vrlo brižljiv i pažljiv način obraćamo susjednoj makar morem susjednoj Italiji i odajemo poštu prvo mrtvima. Evo, vi ste se pridružili sa poštovanjem i prema živima. Mene je malo sramota što nakon 25. godina demokratije u Crnoj Gori nemamo kome da odamo poštu, ni živom ni mrtvom u borbi protiv organizovanog kriminala. Moram vam reći ima ko u Italiji to da radi, a ovo smatrajte i mojim konkretnim povodom i uvodom u današnju raspravu. Mala je zloupotreba, smeta mi i nedje me boli zbog toga što moramo da se pozivamo na Italiju a u Crnoj Gori treba da ćutimo, još da slavim što nakon 25 godina hajke organizovanog kriminala, eto možemo da se usudimo da odamo priznanje Italijanima, a ovdje treba da začutimo. Samo da se to pomene početkom ove rasprave. Mislim da nije bilo ni ono vaše ali hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nije bilo proceduralno.

Moje je bilo uputno samo i reći ću vam zašto. Na našu sreću a na italijansku žalost mafija postoji preko 150-200 godina. Mi smo na našu sreću sa mnogo kraćim trajanjem organizovanog kriminala, pa vjerovatno nijesmo uspjeli da dodjemo do tog nivoa razvijenosti procesa, i to je naša sreća. I mislim da ćemo mi za 25 godina uraditi više nego što su oni uradili za 150, ja se nadam. Nećemo dopustiti da to naraste do tog nivoa. Ako me pitate da odamo priznanje, da odamo priznanje i kolegama poslanicima koji su to otvarali u ovom parlamentu, jer, kao što znate, neke su se afere otvorile prvo u parlamentu pa u krivičnim postupcima, tako da ja svima vama tada sa Odbora za odbranu i bezbjednost odajem priznanje. Znači, vanpartijski i sve partijski ako tako kažem, jer su to bili jednoglasno usvojeni zaključci, ako se dobro sjećam i ako treba priznanje, evo ja odajem priznanje kolegama iz Odbora za odbranu i bezbjednost kada su u martu 2009. ako se ne varam, otvorili neke slučajeve koji su bili do tada nedodirnuti u našim postupcima.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Bio sam vrlo precizan kada je u pitanju sudsko - tužilačka vlast. Tu je moja žalost i razočarenje, skupa i vi i ja i koleginica Jasavić , možemo se sjetiti makar jednog čovjeka, inspektora Šćekića koji je očigledno dao život u ovoj borbi, ali sam bio precizan da ne bih slučajno povrijedio nečije porodično osjećanje kada je u pitanju tužilačko-sudska vlast nemamo se čime pohvaliti. Oni koji su iz novinarstva, ili konkretno policijskog svijeta, založili svoju glavu, izgubili je zaista zavređuju poštovanje da pomenemo i njih. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala što ste mi pomogli sa gospodinom Ščekićem, pokojnim inspektorom i sa svim ostalim.

Ministre, izvolite.

ZORAN PAŽIN:

Hvala vam, poštovani predsjedavajući.

Uvažene poslanice i uvaženi poslanici,

Sa zadovoljstvom konstatujem činjenicu da je Predlog ovog zakona dobio konsenzus, apsolutni konsenzus pred oba skupštinska odbora. I ja kao građanin, prije svega kao građanin, a potom kao ministar pravde, želim vam da taj sinergetski efekat u ovom visokom domu zadržite što duže, jer je to jedna snažna poluga progresa.

Predlog zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljena kriminalnom djelatnošću je, usuđujem se reći, jedan od najsloženijih pravnih tekstova koji se našao pred ovim visokim domom. On je multidisciplinaran jer obuhvaća ne samo znanja iz oblasti krivičnog prava, materijalnog i procesnog prava, nego jednako tako iz građanskog prava, upravnog prava, privrednog prava, ustavnog prava, Ustava kao konstitucije koje sadrži rukovodeće norme čitavog našeg pravnog sistema, uz našu obavezu da poštujemo sve međunarodne pravne standarde u ovoj oblasti.

Mi smo ovim predlogom zakona upravo to i uradili. Ispoštovali smo sve međunarodne pravne standarde iz ove oblasti. Otišli smo i korak dalje u odnosu na naše neposredno okruženje, a uključivanjem Odluke Savjeta Evropske unije iz aprila 2014. godine i ispred nekih država članica Evropske unije, koje zbog kratkog perioda od kada je donesena ova odluka Savjeta Evropske unije, nijesu bili u prilici da u svoje pravne sisteme uključe i ovu odluku.

Zakon će biti veoma zahtjevan za pravnike praktičare, u svakodnevnoj primjeni, upravo zbog ove činjenice multidisciplinarnosti, ali su zato benefiti koje može da uživa društvo valjanom implementacijom ovoga zakona izuzetno značajni i izuzetno visoki. Sva kriminalološka istraživanja, kriminalologija je jedna nauka pomoćna nauka krivičnom pravu, ukazuju da sama osuda učinilaca krivičnih djela na zatvorske kazne, pa bile one i stroge, ne rješavaju suštinski pitanje kriminala, posebno organizovanog, koje krasi kooperacijska organizacija.

Ekonomska dobit, kao najčešći motiv kriminala, posebno organizovanog, koristi se kao katalizator za nove kriminalne aktivnosti, koristi se kao žarište korupcije i pokušaj ostvarivanja prohodnosti kroz institucije sistema od strane kriminala. Koristi se za jačanje ekonomske osnovice kriminala kroz nabavku savremene tehničke opreme koja nekad, na žalost, prevazilazi tehničke kapacitete koje ima država.

Sve je ovo razlog više zašto je potrebno donijeti ovaj zakon i zašto je ovaj zakon potreban savremenom crnogorskom društvu. Zakon sadrži uslove i postupak za oduzimanje imovinske koristi. Pod oduzimanjem imovinske koristi objašnjenja radi ne podrazumijeva se samo imovinska korist koja je nastala konkretnim krivičnim djelom, zbog kojeg se vodi krivični postupak. To smo već imali u svom pravnom sistemu. Imali smo ga i za vrijeme Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Imamo ga i danas ali ono što je ovdje od ključnog značaja jeste da se pod oduzimanjem imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću podrazumijeva i privremeno oduzimanje imovine, međunarodno pravnom terminologijom, zamrzavanje odnosno frizing, kao i zapljena pokretne imovine, s jedne strane, a sa druge strane trajno oduzimanje imovinske koristi pribavljene kriminalnom djelatnošću i to: sve one imovine koja je u vremenskoj povezanosti sa vršenjem krivičnih djela i za koju postoje druge okolnosti koje su od pravnog

značaja za to oduzimanje. To konkretno znači da se finansijska istraga koja prethodi oduzimanju vodi i prije samog krivičnog postupka, i tokom krivičnog postupka, i nakon krivičnog postupka do pravosnažnosti presude, a presuda treba da se odnosi na katalog krivičnih djela koje dajemo samim predlogom a koji je urađen upravo u saglasnosti sa odlukom Savjeta Evropske unije iz aprila 2014. godine.

Ono što cijenim da je veoma važno jeste jedan snažni mehanizam koji dajemo državnom tužilaštvu jer prepoznajemo činjenicu da je u situaciji kada je potrebno oduzeti imovinsku korist važno djelovati brzo, potrebno je locirati tu imovinu i potrebno je na svaki način osujetiti njeno puštanje u pravni promet i gubljenje ove imovine na bilo kojoj adresi. Zbog toga već tužilaštvo može naredbom da zabrani raspolaganje novčanim sredstvima na bankovnim računima, može zabraniti raspolaganje potraživanjem iz obligacionog odnosa, može takodje da zabrani raspolaganje udjelima u privrednim društvu ili akcijama u privrednom društvu, kao i pravima koje proističu iz udjela ili akcija tog privrednog društva ili raspolaganje hartijama od vrijednosti. Tužilaštvo kada blagovremeno reaguje, sud će biti u poziciji nakon toga da ocijeni da li je u skladu sa ustavnim poretkom Crne Gore i sa međunarodnim pravnim standardima koje usvajamo i kojima težimo. To oduzimanje privremeno je usaglašen.

Takođe, zakon uređuje i pitanja čuvanja i upravljanja oduzetom imovinskom koristi pri čemu je važno da prepoznajemo neke nedostatke iz ranijeg perioda kada je u pitanju raspolaganje i upravljanje ovom imovinom i uvodimo jedno rješenje kojim se zabranjuje, odnosno onemogućava se upravljanje povjeravanje ili prodaja ove imovine svim povezanim licima sa imaoce imovine protiv kojeg se vodi krivični postupak.

Toliko, predsjedniče, kao moje uvodno izlaganje a ostajem otvoren za svaku vrstu dijaloga sa poslanicima o ovom pitanju.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, ministre.

Idemo redom. Po klubovima 10 minuta. Koleginica Bešlić a pripremaju se kolege Knežević i Kalezić po pet minuta. Dije 10 minuta, kolega Miljanić, Rastoder, Marković, Jasavić, Popović, Mustafić. U redu, popravićemo to.

Hvala vam.

Izvolite, u ime DPS-a, koleginica Bešlić.

MAIDA BEŠLIĆ:

Poštovani predsjedniče parlamenta, uvažene poslanice i poslanici, uvaženi ministre, gospodine Pažin, gospođu Drašković, poštovani građani Crne Gore,

Danas ovaj visoki dom u državi Crnoj Gori raspravlja o jednom vrlo jakom, važnom i izuzetnom zakonu. Zakon o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, koji je veoma složen, i jedan je od kapitalnih zakona za ispunjenje uslova iz naše evroatlantske agende.

Iznijeću razloge koji opredjeljuju Poslanički klub Demokratske partije socijalista Crne Gore koji će zdušno podržati ovaj predlog zakona.

Borba protiv organizovanog kriminala definisana je kao jedan od prioriteta države Crne Gore i ovaj predlog zakona je jedan od ključnih činilaca u toj borbi i primjenjuje se za organizovani kriminal za krivična djela protiv privrede, neovlašćenu prodaju držanja i stavljanja u promet opojnih droga, krivična djela protiv imovine, krivična djela protiv životne sredine i uređenje prostora, krivična djela protiv javnog reda i mira i druga krivična djela, gdje će se kod učinilaca krivičnog djela, njegovog pravnog prethodnika, pravnog sljedbenika i člana porodice oduzeti imovinska korist za koju postoji osnovana sumnja da je stečena kriminalnom djelatnošću.

Ako imovinska korist stečena za drugo lice, ta imovinska korist će biti oduzeta.

Radi se o Predlogu zakona kojim se ispunjava jedan od postavljenih zahtjeva u okviru procesa pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji, kojim se ispunjava i obaveza propisana najvažnijim strateškim dokumentom, Akcionim planom za pregovaračko poglavlje 23. - *Pravosuđe i temeljna prava* i pregovaračko poglavlje 24. *Pravda, sloboda i bezbjednost*, te i sa tog aspekta treba podržati njegovo donošenje kao i principe na kojima se zakon zasniva.

Poseban cilj zakona je da se uspostave efikasni mehanizmi za upravljanje imovinom koja je i na osnovu sada važećeg zakona iz 2008. godine, izmjena iz 2012. godine privremeno ili trajno oduzeta kao i efikasnost sprovođenja odredbi Krivičnog zakonika Crne Gore i odredbi Zakona o krivičnom postupku u dijelu koji propisuje da niko ne može zadržati protivpravno stečenu imovinsku koristi. Važno je, takodje, reći da se ovim predlogom zakona dostižu i međunarodni standardi u normiranju materije oduzimanja nezakonito stečene imovine. Pored unapređenja pravnog osnova za oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću unaprijediće se i postupak oduzimanja i upravljanja privremeno ili trajno oduzete imovine, kroz uspostavljanje bolje funkcionalne veze između organa koji posjeduju informaciju za sprovođenje finansijske istrage i državnog tužilaštva.

Neizbježna faza postupka oduzimanja nezakonito stečene imovine je faza finansijske istrage i od kvaliteta radnji preduzetih u toj fazi zavisi krajni rezultata rada cijelog postupka. Odnosno, ako dokazi pribavljeni u tom postupku ukazuju da postoji osnovana sumnja da imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću državni tužilac će podnijeti zahtjev za trajno oduzimanje te imovinske koristi nakon pravosnažnosti sudske presude kojim je okrivljeni proglašen krivim.

Medjutim, bilo je nužno Predlogom zakona obuhvatiti i one procesne situacije i okolnosti kada je nemoguće voditi krivični postupak, a to je kada postoji sumnja da imovinska korist stečena izvršenjem krivičnog djela a osumnjičeni nije dostupan organima

krivičnog gonjenja, usljed smrti, ili se pokrenuti postupak ne može nastaviti zbog postojanja okolnosti koji isključuju krivično gonjenje. Sa ovom novinom u Predlogu zakona ispunjena je i preporuka Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije kojom se sugeriše državama članicama da definišu mjere koje će omogućiti da oduzimanje imovine bez donošenja krivične presude.

Činjenica je da su dosadašnje privremene mjere obezbjeđenja zamrzavanja koje mogu trajati najduže do pravosnažnosti odluke o trajnom oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću i privremene mjere oduzimanja pokretne imovine zaplijena, sprječavala je otudjenje ili raspolaganje tom novinom od strane trećih lica. Najvažnije je odmah djelovati i imovinu zamrznuti pa tužilaštvo ima pravo da zabrani otudjenje te imovine, naredbom određenih institucija. Sva dosadašnja iskustva govore da samo kažnjavanje kriminalne djelatnosti nije dalo rezultate jer je kriminal, prije svega, organizovani i opstao zahvaljujući prije svega ekonomskoj moći.

Cilj ovog zakona je upravo da se oduzme imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću jer je najčešći motiv za izvršenje krivičnih djela finansijska dobit koja se pokušava ubaciti u legalne novčane tokove i na taj način ugrožavaju demokratske vrijednosti društva.

Ovaj zakon trebalo bi da pošalje jasnu poruku da se vršenje krivičnih djela ne isplati a da s druge strane kroz oduzimanje imovinske koristi, pribavljanjem i vršenjem krivične djelatnosti država oduzme ekonomsku moć kriminalu i na taj način učini državu jačom od svake kriminalne organizacije.

Zakon predviđa s jedne strane privremeno oduzimanje imovine kroz tzv. zamrzavanje imovine, kako bi država došla u priliku da nakon okončanja krivičnog postupka realno dodje u posjed ove imovine a sa druge strane zakon poznaje institut proširenog oduzimanja odnosno konfiskacije imovine i to ne samo one koja je nastala izvršenjem konkretnog krivičnog djela, nego i sve one imovine za koju osumnjičeni odnosno okrivljeni na kraju osuđen nije u prilici učini vjerovatnim jer je stečena nezakonito.

Oduzimanje imovinske koristi, i pored toga što podržava vladavinu zakona i moralni princip da niko ne može imati koristi od krivičnog djela, ima generalnu prevenciju jer imovinska korist je razlog i motiv većine izvršilaca krivičnih djela i sa oduzimanjem imovine briše se sredstvo za buduće činjene krivičnih djela.

Trajno oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću ima daleko veće preventivne efekte jer potencijalnim učinocima krivičnih djela stavlja do znanja da takvu imovinsku korist ne mogu zadržati. Ono što je cjelishodno i nužno, kako se ističe u Predlogu zakona, jeste da se paralelno sa krivičnom istragom preduzimaju sve radnje i provjere imovnog stanja počinitelaca krivičnih djela i otkrivanje finansijskih transakcija, vršenje provjere kod poreske uprave, katastra, banaka i drugih institucija kako bi se došlo do podataka kojom imovinom je izvršilac krivičnog djela raspolagao pri izvršenju tog djela, a kojom imovinom, nakon što je krivično djelo izvršeno.

Takođe je neophodno realizovati što čvršću medjunarodnu saradnju zasnovanu zaključenim ugovorom i postignutim sporazumima.

Temeljno pravo i osnovno načelo zakona je da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom i od tuda intencija predlagača da osigura uslove za oduzimanje protivpravno pribavljene imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću i u slučajevima kada postoji kriminalna aktivnost kažnjiva odredbama Krivičnog zakona.

Kako je jedan od prioriteta države Crne Gore jačanje vladavine prava i ključan uslov za članstvu u Evropsku uniju i evroatlantske integracije, poslanički klub Demokratske partije socijalista će zdužno podržati ovaj predlog zakona i ono što se čulo ovdje moram da pomenem da je Zakonodavni odbor na jučerašnjoj sjednici jednoglasno podržao ovaj predlog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolegnice, na trudu.

Kolega Knežević u ime Demokratskog fronta a priprema se kolega Miljanić u ime samostalnih poslanika. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Uvaženi gospodine Pažin sa saradnicima, poštovane kolege, uvaženi građani,

Mene ovaj predlog zakona više podsjeća na spisak lijepih želja ili što bi bilo kad bi bilo, ako bi bilo nego na jasno demonstriranu institucionalnu i političku volju da svi oni koji su ogrezli u organizovanom kriminalu i korupciji budu kažnjeni zbog enormnog bogatstva koji su stekli. Po nekim nezavisnim procjenama i izvještajima oko 6 milijardi dolara je izneseno iz Crne Gore, raznoraznim transakcijama, u sprezi državnih funkcionera, organizovanog kriminala i institucionalnog djelovanja. Volio bih da, nakon ovog prvog kruga, pojasnite i objasnite kako ćemo vratiti tih 6 milijardi evra koje su opljačkali tajkuni, državni funkcioneri, sadašnji i bivši. 6 milijardi evra, poštovani građani, je 6 budžeta Crne Gore. Ako bi vratili taj novac 6 ili pet godina ne bi bukvalno morali da ulažemo ni jedan jedini cent u javnu potrošnju. Imajući u vidu činjenicu da kriminalne aktivnosti u Crnoj Gori su u stvari dobile kontekst stvaranja paradržave povezane kumovsko, pobratimsko, posestrimsko interesnim vezama, jasno je da je napravljena jedna hobotnica, bukvalno mafijaška hobotnica, čije krake samo naslućujemo. Ja sam iz ove uvodne riječi koleginice Jasavić, kasnije i polemike koju je ona imala sa gospodinom Krivokapićem, došao do zaključka da bi državni tužilac trebao da pogine, što se mene tiče živio 100 godina, ili specijalni državni tužilac bi trebao da pogine, u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije da bismo vidjeli efekte te borbe. Ja vas molim da mi objasnite da li je u Crnoj Gori neophodno da neko od ljudi koji institucionalno vodi borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije pogine da bismo imali efekte, kao što je to bio slučaj u

Italiji. A, pošto je ova hobotnica, ponavljam sastavljena od javnih funkcionera, tajkuna, kriminalaca i njima povezanih lica, gospodine Pažin, dok se ne uvede krivično djelo neosnovanog bogaćenja funkcionera nema uspjeha u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou. Vi, tj. Vlada, tj. vi je bila angažovala eksperta Evropske unije koji je preporučio uvođenje kriminalizacije neosnovanog bogaćenja. Medjutim, ta preporuka koju je on dao Vladi Crne Gore nije normirana. Mi smo takodje, kroz set antikorupcijskih zakona, moj kolega Predrag Bulatović koji je predsjednik Odbora za antikorupciju, kolega Vladislav Bojović, podnijeli niz amandmana koji su u skladu sa preporukama Ambasade Sjedinjenih Američkih Država, o neosnovanom bogaćenju državnih funkcionera i normiranju tog dijela i vi ste odbili svako od ovih amandmana. Dakle, i eksperti EU i eksperti iz Ambasade SAD su u stvari jasno locirali problem. A kada govorimo o političkoj volji i spremnosti jasno lociramo problem da je politička volja i spremnost kod državnih funkcionera glavno izвориšte onoga o čemu mi danas govorimo i protiv čega bismo željeli da se borimo. Ja ću pokušati samo u nekoliko primjera da objasnim o čemu se radi.

Dakle, kako je moguće da je firma narko bosa Darka Šarića, Matcompani angažovana na poslovima izgradnje auto-puta? Da li je ta konfiskovana imovina koja je kasnije prodana njegovim advokatima a njegovim partnerima, pobratimima, kumovima ili interesno povezanim licima u stvari dio plana da se ta firma uposli u izgradnju auto-puta. Takodje, meni ostaje nejasno kako može firma koja je dužna 1.500.000,00 evra da bude uključena u izgradnju auto-puta, i to preko druge firme koja je takodje dužna oko 500.000,00 evra, i na koji način vi sada možete da objasnite da ćete pratiti tragove novca, da ćete spriječiti nezakonito bogaćenje na osnovu kriminalnih radnji, ako imamo korpus delikt što se tiče Darka Šarića i njegove firme. Ovo je istina o auto-putu. Ovo je istina da će biti uglavnom upošljene firme koje su povezane sa državnim

funkcionerima u Vladi Crne Gore. Kada smo mi govorili da će auto-put biti jedna velika perionica prljavog novca bili smo optuživani da radimo protiv strateških interesa Crne Gore. Po ovoj logici, gospodine Krivokapiću, ne dugujem čini mi se državi ni jedan jedini cent poreza i ja vas pitam da li bih mogao da konkurišem za izgradnju dionice auto-puta Bar - Boljare. Ako ste dozvolili da firme koje ne plaćaju porez ovoj državi u milionima i milionima evra, ako ste dozvolili da firme čija imovina nije prodana nego je ustupljena na korišćenje interesno povezanim licima koji su u sprezi sa narko šefom koji je o jadu zabavio čitavi svijet, onda ovdje nešto nije u redu. Onda je ovo samo, volim da kažem, izvođenje kata pred Evropskom unijom i jasno je da je ovaj auto-put u ovakvoj vrsti interesne sprege priprema pred izbore u maju 2016. godine, gde će svi ovi koje ste uposlili u izgradnju auto-puta biti korišćeni za kupovinu ličnih karata, za pritisak na zaposlene, za pritisak na njihove porodice, za finansiranje političke kampanje, za sve crne fondove i ono što smo vidjeli, počevši od afere "Snimak" do današnjeg dana. Onda će neko da mi kaže da će izbori, koji se najavljuju u maju 2016. godine, biti fer i demokratski. To nije tačno. Ovo je jedan od razloga zbog čega Demokratski front smatra da samo preko protesta, jednim demokratskim, mirnim pritiskom možemo obezbijediti uslove za održavanje fer i demokratskih izbora. Ubijedjen sam da nije pritisaka iz EU i pritisaka možda iz NATO saveza mi nikad ne bi došli u poziciji da kažemo usvajamo ili eventualno implementiramo ovaj zakon. Taj će zakon biti selektivno primjenjivati. Vrlo kratko, Stejt dipartment je 26.6.2015. godine - korupcija u Crnoj Gori i dalje je raširena. Greko o Crnoj Gori - Tužilaštvo netransparentno - korupcija i dalje zabrinjava, u izvještaju se navodi da Vrhovni sud i predsjednica suda Vesna Medenica imaju prevelika ovlašćenja počev od kontrole sudova do disciplinske odgovornosti sudija. Primijećeno je da i tužilaštvo karakteriše veća netransparentnost u radu i često je kritikovano zbog manjka proaktivnosti. I da li mi sada imamo pokazni primjer u

slučaju Budve kao uvertiru za ovaj predlog zakona i kao uvertiru za demonstraciju vaše političke spremnosti i volje da se borite protiv ovih anomalija ili će ovaj predlog zakona omogućiti da ono što se dogodilo u Budvi rezultira povratkom 6 milijardi opljačkanih dolara koje su tajkuni, državni funkcioneri i državni kriminalci iznijeli iz Crne Gore besprizorno pljačkajući ovaj narod? Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Kolega Miljanić iz posebnog kluba poslanika, da budem precizan, upozoren sam. Izvolite.

ZORAN MILJANIĆ:

Koleginice i kolege, poštovani gospodine ministre Pažin, građani Crne Gore,

30. avgusta se navršilo 10 godina od kada je ubijen inspektor Šćekić, i to je za sada jedina žrtva organizovanog kriminala. Sada je upravo 10-ogodišnjica. Nije bilo na svu sreću žrtava iz pravosudno-tužilačke svere. Ali zašto ovo kažem? Kažem zbog toga što do dana današnjeg počinioci nema pravosnažne presude. Znači, 10 godina je malo crnogorskom pravosuđu da oglasi ili da ustanovi ko je ubio inspektora Šćekića. To je bruka i za pravosuđe i za državu. Toliko o tome.

I ovaj zakon je korak naprijed, moramo to priznati u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Međutim, slušajući, gledajući sve ove zakone koje usvajamo prosto pitamo se da li je ovo Vlada kontinuiteta ili je ovo Vlada diskontinuiteta. Ako je Vlada kontinuiteta, moramo reći da u Crnoj Gori, kao jedinoj evropskoj državi, ne postoji ni jedna pravosnažna sudska presuda za korupciju na visokom nivou. toliko o tome.

Što se tiče samog zakona ime mu je vrlo čudno - Predlog zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću. Znači, kriminal se sveo na djelatnost, kao prosvjetna djelatnost, kao zdravstvena djelatnost, kao kulturna djelatnost, kao

privredna djelatnost. Neshvatljivo da se kriminal može podvesti pod pojam djelatnost. Smatram da je bilo sasvim dovoljno da se ovaj zakon zove predlog zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalom. Da izbjegnemo mi djelatnosti i da ne uvodimo, mada je u velikom jednom broju vjerovatno funkcionera i ostalih iz vladajućih struktura možda kriminal i djelatnost.

Što se tiče toga šta ćemo sa ovim zakonom postići veliko je pitanje. I do sada smo imali zakone pa eto nijesmo stigli dalje od usvajanja samih zakona. U posljednje vrijeme jesmo svjedoci pojačane tužilačke aktivnosti u kojoj je procesuiran jedan dio funkcionera DPS-a iz Budve. Međutim, i tu smo vidjeli da su podijeljeni stavovi, pogotovo u javnosti, u određenim medijima, gdje se to tužilaštvo napada svakodnevno. Istini za volju, gospodine Pažinn, Vaš stav je bio po tom pitanju podržali ste tužilaštvo što je jako dobro.

Pitamo se da li opštine u Crnoj Gori postoji organizovani kriminal. Godinama unazad Vlada je tvrdila da u Crnoj Gori ne postoji organizovani kriminal. Nakon toga, pod pritiskom iz Brisela, priznali ste da postoji organizovani kriminal, da ga ima pa smo usvajali akcione planove, i tako dalje i tako dalje, bez nekih vidljivih i merljivih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, da bismo sada bili potpuno zbunjeni jednom izjavom potpredsjednika Vlade, gospodina Markovića, koji kaže da Crnoj Gori ne prijete opasnost od organizovanog kriminala. Pa nekako smo ponovo dovedeni da se pitamo ima li ga ili ga nema. Što se tiče korupcije pa valjda je vidimo na svakom koraku, valjda vidimo hotele, valjda vidimo zgrade, valjda vidimo da se grade i upravo većina investitora je sa tih destinacija koje ste vi pomenuli gospodine Pažin sa nekih maršalskih i sličnih ostrva. Ili se radi čak i o pojedincima koji nemaju ni jednog jedinog dana radnog staža, koji nemaju završeno više od osnovne ili srednje škole, a eto usudjuju se da budu veliki investitori u Crnoj Gori, pa baš da vidimo da li će ovaj zakon biti primijenjen i da li će se odnositi na svakoga ili će se odnositi kao i do sada selektivno. Valjda je red da jednom se skrene da zakon važi podjednako za sve građane Crne Gore.

Većina građana Crne Gore su svjedoci da postoji jedan veliki, ogromni broj, praznih stanova u kojem se godinama niko ne useljava. Valjda je svakome jasno čiji su to stanovi, valjda je svakome jasno da su to stanovi koji potiču iz korupcije. Valjda je svima jasno da ti dugovi opština koji su od 10 pa do 100 miliona ne potiču od toga da su građani nešto dobili, nego je korupcija, građani Crne Gore, pojela zdravo tkivo. Korupcija je oštetila sve nas, korupcija je oštetila kako nas tako i vas, koji niste bili uključeni u sve te radnje. Medjutim, evo nadamo se da je krenulo sa Budvom a da podsjetim da je svaki grad u Crnoj Gori u kojima su vladajuće strukture imale interesa Budva. Znači, jedino Šavnik nije Budva, Plužine nije Budva, nekoliko gradova gdje nije bilo nekog većeg interesa a svi ostali gradovi u kojima je bilo interesa su Budva. Budva i Bar, Budva i Podgorica, Budva i Herceg Novi, Budva i Nikšić. Sada na vama je da raskrstite sa tim pojavama, na vama je da počinioce privredete pravdi. Medjutim, mi u Demosu sumnjamo da ćete biti u stanju da to uradite i sumnjamo da postoji politička volja da se sve te pojave, da se svi ti kriminalci privedu zakonu, privedu pravdi i da odu tamo gdje im je mjesto.

Što se tiče ovog zakona samo bih jednu stavku ovdje pročitao, kaže se da vezano za ovo što je pominjao i gospodin Knežević, da se imovina koja se oduzme od počinitelaca krivičnog djela može dati na korišćenje i bez naknade. Šta to znači korišćenje bez naknade? Poslije sam vidio da se to odnosi na neke humanitarne organizacije i tako dalje. Medjutim, upravo ovaj slučaj je upečatljiv gdje je imovina koja je oduzeta po prethodnom zakonu data od porodice Šarić, upravo data firmi koja je sada u projektu izgradnje auto-puta. Da li će se i u buduće tako raditi? Valjda smo i do sada imali zakon kojim će se to spriječiti. Nije spriječeno, vidjeli smo, vidimo da se imovina sada koristi u gradnji auto-puta. I kako ćete vi sada ubijediti građane Crne Gore da se tu ne radi o visoko koruptivnom poslu i da se tu ne obnavlja kapital narko dilera osudjenog u Beogradu? Vrlo čudno. Moram priznati nevjerovatno. Dok ne bude političke volje za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije potpuno je nebitno koji će zakon biti na snazi. Ako donosimo zakone koje

nećemo primjenjivati džaba ih donosimo. Mi u Demosu smatramo da jedino promjena vlasti može dovesti do primjene, striktno primjene zakona, može dovesti do toga da svaki građanin bude jednak pred zakonom. To je suština, gospodine Pažin, svakoga zakona, pa i ovog.
Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Miljaniću.

U ime Kluba poslanika Socijaldemokratske partije Rifat Rastoder, a priprema se u ime Kluba SNP-a kolegistica Marković.

RIFAT RASTODER:

Uvažena gospodo, kao što ste mogli čuti od ministra Pažina, a ističe se to u dostavljenom izvještaju matičnog odbora, Predlog zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, izuzev pojma udjelatnosti koji je dobro kolega uočio, ne stoji, vjerujem da će se u daljoj proceduri precizirati ili zamijeniti nekim adekvatnijim, dobio je jednoglasnu podršku prisutnih članova Odbora za politički sistem, pravosudje i upravu. Dakle, nema razloga zbog kojih bi i poslanički Klub SDP-a bio drugačijeg stava.

Dakle, puna podrška jer je riječ o Predlogu zakona čija je izrada već bila planirana Akcionim planom pregovora o punopravnom članstvu Crne Gore u EU, a u pitanju je i regulativa, možda iz najužeg segmenta plana borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Ova problematika je trenutno regulisana Zakonom o staranju o privremenoj i trajno oduzetoj imovini iz jula 2008. godine sa dopunama iz 2012. godine, Krivičnim zakonikom su takodje propisani osnovi oduzimanja i uslovi oduzimanja kao i mogućnosti zaštite prava oštećenog u datom slučaju. Konačno, Zakonom o krivičnom postupku propisan je karakter privremeni i trajni oduzimanje imovine, način odlučivanja o imovini kao i žalbeni postupak tim povodom. Tokom dosadašnjih pristupnih pregovora,

medjutim, kao što se čulo, iskristalisala se potreba za određenim dodatnim preciziranim dodatnim odredbi iz ove oblasti, nadasve potreba još boljim organizovanjem borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala te u tom sklopu unapredjenje finansijskih istraga u opšte. Zbog toga je i donošenje ovog zakona i predvidjeno pomenutim Akcionim planom za pregovaračka poglavlja 23. i 24. Tako se donošenjem ovog zakona, s jedne strane, ispunjava još jedna važna obaveza iz procesa naših evro integracija, a s druge, što je još važnije, stvaraju se još bolje zakonske pretpostavke za suzbijanje jednog od najopasnijih poroka gotovo svakog tranzicionog društva.

Za posebno je uvažavanje i činjenica da je ovaj predlog u potpunosti usaglašen sa pozitivnim evropskim i međunarodnim standardima iz ove oblasti, a što ne znači da je i definitivno zaključan te da se još ne bi mogao doradjivati. Naprotiv, upravo i na sjednici matičnog odbora za politički sistem, pravosudje i upravu apostrofirana je ranija zajednička inicijativa Odbora za antikorupciju i Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu da se razmotri mogućnost uvođenja u pravni sistem Crne Gore novog krivičnog djela- nezakonito bogaćenje javnih funkcionera. Naravno, ovo nije materija ovog zakona, ali povod jeste da se možda i o tome eventualno razmijene mišljenja da li u nekim drugim oblastima treba napraviti intervencije ili ne. Čulo se naravno niz drugih vrlo zanimljivih sugestija, što će reći da nijesu isključena i dodatna amandmanska reagovanja, no držim da, bez obzira na sve to, ništa neće dovesti u pitanje sadašnju iskazanu načelnu podršku ovom predlogu zakona, bar što se tiče matičnog odbora, svih prisutnih poslanika, nezavisno od kluba ili partije kojoj pripadaju. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Rastoder.

Koleginice Marković, izvolite.

DANIJELA MARKOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, uvaženi ministre i saradnice, poštovani građani Crne Gore,

Evo najzad, poslije 20 godina, od raspada Socijalističke Jugoslavije, od tranzicionih procesa, od otimačine privatnih, od privatizacija i oduzimanja od strane pojedinaca bliskih vlasti nastaje jedan zakon koji neće donijeti neko poboljšanje ukoliko se ne bude primjenjivao. Organizovani kriminal je dosta uznapredovao, bolje nego mi prema Evropskoj uniji. Za 20 godina bolje su izdefinisane uloge svih pojedinaca i grupa u toj šemi, nego što smo mi otvarali poglavlje, ali, bolje i sada da se donese nego nikad.

U Crnoj Gori ima 21 multimilioner, koji ima bogatstvo veće od 30 miliona dolara. Najveću štednu knjižicu u crnogorskim bankama ima građanin čiji konto iznosi 4 miliona 132.000,00 eura. Preko milion eura štednje imaju 53 lica. Ovo su podaci iz Centralne banke i ovo su podaci iz izvještaja o svjetskom bogatstvu za 2012. i 2013. godinu. Bogami da nije bilo ovog zakona, vjerujte da ne bih znala da ima toliko multimilionera u Crnoj Gori. Pitam se što je stvorilo ovoliko bogatstvo za 20 godina. Ništa nije moglo stvoriti nekim radom sem organizovanim kriminalom jer potreba donošenja ovog zakona je postojala, kao što sam rekla, još prije 20 godina kada je počeo proces tranzicije, privatizacije, koja je bila kriminogena i kojom se stvaralo enormno bogatstvo pojedinaca na jednoj strani, a na drugoj siromašenje i nestajao je jedan srednji sloj. Po statistici gledano, kroz kretanje visine dohotka u Crnoj Gori ne bi imalo nijednog bogataša a upravo nizak dohodak, nezaposlenost stvaraju uslove za kriminal. Znači, ako tražimo taj organizovani kriminal u sitnim krugovima. Recimo potrošačka korpa za avgust je bila 850 eura za četvoročlanu porodicu dok je zarada bila 480. Pošto je zakon je donesen po svim direktivama Evropske unije i vi ste sami prije rekli da smo 2014. godine prihvatili što zemlje u okruženju nijesu, ali suština da je zakon sličan i hrvatskom i srpskom, prema tome Socijalistička narodna partija i kao ostale

partije, nadam se, prihvaćiće tekst takav kakav je, sa normalno nekim amandmanskim djelovanjem.

Šta je suština? Zakon koji je pred nama, radjen je pod tim direktivama, ali ima meni što nije jasno u članu 2 stav 1 - pojam prošireno oduzimanje: od učinioca krivičnog djela može se oduzeti imovinska korist za koju postoji osnovana sumnja da je stečena kriminalnom djelatnošću a učinilac ne učini nevjerovatnim da je njeno porijeklo zakonito. Postupak oduzimanja imovinske koristi vodi se prije, tokom i nakon krivičnog postupka. Zatim osnovana sumanja da je imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću postoji ako je imovina učinioca iz člana 2 ovog zakona u očiglednoj nesrazmjeri sa negovim zakonitim primanjima. Da li se ovaj član, zajedno sa članom 1, 11 odnosi na sve one koji su 20 godina enormno se bogatili bez prihoda sa priznavanjem ličnih primanja od 700 do 1000 eura ili uopšte nema nasljedja niti su imali a koji danas imaju veliki broj nekretnina i račune u stranim bankama? U ovom zakonu nije dat status banaka, što je vrlo bitno, jer u praksi prilikom primjene ovog zakona postaviće se pitanje položaja banaka. Upravo će se dogoditi kada imalac, okrivljeni, nekretninu, imovinu koju je stekao kriminalnom djelatnošću, založi kod banke, na hipoteku, potpiše ugovor kod notara, dobije od banke nekoliko miliona eura za neke investicije, koje potroši ili prebaci na druge račune u inostranstvu i počne postupak oduzimanja imovine. A kod Uprave za nekretnine upisana je hipoteka, kako će sud u korist banke ocijeniti savjesnost banke? Nije znala ili nije bila dužna da zna da je imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću. Znači, banke su treće lice. Banka je isplatila novac. Okrivljeni opraio novac na taj način jer je založio tu svoju imovinu koju je stekao kriminalom, a na ovaj način novac prebacio , recimo na neku drugu destinaciju, hipotekarni povjerilac banka ima prvenstvo naplate. Ali, da li će biti ispoštovana hipoteka banke ili će se oduzimati imovina preko hipoteke. Šta će tu propis biti? U članu 26 Predloga zakona rješenje o odredjivanju privremene mjere obezbjedjenja imaocu, braniocu, punomoćniku, državnom tužiocu i nadležnom organu. Banka spada u drugu kategoriju. Ako po članu 26 stav 4 savjesna treća lica imaju

procesna prava koja ima oštećeni, znači to je taj paradoks, zašto im se ne dostavlja rješenje, ako imaju, znači položaj oštećenog njima se mora dostavljati rješenje o privremenom oduzimanju. Zašto ne, to je njihova imovina, nego na oglasnoj tabli putem službenog, to je učinjeno da ne učestvuju u postupku. To vam je propust i bankama koje imaju hipoteku. Tog momenta kada se pokreće postupak kada se donosi rješenje banka je oštećeni, jer onaj finansijski policajac će da vidi kada ispituje onaj list nepokretnosti da u njemu stoji hipoteka te banke. On je obaviješten, jer ostaje bez novca i bez nepokretnosti na osnovu kojih bi se mogao naplatiti. Znači, tu banka ne može da se naplati. Ovo je pitanje i za pravosnažnu odluku o trajnom oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću koje su kod Uprave za nekretninu upisane na okrivljenog. To u ovom zakonu nije regulisano ili nijesam razumjela, ali sam pročitala nekoliko puta znači banaka nemate. Imate da naredite bankama za račune ali nemate da kao treće lice da im se dostavi, a radi se o nepokretnostima koje su vrijedne, koje se zalažu. Po ovom zakonu to nije regulisano.

Zatim, banka kao savjesno treće lice može uzeti kompletnu imovinu, može i to da se desi, tako da država neće dobiti ništa. Trebali smo najprije donijeti i zakon o ispitivanju porijekla imovine, kosifikacije imovine. Zašto ovo govorim. Recimo u ovom zakonu se ne može jasno znati kako će se postupiti recimo sa licima koja imaju enormno veliku imovinu stekli su je krivičnim djelom, ali došlo je do zastarjelosti. Zato su ovdje kolege insistirale da se donese posebno krivično djelo u Krivičnom zakoniku ili da se donese poseban zakon koji bi se odnosio na to. Znači, ko je ugrabio ugrabio je, stekao je bogatstvo, pravo ga štiti, krivično djelo je zastarjelo i on prije 20 godina ili 15 godina učinio je to krivično djelo, obogatio se, stekao je nenormalno veliku imovinu, i država mu sada ne može ništa po ovom zakonu. Vi ste rekli pet godina. Imajte na umu zastarelost krivičnog gonjenja. Mi ne možemo protiv zakonskih propisa ići, niti oduzimati nešto što je prošlo kao.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ako se ne varam, Hrvati imaju ustavnu kategoriju nezastarjevanje krivičnih djela iz privatizacije. I naša će se ljubav razviti vremenom, prava ljubav se uvijek razvije.

Koleginica Azra Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani predsjedniče, poštovane kolegice i kolege, dame i gospodo, poštovani gospodine Pažin sa saradnicima,

Zakon koji danas razmatramo treba da pošalje, kroz njegovu primjenu, jasan znak i signal i upozorenje organizovanom kriminalu i onima koji se bave korupcijom na visokom nivou da se korupcija i kriminal ne isplati. Ono što se neće desiti jeste da ta poruka neće doći do njih ukoliko tužilaštvo ne bude radilo svoj posao. Prije neki dan sam sa kolegama iz Odbora za politički sistem imala priliku da podsjetim Vrhovnog državnog tužioca, specijalnog tužioca i da na licu mjesta se uvjerim u kakvim uslovima oni rade. Poštovani gospodine Pažin, moram vam reći da su to uslovi koji nijesu primjereni za ono što se od njih očekuje. Ako očekujete od tužilaštva rezultate, mjerljive za poglavlja 23. i 24. onda je sasvim jasno da se svi moramo potruditi, ukoliko oni pokazuju spremnost, da rade kvalitetnije a julska, odnosno avgustovska dešavanja, nam obećavaju s obzirom na način na koji je odradjen jedan značajan dio posla u njihovoj nadležnosti da ta volja kada su tužioci u pitanju nije sporna. Očigledno da ta volja negdje postoji i u aktuelnoj vladajućoj koaliciji, ali pitanje realizacije volje je ono što je ključno. Sasvim sigurno da tužilaštvo onako kako je do sada radilo nije ništa imalo za potrebe da traži, jer su rezultati bili vrlo loši. Ali, ako od nekoga očekujemo odgovornost onda moramo tražiti i da pažljivo čujemo šta oni traže, sa ličnim i profesionalni integritetom, jer institucije čine ljudi, a to su oni ljudi koji imaju i profesionalni i lični integritet. Mi moramo svi znati da ovaj novac oduzet od kriminala mora biti usmjeren na opremanje, prije svega, onih službi koji se bave borbom protiv kriminala kako to rade u susjednoj Italiji. Nego

da se ne bavimo samo Italijom, želim kratko da kažem da je jedna od žrtava organizovanog kriminala, nije jedina nego jedna od žrtava jeste inspektor Šćekić. Kakav je stav aktuelne vlasti prema borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije koja je pokazana i borbom inspektora Šćekića najbolje pokazuje činjenica da Policijska akademija, a inicijativa je građanska bila pokrenuta, nije dobila niti ima spremnosti da dobije ime inspektora Šćekića. Kakav je stav bio Italije prema Falkoneu i Borselinju najbolje pokazuje činjenica da je nakon njihove smrti aerodrom u Siciliji a Palermu gdje stanuje mafija, dobio njihovo ime, tako da kada ulazite na tlo Sicilije srijećete se prvo sa tim aerodrom. Pa bih da postavim otvoreno pitanje šta smo mi spremni da učinimo za one kojih više nema, a koji su pokazali da su spremni da ginu za ono što misle da je ispravno i šta ćemo mi pokazati za one kojih ima a spremni su da stanu, to je za mene patriotizam, na liniji odbrane svoje domovine. Boriti se protiv organizovanog kriminala, protiv korupcije na visokom nivou, znači biti patriota. Ne krasti svoju zemlju, ne pljačkati svoju zemlju znači biti patriota. Na pravoj strani istorije su samo oni u Crnoj Gori koji nijesu krali svoju zemlju, bez obzira da li su glasali za zajedničku ili za nezavisnu Crnu Goru, da to pitanje jednom za vavda zatvorimo na pošten način.

Dalje, ne treba ovdje u ovoj zemlji da gine niko, apsolutno ni vrhovni državni tužilac, daleko bilo, niti specijalni tužilac, niti bilo ko od onih koji se bore za svoju zemlju. Tu treba da postoji jasna politička volja upravo vlasti da pokažu spremnost da tim ljudima izadju maksimalno u susret i da se na taj način pokaže spremnost da zaista jesmo spremni da nešto radimo za boljitak naših građana i za buduća pokoljena, kao i za reprezentativnost Crne Gore u međunarodnoj zajednici, jer nije red da nas prepoznaju po tome što ne znamo da štitimo svoju zemlju kroz to što štitimo njen novac. A kada štitite novac građana štitite svakog siromaha koji ne može da se prehrani. To je suština ozbiljne borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije koji podrazumijeva vladavinu prava a vladavine prava nema bez političke stabilnosti, niti ekonomskog oporavka. Političke stabilnosti ne može biti na unutrašnjem planu

ukoliko ne budemo imali na međunarodnom planu kvalitetne saveznike, a to sasvim sigurno jesu Evropska unija i NATO savez.

Ono što je interesatno jeste da i u Srbiji, ne samo u Italiji, su efikasnija borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou. U Italiji smo imali oduzimanje milijardi, pravosnažno, za samo dvije i po godine suđenja, a mi imamo teške slučajeve u našem pravosuđu za 10 godina ne možemo pravosnažnu presudu da dobijemo. Šta to ukazuje? Ukazuje na to da ćemo doći do edukacije sudija, da imamo aktivno neznanje ili nešto drugo, još opasnije, u crnogorskom pravosuđu. Recimo, u Italiji je mafiji za godinu dana 2011. godine, oduzeto 8 milijardi evra privremeno, a milijardu trajno. U Italiji postoje muke sa zaplijenjenom imovinom mafijaša na način što se zaista puno oduzima, oduzeto je oko 3.000 kompanija i 12.000 zemišljnih i drugih posjeda, kao i dvije milijarde eura u depozitima, u bankama, u drugim sredstvima, a to je u 2015. godini. Kako se raspolaže sa tim? Pa gazduje se na način što oni imaju nacionalnu agenciju. Vjerujem da ćemo mi, ukoliko budemo imali uspješnu borbu, morati sa uprave da prenesemo negdje drugdje, ako budemo imali borbu kakvu želim da imamo i kakvu se moramo boriti da imamo. Ono što Srbija radi, da se prebacimo na bliži teren jeste zlato oduzeto, pretvaranje u zlatne poluge sa natpisom, kriminal se ne isplati. Koliko bi mi mogli da uzmemo tog zlata interesatno bi bilo vidjeti.

Kako živi zaplijenjena imovina u Srbiji? Recimo na placu beogradskog jednog od glavnih vodja zemunskog klana u Šilerovoj ulici biće izgrađena nova stanica za potrebe Policijske uprave Zemun, a stanovi oduzeti biće dati socijalno najugroženijim stanovnicima. Biće jedna svota novca data i Centru za socijalni rad. To je ono što želim da vidimo u našoj zemlji. Oduzimanje imovine prije presude. Vi ste ovo definisali shodno direktivi EU, i to je dobro što je u zakonu ugrađeno. U Srbiji se mjesečno inkasira 100.000 evra za izdavanje u zakup privremeno oduzetih stanova, kuća i poslovnih prostora. Kod nas je narod, bez patetike, oni koji su opljačkali narod, ne razumiju da je narod gladan, bez obzira da li su oni u vlasti ili opoziciji. Oni to zovu patetikom. Kada pričate o

gladnom narodu oni zovu patetikom, jer su oni iz svojih opanaka ušli u skupe cipele od krokodilske i zmijske kože, od ukradenog novca. I oni neće te cipele da unesu u štalu, neće. Znae zašto? Zato što su skoro iz te štale izašli i neće da se vraćaju tamo, a hoće da jedu pršutu. Hoće da jedu pršutu a neće da udju u štalu. E pa bogami, onaj ko hoće da se bavi politikom, moraće da ode kod svakog gradjanina i kod svakog siromaha i da vidi kako se to pravi pršuta i da svoje ukradene cipele od krokodilske kože isprlja u tom blatu i u tom izmetu od stoke jer to ništa nije za ne pohvaliti. Sirotinja je, gospodine Pažin, u Crnoj Gori. I to treba da razumijemo i to se ne može promijeniti ukoliko mi koji predstavljamo nekakav dio društva, nego može da to zove elitom ili ne. Elita je za mene samo onaj koji brine o drugom, onaj od čujeg rada drugi imaju koristi a on kad na red dodje. To je elita, to nedostaje crnogorskom društvu. Ovdje svi misle na sebe, i to je najveći problem. To će morati da se mijenja. Dolazi ozbiljno vrijeme neće moći više da se krađu izbori, imamo elektronsku identifikaciju birača. Onaj ko je u kontaktu sa narodom, to će narod znati, to će konačno moći pošteno da bira svoje predstavnike. Najbolje bi bilo otvorena lista, da smo imali otvorene liste, mnogi se možda ne bi našli uopšte u ovom parlamentu, nego bi narod koji zna savršeno dobro šta je ko radio, mjerio šta je ko radio i odlučivao ko će biti ako neće biti. Oko privremenog oduzimanja imovinske koristi, recimo u Evropi samo jedan procenat imovine kriminala završi kao plijen država EU a kada ne bi moglo da se čeka na konačnu presudu fondovi EU napunili bi se svake godine. Šta ovo znači? Mi bi mogli , završavam predsjedniče, neću da vas kritikuju zbog mene, neću to da dozvolim, tako da ću zaveršiti, mi bi mogli od ovog novca da pravimo nacionalne kuhinje i to bi najradije od ovih koji su kao prevaranti koji konstatno varaju narod. Koji varaju i one sa kojima se druže, u čijem su okruženju. Od njih bih najradije uzela novac i najela gladni crnogorski narod, neka pričaju kako je to patetično, kada ostanu bez novca biće na pravoj mjeri jer bez njega su ništa. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama. Kolega Popoviću, vi ste na redu, a, kako bi rekli Englezi, ne manje važan kolega Mustafić.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Veoma mi je drago da je konačno Prijedlog zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću došao na dnevni red sjednice Skupštine Crne Gore.

Jedan od osnovnih motiva vršenja teških krivičnih djela, kao i krivičnih djela organizovanog kriminala, je finansijska korist. Organizovane kriminalne grupe investiraju nezakoniti prihod u mnoge nelegalne aktivnosti ili vrše pranje novca, kako bi legalizovali i infiltrirali radi ostvarenja ekonomskog uticaja u društvu. Zbog toga, oduzimanje prihoda stečeno krivičnim djelom se sve više priznaje kao efikasno sredstvo u borbi protiv kriminala a posebno protiv organizovanog kriminala. Člana ili vođu kriminalne organizacije koji je u zatvoru obično zamijeni neko drugo i njegovim zatvaranjem aktivnosti kriminalne organizacije ne prestaju.

Istovremeno oduzimanjem nezakonito stečene imovine ostvaruje se princip da niko ne može imati koristi od krivičnog djela. Svrha ovog principa nije samo prevencija nego i zaštita interesa oštećene strane, pa stoga nije dovoljno izvršioca krivičnog djela samo oglasiti krivim i osuditi na kaznu a pri tome mu ostaviti svu stečenu imovinsku korist na raspolaganju.

Oduzimanje imovine stečene krivičnim djelom ima brojne afekte, kao na primjer: vrši prevenciju jer je imovinska korist razlog

i motiv kod većine izvršilaca krivičnih djela, sprečava i infiltriranje nezakonitog prihoda korupcije u legalnu ekonomiju; ukida sredstvo za buduće činjenje krivičnih djela; pomaže da se cilja na organizatora kriminalne organizacije; podržava vladavinu zakona i moralni princip da niko ne može imati koristi od krivičnog djela. Uvodjenjem norme o oduzimanju imovinske koristi jasno se svima stavlja do znanja što ih čeka ukoliko izvrše takvo kršenje zakona. Ipak je udarac po džepu najbolji najefikasniji način. Svako može da udje u zatvor i da izađe iz njega a da mu ostane imovina. Počinioći često rizikuju svjesno da to odrade pa kada izađu izrobijaju svoju kaznu oni su bogataši. Onog trena kada mu oduzmete imovinu stečenu na kriminalan način tada ste ga tek kaznili. Prava sankcija postoji kada se neko, ko je kriminalnom radnjom stekao imovinu, vrati u ekonomsku poziciju kojoj je bio prije izvršenja protivpravne radnje. Kada ga ostavite onakvog kakav je bio prije izvršenja krivičnog djela onda je to prava sankcija.

Smatram da ekonomsko slabljenje kriminala najefikasnije rješenje u njegovom suzbijanju. Medjutim, postoji opasnost da Crna Gora neće imati dovoljno kadrovskih i operativnih kapaciteta da odmah, na adekvatan način, primjeni zakon. Zato bi trebalo da postoje specijalni istraživački timovi koji će moći za nekretnine i drugu imovinu da provjeravaju ko je i na koji način knjižio i kako je istu stekao.

Bojim se da će to u Crnoj Gori ići malo teže, upravo zato što je već uknjiženo i to možda već stotine miliona eura nekretnina na tuđe ime. Ne smijemo dozvoliti da bude po onoj narodnoj: "Ko je šlapio - šlapio, ubuduće nema ništa od toga". Moramo naći načina da oduzmemo nezakonito stečenu imovinu.

Da podsjetim, Liberalna partija se odavno zalaže za usvajanje zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, postavljali smo i pitanja i premijeru u vezi usvajanja zakona i pozdravljamo, konačno, stavljanje na dnevni red

Skupštine ovog veoma značajnog zakona kojeg će Liberalna partija snažno podržati. A podržaće ga , vjerujem, i ostali iz našeg kluba Albanske partije , Forca, Albanska alternativa i Hrvatska građanska inicijativa. Zahvaljujem, zapamtite ovih pet minuta pa mi vratite neđe kasnije. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Mustafić, najavio sam ga kao završnu, uvodnu riječ. Izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, predsjedniče.

Nastojacu da budem racionalan. Pošto naš klub nema svog predstavnika ni u jednom od ova dva odbora koja su se bavila ovim zakonom, želim da u ime Kluba Bošnjačke stranke pozdravim donošenje ovog zakona i da podržim sve ono što je i ministar Pažin, a i kolege prethodnici, kazali u vezi sa donošenjem ovog zakona.

Riječ je o pravnoj novini u našem pravnom sistemu, veoma važno za usavršavanje normativnog okvira kojim se Crna Gora želi uspješnije boriti protiv organizovanog kriminala. Zaista, slažem se sa onima koji su kazali da je ekonomska dobit, odnosno imovina koja se stiče kriminalom, zapravo najveći podstrek za razgranjavanje i jačanje kriminalne djelatnosti i, naravno, samih kriminalnih organizacija. U tom smislu ovaj mehanizam je jako važan jer upravo sprječava širenje imovine i širenje organizacija na takav način i podsjetiću, a kolega Krivokapić, odnosno predsjednik Krivokapić je predsjedavao Ustavnim odborom, prije nešto više od dvije godine, kada smo mijenjali naš Ustav i kada smo razrađivali pravne mehanizme za jačanje kapaciteta sudstva i tužilaštva, bio sam jedan od rijetkih poslanika koji su i tada podržavali i danas smatram da bi to bilo dobro, i ako tada to nije prošlo na Ustavnom odboru, da se u našem ustavnom sistemu, u našem Ustavu nadje

odredba kojom djela iz organizovanog kriminala i korupcije nijesu podložna zastari, na isti način kao što je riječ o ratnim zločinima. Dakle, smatram da su po državu, po društvu, u cjelini jednaka opasnost uz različite dimenzije koje nose oba zločina. I onaj koji se tiče ratnih zločina i onaj koji se tiče kriminala kojom se uništava i država i društvo iznutra i naravno kojom se ne samo u ekonomskoj dimenziji nego i u kulturološkoj, socijalnoj i svakoj drugoj slabi društvo.

Dakle, nadam se da će implementacija ovog zakona biti značajno brža nego što je bilo vrijeme njegovog donošenja. Prosto mislim da je implementacija ovog zakona neophodna u Crnoj Gori i mislim da ako već nama to nije bilo moguće u nekoj našoj, u nekom našem razvoju i zrelosti, da makar našoj djeci neće biti uzori ilil neće nastaviti da budu uzori ljudi koji su na nezakonit način obogatili, ljudi koji su svoju imovinu stekli kriminalom, ljudi koji na bilo koji način su ugrozili državu, opljačkali, ili jednostavno postali preko noći a to ne mogu dokazati kako i na koji način. Mislim da tome treba stati na kraj i na put. Medjutim, da nemamo iluzija, implementacija ovoga zakona biće veoma teška, biće spora, i naravno veoma teško ćemo uspjeti da rezultate koje očekujemo vidimo odmah. To je proces i u tom procesu jednako kao što je Ministarstvo pravde donosi ovaj zakon, jednaku odgovornost imaju i oni koji ga trebaju implementirati, državno tužilaštvo i svi drugi organi koji su u njemu uključeni, što znači da ovaj zakon, ne samo što je multidisciplinarnan, već traži i interoperabilnost, svih institucija koje su zadužene za njegovo sprovođenje.

Neću govoriti o pojedinim odredbama ovoga zakona, o tome su govorile kolege koje su mnogo bolje u tom pogledu, s obzirom da je riječ o vrsnim pravnicima, ili bar većina, ali je društveni i politički aspekt ovoga zakona veoma bitan, veoma značajan, ono daje nadu i ohrabruje da Crna Gora, ne samo zbog svojih evropskih obaveza, već zbog unutrašnje potrebe, ulazi u red država sa

pravnim poretkom u kome kriminal, korupcija i sve ostale pošasti koje prate društvo u tranziciji neće biti dugoga vijeka i neće biti poželjno u društvu već naprotiv sankcionisane od strane društva.

Ovaj zakon smatram veoma važnim, veoma značajnim i u tom smislu će Bošnjačka stranka apsolutno podržati njegovo donošenje, očekujući da ćemo kao poslanici u ovom ili u nekom narednom sazivu budno motriti na njegovu implementaciju i ukazivati na sve one mehanizme koje je potrebno unaprijediti da bi ovaj zakon zaživio i naravno sve ono što je potrebno u institucijama i sva ostala normativna akta koja će trebati donijeti u ovom pravcu. Naravno, želeći da iskažem takvo uvjerenje i podršku ovom zakonu smatram da je i ohrabrujuće što je ovaj zakon dobio i podršku na oba odbora, konsensualnu i vidimo danas od strane svih poslaničkih klubova koji su diskutovali, također ima visoki stepen podrške, naravno uz sve one primjedbe i sugestije koje su opravdano ukazane i za koje sam siguran da će i zakonodavac i oni koji ga budu sprovodili ovaj zakon imati ih u vidu.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Želite li da odgovorite na neka pitanja, bilo je direktnih stručnih pitanja kolegice Marković? Izvolite.

ZORAN PAŽIN:

Poštovani predsjedniče, veoma cijeneći duh parlamentarizma koji predano negujete u ovom visokom domu, odgovorio bih na neka pitanja, pri tome ne bih pominjao imena iz razloga ekonomičnosti rasprave, ali, u načelu bih odgovorio na sva pitanja koja su ovdje otvorena u formi javnog dijaloga.

Jedno od pitanja je bilo - kako ćemo vratiti novac koji je ranije stečen kriminalnom djelatnošću, dakle, prije donošenja ovoga zakona?

U odgovoru na ovo pitanje moramo da imamo u vidu dva veoma važna atributa: jedan je zabrana retroaktivne primjene propisa, koje je ustavni princip usvojen u ovom domu od strane ustavotvorne Skupštine i koji kaže da se propisi ne mogu retroaktivno primjenjivati osim ako to zahtjeva javni interes utvrđen prilikom donošenja zakona. Drugi element o kojem moramo voditi računa jeste dodatno za krivično pravo, primjenjuje se ono krivično pravo koje je važno u vrijeme izvršenja krivičnog djela uz korektiv primjene blažeg zakona koji je nakon toga donešen zakon koji je blaži za učionica. To su elementi koji nas na neki način ograničavaju kada promišljavamo o ovom pitanju.

S druge strane, želim da vam ukažem na kvalitet ovoga zakona, ovog predloga zakona, o čemu sam imao vrlo kvalitetan dijalog i sa poslanicima na Zakonodavnom odboru, a to je da zakon podrazumijeva oduzimanje

od koristi pribavljene konkretnim krivičnim djelom za koje se sudi u krivičnom postupku, nego u slučaju vremenske vezanosti i postojanje nekih drugih pravno relevantnih okolnosti i druge imovine. Dakle, sve imovine za koje se može utvrditi ova vremenska povezanost. To znači da se zakon u određenoj mjeri proteže i u natrag.

Drugo pitanje se odnosilo na nezakonito bogaćenje koje je već duže vrijeme tema parlamentarne debate, ne samo parlamentarne debate nego i šire, raznih drugih protagonista društvene scene ukazuje na potrebu da se ovo pitanje raspravi. Želim da vam kažem da, kao ministar pravde, pravim jasnu razliku između fenomena negativnog fenomena nezakonitog bogaćenja, kojeg osudjujem, i spreman sam na svaki način, raspoloživim sredstvima da mu se suprotstavim, od same inkriminacije u Krivični zakonik kao posebnog krivičnog djela protiv čega sam. Protiv nezakonitog bogaćenja kao posebnog krivičnog djela sam zbog toga što bi to narušilo pravni sistem koji imamo u Crnoj Gori. Naš krivično pravni sistem zasniva se na objektivn-subjektivnom konceptu krivičnog djela koji podrazumijeva da sam pojam krivičnog djela

podrazumijeva i vinost, odnosno krivicu koja ne bi mogla biti na valjan način procijenjena ukoliko imamo samo posljedicu krivičnog djela u vidu nezakonitog bogaćenja a nemamo i radnju izvršenja krivičnog djela. To bi bilo veoma opasno jer bi zapravo otvorilo pitanje da li nam uopšte trebaju sva druga krivična djela, kao što je na primjer primanje i davanje mita, zloupotreba službenog položaja ako imamo fenomen nezakonitog bogaćenja kao posljedicu inkriminisanu kao posebno krivično djelo. Dakle, mislim da to ruši ustavni i pravni sistem u Crnoj Gori jedna takva inkriminacija zbog toga sam protiv toga. Gospodin Rupert Vining, koga pominjete kao eksperta koji je, uslovno rečeno, preporučio inkriminaciju, poznajem ga, s njim sam radio kao eksperta angažovanog jedne međunarodne organizacije, konkretno od OSCE, tako da sam veoma dobro upoznat sa njegovim stavovima koji nijesu tako kategorični kao što se žele predstavici, koji se poziva na iskustvo Hong Konga sa kojima mi ne dijelimo zajedničku ni pravnu, ni kulturnu, ni istorijsku tradiciju, a dijeli mo je sa Evropom, dijelimo je sa Evropskom unijom, kojoj želimo da se sa punim punopravnim članstvom pridružimo, a ni jedna od država Evropske unije nije unijela ovu inkriminaciju kao posebno krivično djelo. Makedonija jeste, zaista, između komperativnih iskustava Evropske unije i Makedonije lično sam opredijeljen za Evropsku uniju. Ne pada mi na pamet da nikoga vrijedjam, samo kažem na koju stranu se ja profesionalno i stručno opredjeljujem.

Što se tiče naziva zakona koji ukazuje na kriminalnu djelatnost a ne kriminal, a što smo čuli od više poslanika, želim da vam kažem da je ovaj naziv usaglašen sa Palermo konvencijom koja Palermo protokolom uz Konvenciju protiv transnacionalnog organizovanog kriminala koji upravo želi da napravi razliku u odnosu na ono što je kriminal, a kriminal je samo ono što je završilo osudjujućom i pravosnažnom krivičnom presudom. Samo je to kriminal a mi idemo i šire pa kažemo, u situaciji kada tokom krivičnog postupka okrivljeni umre ili nastupe neke druge okolnosti koje trajno

sprečavaju krivično godjenje mi se opredjelujemo da oduzimamo pod određenim uslovima i tu imovinu, zbog toga ne govorimo samo o kriminalu, nego o kriminalnoj djelatnošću. To je zapravo jedna terminološka razlika koja je potpuno usaglašena sa Palermo konvencijom.

Kada je u pitanju davanje ove imovine na korišćenje bez naknade, vidjeli ste da je tamo na najširi mogući način stavljeno kao mogućnost da se ona da i državnim organima za potrebe državnih organa, prije svega organa pravosuđa ali ne vidim samo pravosuđe kao neko ko bi mogao biti beneficijar ove imovine, pa ako oduzmete jedno vozilo koje vrijedi 100.000 eura vi za tu imovinu možete da kupite četiri dobra stana za prosvjetne radnike na sjeveru Crne Gore za kojeg težite za uravnoteženo razvojan u budućnosti u razvoju Crne Gore. Takođe, možemo dati humanitarnim organizacijama i sve ono što procijenimo da je javni interes.

Kada je u pitanju prošireno oduzimanje, termin koji imamo u svom krivičnom zakonodavstvu. Radi se o konfiskaciji na osnovu obrnutog tereta dokazivanja u situaciji kada lice koje je imalac ove imovine je u prilici da pred nadležnim sudom ukaže vjerovatnim da je ta imovina stečena zakonito. Dakle, imamo osnov sumnje u situaciji kada postoji očigledna nesrazmjera između manifestne imovine imaoaca, s jedne strane, a sa druge strane ono što se ukazuje kao njegov zakonit prihod, imamo osnovanu sumnju, kao viši stepen sumnje, koja nam je potrebna da bi se radilo o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, ne samo krivična djela, nego djelatnošću, i imamo osnovanu sumnju da se radi o krivičnom djelu koje je kataloški propisano ovim zakonom. Dakle, ne sva krivična djela nego ona koja su propisana ovim zakonom, a propisana su u skladu sa najnovijim dokumentima EU iz aprila 2014. godine iz ove oblasti.

Što se tiče hipoteke koja bi se mogla javiti, hipoteka, sada ukazujem na jedan potencijalni slučaj, da je hipoteka sama po sebi

obezbjeđenje nekog potraživanja iz nekog obligacionog odnosa. Kao jednu od mjera ovdje imate zabranu raspolaganja iz obligacionog odnosa, potraživanjem iz obligacionog odnosa. Mi znamo da je hipoteka pravni posao koji je po svojoj pravnoj prirodi jer prati pravnu sudbinu glavnog posla. Ono što se događa sa glavnim poslom događa se kasnije i sa hipotekom.

Slazem se sa definicijom patriotizma koju smo imali ovdje prilike čuti od jedne poslanice. Slazem se da je najveći vid patriotizma ne uraditi ništa što bi bilo na štetu svoje države i svojih građana, posebno kroz kriminal. Tu bih definiciju patriotizma obogatio još jednim elementom a to je raditi na najbolji mogući način ono što je vaša profesija i ono što je dužnost povjerena od strane građana . Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, ministre.

Imaju komentare kolega Knežević, kolega Popović i kolega Danilović.

Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Hvala vam, gospodine Pažin, na korektnim, ali neuspjelim, pojašnjenjima. Došao sam do zaključka da ovih 6 milijardi dolara koje je izneseno iz Crne Gore nećemo gledati očima. Vjerovatno će gledati oni na čijim su tajnim računima, jer ste objasnili da se ovaj predlog zakona ne može protezati i na krivična djela počinjena u prošlosti. Član 147 Ustava - zabrana povratnog dejstva. Zakon i drugi propis ne može imati povratno dejstvo. Izuzetno, pojedine odredbe zakona ako to zahtjeva javni interes utvrdjen u postupku donošenja zakona mogu imati povratno dejstvo. Zašto mi ne utvrdimo javni interes vezano za neosnovano bogaćenje državnih i javnih funkcionera, jer su to bile preporuke i eksperta EU kojeg ste

vi angažovali? Nisam ga ja angažovao nego Vlada, i preporuke Ambasada Sjedinjenih Američkih Država. Evo, da ne bude da se non stop pozivam na Rusiju, sada se pozivam na preporuke Ambasade Sjedinjenih Američkih Država na set antikoruptivnih zakona gdje smo bili predložili amandmane kolege Bulatović, Bojović i ja. Naravno vi to nijeste usvoji. Sada ću opisno da govorim.

U jednom N.N. crnogorskom gradu, javni funkcioner ili funkcionerka koji je sekretar ili sekretarka za urbanizam, ili direktor ili direktorica, agencije za izgradnju i razvoj tog grada dođe u posjed, shodno poslu koji obavljam, podataka da će jednim dijelom grada prolaziti trasa za dvije ili tri godine. I šta radi taj javni funkcioner ili funkcionerka. Podigne kredit kod Komercijalne banke, i svu zemlju na tom potezu kupi za 20, 30 ili 50 eura po kvadratu, a onda kada dodje gradnja, tu zemlju prodaje po 500,1000, 2000 ili 3000 evra po kvadratu. E, ja vas molim, kako ćemo mi da spriječimo takva neosnovana bogaćenja javnih funkcionera ili funkcionerki koji su postali mali milioneri u Crnoj Gori. Dakle, javni funkcioneri po lokalnim samoupravama su postali mali milioneri, mali bogovi, dok smo mi pod lupom javnosti 24 sata dnevno. Ja sam vam naveo ovaj primjer, opisno, možda je tačan a možda nije, vjerujte više je tačan nego što nije. Ovo je izazov i za državno tužilaštvo i izazov da razmislite o ovoj normi vezano za neosnovano bogaćenje javnih i državnih funkcionera.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Možete odgovoriti odmah, ako želite. Ne želite.

Onda ću da pomognem kolegi Kneževiću. Ima i treća odredba člana 147 koja me ne raduje, ali tu piše: Odredbe Krivičnog zakona mogu imati povratno dejstvo samo ako je blaža za učionice krivičnih djela. Ono što možemo zajedno uraditi jeste mijenjati Ustav.

Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ:

S obzirom da ste vi pravnik po struci, volio bih da mi pojasnite i da pojasnite crnogorskoj javnosti da li će, ukoliko usvojimo ovaj predlog zakona, biti onemogućeno firmi MAT kompani da učestvuje u izgradnji dionice auto-puta Bar - Boljari, nakon ovog usvojenog zakona. Da li će biti onemogućeno ostalim firmama koje duguju nekoliko miliona evra poreza državi Crnoj Gori da učestvuju u izgradnji ovog epohalnog projekta od strateškog interesa za Crnu Goru. Samo želim da na takav način razjasnimo da li je ovaj zakon u stvari poruka što se kralo kralo se, sada ćemo da pokušamo pošteno, ili kao ona poruka igramo pošteno pa ko koga prevari. Ne želim da ovakav predlog zakona bude implementiran na ovaj način.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam. Ne bih vam dao odgovor, nisam sudija, ali to tačno se odnosi na Krivični zakon, ovo se može tumačiti kao da nije krivični zakon, tako da se ova materija može i retroaktivno primjenjivati kada to odluči Skupština Crne Gore, do tada ne može.

Izvolite, kolega Popović je sljedeći.

ANDRIJA POPOVIĆ.

Hvala.

Gospodine Pažin, kratko ste nam, relativno kratko ste na funkciji ministra pravde, ali mislim da bi dobro bilo radi javnosti, možda i u završnoj riječi da kažete da li je i jedan od ovih predmeta koji se tiče koristi stečene kriminalnom djelatnošću do sada pravosnažan, da li je išta od te imovine oduzeto shodno nekim zakonima koje mi već imamo u našem pravnom sistemu. Dobro bi bilo da čuje javnost koliko je država Crna Gora do sada toga oduzela i da li je išta oduzela, uopšte. Mislim na krupne ribe od kojih

je eventualno na osnovu pravosnažnosti oduzeta imovina. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Sljedeći komentar je kolege Danilovića. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, uvaženi građani, gospodine Pažin, kolega Mliljanić i ja smo podnijeli amandman da se zamijeni riječ, meni je to vrlo važno i dragocjeno, kriminalna djelatnost sa riječju kriminal. Onaj koji učestvuje u kriminalu je kriminalac, onaj koji učestvuje u kriminalnoj djelatnošću je kriminalni djelatnik. Meni to nije isto, ali da ne bude da sam ovo sveo na nivo jezičkog nadmudrivanja, pročitacu vam Konvencij Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, a vi me demantujte. Biću precizan i kratak: Član 1 - kolrišćenje termina. Grupa za organizovani kriminal, pod a); b) težak zločin; c) organizovana grupa; d) imovina; e) dobit od kriminala; f) zamrzavanje ili zaplena. Ovdje u ovom tekstu nema kriminalne djelatnosti. Preporučujem vama i vašim uvaženim saradnicima da kada prevode određene tekstove da ih prilagode duhu jezika ma kojem, onom koji je službeni i ovima koji su u službenoj upotrebi a navodno se razliku od službenosti. Biće mnogo jasnije i vama je vjerujem dobronamjerno jasna naša primjedba, ova konvencija nas obavezuje. Dakle, svaka kriminalna djelatnost je kriminal. Budite sigurni da u duhu jezika koji koristimo u Crnoj Gori, ma kojega to, devinitivno to znači. Negurajte, kad već ne koristite u ovom zakonu, organizovani kriminal, organizovana grupa ili koristite sporadično, ali ovdje smo se fokusirali na kriminal i na kriminalnu djelatnost, stvarate utisak da je to nešto što je dozvoljeno ali bogami može biti sa sadržajima kriminala. Dakle, pozivam vas na Konvenciju koju je

ratifikovala i Savezna Republika jugoslavija, svojevremeno čija je članica bila Crna Gora. Sasvim izvjesno obavezuje nas ponavljam vam još jedan put naveo sam vam svaki član člana 2 ove konvencije. Imate kriminal u smislu koji mi tražimo, organizovani kriminal, organizovanu grupu. Nadam se da ćemo od kolega poslanika dobiti podršku a tek u diskusiji kasnije biće vam jasno zašto na tome insistiram da ipak neće to vama odmoći, može vam pomoći, koristimo vrlo preciznu terminologiju koje koriste Ujedinjene nacije. Dakle, kriminal sasvim izvjesno tom terminu neće pobjeći kriminalna djelatnost, ali mi mnogo smeta zbog toga što se od jedan put uvodi kriminalna djelatnost. Mislim da je nema ni u Ustavu Crne Gore. Pozivam da pogledate da li je ima, makar ne na ovom nivou da je to opasno po društvo, kriminalna djelatnost. Ne bi trebalo da nas zabrine ali kriminal i organizovani kriminal sasvim izvjesno da.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Daniloviću.

Izvolite, ministre, prijava na komentar.

ZORAN PAŽIN:

Prije svega, cijenim veliku zainteresovanost poslanika za ovaj zakon jer je on od kapitalnog značaja za budućnost crnogorskog društva.

Dva pitanja su otvorena i dva pitanja zaslužuju odgovor i ako nijesam imao namejru da se ponovo vraćam na retroaktivnu primjenu zakona, reći ću da bez obzira što ovo nije Krivični zakonik, niti je ovo Zakon o krivičnom postupku, nego je poseban zakon . On se odnosi na krivično pravo , prije svega kroz činjenicu da nije moguće voditi ovaj postupak ako prethodno nije pokretan krivični postupak. Ako nije prethodno pokretan krivični postupak pa makar on na kraju zbog zastarelosti ili nekih drugih okolnosti, ili smrti učinioca , nije do kraja završeno osuđujućom presudom, nego je

došlo do obustavljanja postupka. Dakle, ipak moramo imati tu krivično-pravnu dimenziju da bi se uopšte upuštali u postupak pa i u odnosu na ovaj građansko-pravni aspekt koji imamo kroz ovaj član 10. To je razlog zašto ovdje ipak ne može biti retroaktivne primjene zakona ali vam ponovo ukazujem da sva imovina koja se dovodi u vezu sa krivičnim djelom koje je predmet sudjenja pred nadležnim sudom može biti obuhvaćeno tom imovinom. Krajne hipotetski, ako se sudi nekom narko dileru zbog 10 kila heroina, a utvrdi se da ima imovinu od 20 miliona, i ta imovina može da dodje pod udar ovog zakona, ako se ukaže tokom postupka da se rati o vremenskoj povezanosti, s jedne strane, drugim okolnostima koji ukazuju da je to to što želimo da postignemo i ako imamo, a to je osnov svega, to je očigledna nesrazmjera izmedju manifesne imovine sa jedne strane i zakonitih prihoda. To je to građansko pravna dimenzija koja je novi momenat u čitavoj priči. Moguće je i na osnovu ovoga zakona ići i šire od samog krivičnog djela koje je pred sudom u konkretnom slučaju. To je strašno važno da se zna s tim što se slažem sa poslanicom koja je rekla da sistem treba i dalje razvijati, čak se ni na ovo ne treba zaustaviti nego treba i dalje sistem razvijati, ali ovo je jako dobar osnov da se uđe u tu materiju na zdravim pravnim temeljima, a kad imate dobar pravni temelj onda ga je lako nadograđivati kasnije.

Što se tiče samog termina kriminalna djelatnost ne slažem se da ga nigdje nema. Ne znam koji ste prevod vi imali do sada u ovom trenutku pred sobom kad ste pročitali ovo, ali moram vam reći da i ako sama konvencija ne definiše kriminalnu djelatnost kao poseban pojam da kroz tekst same konvencije se pominje kriminalna djelatnost, kriminalne aktivnosti, kako god želite. Pored toga mi već

imamo i krivičnom zakoniku taj termin u članu 258 koji se odnosi na pranje novca i član 113 imate upravo tu terminologiju. Kriminalna djelatnost. Ja ne vidim šta ona ovdje može da škodi, osim što upravo ulazimo šire od osude za krivično djelo u konkretnom krivičnom postupku nego sebi stravarimo i prije svega organima za otkrivanje i gonjenje policije i tužilaštvu širi manevarski prostor nego što je to puka osuda za krivično djelo konkretno. To je namjera širi manevarski prostor zbog toga se koristi termin kriminalna djelatnost. Ako vi ipak smatrate da treba da stoji kriminal to nije nešto sa čim ja imam problem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam. Važi princip Čehovljeve puške. Unese se na scenu u prvom činu, a opaliće u trećem činu, tako da dramaturgija će biti prisutna i sa ovim krivičnim djelima. Izvolite koleginice Marković.

DANIJELA MARKOVIĆ:

Hvala.

Poštovani ministre, nijeste u svom odgovoru ili pojašnjenju uopšte pomenuli o zastarjelom krivičnom gonjenju koja je vrlo bitna

u primjeni ovog posebnog zakona. Nje nigdje ovdje nema. Znači, kao osnovnog instituta po ovom tumačenju kada ovaj zakon pročitamo i kada odredbe zastarjelosti sve ono što je prije 20 godina stečeno o čemu sam i pričala ne postoji nikakva mogućnost za oduzimanje te imovine. Znači, da 21 multimilioner u Crnoj Gori može mirno da spava. Ovi što imaju četiri miliona sto trideset dvije hiljade eura koje, opet kažem, mislim ne treba nikakva posebna pamet niti prvno znanje da neko za 20 godina nije mogao da stekne tu imovinu i tu vrednost svojih imovinskih prava, bez obzira, normalno ako je prikazivao, ali toga nema, mi ih nemamo te multimilionere ali ih znamo, znači Evropa ih zna, svijet ih zna, oni su među nama stekli su taj novac, nego, šta se događa sa imovinom koja je oprana kroz banke. Ni to mi nijeste odgovorili. Rekli ste hipoteka normalno da ima odredba o obligaciono pravnim odnosima i zabrana raspolaganja, ali to je realnost i praksa. Kad ima banka hipoteku ona ima prvenstvo naplate, to je ta igranka pravna koja se sprovodi banka će da uzme imovinu, država će opet da ostane bez ičega i šta je ostalo?

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Izvolite, ministe, vaše pravo na odgovor.

ZORAN PAŽIN:

Znači, zastarjelost sam pominjao. Ja vas upućujem za pažljivo čitanje člana 10 o kojem sad govorimo koji kaže: "I ako nastupe druge okolnosti koje sprečavanju krivično gonjenje zastarjelost je jedna od drugih okolnosti koje sprečavaju krivično gonjenje". I u tom slučaju je moguće oduzimanje. Član 10 je do te mjere eksplicitan da ne ostavlja uopšte prostora za bilo kakvo tumačenje. U slučaju zastare krivičnog gonjenja tokom krivičnog postupka moguće je oduzeti i tu imovinu. Mi govorimo na našim ustavnim rješenjima, a ako vi smatrate da je potrebno izmijeniti Ustav da se stvori širi ustavno pravni osnov za ovu važnu stvar onda vi inicirate taj postupak, ja ću kao ministar pravde vrlo se odgovorno postaviti u odnosu na takvu jednu vašu inicijativu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Evo sad ste mirniji. Može koleginica Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani gospodine Pažin,

Razumijem ovaj član 10, jer on predstavlja početak, fundament, zametak, ali ovo je samo upravo to. Dosta je ovdje otvorenih pitanja koji mogu da se sprovode kao problem u praksi, ali to je ono o čemu smo govorili na početku kada sam vam ja najavila da ćemo ići, sasvim sigurno mi iz redova Parlamenta na to da odredbe člana 10 budu mnogo kompaktnije, složenije, decidnije i jasnije, da ne bi bilo korisnih nejasnoća. Zašto ovo govorim? Zato što korišćenja poreskih ovlašćenja jesu trendovi koji se vezuju za konsfiskaciju, a građansko pravno oduzimanje ili konsfiskacija i rent jeste bila tretirana s vaše strane kada ste radili na članu 10. I ja na pravi način razumijem i to je dobar početak, ali nije dovoljno i zato ćemo raditi svi zajedno da to bude mnogo kvalitetnije u budućnosti odrađeno. Vi znate da su građansko pravno oduzimanje već uveli Italija i SAD u novije vrijeme Austrija, Kanada, Fidži, Malezija, Novi

Zeland, Republika Irska, Južnoafrička Republika, Velika Britanija, Holandija, Kolumbija, Filipini, Mauritis, svako od pomenutih država je uvela zakone koji omogućavaju da se imovina stečena krivičnim, protivzakonitim aktivnostima i radnjama oduzme bez krivične osude. Znači, ne treba krivična osuda da bi se oduzela imovina. Ali šta treba? Trebaju neki drugi uslovi koje mimoramo zakonski takođe da definišemo. Takvi zakoni zahtijevaju od nadležnost organa da podnesu tužbu da bi se ustanovilo vjerovatnoće vodi porijeklo od takvih aktivnosti i ponašanja. Taj organ mora da dokaže da je izvršeno krivično djelo i da je imovina proistekla iz tog dijela. Dokazi o konkretnom krivičnom djelu nijesu potrebni, ali organ mora da dokaže barem vrstu krivičnog djela za koje tvrdi da je u konkretnom slučaju predstavlja protivzakonito ponašanje. Građansko pravno oduzimanje imovine nije modelitet krivičnog djela nezakonitog ili neosnovanog bogaćenja koje je pokrenuo MANS, nakon toga ja u ovom Parlamentu inicijativa MANS-a je vođenja, a onda kolege iz opozicije. Nije dovoljno da

organ jednostavno pokaže da okrivljeni nema zakonite prihode koji se mogu ustanoviti, nego moraju i ove pretpostavke ranije da idu.

Samo hoću da kažem da ćemo mi morati da vodimo postupke konfiskacije. Znači, ići ćemo na to država protiv tri miliona i osamstotina hiljada eura koji se nalaze u švajcarskoj banci. Ići ćemo na to država protiv hotela tog i tog, država protiv imovine te i te, država protiv stotinu hiljada maraka nađene u automobilu marke Mercedes, to su sporovi koji nas čekaju. Zato nam treba pravosuđe kakvo nemamo, ali sad ću na sljedećoj tački reći kakvo nam pravosuđe treba a vi to znate. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Daću vam riječ, samo nekolike servisne informacije. Predlog je da radimo ovaj zakon do maksimuma što bi se reklo, a da ostavimo za onaj sljedeći Zakon o centru za obuku i sudstvu i državnom tužilaštvu samo po jednog predstavnika kluba, tako da bismo u tom slučaju radili prije završne riječi po ovom zakonu do 15,30, onda završna riječ po pet minuta klubovi i u 16,10 po jedan predstavnik kao kod drugog Zakona o centru za obuku i sudstvu i

državnom tužilaštvu. To je predlog, jer je ova tema očigledno sveobuhvatnija, da kažem novija, tako da nam je to plan rada danas do 17 časova.

Izvolite, ministre.

ZORAN PAŽIN:

Predsjedniče, cijenite da ću dodatnim pojašnjenjem doprinijeti kvalitetu rasprave, ja sam spreman da pojasnim i ovo građansko pravno oduzimanje. Potpuno se slažem sa poslanicom Jasavić da nam je potrebno i građansko pravno oduzimanje, ali to je stvar budućnosti.

Naime, samo anglosaksonski sistem, osim Italije i Holandije u okviru kontinentalnog sistema, poznaje neki vid građansko pravnog oduzimanja koji je mnogo bliži ovom našem predlogu zakona nego klasično akcioni rent oduzimanje koje poznaje SAD, Britanija, Irska, Australija, Fidži, Mauricuis kako ste pomenuli to. Naime, u našem građanskom pravu da bi jedna stranka, a to bi bila država u konkretnom slučaju uspjela u nekom hipotetskom sporu koji bi se vodio na taj način, kao što ste rekli, država Crna Gora protiv pet

miliona u nekoj stranoj banci, to je zapravo jedan institut koji se zove stvarno pravna legitimacija. Stvarno pravna legitimacija je osnovna materijalno pravna pretpostavka da bi se uspjelo u sporu, aktivna legitimacija, pasivna legitimacija.

U ovakvoj situacija, s obzirom da država ne bi bila nosilac spornog materijalno-pravnog odnosa u građansko pravnom smislu, bila bi prema postojećim rješenjima u građanskom pravu, osuđena na propast. Mi nešto moramo dodatno da uradimo u građanskom pravu da bi otvorili mogućnost akcioni rent na klasičan način kao što postoji u anglosaksonskom sistemu.

Mi sada imamo jednu odredbu u Zakon o parničnom postupku koji kaže:"Da će sud sa procesnim dejstvom samo u toj parnici dozvoliti procesno pravni subjektivitet i onoj stranci koja nema pravni subjektivitet, ako raspolaže odgovarajućoj imovinom na koje se može izvršiti postupak. E, tu je klica o kojoj vi govorite koju treba dalje pravno razrađivati da bi imali mogućnost da i kroz akcioni rent, kroz građansko pravno oduzimanje vodimo te efikasne postupke u korist države u korist društva. Takođe, postoji i administrativno

pravno oduzimanje o kojem ja veoma intezivno razmišljam i ako to zbog prirode administrativnog postupka ne bi bilo samo nadležnost Ministarstva pravde, nego bi biti uključena još neka ministarstva, ali u ovom trenutku prerano da o tome govorim.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ako je samo dio tačan, nije to kolega Knežević, nego je to jedna organizacija koja čuva iznose iz Crne Gore, onda se ispalti raditi na tome. Isplati se jer je prihodno neproporcionalan trud. Nema više komentara na ministra, ali imamo naših kolega koji učestvuju u raspravi. Kolega Aprcović, kao predstavnik Kluba DPS-a, a koleginica Kalezić u ime DF, onda koleginica Vuksanović i kolega Obrad Gojković. Izvolite, kolega.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicima, koleginice, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Ono što me raduje kao poslanika i čovjeka koji se zajedno sa svima vama bori za pravdu, bori za jedan dobar pravni poredak u

Crnoj Gori, bori za vladavinu prava i veći nivo demokratije jeste ono što sam jutros čuo na Odboru za zakonodavstvo, čiji sam član, da su svi članovi odbora i kolege iz opozicije i kolege iz vlasti bezrezervno podržali zakonska rješenja o kojim danas raspravljamo. Zbog čega to kažem? Nema niti jednoga poslanika u ovome Parlamentu, niti jednoga čovjeka, građanina Crne Gore koji ne želi borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, kao pošasti ne samo Crne Gore, nego cijele međunarodne zajednice. Ako krenem od toga onda ću se vratiti na predloženi tekst zakona koji je, prema riječima uvaženog ministra, predstavlja izuzetno kompleksan zakon, multidisciplinovan zakon, a koji u sebi sadrže, izuzev krivično pravnih zakona, sadrži u sebi građanski zakoni, upravni zakoni i privredni zakoni iz razloga što kroz tako kompleksan zakonski okvir moramo da dođemo do prave adekvatne borbe protiv onoga što svi zajedno i želimo.

Moram da vam kažem, kolege poslanici, da ono što je ovaj posebni zakon donio, a i ono što sam i u pripremi današnje rasprave i pročitao, da smo mi u prethodnom periodu, već ima pola

vijeka, imali jedno krivično zakonodavstvo koje je proklamovalo da je sva imovina stečena izvršenjem krivičnog djela imovina koja je nezakonito stečena i koja se oduzima.

Takođe, i novim Krivičnim zakonikom Crne Gore, nakon rješavanja državno- pravnog statusa Crne Gore, takođe je proklamovano jednim članom zakonika preneseno u Zakon o krivičnom postupku da je ta imovina koja je stečena izvršenjem krivičnog djela nezakonita i da treba da se oduzme sa pravosnažnim presudama kada sudovi donesu odluku.

Međutim, između onoga što je proklamovano načelo i onoga što bi trebalo da bude suština cijele ove borbe postoji jedna praznina, jedan nesklad između praktične upotrebe i onoga što je proklamovano. Čitajući i pripremajući se za današnje zasijedanje, pročitao sam do 2002.godine, odnosno prvosnažne krivične presude koje su donijete u susjednoj državi Srbiji samo 2% te presude je pratila i Odluka o oduzimanju bespravno stečene imovinsko pravne koristi.

Takođe, 2005.godine u odnosu na pravosnažne krivične presude koje su donesene na nivou svih sudova u Srbiji, samo je 10% u sebi sadržalo i dio koji se odnosi na nezakonito stečenu imovinu. Upravo je želja bila predlagača ovdje u Vladi Crne Gore, da kroz jedan adekvatni zakonski okvir odgovorimo svemu onome što nas u narednom periodu očekuje. Ako dobro čitamo i razumijemo član 2 u kojem se definiše šta predstavlja predmet ovog zakona, to je da se od činioca krivičnog djela može oduzeti imovinska korist ukoliko on ne dokaže da je na zakonit način stekao tu imovinsku korist i ukoliko su ta krivična djela propisana u daljem nastavku ovoga člana izvršena u korpus tih krivičnih djela. I ovdje dolazimo do onoga što mislim da je jedna prava stvar, a tiče se toga da se ovdje radi o teretu obrnutog dokazivanja. Upravo na taj način ćemo dovesti ljudi koji su bili spremni da izvrše određena krivična djela po posljedice po sve građane Crne Gore, po demokratiju Crne Gore, po urušavanje ustavnog poretka i pravnog sistema Crne Gore, da oni moraju dokazati tu nesrazmjernu u odnosu na ono što

je zakonito stečeno u odnosu na ono što je stečeno izvršenjem krivičnih djela.

Upravo na taj način ćemo doći u situaciju da prije pravosnažnog okončanja krivičnog postupka dođemo do privremenog zamrzavanja, odnosno privremenog oduzimanja imovine, kako nepokretne i pokretne iz razloga što znamo da imovina stečena izvršenjem krivičnog djela vrlo brzo mijenja i formu i titulara prava svojine i vežemo se onda na član koji daje neprikosnoveno pravo državnom tužiocu da bez odlaganja, naredbom, može da zamrzne tu imovinu koja je stečena izvršenjem krivičnog dijela i bez odlaganja obavijesti sud kako bi se u zakonito sprovedenom postupku donijelo rješenje na koje bi zainteresovani imali pravo žalbe.

Vrlo je kratak vremenski rok, odnosno interval o kojem pričam o ovoj izuzetno važnoj temi. Moram da kažem ono ko čeka naše institucije sistema da kroz finansijsku istragu imaju jednu adekvatnu, kvalitetnu, efikasnu saradnju, počev od državnog tužilaštva ko je nosilac finansijske istrage sa svim organima koji

trebaju tu finansijsku istragu da poprate na pravi način, tu mislim Upravu za nekretnine, Upravu za sprečavanje i pranje novca, Upravu carina, Poresku upravu koje trebaju da daju te elemente koje će dovesti do pravosnažnog okončanja postupka i dati državnom tužiocu mogućnost da u roku od godinu dana podnese zahtjev za pravno oduzimanje imovine. Smatram da će ova zakonska rješenja doprinijeti onome za čemu se ne samo deklarativno, nego suštinski zalažemo u borbi protiv svih vidova i oblika kriminala. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Kolega Danilović je prijavio komentar. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Kolega Aprcoviću, ja bih vas donekle i razumio da ne postoji prije ovoga zakona, nemamo nikakav vakuum za koji nije dao ploda. Malo prije sam naglasio 25 godina žalosne borbe, ljudi su se obogatili enormno, neko je rekao malo prije pedesetak multimilionera, ne sporim da među njima mogu biti i onih koji su zaista nekim patentom zaslužili da budu milioneri, ali bi valjalo da

negdje ova javnost zna kojim patentom, čime su se ljudi bavili, šta su radili, ili će biti da je nešto drugo u pitanju. Ne možemo odjedanput da kažemo sad počinjemo. Ne počinjemo sad, počeli ste davno, preuzmite odgovornost i za ono što se dešavalo do danas.

Morate razumljeti da neko u ovoj državi konačno mora da kaže konačnu stvar. Biću na granici odavanja tajne, zbog toga što sam šest godina bio član Odbora za bezbjednost. Kao član Odbora za bezbjednost znam, neću pominjati imena da su dosadašnjim zakoni izigrani i ovaj ili sličan ovome, gdje je pisalo da se ne može napraviti nijedna transakcija veća od 15.000 evra u banci, a da službenik zadužen u banci za tu transakciju ne obavijesti nadležnoga. Zna li, kolega Aprcoviću, da su u makar dvije banke u Crnoj Gori bila obezbjeđenja za podizanje kredita keš, donesen u crnim nailon kesama kod ljudi koji imaju direktnu komunikaciju svakodnevnu sa aktuelnim premijerom? Tvrdim odgovorno ovo što govorim sada. Imaju svakodnevnu komunikaciju, jer mora biti tako i da niko nije odgovarao. Donesete milion i po keša, predate službeniku koji je

dužan da prijavi svaku transakciju veću od 15.000, on je ne prijavi dobije čovjek kredit od milion i po, naravno banka se kasnije naplati time što uzme hipoteku u ovom slučaju koja je garantovana kešom kako stečenim pitam i vas i ministra Pažina, znajući da je došao juče. Vi nažalost niste, ali odgovornost vam je zajednička, zato što je ovo zajednička politika i samo da vrijeme počinje od sada i da pričamo o onome što će biti. Ja uvijek moram malo i o onome što je sad i što je bilo.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem. Kolega Aprcović. Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi kolega Daniloviću. Potpuno razumijem vašu reakciju, inspirativna je priča. Imamo isti ugao gledanja u dijelu koji se tiče predloženih zakonskih rješenja. Moram da istaknem da niko ne bježi od odgovornosti, da upravo ovo o čemu sada pričamo jeste zakon koji omogućava sve ono što je eventualno bilo propušteno u nekom prethodnom periodu i upravo sam se vezao za naše prve susjede iz Srbije koji upravo u procentima izraženo

imaju ovakvu situaciju, kao što sam prezentirao. Između onoga što predstavlja teoriju, između onoga što predstavlja praksu postoji nesrazmjera iz prostog razloga što sudije upravo nijesu željele da se uključuju, istražuju i utvrđuju, ne samo na ovim prostorima nego na prostorima bivše Jugoslavije, da utvrđuju kako i na koji način je bilo kretanje kapitala. Ja vam moram reći da smo mi od naših partnera iz Evrope pozdravljeni u dijelu koji se tiče privremenog oduzimanja imovine Šarića na prostorima Crne Gore, jer je imovina koja je privremeno oduzeta u tim predmetima cirka nekih 40 miliona eura, ali isto tako moraćemo da se složimo i da se zalažemo da kroz ono što je vladavina prava, tekovina Evropske unije, kroz pravosnažno okončane postupke koji trebaju da budu osnov da bi se zaštitili interesi države Crne Gore i interesi pojedinca.

Ja vam moram reći da je to puno kompleksan posao, da nam treba puno kvalitetnih kadrova. I u dijelu koji se tiče na finansijsku istragu, mi moramo imati finansijske vještace, izuzetno kvalifikovane koji će da dođu do tih podataka, kako i na koji način se transformisala imovina koja je pribavljena izvršenjem krivičnog

djela i imala neku drugačiju formu, drugačiju sadržinu, druge titulare prava svojine.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Dakle, nema više komentara. Sada je koleginica Kalezić. Koleginice, izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Potpredsjedniče Simoviću, poštovana Skupštino, poštovani ministre Pažin sa saradnicima i, prije svega, poštovani građani Crne Gore,

Ovdje je već bilo sugestija, ja ću se pridružiti, da se razmotri drugačiji naslov ovog zakona, pa zato predlažem da to bude predlog zakona o oduzimanju imovinske i druge koristi stečene kriminalom i zloupotrebom javnih funkcija.

Zašto ovo dodajem? Mi smo svjedoci velike kreativnosti u zloupotrebi javnih funkcija u Crnoj Gori. Ovdje je pomenut uticaj i na lokalnom i na državnom nivou oko načina planiranja i korišćenja prostora. I tu ima mnogo prostora upravo za ovo da je lakše dokazati i dokazivo je zloupotreba javnih funkcija, a ovo drugo

ostaje pod velikim znakom pitanja, uz sve izvinjenje, ja nijesam iz pravničke struke, ali zato moja struka mi omogućuje da vrlo detaljno skeniram kako ide slojevito, tiho, rekli bi u građevinarstvu, kapilarno podizanje zloupotrebe, pa onda na nekom nivou korupcije i tako dalje. I zato čini mi se da ima smisla ovo uvrstiti kao naslov. Mislim da ću dati amandman.

Sada ću napraviti malu digresiju. Metaforički, mi obični građani Crne Gore kada jedanput dođe ovaj zakon u primjenu, mislim da ćemo se naći kao Nušićev pokojnik, odnosno taj građanin u čuvenoj komediji Pokojnik koji je oglašen pokojnikom, pa kada je došao i pokazao da je živ odjedanput je bilo problema kako da dođe do svoje imovine, kako do svog naučnog rada, kako do svoje katedre i tako dalje, da bi učesnici raspodjele toga što pripada nama građanima došli do zaključka bogami da je bolje da on ode da se upokoji ponovo, jer je on sada opasnost sistemu. E, pitanje je da li ćemo mi građani kad ovo počne da se primljenjuje stvarno ispasti opasnost sistemu. Ja se nadam da hoćemo. E, i to više nije metafora, a bilo bi korisno da smo mogli ovdje u CNP-u da malo se

prisjetimo i pogledamo Pokojnika, vrlo je aktuelno, vidim da se gospodin ministar sjetio, možda su neki zaboravili.

Gospodine Pažin, zašto govorimo o zloupotrebi javnih funkcija? Ja sam kao građanka i poslanica od Specijalnog državnog tužilaštva 04.08.2015.godine, nakon 17 mjeseci rada na ovom postupku po mojoj tužbi dobila odgovor koji potpisuje osoba, naravno iz Specijalnog tužilaštva, da se odbacuje krivična prijava. Ali znate šta se događa?

Prvo ja krivičnu prijavu nijesam dala napamet. Više puta sam istakla javno da sam konsultovala šest pravnika od kojih dvoje sa univerzitetskim referencama, dvoje sa vrhunskim advokatskim referencama i dvoje sa referencama iz suda, odnosno tužilaštva. Sva ta imena će mi posvjedočiti, ali to neću ovako da kažem, reći ću, ako bude trebalo, jer se ovo nastavlja. Ovo je prvi dio serije koja ide. Ali šta je problem? Problem je u tome što ugovor za koji sam ja u tužbi ukazala da je nezakonit u odnosu na pet zakona Crne Gore, nije tumačen, osim po Zakonu o radnim odnosima, gdje je rečeno: da, ugovor nije u skladu sa Zakonom o radnim odnosima,

ali njegova primjena nije izazvala ništa negativno, naprotiv izazvala je pozitivno po tvrđenju onih koji su ga potpisali. Ovo ne treba pravničko znanje, treba samo dovoljno zdravog razuma da se vidi da osoba koja ovo potpisuje ili nema pravničkog znanja, što je katastrofalno, ako je tako, ili ne smije da reaguje kao tužilac ili je nečim stimulisana da reaguje kako reaguje.

Moja je namjera da pošaljem i vama i Tužilačkom savjetu i Sudskom savjetu, prosto kuriozitet je, ali će biti interesantno, kada se usvoji zakon o centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, da čitava ova dokumentacija dođe za obrazovanje kako je nedostojno raditi. A zašto? Znae, kroz razne vidove je ova država, odnosno mi pokojni građani Crne Gore pljačkani. Međutim, oni ljudi koji odgovorno drže svoje uređaje u kući znaju da kap po kap ode mnogo vode, prospe se mnogo vode, prope se mnogo državnog budžeta. Ja sam samo jednu tu česmicu gdje je curelo kap po kap milion evra gdje je sada otkriveno: pa jest nije bilo po zakonu ali je to bilo na dobrobit- kažu oni na časnu riječ koji su optuženi. To je već nešto što je farsa.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Dogovorili smo već uobičajeno trajanje ove rasprave do tri i petnaest. Moje molbe su zbog ostalih kolega koje treba da uzmu učešće u raspravi.

Koleginica Vuksanović, izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je, kao što ste već čuli, veoma važan zakon, jedan zakon koji se sadrži veoma složene pravne norme, upravo zato što se kroz ovaj zakon prepoznaje tipičan odnos između građanskog prava u materijalnom smislu te riječi, gdje ima i procesno pravnih elemenata, takođe građanske materije i sa druge strane krivične materije, kako u smislu KZ-a tako u smislu Zakonika o krivičnom postupku.

Svi smo ovdje pri jednom istom cilju da dođemo do konkretnih rezultata u borbi protiv organizovanog kriminala, korupcije, a

naročito korupcije na visokom nivou. I zakon je, naravno kad bude usvojen, jedan od veoma značajnih sredstava onima koji su u nadležnim institucijama da konačno počnu da primljenjuju norme ovog zakona, kako bismo konkretno imali i rezultate iz oblasti koje sam nabrojala.

Naravno, oni koji su u nadležnim institucijama i sada imaju u svojim rukama figurativno da kažem veoma značajne zakone, prije svega sistemske KZ i ZKP i naravno da se očekuje od njih da rade svoj posao kako bismo što prije imali i što konkretnije rezultate. Kada govorim o ovom zakonu ja ću početi jednom vrlo značajnom izjavom čuvenog pravnika Jeringa, koji u svom djelu u „Cilj u pravu“ rekao sljedeće: "Ništa se na svijetu ne dešava samo od sebe, kamen ne pada da bi pao već zato što mora otrgnut je od svog oslonca, ali čovjek koji djela ne čini to zbog nekog zato što, nego zbog toga da bi nešto time postigao". Svi oni koji su možda, jer ja kao pravnik ne smijem unaprijed da optužujem bilo koga bez pravosnažne presude postigli nešto treba da znaju da cilj i način na koji su postigli trebao je da se rukovodi moralnim principima

svakvog čovjeka. Kad čovjek ima sebe i porodicu za koju se bori treba da zna da svaki građanin ove Crne Gore želi svoj djetetu kvalitetan doručan, ručak i večeru. Svaki građanin Crne Gore želi da ode na zimovanje i na ljetovanje. Svaki građanin Crne Gore želi da svoje dijete možda pošalje mjesec dana da usavršava jezik u inostranstvu. Koliko takve djece ima privilegiju, a koliko nema? I zašto ta djeca koja nemaju tu privilegiju postavlja se pitanje? Upravo zato što zbog onih koji su možda protivpravno sticali svoje bogatstvo, ti roditelji naravno nijesu imali adekvatne plate da pošalju svoju djecu.

Ja, recimo, na primjer sam doktor pravnih nauka, radim na Pravnom fakultetu u Podgorici već punih 15 godina, poslanik sam u Skupštini, vjerujte mi da ja nemam mogućnosti da svoje dijete koje je sad u VIII razredu pošaljem mjesec dana u London da usavršava engleski jezik. Znae kako? Svako ko pošteno radi, pošteno stiće, taj je u kreditima pa vraća kredite i ne može da skupi dovoljno. A šta je sa onim roditeljima koji ne mogu da prehrane svoju djecu? Ovo moje pitanje nekako pitanje koje je možda je i

suvišno u odnosu na sve ono što sam prethodno konstatovala. Ono što želim da kažem jeste da je ovaj zakon veoma značajan i stavu da se oduzimanje imovine odnosi i na članove porodice. Ovdje se misli na bračne, vranbračne drugove koji imaju izjednačen status po Porodičnom zakonu Crne Gore, ali na sve one srodnike po pravoj liniji do IV stepena srodstva po bočnoj liniji što uključuje rođenu braću i sestre, tetke, stričeve braću i sestre od stričeva i tako dalje, čak do II stepena srodstva tazbinskog srodstva, što je vrlo bitno u tom dijelu oduzimanja imovine.

Kada je u pitanju retroaktivnost zakona svi na čelu sa ministrom su rekli svoje mišljenje sa kojim se ja slažem u tom dijelu, ali mislim da tu treba razmisliti i naći rješenje. Zašto treba razmisliti i naći rješenje? Upravo iz razloga što, ako je ovdje centralni pojam imovina koja je stečena kriminalnom djelatnošću, a to je institut građanskog prava, a u građanskom pravu znamo da postoji izuzeće u zabrani retroaktivne primjene zakona, kada to na primjer zahtijeva javni interes koji je pretežan u odnosu na sve ovo ostalo, a sa druge strane imamo krivična djela koja možda nijesu zastrjela gdje

tužilaštvo i sudovi imaju obavezu, prije svega, tužilaštvo da pokreću krivične postupke po službenoj dužnosti, onda smatram da se može naći rješenje koje će normirati ovu materiju, i u tom dijelu da se riješi ovo pitanje retroaktivne primjene zakona, i mislim da pravnici treba da rade na tome.

Ono što želim na samom početku da naglasim jeste da pravna država ne može funkcionisati ako nije izgrađena na principima legaliteta i legitimiteta. Uvaženi akademik profesor Slobodan Perović, koji je doajen obligacionog prava i Kopaoničke škole uporednog prava u svim besjedama na Kopaoniku rekao je sljedeće: "Pravna država kroz zahtjev legaliteta treba da obezbijedi da ne pocrvene oni koji prava stvaraju i koji ga primjenjuju". A da ne bismo pocrvenili mi koji pravo stvaramo i oni koji treba da ga primijene kroz sve institucije sistema, onda treba da vodimo računa ne samo o zahtjevu legaliteta, nego i na ono šta je Žan Žak Ruso postavio kao zahtjev legitimiteta. Samo još ovaj citat, izvinjavam se. "Legimitet prava je poštovanje prava, a ne sile i potčinjenost svih pa i gospodara da se ponašaju u skladu sa pravom i u tom smislu

dužnosti, kad kažemo gospodar mislimo na sve nas koju ovu državu djelujemo kroz institucije sistema i u zakonodavnoj i u izvršnoj i u sudskoj vlasti". Kada ispunimo zahtjev legaliteta i legitimiteta koje sam citirala, onda možemo tek govoriti o pravnoj državi. A znate li šta treba da bude tri ključna zahtjeva pravne države, to jest svih onih koje djeluju kroz principe kroz institucije sistema? To je ono što je zapisano u rimskom pravu u digestama kao kodifikaciji prava i što je suma summarum jedne antičke filozofske misije a to je pošteno živjeti, drugoga ne vrijeđati i svakome dati ono što mu pripada. Da li mi sada živimo u takvom sistemu? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Kolega Gojković je sljedeći učesnik u raspravi. Izvolite.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, gospodo iz Ministarstva, poštovane kolege,

Ja nisam pravnik, a i da sam pravnik ne bih se mnogo bavio članovima ovog zakona zato što sam siguran da su ovo standardizovani zakoni i u regionu, i u Evropi, a čini mi se da se ide

prema tome na globalnom nivou i smatram da nema tu previše prostora da se nešto epohalno unaprijedi, a siguran sam da niko ne bi preuzeo odgovornost na sebe da pokuša nešto radikalno loše da uradi u ovom zakonu, jer je to očividno i vrlo bi brzo neko reagovao.

Ono sa čim želim da počnem svoje izlaganje to je, prije svega ovdje su spominjani sudija Falkone, Borsellino itd. Međutim, želim da kažem, značajna mi je jedna stvar, 1992. godine u Italiji je, ja ovo želim da naglasim zbog značaja tužilaštva, sudija Antonio Di Pietro poveo istragu protiv korupcije u jednom malom preduzeću u sjevernoj Italiji. Korupcija je bila 140 miliona lira ili 140 hiljada eura. U tom momentu demohrišćani su bili na vlasti u Italiji preko 40 godina, koalicioni partner sa njima socijalisti 20 i nešto godina. Poslije hapšenja direktora tog preduzeća to je saopšteno predsjedniku Vlade Italije, i on je u jednom intervjuu neoprezno odgovorio da je taj direktor preduzeća budala. I ovaj se opredijelio da progovori.

Posljedice toga su bile da je pala vlast u Italiji, poslije pet decenija skoro, da su pohapšene hiljade funkcionera, i da je došlo čak i do jedne vrste komedije. Na žalost, bilo je i tragičnih slučajeva gdje su pojedini funkcioneri izvršili samoubistvo. Predsjednik Vlade pobjegao u Tunis. Ali interesantno kako su se ponašali funkcioneri koji su bili u korupciji. Neki od njih su prijavljivali čak sami sebe.

Jedan od njih, kada je dobio poziv kod sudije za prekršaje za saobraćajni prestup, ne znajući za šta ga zovu, ispričao je sve o korupciji. To su istorijske posljedice za jednu veliku evropsku zemlju.

Zašto ovo govorim? Za to što je ovo pokazalo svu slabost funkcionera, o kakvim se korumpiranim političarima radi i šta su, u stvari, kriminalci. Ista stvar je i kod nas. I korumpirani političari i kriminalci su, u suštini, slabići koji nemaju sposobnosti da kroz život idu na pravi način i na društveno prihvatljiv način. Onda se postavlja pitanje zašto ovolike aktivnosti, zašto ovolike energije da se suprotstavimo tim pojedincima. Oni kao pojedinci su beznačajni u odnosu na državu i kao pojedinci nisu nikakav veliki problem. Čak nisu ni problem korumpirani kriminalci ukoliko naprave organizovane kriminalne grupe. Problem nastaje opasan po državu kada se oni ujedine sa politikom. To je problem Crne Gore. To je problem koji može da traje decenijama i da opredijeli sudbinu ove države.

Nemam iluzija da će ovaj zakon dati ograničene rezultate sve dok je Demokratska partija socijalista na vlasti. Ovdje njihovo zalaganje za ovaj zakon doživljam kao odavno nisam čuo bolji vic nego da će oni podržati funkcionisanje pravosuđa i da će oni podržati ovaj zakon. Oni priznaju samo sud svoje partije, jednog tužioca i jednog sudiju i ne žale se na presude. Za njih je

neprihvatljivo da neko bude optužen, osuđen i oduzeta mu imovina a da to ne prođe sud partije. Ali, nikako ne bih potcijenio šta su oni sve u stanju da urade da ovaj zakon ne bi profunkcionisao. Tako da mislim da je to vrlo značajno.

U Crnoj Gori osim zvanične postoji i mafijaška ekonomija, i oni imaju svoju hijerarhiju, imaju svoje budžete, imaju svoje završne račune. Te mafijaške završne račune u Crnoj Gori, nažalost, njih dvadesetak je platilo životom. Jer, kada oni naprave završni račun ne gleda se koliko je ko kome dužan nego kazne su mnogo strožije. Mislim da dvadesetak ubistava u Crnoj Gori su posledica tih mafijaških završnih računa. Ono što je cilj kriminala na visokom nivou gdje mi nemamo rezultate je upravo da i državnu ekonomiju i mafijašku ekonomiju, njihove budžete, završne račune i sve ostalo donose isti ljudi. I to je problem. Mislim da jedno vrijeme gdje se Crna Gora Evropi predstavila pod geslom "država to sam ja" ostaje za nama i da je napokon vrijeme došlo da ova država predstavi sebe Evropi pod drugim svjetlom. Tu mi se svidjela jedna rečenica Kolinde Grabar Kitarović, da država treba da se predstavi sa rečenicom - zakoni to smo mi. Nadam se da će to tako biti i da će to biti rezultat ovih protesta.

Kako funkcioniše Demokratska partija socijalista kada su ovi problemi u pitanju najbolje su lokalni izbori u Herceg Novom, gdje se čovjek pojavi niotkud, uloži milion eura u lokalnu televiziju, javno

saopšti da je uložio milion eura u rušenje lokalne vlasti. Znači, pred javnošću niko ne pokreće pitanje odakle mu milion eura, ne isplati zaposlene, a onda ih kao koalicioni partner DPS-a zaposli u opštini Herceg Novi da bi izmirio te troškove. E to je, da ne govorim o aferi "Snimak" gdje su osuđeni javno prodavali i kupovali lične karte za račun DPS-a. Ni tužilac ni sudija ih nisu pitali odakle im novac i ko im je dao novac da to rade. Mislim da je iluzorno govoriti ovdje o ovim člancima. Ja sam siguran da je ovaj zakon upodobljen sa evropskim standardima ali iluzorno očekivati da će ovakvi zakoni dati rezultate dok su oni na vlasti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala vam.

Komentar, izvolite.

SLOBODAN KRUŠO RADOVIĆ:

Poštovani kolega Gojkoviću, kazali ste da nijeste pravnik, to znamo svi, da ne vladate materijom koju vam je neko kazao šta danas da pričate, i to je vrlo jasno. Iznosite teške neistine kada govorite da je Demokratska partija socijalista u Herceg Novom formirala svoju televiziju i da nije izvršila sve svoje obaveze prema zaposlenim koji su radili u toj televiziji. Demokratska partija socijalista u Herceg Novom vrši vlast na najkvalitetniji način i vas

stavlja tamo tačno gdje vam je mjesto, gdje ste poslije 14 godina došli kao najjača partija, a danas ste minorni, nezavisni odbornik, nemate ni partiju nego vam je partija dala poslančko mjesto koje niste htjeli da vratite svojoj partiji koja vas je proizvela.

Da imate išta ljudsko u sebi uvijek biste poštovali vašu partiju i uradili, izvinjavam se, sve ono što od vas partija traži a vi to niste. Vi pokušavate kao uvijek bezuspješno da dokazujete sebe, da dokazujete sebe kao nekog političara za čije se rezultate zna i u Herceg Novom i na prostoru Crne Gore.

Gospodine Gojkoviću, nikada nemojte iznositi neistine, posebno ne u mom prisustvu, a kada je u pitanju Herceg Novi.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Dakle, dozvolite, kolega Abazoviću, razumijem da je povod vaših reakcija iz klupe termin jedan koji je upotrijebio kolega Radović, kada je kazao "da imate išta ljudsko u sebe". Razumijem da je to bilo u političkom smislu "išta ljudski", kao što je mnogo toga kolega Gojković u svojoj petominutnoj diskusiji malo dužoj, saopštio kolegama, svima nama iz DPS-a. Tako ja sam ovo doživio kao jedan balans, retorike koju je imao kolega Gojković i odgovor kolege Radovića.

No, ipak, kolega Abazović je tražio proceduraln u reakciju i moja obaveza je da je dam.

Izvolite, kolega Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Ja nisam ničiji advokat niti ulazim u neke unutar političke lokalna prepucavanja, samo sam želio da reagujem na dvije stvari. Prvo na upotrebu termina "minorno" nije lijepo, a drugo su bile kvalifikacije koje su lične. I reagovao bi da je bilo ko reagovao u ličnoj, ne u političkoj, da li je neko gubitnik, dobitnik, uopšte ne ulazim u to nego zaista termini da "ima išta ljudskog", to nije politički. "Da ima išta ljudskog" je lično, tako da mislim da i kolega Krušo će shvatiti reakciju i nadam se da je to ipak bilo u afektu čisto da bi zaštitili nivo i dignitet ovog doma.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Mislim da smo se pojasnili.

Kako ko razumije, dozvolite kolega Radoviću, prije vas se javio kolega Gojković.

Ponavljam, ja sam komentar kolege Radovića razumio u političkom smislu i komentar i odgovor u odnosu na sadržaj i terminologiju koju je tokom cijele svoje diskusije koristio kolega

Gojković. No ipak mislim da nijesu loša upozorenja bez obzira sa koje strane dolazile, nalazimo se u domu, pred narodom i ja upozoravam da svi koristimo adekvatnu terminologiju.

Izvolite, Gojkoviću.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Moj zahtjev za procedurom odnosi se direktno na vas, potpredsjedniče.

Pa nije ovo bilo prije godinu dana, ovo je bilo prije pet minuta. Ja želim samo da navedete, da citirate koja je moja bila, koja je moja rečenica bila nekorektna, a ja ću vama da citiram, a evo neka crnogorska javnost, mene to ne interesuje što ovaj čovjek kaže jer važno je ko vam kaže a ne šta vam kaže. "Da u tebi ima išta ljudsko", je li to rečenica koja, je li to DPS, jeste li to vi. A ja ću se javiti poslije pa ću objasniti ove stvari, plus toga je citirao stvari koje ja uopšte nisam rekao.

Dakle, potpredsjedniče, vi ste ovdje zakazali i od vas tražim izvinjenje.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Dakle, ja vjerujte kad bih bio u obavezi da ponovim vašu rečenicu, koju bih označio da je bila nekorektna u odnosu prema Demokratskoj partiji socijalista, teško bih to morao da uradim.

Najradije bih se izjasnio da je vaša diskusija u cjelosti bila negativno intonirana u odnosu na Demokratsku partiju socijalista i daleko iznad onoga što se zove iskazivanje jednog političkog stava povodom ovog zakona koji se nalazi na dnevnom redu. Prema tome, izvinite ali ne mogu izdvojiti tu jednu rečenicu.

Kolega Danilović se javio za proceduru.

Izvinite, prije vas kolega Radović za proceduru se javio.

SLOBODAN KRUŠO RADOVIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Hvala i vama što ste odgovorili gospodinu Gojkoviću na ono što sam ja imao za namjeru. Hvala gospodinu Abazoviću koji je takođe u pravcu mog razmišljanja i moje diskusije rekao ono zbog čega ja nemam potrebu da oduzimam vrijeme ovom visokom domu. Ali, ne bih se nikada složio da su izgovorene neke riječi što su neistina, što je rekao gospodin Gojković da nije pomenuo da je Demokratska partija socijalista u Herceg Novom formirala televiziju. Tražićemo stenogram, ali ću da završim sa sljedećim.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Molim vas, previše sam tolerantan u davanju proceduralnih reakcija ali do kraja da izvedem stvar.

Kolega Danilović se javio za proceduru.

GORAN DANILOVIĆ:

Vrlo jasno, potpredsjedniče Simoviću, pošto sam dobro čuo na moju žalost, a dužan sam, nemam previše godina ali imam dosta saža u ovom parlamentu, kao i mnogi ovdje.

Ako za vas nije uvreda kao predsjedavajućeg u ovom trenutku da neko nekome kaže "Ako imate išta ljudsko u sebi" i to još pogrešno čuvši očigledno ono što je kolega, iz istog smo kluba nezavisnih poslanika, onda ako to nije uvreda i ako vi mislite kao predsjedavajući da zbog toga, da vam je iz oka ispao a ne iz opštinskog odbora, treba da reagujete, onda ja vama kažem onda vi ovo osudite ako imate išta ljudsko u sebi, pa vi to tumačite kako god želite. Ako ćemo o ljudskovini nije isto prozvati kolegu iz DPS-a, DEMOS-a da mu partija ne valja, da mu ne valja politika, da je ovaka ili onaka, ali zaista silaziti na nivo još da slušam tirade o tome kako neko nema nešto ljudsko u sebi, volio bih ili da pokazujemo zdravstvena uvjerenja ili da se to osuđuje dok smo na vrijeme.

Imali ste obavezu kao predsjedavajući, upravo zbog toga, samo da dovršim, što je iz vašeg kluba poslanika da kažete da se te dvije stvari ne miješaju, uvaženi gospodine Simoviću. Ne dolazi u obzir da može biti legitimno nekoga kolegu prozvati za takvu stvar, jer kad na to ne reagujete onda sljedeći put nećete na to kad nam neko kaže "bitango", a to je nedopustivo.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Kolega Daniloviću, podsjetili ste me, dobili ste tri proceduralne reakcije iz istog kluba. I to razumite kao odnos tolerantnosti u odnosu na potrebu da o upotrijebljenom terminu povedemo takvu raspravu. Dakle, kolega Gojković, kolega Abazović i vi poslanici iz jednog istog poslaničkog kluba.

Drugo, kazao sam svoj odnos, upozorio, ali nije valjda da vam je smetalo ako sam upozorio i zamolio kolegu Radovića, kada sam tu molbu i to upozorenje prenio svima ostalima, uključujući i kolegu Gojkovića u odnosu na termine koje je iskoristio u svojoj diskusiji. Nijesam primijetio takav odnos i takvu osjetljivost u odnosu na riječi koje su se čule iz ovoga doma od ovih poslanika kad je bila Demokratska partija socijalista nazivajući je i "fašističkom sektom", nazivajući je i pozivajući, molim vas, govorim o riječima koje su se čule iz ovoga doma, ne iz vašega kluba, pozivajući da se "zatre i sjeme", i mnogo toga još.

Ponoviću moju molbu i moje upozorenje da povedemo računa o riječima koje koristimo u ovome domu. Nikad viška nije tolerantnosti i ja vas molim da nastavimo sa dijalogom kakav je primjeren ovome domu i svima nama pojedinačno i kolegi Radoviću, i meni, i kolegi Gojkoviću i svima vama ostalima. Hvala vam.

Izvolite.

NIKOLA GEGAJ:

Samo kratko ću reći, naravno da je diskusija gospodina Gojkovića, uvaženi potpredsjedniče, bila vrlo nekorektna, ali on je više puta u svojoj diskusiji koristio naziv "pežurativni", "mafijaška ekonomija u Crnoj Gori", i to više puta. Dakle, da ne bude da je on bio baš veoma jasan i objektivan. Uostalom, ja mislim da je dobio ono što je i tražio od gospodina Radovića.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Kolega Gegaj, ja vas molim nijeste adekvatno reagovali, posebno u završetku vaše proceduralne reakcije. Ja vas molim da damo svi doprinos za nastavak dijaloga, i to molim i kolegu Gojkovića, a da nastavimo sa diskusijama.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Pa na sreću, postoje i zapisnici ovdje, a postoje i fonografski Skupštine opštine Herceg Novi. Ja sam rekao da postoji državna i mafijaška ekonomija u Crnoj Gori, to su dvije ekonomije. Vi ako nemate drugih argumenata da se branite ja vam nijesam kriv, nisam rekao da je DPS formirao televiziju, nego uzмите stenogram, pojavilo se lice niotkuda, donijelo milion eura, direktno u javnost i na Skupštini reklo da je uložilo da sruši vlast. Gdje je tih milion eura u izvještaju Državne revizorske institucije? Da li je to lice tih milion

eura prijavilo u kampanji? Da li je to lice prijavilo imovinu Komisiji za konflikt interesa. To je vaš koalicioni partner. Da li je to lice radnike te televizije zaposlilo u Opštini Herceg Novi jer im je ostalo dužno pet plata. Je li to to? Je li to lice izjavilo, provjerite, uzmite fonogram da su DPS, da mu je DPS poslao policajca, tj. kriminalca bliskog DPS-u, da su mu poslali bliskog policajca, tj. kriminalca da mu ucjenjuje odbornike, uzmite pa to vidite. Nigdje tužilac ne reaguje, nigdje tužilac ne reaguje ni na aferu "Snimak", nigdje.

Znači, ja još jednom ponavljam, gospodine ministre ja nisam kritikovao ni jedan član vašeg zakona, nema potrebe vjerujem, pročitao sam, siguran sam da je to u skladu sa standardima. Zakon neće biti primjenljiv jer je ova partija sa druge strane u sprezi sa organizovanim kriminalom i uradiće sve da se taj zakon ne sprovede za to što su oni na udaru toga zakona i ne treba potcijeniti njihovu snagu, jer oni imaju veliki broj poslanika, ministara da se taj zakon ne sprovodi. To su moje političke ocjene.

Gospodine potpredsjedniče, da sam ja upotrijebio jednu riječ koja nije bila u skladu s Poslovníkom, vi biste mene opomenuli, vi mene niste opomenuli. Tako da je javnosti jasno, ja ne želim da okolišam, ja govorim ono što mislim, direktno u oči. Uzмите zapisnike, uzмите fonografske snimke pa ćete vidjeti. Ako neko može da dođe u ovu državu, zaštao čovjek ulaže milion eura da ruši lokalnu vlast, odakle taj novac, odakle taj novac. Šta se tu sve

dešavalo, šta se dešava danas sa Institutom, sa Bijelom, sa Bokom, itd. iza kojih kompletno ta ekipa stoji i hoće to u svoje privatne džepove da stavi. E kad to razbijete onda ćemo pričati o efikasnosti ovoga zakona.

Ja mislim da cijela Crna Gora zna kada se radi o DPS-u kakva je to partija.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Bih svakako, kolega Gojkoviću, upozorio i vas i bilo kog drugog kad izgovara neprimjerenu riječ u ovom domu, ali nijeste mi dozvolili to da uradim i da sugerišem i ukažem kolegi Radoviću u odnosu na neprimjereni termin jer ste skočili iz klupa, nervoza je proradila, visoki tonovi su proradili.

Prema tome, to je razlog zbog čega, mada vi na kraju ste imali ponovo jedan neprimjeren odnos prema Demokratskoj partiji socijalista. No ipak moj osnovni utisak je da teme koje su primjerene za lokalni parlament u Herceg Novom, vi imate priliku da imate sagovornika o kojima danas pričate u njihovom odsustvu, da te teme otvorite tame. Svakako i ovo je prilika da razgovaramo na tu temu, ali čini mi se primarno priča za Herceg Novi.

Koleginica Maja Čatović se javila proceduralno, pa ćete vi dobiti riječ.

MARIJA ČATOVIĆ:

Ja bih još jedanput upozorila da ne može niti dozvoljavam da nas neko svrstava da je ova partija, tj. DPS sprega organizovanog kriminala, pojedinci, da ako ih ima, a ima ih i kod njih koliko hoćete. Zaista, ako ima pojedinca, daj da se presaberemo svi da vidimo ko je taj ko je u sprezi sa organizovanim kriminalom, a ko nije. Molim vas, ne upotrebljavajte cijelu partiju i tako je karakterišete.

Ja vas zaista upozoravam, i vas upozoravam da ga upozorite da se tako ne ponaša.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Sve nas zajedno, da damo svi zajedno doprinos nastavku našeg dijaloga povodom tačke dnevnog reda koju danas imamo, a složili smo se svi zajedno da je važna tačka i da je važna novina u pravnom sistemu Crne Gore. I ja vas molim, kolega Gojkovicu, da date doprinos tome.

Izvolite.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Evo, što se procedure tiče, ja vas molim da prekontrolišete tehniku, jer ovdje postoje zapisnici, kako je moguće da tri poslanika

DPS-a se ustaju i citiraju mene pogrešno. Ja nisam rekao da je DPS sprega nego da je u sprezi sa organizovanim kriminalom i to mislim i to izjavljujem ovdje.

Gospodine potpredsjedniče, vi mene nijednom niste upozorili da sam ja, niti sam ja ovdje prekršio Poslovnik, ovdje je očigledno o nervozi Demokratske partije socijalista, jer moraju da čuju ono što je istina a očigledno ih to boli.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Dajte obrazloženje, dobiće i kolega Gojković pravo.

OBRAD STANIŠIĆ:

Lako je znati koja je kaznena reprika - ako neko klub poslanika jedne partije naziva kriminogenim i u vezi s kriminalom i u sprezi s kriminalom, pokazujući rukom na nas, zar ima većeg razloga za kaznenu repriku od toga. Ja samo hoću da kažem, kolega Gojkovicu, recite, pošto ste vi otvoren čovjek, ko su ti ljudi iz ove strane ovamo, iz ove partije u vezi s kriminalom, to da kažete. A znate zašto vi to pričate? Za to što vi nijeste opozicija vlasti nego državi. Vama je država Crna Gora kost u grlu i vi nikada nećete oprostiti Demokratskoj partiji socijalista što je bila ta snaga koja je dovela Crnu Goru do nezavisnosti i tu je problem kod vas, nije nijedan drugi.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Dakle, kaznena reprika po pravilu u odnosu na kaznenu repriku, kolega Stanišić je dao obrazloženje. Vjerujem da su ovakve riječi i takve kvalifikacije upućene bilo kom drugom klubu, da bi tražio takođe kaznenu repriku.

No, ipak dajem kolegi Gojkovicu, kolega Bojanić, ne možemo u glas. Dakle, vi nemate povjerenje u odnosu na kolegu Gojkovića? Ne može pojašnjenje.

Kolega Gojković ima riječ.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Javio se četvrti poslanik DPS-a koji me ponovo citirao i nije rekao ono što sam ja rekao. Ja sam rekao da je DPS kao partija u spezi sa organizovanim kriminalom a ne poslanici, i to vidite dobro.

A ja vas pozivam, evo neću se pozivati na svoje porodično stablo, ko su mi bili preci i čiji prijatelji su bili, a bili su prijatelji i Njegoša, najbolji prijatelji i knjaza Nikole. A vi, ako imate hrabrosti citirajte vaše koalicione partnere iz Herceg Novoga kako se odnose prema Crnogorcima i Crnoj Gori i šta oni kažu ko u kuću nije mogao da im uđe.

Gospodine Stanišiću, ja sam lojalan građanin ove države. Ono što vas boli što vam se u oči ovdje reklo da ste uništili ovu državu i da je ova država pokradena i da ovaj zakon, dok ste vi na vlasti neće dati rezultate.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, kolega Gojkovicu, znači ipak na kraju ste sami priznali. Nijeste kazali da je Poslanički klub DPS - a u sprezi sa organizovanim kriminalom nego je to DPS, dakle znak jednakosti makar što se tiče ovoga kluba i partije kojoj pripada taj klub.

Kolega Stanišiću, minut još vaš i završavamo ovu priču. Ljute se ostale kolege koji čekaju red na diskusiju.

OBRAD STANIŠIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Kolega Gojkoviću, znate da ovaj zakon nijeste podnijeli vi iz opozicije, nego je ovaj zakon podnijela vlast u Crnoj Gori. Prema tome, sve su vaše priče oko kriminogenog režima i kriminala završene.

I samo ću vam reći jedno - ko je komunicirao s Njegošem a ko nije, pravo da vam kažem ja to ne znam. Ali, da je neko volio više Crnu Goru od nas ovdje i od naših predaka vjerujem da nije niko. Ali, što su se neki naši preci izrodili, pa njihovi preci više vole drugu državu, neki potomci, izvinjavam se, neki potomci što su se izrodili

pa im je gospodar na Dedinju a nije na Cetinju ja tome nijesam kriv. I još da kažem nešto, samo da završim. I da vam kažem nešto, na osnovu onoga što vi pričate kolega Gojkoviću u ovom parlamentu, godinama, vi biste Crnu Goru popili u čaši vode.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Kolega Bojaniću, izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Neka sad imenom i prezimenom kaže koji smo se izrodili, koji smo protiv države, i sve ove uvrede koje nam je iznio, neka imenom i prezimenom i neka popije čašu vode pa nastavi da priča.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Kolega Stanišiću, izvolite, ja vas molim da doprinesete da nastavimo po dnevnom redu.

OBRAD STANIŠIĆ:

Nijesam na vas mislio, kolega Bojaniću. Ali, ako ste se vi našli u mojoj priči, vi lično - neka vam je srećno. Pa zašto vas onda moja priča tangira? A koju partiju predstavljate vi danas ovdje i vi i kolega Gojković? Vi ste klub od šest poslanika imate sedam partija. Dajte, nemojte više da zamajavate građane Crne Gore, više imate partija nego članova kluba. Nemojte se sprdati s nama više ovdje.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Kolega Sekuliću, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi ministre Pažin sa saradnicama, uvažene kolege,

Dozvolite, prije svega, da izrazim zadovoljstvo zbog činjenice da je Ministarstvo pravde nastavilo sa praksom dobrih zakonskih predloga ovom parlamentu i zbog činjenice da većina tih zakona je u skladu sa onim što je ispunjavanje Agende 23 24 pristupanja Evropskoj uniji.

Naravno, ono što jeste novina u ovom parlamentu kad je ovaj zakonski tekst u pitanju, ne samo da je vrlo kompleksan i odnosi se na jedan dosta široki spektar onoga što je pitanje pravnog sistema u Crnoj Gori, nego je novina i to što me posebno raduje da su i kolege iz opozicije prepoznali da se radi od kvalitetnom zakonskom tekstu i da u konačnom ćemo imati, rekao bih nepodijeljeni konsenzus kada su ove stvari u pitanju. Naravno, treba podsjetiti takođe da takav konsenzus nijesmo imali kad je u pitanju bilo usvajanje ustavnih amandmana, znači to se prije svega odnosi na ustavne amandmane koji su bili mogućnost da se

izbjegne politički uticaj kad je u pitanju pravosuđe, s jedne strane. A sa druge strane ne treba zaboraviti da takvu podršku nijesmo imali kad su u pitanju bili neki zakonski tekstovi, govorim prije svega o Zakonu o državnom tužilaštvu, specijalnom tužilaštvu, Zakonu o sudovima, Sudskom savjetu itd.itd.

Zašto ovo pominjem? Prije svega zbog činjenice da još jednom pocrtam da ukoliko nema saglasnosti Demokratske partije socijalista nema ni političke volje za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Ako Demokratska partija socijalista predlaže ovakve zakone i ako su oni u skladu sa onim što su standardi Evropske unije, onda ta politička volja postoji i mislim da tu ne treba imati nikakve dileme. Ali, kažem još jedanput, zbog crnogorske javnosti, dobro je da se još jedanput toga prisjetimo.

Što se tiče samog konkretnog zakona, mislim da su se najviše oni ko se ne bave pravom bavili ovim zakonom. Naravno, na tome ne zamjeram. Ali, dozvolite mi da u par stvari iskažem nešto drugačiji, čisto pravni stav. Žao mi je što više kolega nije govorilo o finansijskoj istrazi. Ne samo za to što je to novi institut, govorim novi institut za to što je drugačije postavljen u odnosu na zakon koji smo slično, naslov i slične sadržine imali iz 2012. godine, a koji, složiću se tu sa ministrom Pažinom, nije bio dobar zakonski tekst sa jedne strane. A sa druge strane, tokom onoga što je pokazala praksa, rekao bih da smo došli u situaciju da ga treba mijenjati, i

kažem još jedanput, ovaj je mnogo kvalitetniji. Ali, ono što treba istaći jeste upravo to da državni tužilac rukovodi sa finansijskom istragom i da u tome mora imati pomoć, znači neće mu pomagati, nego mora imati pomoć svih državnih organa za koje bude smatrao da je to potrebno, znači od Uprave policije s jedne strane do onoga što je pitanje Uprave za nekretnine ili pitanje katastra, itd. itd. I ne samo to, nego kada se organizuje finansijski istražni tim, u tom trenutku državni tužilac ima pravo da u taj tim uključi, i to treba posebno istaći, treba da uključi i one ljude koji se nalaze u svim državnim organima, ukoliko smatra da je to neophodno.

I dozvolite još jednu stvar koja se ovdje takođe isticala, kao moguća manjkavost zakona, gdje takođe kao pravnik imam drugačije mišljenje, to je pitanje člana 10. Znači, da li će neko biti amnestiran ako je radio nešto loše u prošlosti, odnosno da li će njegova imovina biti sačuvana. Ako zaista pažljivo čitamo član 10, a čini mi se da je to promaklo većini poslanika koji su ovdje govorili na tu temu, rekao bih da ne. Znači, ne postoji nikakve dileme. Ako lice protiv koga je pokrenut krivični postupak za krivično djelo iz člana 2 stav 1, znači govorim o svim onim krivičnim djelima, tu je stotinak krivičnih djela, iako se ovdje u ovom parlamentu najčešće govori o korupciji i organizovanom kriminalu, umre ili se pokrene postupak, pokrenuti postupak ne može nastaviti zbog postojanja okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje. A to trajno

isključivanje krivičnog gonjenja je zastarjelost postupka. Znači, ukoliko pokrenete postupak, on je zastario i imate pravo da mu oduzmete imovinu. Znači, član 10 je tu apsolutno jasan i tu nemamo nikakve dileme. Znači niko neće biti amnestiran što god da je radio u prošlosti, ukoliko se sa jedne strane dokaže postojanje krivičnog djela ili ukoliko je stekao protivpravnu imovinsku korist za koju ne može da dokaže porijeklo.

I naravno, ne treba zanemariti član 11, pa kažem još jedanput, čini mi se da malo selektivno čitamo zakon, pa onda dolazimo u situaciju da ga pogrešno i tumačimo. Naredbom državnog tužioca može se pokrenuti finansijska istraga ako, pod broj 1. postoji osnov sumnje da je imovina imaoca u očiglednoj nesrazmjeri sa njegovim zakonitim приходima. Znači, uvažene kolege, to je upravo ono o čemu govorimo. Državni tužilac u svakom trenutku može da pokrene istragu protiv bilo koga, ukoliko smatra da je njegova imovina drugačija.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Samo da se dogovorimo, dakle dogovor sa Kolegijuma je bio da ćemo ovu tačku završiti za tri sata.

Dakle, radimo već tri sata i 15 minuta, imamo toliko prijavljenih diskusija da nam treba sigurno još dva sata da bi svi stigli. Moja

molba je da izostanu komentari kako bi što veći broj poslanika stigao da završimo danas ovu tačku dnevnoga reda i da ostavimo pola sata za sljedeću tačku dnevnog reda.

Dakle, dogovor je bio da ćemo raditi do 16,30 ovu tačku dnevnog reda, ajmo koji minut i duže i da koji minut radimo poslije pet i da završimo ove dvije tačke dnevnog reda kako smo se i dogovorili.

Dakle, moja molba je da izostavimo komentare do kraja rasprave i suguran sam da će kolega Labudović i kolega Miljanić prihvatiti ovu moju sugestiju. Hvala vam. Razumio sam, hvala vam na kooperativnosti, hvala vam.

Kolega Janko Vučinić je sada po redoslijedu, izvolite.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani gosti, poštovani građani,

Zakon o oduzimanju imovine koja je stečena kriminalnom djelatnošću je zakon koji je bio prijeko potreban Crnoj Gori ali ne u ovakvom obliku nego zakon koji može retroaktivno da se primjenjuje, jer je jedna ogromna imovina, društvena imovina kroz procese tranzicije i privatizacije koja je mukotrpno sticana radom poslijeratnih generacija, opljačkana i ona se preselila u privatne džepove i završila je na privatnim računima. Takođe, dobar dio onih

koji su bili na vlasti i koji su sve ove godine držali vlast u Crnoj Gori zloupotrijebili su svoj položaj na tim funkcijama i prigrabili za sebe veliko bogatstvo. Znači da je opšte poznata činjenica da je veliko bogatstvo pokradeno od države i naroda i da se ono nalazi u posjedu i onih koji su bili na vlasti, svih ovih prethodnih godina i to je neborim dokaz da se u Crnoj Gori odvijao organizovani kriminal i da je sam vrh vlasti bio u sprezi sa kriminalnim strukturama.

Ovaj zakon koji je predložen od strane Vlade a koji se ne primjenjuje retroaktivno je, po mom mišljenju, puka formalnost da bi se zadovoljili oni zadaci koji su dati od Evropske unije za poglavlja 23 24, koji se odnose na temeljna prava, a to je pravda, sloboda i bezbjednost. Znači režim u Crnoj Gori sa ovim zakonom hoće da pošalje jednu iskrivljenu, rekao bih lažnu sliku da je preduzeo aktivnosti u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, ali stvarnost je sasvim drugačija jer režim u Crnoj Gori danas počiva i u režimu je utemeljen i korupcija i organizovani kriminal. Ovaj zakon iako se usvoji, vjerujem da će biti opstruisan od režima, jer je nemoguće očekivati da oni koji su na nezakonit način došli do imovine da sa ovim zakonom sami sebe oduzimaju tu imovinu. Očekivati da ova vlast primijeni zakon o oduzimanju kriminalno stečene imovine, odnosno da sprovede oduzimanje nezakonito stečene imovine, oni koji su se na taj način i obogatili,

to bi bilo uspješno, kako bi narod rekao, isto kao da kozu svežete da čuva kupus.

Sušтина ovog zakona je bila znači da se oduzme ona imovina koja nije u srazmjeri sa zakonskim prihodima. Ali, ako pogledamo imovinu svih onih koji su danas bili na vlasti i danas su na vlasti, onda ne da ta imovina nije u srazmjeri nego je ona neuporediva.

Ja moramo napomenuti, mada će kolege iz Demokratske partije socijalista da se ljute kad pomenem njihovog šefa, jer davno je pisalo da se premijer Milo Đukanović nalazi među 20 najbogatijih svjetskih političara. I kako je uopšte moguće da on sa platom koja je nešto veća od 1000 eura ima toliko bogatstvo. Zanimljivo je da i oni koji su bliski Đukanoviću, bilo po rodbinskoj bilo po političkoj ili prijateljskoj liniji su postali truli bogataši za razliku od crnogorskog naroda koji se danas nalazi na ivici bijede i koji je doveden do prosjačkog štapa.

Čudno je kako su oni koji su se obogatili koji su na državnim funkcijama obrazlagali tu njihovu veliku imovinu, tako da je jedan visoki funkcioner Demokratske partije socijalista rekao, kad je pravdao tu imovinu da je njegova žena dobra domaćica pa da je ona to dobro raspodijelila, pa ne znam da li ste vi koji ste na vlasti.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Kolega Vučiniću, naš dogovor poštovanje vremena za diskusije.

Kolega Vučiniću, koji je list pisao?

JANKO VUČINIĆ:

Britanski Independent, zašto me pitate?

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Ništa. Izvolite, završite vašu diskusiju.

JANKO VUČINIĆ:

Pa evo, samo sam htio da kažem - da li ste vi koji ste na vlasti imali sreće da oženite tako dobre domaćice koje mogu od te plate da uštede i da steknu takvo bogatstvo ili je po srijedi nešto drugo, a meni se čini da je to nezakonito stečena imovina.

Evo da zaključim, gospodine Simoviću, da se vratimo zakonu. Ovaj zakon je neophodan u svakom slučaju da se retroaktivno primjenjuje, ali vi ga ne možete primijeniti. Može ga primijeniti samo ona vlast koja će biti izabrana od strane naroda, koja će biti izborna narodnom voljom, a do te vlasti možemo doći jedino preko 27. septembra, preko protesta i bunta obespravljenih i osiromašenih građana u Crnoj Gori i za to poruka građanima - svi na protest u

nedjelju 27. septembra da vratimo ono što je ova vlast, odnosno oni koji su držali ovu vlast opljačkali iz Crne Gore i da vratimo i ono šest milijardi koje je iznijeto i pored toga još mnogo što je neprijavljeno i što se ne zna zašto je sve ponijeto.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Ja vas molim za vrijeme ako želimo da što veći broj diskusija uvažimo, povodom ove tačke dnevnog reda, dajmo svi tome doprinos.

Sada bih zamolio koleginicu Jonicu. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani, predstavnici Ministarstva pravde,

Složili smo se svi da je cilj predlagača ovog zakona da obezbijedimo oduzimanje ekonomske moći kriminalu, odnosno da onemogućimo da plodovi izvršenja krivičnog djela budu na raspolaganju kriminalcima i nakon odsluživanja zatvorske kazne. Složili smo se da cilj kažnjavanja u konačnom mora da bude takav da pogodi razlog bavljenja kriminalom, a to je sticanje koristi.

Međutim, ako je to toliko jasno i toliko logično, ostaje dilema - zašto je ovoj državi trebalo toliko vremena da u konačnom u ovakvoj formi, sa jasno porađenim koracima dođe do ovakvog zakonskog rješenja. Da, reći ćete postoji neko zakonsko rješenje u ZKP-u koje je u principu nekako definisalo ovu priču 2009. godine. Ali na to ću vam reći da je s jedne strane od Vlade Crne Gore došlo jedno vrlo benigno zakonsko rješenje i da je ovdje u tadašnjem Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu upravo pooštreno da bi dovelo do nekog nivoa bavljenja tim pitanjem na način da može da se kaže da je moglo da ima uticaja na ovaj cilj. Međutim, o efektima ako govorimo, pričaćemo da je i tada bila priča da je veći trošak održavanje imovine koja se oduzme, nego što je efekat njenog oduzimanja bilo kako na suzbijanje kriminala tako i na oduzimanje ekonomske moći, tako i na sve drugo, kao i na efekte korišćenja imovine od strane države. Za to, ponovljena dilema - čemu toliko čekanja da se ovako zakonsko rješenje ponudi i šta je Crnoj Gori još trebalo da se desi da bismo ovo uradili. Vjerovatno smo čekali vas da postanete ministar i ostaće zabilježeno da ste u prvih par mjeseci ponudili jedno vrlo opsežno, i to ste rekli u uvodnom izlaganju, zakonsko rješenje.

Međutim, kao što ostaje trag da ste napravili taj iskorak na koji je Crna Gora predugo a bespotrebno čekala, ostaje i dilema da li je ovo kao zakon koji može da bude odlično oruđe za suzbijanje

organizovanog kriminala i korupcije, može da bude i zakon koji za slučaj da neke norme dovoljno ne preciziramo, bude model koji omogućava da to radimo, ali koji ostavlja kroz par normi priliku za izbjegavanje, kako to obično biva ili kako se to obično dešava kroz neke praznine koje se slučajno ili namjerno dese. Ono što ćemo mi pokušati da pomognemo u ovom dijelu je činjenica, a naglasili smo to i na odboru, da ćemo amandmanski uticati na neka rješenja za koja mislimo da mogu biti i korak više i tu smo se složili da ste raspoloženi da ukoliko tako nešto i ponudimo, radimo zajedno na tome. Međutim, i nakon što parlament uradi svoj dio posla, ostaje dilema koja se čula danas u Parlamentu, a to je da li će nadležni organi koji treba da sprovode ovaj zakon znati, htjeti, umjeti i smjeti da ga sprovode na način na koji će obezbijediti ostvarenje njegovog cilja.

Ono na čemu će insistirati SNP svojim amandmanima je nešto o čemu smo pričali na Odboru, a to je širenje opsega lica od kojih se može oduzeti imovina i to je ono što je nama negdje bilo nedovoljno dobro u zakonskom rješenju, bez obzira što smo pogledali iskustva iz regiona i znam u kojim granicama su se kretali, ali činjenica da do četvrtog stepena srodstva pobočnog i do drugog stepena tazbinskog srodstva, oduzimanje imovine i ta mogućnost oduzimanja trećim licima pod uslovom da su znala ili mogla znati da je imovina stečena kriminalnim djelatnostima, nije dovoljno za

ovu i ovakvu Crnu Goru. Podsjetiću vas da živimo u državi u kojoj smo svi svjesni da makar za pet najzvučnijih firmi, znamo, mislimo ili čujemo da im vlasnici nisu oni koji su formalno vlasnici, nego neki drugi ljudi koji su pozicionirani na određenim mjestima u ovom sistemu a da su im ovi drugi pokriće. Složićemo se takođe da postoje uvijek neke političke, kumovske i druge veze, koje nisu obuhvaćene ovako definisanim povezanim licima i složićemo se da je lako reći da ste bili kao treće lice neko ko nije znao ili nije mogao znati, jer ako policija nije znala do tog trenutka da su izvedene kriminalne radnje od kojih je nastala ta imovina, zašto bi to neko treće lice moglo da zna.

I do kraja priče, podsjetiću na nešto o čemu sam takođe govorila na Odboru, a to je - nedavno smo imali priliku da čujemo neke presude koje se opet, evo privodim kraju, vezuju za Budvu i jedina reakcija koju smo čuli, makar ja od građana koji su zaista zainteresovani, naročito od ljudi iz Budve, nije bila ko je dobio šest mjeseci, a ko šest godina, nego će su pare i što ćemo sa parama koje su oduzete od građana zloupotrijebljene, završile negdje. Jer ako to pitanje ne riješimo desiće nam se ono što sam ja čujala ovih dana da se javljaju dobrovoljci da odleže, da odleže tih pet šest godina i da obezbijede tri generacije poslije toga sa milion, dva ili deset. Jer, to je onaj utisak koji se ostavlja do kraja priče.

I završavam ovim, priča o finansijskoj istrazi, pojačavanje uloge Tužilaštva, čini mi se da nisu dovoljno inspirativne norme vezane za Tužilaštvo i situaciju u kojima oni trebaju da pokreću postupak vezan za oduzimanje imovine, i u tom pravcu će SNP djelovati, ali ću iskoristiti priliku da ovdje skrenem pažnju svima da je Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, prošle nedjelje bio u posjeti Tužilaštvu i da ja smatram da ili svjesno ili namjerno ili ne znam iz neznanja, ali prosto ne mogu da vjerujem, ali evo sad više nije iz neznanja jer vam ovdje saopštavam pred cjelokupnom javnošću, Tužilaštvo nema ni osnovne uslove za rad, ni primaći onome što treba da radi u ovim nadležnostima, a evo im se i ovim zakonom dodaje nova nadležnost. Obaveza svih nas je da u pripremi budžeta za sljedeću godinu, pojačamo finansijske uslove za rad Tužilaštvu, kako bismo od onih kojih tražimo insistiramo da imaju rezultate koji su neophodni u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, stvorili osnovne uslove za rad, a tamo ih vjerujte mi nije bilo kad smo mi bili prošle nedjelje u posjeti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Koleginice Šćepanović, izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani ministre sa saradnicama, poštovane kolege, uvaženi građani Crne Gore,

Cilj oduzimanja nije samo preventivan i kazneni, već i da zaštiti interese oštećene stranke. Fokusiranje na imovinu proisteklu iz krivičnog djela u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije i paralelno sprovođenje finansijskih istraga, sa ciljem da se oduzme imovina proistekla iz krivičnog djela, mora biti dio svake strategije borbe protiv korupcije.

Što se tiče naše države borba protiv organizovanog kriminala definisana je kao državni prioritet. A jedan od ključnih činilaca u toj borbi je i ovaj zakon koji je danas pred nama na usvajanje. Njegovo donošenje je predviđeno najvažnijim strateškim i reformskim dokumentima u oblasti korupcije i organizovanog kriminala i jasno je demonstrirana, pošto je ovdje bila priča i o tome, politička volja za donošenje ovog zakona.

Za razliku od dosadašnjeg načina regulisanja ovog pitanja koje je do sada bilo regulisano sa tri zakona, ovim zakonom se na jednom mjestu reguliše oduzimanje imovinske koristi. Prvo, zakonom se predviđa oduzimanje svakog oblika kriminalno stečene imovine, bilo da se radi o pokretnoj, o nepokretnoj imovini, potraživanjima ili udjelima u privrednom društvu, akcijama, dakle sa svom imovinom sa kojom raspolaže ili koja je pod kontrolom

učinioca, a koja je ostvarena neposredno ili posredno iz kriminalne djelatnosti, kao i ono imovinsko dobro u koje je ona pretvorena ili sa kojim je sjedinjena.

Ovim zakonom omogućava se oduzimanje kriminalno stečene imovine ne samo od onih koji su počinili krivično djelo i stekli imovinsku korist, nego i trećih lica na koje je ta imovina prenesena, bez naknade ili uz naknadu a sa ciljem prikrivanja i onemogućavanja oduzimanja te imovine.

Posebno naglašavam da zakon reguliše oduzimanje imovine od članova porodice i bez obzira da li živi u zajedničkom domaćinstvu sa učiniocem ili ne i takođe zakon precizira koji su to članovi porodice, ko se smatra članom porodice, a o tome je već bilo riječi. Takođe je sad pomenuto, a ponoviću novina koja je uvedena ovim zakonom jeste i mogućnost oduzimanja imovinske koristi bez presude. Naime, ukoliko lice protiv kojeg je pokrenut postupak umre ili nastupe okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje, imovinska korist oduzeće se od njegovih nasljednika, odnosno od lica protiv koga se ne može nastaviti krivični postupak. U ovim slučajevima imovinska korist može se oduzeti ako na osnovu dokaza proizilazi da bi pokrenuti postupak završio osuđujućom presudom da lice nije umrlo, odnosno da nijesu nastupile okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje. Ovdje, prosto imam jednu nedoumicu i voljela bih da mi predlagač samo

to pojasni, dakle u kojoj fazi treba da je krivični postupak da bi iz te faze proizišlo da bi ta presuda bila osuđujuća. Prosto ne znam da li je trebalo ovdje to da bude jasnije.

Takođe, zakonom je precizno ustanovljen postupak finansijske istrage kojom će tužioci moći da utvrde opseg i strukturu zakonitih prihoda kako bi bilo utvrđeno stvarno porijeklo imovine i to omogućilo tužiocu da podnosi predlog sudu za ili privremeno ili trajno oduzimanje imovine za koju se sumnja da je stečena kriminalom. Dakle, to znači da je sud jedini organ koji je nadležan za ograničavanje ustavnog prava građanina na mirno uživanje imovine i da ni jedan drugi organ nema ovlašćenje za takvo postupanje.

Pomenuću još i da zakon tretira zaštitu savjesnih trećih lica, da zakon, takođe, propisuje i zaštitu oštećenog koji se može naplatiti od oduzete imovinske koristi ukoliko mu je dosuđen imovinsko pravni zahtjev ili u krivičnom ili u parničnom postupku. Takođe oduzimanje imovinske koristi ne isključuje prava iz socijalne i dječje zaštite, preciziranje i cijeli postupak upravljanja oduzetom imovinom, što će na neki način olakšati pravosudnim organima rad tokom postupanja po odredbama ovog zakona.

Iz Demokratske partije socijalista zaista očekujemo da će rezultati primjene ovog zakona za koji slobodno možemo reći da bolje i savremenije rješava ovu oblast, da će imati vrlo brzo rezultat

u vidu povećanja broja slučajeva u kojima će biti oduzeta imovinska kriminalno stečena imovina i povećanje vrijednosti novca koji će na osnovu toga biti uplaćen u budžet Crne Gore i u vezi sa tim, samo kratko još da pomenem, da je i zakonom predviđen širok stepen ovlašćenja svih organa u ovom postupku, tako da što se tiče primjene zakona prosto neće biti opravdanje ovih organa da nešto nije regulisano zakonom i da iz tog razloga nije omogućena adekvatna primjena.

I samo na kraju, želim da kažem da ćemo podržati ovaj zakon i daćemo svoj doprinos podnošenjem amandmana na pojedine norme ovog zakona za koje smatramo da trebaju biti jasnije, bez obzira što je zakon zaista detaljno obradio ovu materiju. Zahvaljujem i izvinjavam na prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ.

Hvala.

Kolega Daniloviću, izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, koleginice i kolege, gospodine ministre, gospodine predsjedavajući,

Znam da je suvišno, ali na početku ne bih popio Crnu Goru u čaši vode i da sam žedan, a i da sam žedan i lud za tom vrstom

pića ne bih imao šta da popijem jer na žalost izgleda da je čaša prazna poodavno.

Nije reprika nego dobar uvod za ono što želim da kažem. Ostajemo, gospodine ministre, kod stava da prilagodimo suštinu formi. Analizirajte sa svojim timom pravnih stručnjaka zašto iz konvencije uzimate ono čega nema u popisu odmah na početku terminologije, nego kriminalnu djelatnost izvlačite, da, vidio sam kriminalna aktivnost, ali negdje sporadično kao opis posla onih koji se bave kriminalom ili organizovanim kriminalom. U Crnoj Gori je problem 10 godina da se kaže kako stvari stoje. Suštinski se mi ovdje ne borimo protiv bilo kakvog kriminala, naravno nećemo propustiti ni onaj najmanji, ali ovdje je problem s organizovanim kriminalom. E kad već nema njega u naslovu teksta neka ne bude ni djelatnosti, molim vas, nećemo vam zbog toga glasati, prepisite onako kako treba i pojašnjenja i objašnjenja instituta korištenja terminologije i neka tome bude slično.

Ja sam vam maloprije kazao da je zaista nedopustivo da mi stalno optužujemo legislativu a da niko ne odgovara za prethodnu legislativu koja je uvijek cijenjena kao evropska sjajna dobra i odlična za borbu protiv kriminala. Rezultat nula, rezultat poražavajući. Možda vaša dobra namjera, ali meni to nije dovoljno da budem danas oduševljen time što ste se sjetili da predložite zakon.

Podsjetiću vas, ovdje u ovom parlamentu kad smo imali prve pokušaje legislativnog djelovanja sam rekao da imovina koja se bude privremeno oduzimala kriminalnim grupama i onima koji pred licem cijele evropske i svjetske javnosti rade nedopustive stvari o ovdje se bogate i svi znamo da su kriminalci, samo što država treba još i da dokaže, neće biti sreće ukoliko njihovu imovinu na korišćenje budemo davali putem licitacije. Zbog toga, gospodine Pažin, što u ovom regionu, a bogami i u dobrom dijelu Evrope nema toga ko smije da kupi tu imovinu. Predlagao sam da imovina koja je moguće, koja se može iskoristiti bude data na upravljanje državnim organima, konkretno tražio da se u vojsci vrati ne inžinjerska četa, nego inžinjerska brigada kako bi raspolagala sa onim mašinama koje danas, gospodine Pažin dok vi ovo predlažete, se uključuje u gradnju auto puta. Zašto sam to tražio? Samo država preko svoje policije i vojske može koristiti tu imovinu a da ne dobije odmazdu ili ako je dobije bolje da je dobije država pa da se država bori nego da je dobije neki privatnik ili pojedinac.

Ja ne kažem da treba neko u Crnoj Gori da pogine, ni tužilac ni specijalni tužilac, ni sudija da bi uspjela borba protiv organizovanog kriminala, ali biću vam vrlo iskren, ako ministar, državni tužilac i sudija nijesu spremni neka je patetično i da poginu, nikad ih nećemo pobijediti. Što mislite da su manje vrijedni oni koji su dali svoj život ovdje preko mora, stalno se pozivatae na njih.

Zbog čega ne može da uspije, evo vam izvještaj Centralne banke iz 2007. godine, u kojemu su precizno navedene firme koje su prekršile zakon, zajedno sa Prvom bankom. Ovo je uradio tadašnji guverner, ostavio u nasljeđe sljedećem, sljedeći sve do vas. Niko ne postavlja pitanje zašto su ove firme tako brutalno krišile zakon. Zbog čega niko nije odgovarao? Naravno da me ne interesuje službenik, bankovni činovnik koji treba da prijavi transakciju. Ne smije da je prijavi ako direktor kaže nijesi mi je ni prijavio ili nemoj da ti padne na pamet da prijaviš takvu transakciju. Ali se sjećam dobre saradnje u Odboru za bezbjednost sa Predragom Markovićem koji je onda odjedanput preko noći nestao, unaprijeđen ili degradiran, ne interesuje me, međutim nije javno pojašnjavao ono što je govorio nama na Odboru za bezbjednost i odbranu. Ne možemo samo ovako, ovdje, evo zahvaljujući kolegi Mladenu, dokumentacija o porodici jednoj ili drugoj, o Zavali, more materijala koje svaka ozbiljna država i svaka ozbiljna vlast mora da sprovede u djelo.

Da bismo vjerovali da imate ozbiljnu namjeru mora jednom neko da kaže da nije krivo zakonodavstvo prethodno što se nije radilo nego nedostatak dobre volje. Neće niko da radi protiv sebe, gospodine Pažin. Zbog toga vas, evo na kraju, uz pet sekundi prekoračenja, pozivamo, vi ste se pozvali na Deklaraciju, odnosno na Rezoluciju Ujedinjenih nacija, mi vam je precizno pročitali, dobar

prevod, vjerujte mi na riječ, ako hoćete da pogodimo u središte stvari, u centar, u srce organizovanog kriminala, treba da im bude jasno da to nije nikakva djelatnost koja može biti poštena ili nepoštena, to ne može. Imaju svoj kodeks, govorio je minuli državni tužilac. Ja se s tim nikad nijesam složio. Možda imaju, ali kad to kaže državni tužilac, onda je država poginula. Možda i imaju ali to državni tužilac nikad ne smije reći. Zbog toga i vi nemojte da pišete ono što od vas neko traži nego napišite da se ovdje radi o kriminalu ili organizovanom kriminalu. To kako se to radi kroz djelatnost poslujući ovakvom ili onakvom mene ne zanima.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ

Hvala vam, kolega Daniloviću.

Kolega Stanišiću, molim vas ukoliko je moguće da se uzdržimo od komentara prosto jer smo tako dogovorili da bi stigli procedura izaziva reakciju sa druge strane, ali se morate mene obratiti.

OBRAD STANIŠIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, ukoliko je dogovor da nema komentara, mislim da taj dogovor treba da se poštuje. Da kolega koji je govorio prethodno ne treba da počinje svoju diskusiju komentaram, jer on je zadnji kolega u ovom parlamentu iz opozicije

na koga sam ja mislio da bi uradio to što sam ja rekao. Ali, koliko mi se čini da je ta moja konstatacija izazvala reakcije i vjerujem do kraja zasijedanja da će se svi redom počinjati javljati. Mislim da nije se dogovorilo da nema komentara vjerujem da kolega ne bi ovo ni pominjao.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ

Kolega ja vam se zaista zahvaljujem za vaše zapažanje, ali ja sam brižljivo pratio diskusiju kolege Danilovića i ni jednog momenta nije vas pominjao u svojoj diskusiji. Citirao vas je ali kolega ste, takođe profesor književnosti kao ja i kolega Danilović je takođe blizak, bilo je to vrlo poetično i bilo je to vrlo naslovljeno na njegovo izlaganje.

Možete naravno, ali ako možete da budete zaista racionalni.

GORAN DANILOVIĆ:

Evo, vidite, ja ću biti korektan i sigurno u jednom minutu i obratiti se potpredsjedniku, moji laični motivi su vrlo često zaista uzeti od drugih kolega kad su uspješni. Onaj je bio uspješan, nijesam se ja ni prepoznao, ali eto, iskoristio sam ga da samo kažem, a to ponavljam i vama, misleći dobro i Crnoj Gori i onome ko je rekao tu divnu rečenicu - ne bih ni da sam žedan, jer je na žalost, kako reče jedan vrlo poznati estradni umjetnik, možda samo i umjetnik -

prazna čaša na mom stolu, ne znam koji je ali je to divno rečeno kao da je mislio na nas.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ

Zahvaljujem.

Koleginica Bošnjak ima riječ, neka se pripremi kolega Vuletić

BRANKA BOŠNJAK:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče,

Pa evo danas raspravljamo o jednom iz seta antikorupcijskih zakona i ja sam primijetila da ovdje vrlo malo ima antikorupcije, onoga što se odnosi na korupciju izuzev mita koje je vrlo teško dokazivo djelo, a vidjela sam da moje kolege, u stvari ne odnosi na javne funkcionere, a da bi to trebalo uvrstiti a ja ću pokušati ovako nekako da gledam iz drugog ugla i da probam da vam dokažem da se ovo odnosi na funkcionere iz DPS-a.

Evo zašto? Prvo mislim da organizovani kriminal i kriminal u ovoj mjeri u kojoj je prisutan u Crnoj Gori sigurno nije postojao prije 25 godina kada je DPS došao na vlast. U tih 25 godina, pa ima gledajući stanje koje se danas, i o čemu danas, da danas imamo te kriminalce koji su se obogatili i javne funkcionere koji su se vrlo obogatili, a znamo da to je nemoguće stečeno legalnim putem, već

od kriminalne djelatnosti, zloupotrebe položaja i svega, što znači da ne možemo da amnestiramo DPS, on je sve vrijeme bio na vlasti a znate odlično svi da ni jedna kriminalna organizacija ne može biti jača od države, ako postoji volja u vrhu da država odreaguje i da zaštiti državni, odnosno javni interes od kriminalaca. Na žalost, svih ovih 25 godina nije bilo volje da se stane na put kriminalu ni organizovanom kriminalu, a iz kog razloga, iz razloga što u vrhu vlasti postoji sprega između kriminalnih grupa, kriminalaca i državnih funkcionera i javnih funkcionera i to je razlog zbog čega se o tome nije. I zbog toga ja mislim da ima to i te kako veze sa DPS-som. A evo još ću navesti ovaj primjer iz Budve.

Ako vi imate gospodina Kuljaču koji vam je bio predsjednik opštine, bio je čini mi se i načelnik bezbjednosti dolje u Budvi, a bio član Predsjedništva DPS-a, znači najuži organ, pa je sad on zaštićeni svjedok, a pominje gospodina Marovića, a znamo da je to drugi čovjek bio u DPS-u i okrivljuje ga za sve ono što se desilo, znači da je ipak DPS i nakon afere snimak i nakon svega ovoga ja ih doživljavam kao kriminalnu organizaciju. Ja iz tog razloga, ja neću da kažem da su svi tu znali, neko svjesno neko nesvjesno, ali se nalaze u jednoj dobro organizovanoj kriminalnoj grupi. Iz tog razloga sam rekla i ovo da mislim da se ovaj zakon odnosi i na funkcionere javne, odnosno državne funkcionere koji su iz DPS-a.

Htjela bih takođe da vas pitam - a šta radimo sa imovinom koju su prokockali ti funkcioneri a kriminalno je stekli? Što bi rekla moja koleginica - zli jezici pričaju da je dosta takvih, da su stekli ogromne milione na naš račun, pljačkajući državu, a da su se onda igrali i kockali i obrni okreni sve to završi kod prve familije. Nekoga navuku onako, a neko je sklon bio inače, i uglavnom na kraju ispade da im je zatvor odlično mjesto, jer počinju da se zadužuju kod kamataša i na kraju će Spuž možda biti i najbolje ono što će ih sačekati da ne bi izgubili glavu i da će možda i priželjkivati mnogi od njih to.

Sve ovo govorim iz razloga što sam sigurna da će i ovaj zakon biti mrtvo slovo na papiru u najvećem djelu i da će se vrlo selektivno primjenjivati. Vi znate koliko je Crna Gora mala i da mi maltene sa ovom državnom bezbjednošću oni znaju šta mi ručamo a ne ko šta radi, a posebno šta rade kriminalci. Samo je pitanje dobre volje i onih na vlasti koliko hoće da stanu na put ovome. Sve dok vi hoćete da iskoristite njih ili da dobijete izbore, čega se stidim, znači da su nama kriminalci bili glavni za obnovu nezavisnosti, to je sramota. Mi u novinama čitamo da se oni hvale sa tim. Jer sve dok je te sprege, ovdje sreće nema. A sve dok ne dođe do promjene vlasti, ne možemo očekivati od ovih da sijeku granu na kojoj sjede. Iz tog razloga mislim da ovaj zakon neće dati rezultate koje bi trebao da da, da je sreće i da je država onakva kakva jeste. I zato mislim da svi koji misle da dođe do nekih promjena i da ozdravimo ovo

društvo jer kad dodju 27. na proteste svi koji su nezadovoljni svi koje je ova vlast na bilo koji način oštetila i učinila ih gradjanima drugog reda i napravila im nepravdu, treba da dodju jer je to bunt naroda i bunt gradjana, gradjanska hrabrost da pokažu nezadovoljstvo. Da je htjela država, država ima snagu, i vi znate u svim ovim državama u okruženju kada je došlo do promjene vlasti došlo je i do nekih većih rezova i postigle su se neke stvari. Sve dok ovdje ne dodje do promjene vlasti taj zakon će biti mrtvo slovo na papiru. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Riječ ima poslanik Vuletić, neka se pripremi poslanik Tuponja.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnicima, dame i gospodo poslanici, poštovani gradjani,

Današnja rasprava, kao što smo čuli, dobrim dijelom ukazala je na osnovanost potrebu i značaj za donošenje predmetnog zakona kojim se reguliše oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću a koji na savremen pravno i stručno utemeljen način reguliše ovu pravnu materiju, vodeći se obavezom da njegove odredbe budu usaglašene sa pozitivnim evropskim zakonodavstvom i standardima EU u ovoj pravnoj oblasti.

Stoga i ne čudi da je predloženi tekst zakona dobio opštu podršku, u ako se ne varam, svih članova matičnog Odbora za

politički sistem, pravosuđe i upravu, naravno uz neke dileme pojedinih kolega koje će, najverovatnije biti i procesuirane u formi ambandmanskog djelovanja. Ono što je najvažnije jasno se naglašava kroz osnovne odredbe zakona, to je da se ovim zakonom pored određivanja uslova za oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću uređuju i postupak oduzimanja i druga pitanja od značaja za oduzimanje te imovinske koristi kao i upravljanje oduzetom imovinskom koristi stečene kriminalnom djelatnošću i oduzetom imovinskom koristi pribavljanjem krivičnim djelom, predmetima krivičnog djela i predmetima privremeno oduzetim u krivičnom i prekršajnom postupku i imovinom datom na ime jemstva. Opšte poznato je da je jedan od glavnih motiva teškog i organizovanog kriminala sticanje finansijske dobiti. Organizovanje kriminalne grupe po pravilu organizovanje kriminalne grupe po pravilu ulažu nezakonitu dobit u dalje nezakonite aktivnosti ili koriste pranje novca za njegovu legalizaciju u cilju sticanja ekonomskog uticaja u društvu. Oduzimanje imovine roistekle iz krivičnog djela se sve više i više prepoznaje, kao efikasno sredstvo u borbi protiv organizovanog kriminala, jer jedan zatvoreni član ili vodja kriminalne organizacije obično može biti zamijenjen drugim i njegovo zatvaranje ne zaustavlja kriminalne aktivnosti. Zato je vrlo značajno poglavlje tri ovog zakona koje se bavi pokretanjem finansijske istrage, naredbom državnog tužioca, to je propisano od člana 11 do 19, i poglavlje četvrto koje se bavi privremenim mjerama, obezbjedjenja i oduzimanja pokretne imovine. Član 19 u stavu 2 propisuje da radi očuvanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću i radi omogućavanja trajnog oduzimanja te imovinske koristi sud može odrediti oduzimanje pokretne imovine ili zaplijena na predlog državnog tužioca. Obaveza nadležnog organa iz člana 57 je da po prijemu rješenja o određivanju te mjere donese naredbu o izvršenju koja se može odnositi na zabranu raspolaganja i korišćenja nepokretnosti, nalog banci i zabrana otuđenja i opterećenja akcija.

Rok za podnošenje zahtjeva za trajno oduzimanje regulisan je članom 35, najkasnije godinu dana i podnosi ga tužilac nakon pravosnažnosti presude za krivična djela iz člana 2 stav 1 ovog zakona. Isto se primjenjuje na odredbe člana 10 ovog zakona, kao pravosnažnosti odluke u kojoj su utvrđene okolnosti da se krivični postupak ne može nastaviti zbog smrti učinioca krivičnog djela, a izvjesno je osudjujuća presuda. Na sjednici Odbora čula su se interesantna zapažanja vezano za član 8 i član 9 kojima se propisuju uslovi i način oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću i oduzimanjem od učionica i oduzimanje od člana porodice. Što se dešava sa ogromnom imovinom koja se vodi kod povezanih lica, mimo porodice, na primjer: kumova, prijatelja, različitih biznismena, pa i političara, bilo je jedno od pitanja koje svakako zaslužuje odgovarajući komentar od strane predstavnika predlagača materijala.

Na kraju, bilo je još interesatnih zapažanja koji su bili predmet mog interesovanja, no neka su već iskomentarisana a ova druga moguće da će neko od kolega apostrofirati u daljem toku rasprave, pa mi na kraju ostaje da zaključim, kao sa početka priče, da se radi o jednom dobrom i kvalitetno urađenom zakonu čija će se implementacija i primjena u mnogome pokazati koliki su dometi njegove konkretne, nadajmo se, efikasne primjene u svakom pokrenutom postupku, posebno na planu borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Zato, puna podrška ovom zakonu što očekujem i od ostalih kolega i kolegnica poslanika. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem poslaniku Vuletiću. Dajem riječ poslaniku Tuponji, a neka se pripremi poslanik Stanić.

Izvolite.

GORAN TUPONJA:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, poštovani ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Praktično imamo konsenzus vezano za ovaj zakon da je on neophodan, da je potreban da je, ako hoćete, u neku ruku i revolucionaran za našu državu.

Imamo određene nedoumice vezano za primjenu ovog zakona. Zbog kratkoće vremena ću se fokusirati na dvije stvari a to je: nije dovoljno u zakonu pojašnjeno, po mom mišljenju, pitanje odštete za slučaj da dodje do oslobađajuće presude, u slučaju kada vi privremeno oduzmete imovinu, ta privremeno oduzeta imovina podrazumijeva i razne oblike poslovanja, što znači da država ili organ države preuzima to poslovanje, i to poslovanje traje u nekom vremenskom periodu. Ukoliko se na kraju toga procesa ispostavi da ta imovina treba da bude vraćena vlasniku, nije dovoljno dobro definisano ili čak ako hoćete i u ovom finansijskom planu koji se tiče budžeta, da ošteta koja ide vlasniku može biti i mnogo veća od one koju ste vi preuzeli, zbog toga što taj vlasnik može da tvrdi da ste vi loše poslovali, da ste prodali akcije u nevrijeme, da se desilo to i to, što je shodno poslovanju koje ste vi preuzeli, jednostavno nije bilo dobro i on traži mnogo veći, odnosno njegov zahtjev može da bude mnogo veći. To se tiče stavke budžeta u kojoj ste vi naveli i troškove koji su striktno za zapošljavanje ljudi koji će da rade na tome, za njihovu opremu i tako dalje. To su troškovi koji stoje i koji su da kažem fiksni. Ovaj dio neka varijabila gdje vi sasvim sigurno nećete imati 100% uspjeh u procesuiranju takvih slučajeva može da značajno utiče na visinu potrebnih sredstava iz budžeta države. Volio bih da i taj dio prokomentarišete u vašem završnom izlaganju.

Što se tiče same primjene zakona, po mom sudu, iako nijesam pravnik, čini mi se da je prilično sporan i teško primjenjiv. Zbog čega to tako mislim? Zbog toga što je ovaj zakon praktično nadogradnja na Krivični zakonik u nekom svom osnovnom smislu. Dakle, sami

proces da neko bude osudjen po onim tačkama koje su navedene u članu 2, zahtijeva ogromno vrijeme, dok sudski proces bude završen, pa onda dajete čak godinu dana, nakon toga. Meni je neshvatljivo zašto ostavljate godinu dana, zašto to nije mnogo, mnogo kraći rok da se podnese zahtjev oduzimanje imovine stečene kriminalnom djelatnošću a onda sami taj proces opet traje jako puno vremena pa imate 30 dana za određivanje ročišta, pa 15 dana za dokazni materijal, pa onda ide proces žalbe i tako dalje. Pazite, u svom tom nekom periodu ukoliko nije na snazi neka privremeno oduzimanje imovine taj vlasnik te imovine može da otudji tu imovinu a nadam se da ćete to planirati ovim dijelom da ona bude privremeno spriječeno.

Volio bih da ste isto vezano za to, u ovom upitniku koji se tiče analize procjene uticaja koji je sastavni dio zakona i materijala kojeg smo dobili, praktično ste ignorisali odgovor na sljedeća pitanja koja se tiču moritoringa - koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa, koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi. Meni je mnogo važno koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva. Tu niste naveli apsolutno ništa, broj slučajeva, obim zaplijenjene imovine, bilo što i u nekom vremenskom roku, jer sami indikator bez vremenskog roka opet ništa ne znači. I ko će biti zadužen za sprovođenje moritoringa i primjene propisa? Pretpostavljam vaše ministarstvo, ali je jako važno da ovaj zakon zaživi. Indikatori će nam pokazivati da li je on zaživio i samo je ono što je posebno bitno da uopšte nije vaša namjera, on ne smije biti način da se abolira do sada nezakonito stečeno bogatstvo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala. Samo jedna informacija za sve poslanike koji su zainteresovani za podnošenje amandmana da je rok za podnošenje amandmana sutra do 12 sati. Riječ ima poslanik Stanić. Izvolite, kolega Staniću.

NOVICA STANIĆ:

Poštovani gospodine ministre, poštovani građani,

Na početku ove moje diskusije o Predlogu zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, iskoristio bih priliku da apelujem na vrhovnog državnog tužioca gospodina Stankovića i specijalnog tužioca Katnića da otvore makar izviđaj, a kasnije možda i krivične prijave, protiv svih onih iz ovog parlamenta koji su na referendumu glasali za zajedničku državu sa Srbijom, ako je to bilo protivustavno, ako je to bilo protivzakonito, i ako je bilo upereno protiv Crne Gore, da više ne nosimo ovu hipoteku. Stalno nam se prebacuje vi ste protiv države Crne Gore. Dakle, molim vas, gospodine ministre, apelujte, učinite da ovi to ljudi urade i da se jedan put skine ova hipoteka sa onih koji su glasali za zajedničku državu.

Što se tiče samog zakona, prava mana, zakasnio je ni manje ni više nego 25 godina. Da je usvojen 1991. godine, dakle, na početku tranzicije ne bismo imali burazersku, što je pseudonim za

pljačkašku privatizaciju. Na žalost, to nije urađeno, privatizacija je rađena u državi koja nije bila pravna država, gdje nije bilo vladavine prava.

Drugo, zakasnili smo ne samo 25 godina, tvrdim da Crnoj Gori je još prije 200 godina trebao jedan zakon koji bi se zvao - zakon o zaštiti države od kumovina, braće i sestara crnogorskog gospodara. Da podsjetim, još od Petrovića, kada je Crna Gora bila teokratska država dok su vladike imale ovu duhovnu i što bi se reklo političku vlast, njihova braća su po pravilu bili gospodari ekonomski Crne Gore. Ko ne vjeruje neka pročita u istorijama Crne Gore. Ovo mi pomalo liči na podvlačenje crte. Ta crta se više puta podvlačila. Podsjetiću vas na 1997. godinu. Poznati sukob a kasnije i raskol u DPS-u. Jedinstvenom DPS-u. Zašto se desio? Razlozi tada su rečeni - odnos prema zajedničkoj državi, odnosno Jugoslaviji i organizovanom kriminalu. Ko je pobedio? Onaj ko je bio protiv zajedničke države i kome nije smetao organizovani kriminal nego se dapače, što bi rekli braća Hrvati, udružio sa organizovanim kriminalom i uz žmurenje međunarodnog faktora pobedio i napravio privatnu državu Crnu Goru. Zato ovaj zakon, uz sve mane, on udara u temelje moderne Crne Gore, jer je ova država, odnosno režim koji njome upravlja već 20 godina, srastao za organizovanim kriminalom i nema tog hirurga koji može razdvojiti te sijamske blizance a da jedan preživi a drugi da ostane. Najbolje je

da se vlast konačno promijeni i da konačno zaživi vladavina prava u Crnoj Gori.

Vidite, naporedo sa ovim zakonom ide Nacrt zakona o slobodi vjeroispovjesti. Znam da vi niste odgovorni za to, ali jeste ministar koji je bio resorni ministar u vrijeme kada se socijala u Pljevljima dijelila za kupovinu glasova i tamo osuđuju Jusa Ajanovića a neće onoga ko mu je naredio to da radi. Nije to borba protiv organizovanog kriminala. Ovim se hoće, tim nacrtom zakona o slobodi vjeroispovjesti, da se napravi prva crkva Crne Gore. Dakle, dok je Crna Gora posljednja država u Evropi u kojoj nije vraćena oduzeta crkvena imovina, evo ponovo se prijeti oduzimanjem crkvene imovine i to naporedo sa kriminalcem. U isti rang se stavljaju jedina kanonski priznata crkva u Crnoj Gori i organizovani kriminal. Evo primjera kako se Crna Gora bori protiv organizovanog kriminala, i to u predvečerje najavljenog mitinga 27. septembra. Juče, oko 16,00 časova, slučajno u Odžaku kraj Pljevalja, sretnem Gojka Raičevića, direktora, vlasnika In4s-a, vraćao se čovjek iz Srbije na granici, na rampi, na Ranču, na Jabuci, samo što ga nijesu derali, pretresali su do gole kože, auto, rasklapali i rekli da su imali dojavu da će doći. Čega se plaše? Da će donijeti pare? Nema para u Srbiji. Da će doći propagadni materijal? Šta tu ima što već nijesmo rekli? Ali, to je samo primjer kako se država bori protiv

organizovanog kriminala. Dakle, kriminal je In4s, a ne oni koji drže vlast u Crnoj Gori 25. godina. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Riječ ima poslanik Nikčević, a neka se pripremi poslanik Labudović. Izvolite.

RADIVOJE NIKČEVIĆ:

Poštovanje potpredsjedniče Pažin sa koleginicama,

Borba protiv korupcije i organizovanog kriminala može se reći da je u velikom prioritetu ove koalicione vlasti. Na tom planu je u prethodnom periodu ostvaren značajan napredak posebno u stvaranju zakonodavnog okvira, uvođenjem međunarodnih standarda koji će omogućiti još efikasniju borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. Poznata je činjenica da je prije šest godina u ovom parlamentu sa istim ciljem donijet Zakonik o krivičnom postupku gdje je značajan izmjenama unaprijedjen sistem oduzimanja imovinske koristi. Takodje, Akcionim planom za pregovaračko poglavlje 23. i 24. predviđeno je donošenje zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, s posebnim naglaskom na unapredjenju finansijskih istraga kao jednog od obaveza u procesu integracija Crne Gore u EU. Ovo su

ključni razlozi koji su motivisali Vladu da predloži zakon koji danas razmatramo. Njegovim usvajanjem stvorili bi se neophodni uslovi da Crna Gora ispuni obaveze predviđene međunarodnim konvencijama kako bi odgovorila potrebama u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Ovaj zakonski projekat, kao što je već rečeno, sadrži mnoga rješenja koja su predviđena dokumentima EU, Ujedinjenih nacija i Savjeta Evrope. Među njima treba istaći Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, Krivično pravnu konvenciju Savjeta Evrope o korupciji, Konvenciju Savjeta Evrope o pranju, traženju i zaplijeni, konfiskaciji prihoda stečenih kriminalom o finansiranju terorizma.

Takodje, značajan dio rješenja je preuzet iz međunarodnih konvencija o suzbijanju finansiranja terorizma, kao i više konvencija Ujedinjenih nacija koji se tiču korupcije, organizovanog kriminala, nezakonite trgovine, narkoticima. Ovim zakonom uređuju se uslovi za oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, propisani su uslovi za oduzimanje imovinske koristi. Zakonom je predviđeno da se od učinioca krivičnog djela može oduzeti imovinska korist za koju postoji osnovana sumnja da je stečena kriminalnom djelatnošću. Zakonom je određeno koji su nadležni organi za otkrivanje, oduzimanje i upravljanje imovinom stečenom kriminalnom djelatnošću. Zakonom se predviđa i da sud odlučuje o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, a

da poslove otkrivanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću obavljaju državno tužilaštvo i organ uprave nadležan za policijske poslove. Treba naglasiti da će oduzetom imovinskom koristi predmetima krivičnog djela i predmetima privremeno oduzetim u krivičnom i prekršajnom postupku, kao i imovinom datom na ime jemstva vršiti organ uprave nadležan za upravljanje državnom imovinom. Zakonom su u posebnom poglavlju razrađeni uslovi i postupak za oduzimanje imovinske koristi od učinioaca, članova porodice, kao i oduzimanje bez presude. Zakon predviđa i oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću od člana porodice učinioaca iako ne živi u zajedničkom domaćinstvu sa učiniocem. Zbog javnosti, treba kazati da se članom porodice smatraju bračni drug i vanbračni supružnik učinioaca, njegov srodnik po krvi u prvoj liniji do bilo kojeg stepena, a po bočnoj liniji do četvrtog stepena ili srodnik po tazbini zaključno do drugog stepena.

Značajna novina koja se predviđa ovim zakonom je oduzimanje imovine bez presude član 10. Ova norma slijedi rješenje iz direktive Evropske unije donijeta 3. aprila 2014. godine. Kada je ova direktiva u pitanju, nije beznačajno kazati ono što je već moja koleginica Jasavić kazala, da zemlje EU gube milijarde eura, čekajući na konačne sudske odluke o oduzimanju imovine stečene kriminalnom djelatnošću, da neki podaci govore da 1% kriminalaca završi kao plijen države. Kada ne bi moralo da se čeka

na konačnu presudu fondovi Evropske unije bi se punili svake godine po nekoliko milijardi eura. Ovo je konstatovano i na samoj sjednici evropskog Parlamenta neposredno prije usvajanja ove direktive februara 2014. godine. Vidim da moje kolege kritiju vlast zašto to nismo uradili prije 25, a neki kažu i prije 200 godina. Tada nije bio DPS na vlasti.

Ova direktiva sa kojom je usaglašen tekst ovog zakona daje odriježene ruke članicama EU da mogu oduzeti imovinu za koju se sumnja da je stečena kriminalom prije osude, čak i ako je okrivljeni u bjekstvu. Mogućnost usvajanja ove direktive imali su Velika Britanija, Irska, Bugarska i Slovačka i Italija koja svoju borbu protiv organizovanog kriminala vodi dugi niz godina i prepoznata je na ovim prostorima na tom planu. U poglavlju 3 finansijska istraga predviđen je postupak vođenja finansijske istrage, predviđeno je da finansijsku istragu pokreće državni tužilac, definisan je cilj, obim istrage i lice protiv kojeg se sprovodi finansijska istraga. Finansijskom istragom rukovodi, takođe, državni tužilac izdavanjem naloga i neposrednim rukovođenjem policije ili po nalogu državnog tužioca preduzeti mjere i radnje za otkrivanje i identifikovanje imovinske koristi stečene kriminalom. Za mene je ovdje bitno da će Demokratska partija socijalista podržati ovaj zakon kao zakon koji će unaprijediti ovu oblast oduzimanjem imovinske koristi stečene

krivičnim djelom. To predstavlja jedno značajno sredstvo u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolegi Nikčeviću.

Dajem riječ kolegi Emilu Labudoviću, a neka se pripremi poslanik Milić. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, maloprije je jedan od kolega na neki način prebacio nama koji nijesmo pravnici da smo najviše involvirani u ovu raspravu o zakonu. Rekao bih da ću o njemu raspravljati i pored činjenice da nijesam pravnik, vrlo opredijeljeno i vrlo svjesno, polazeći od činjenice da zakon nije samo norma već je zakon i ono što je doprinos sistemu vrijednosti koje jedno društvo gradi i nastoji da prihvati. Sa tog stanovišta ovu problematiku vidim ne samo kao problem zakona i zakonitosti već i kao problem morala, problem sociološkog stanja društva u kojem se on donosi. Jer, stara istina da je zakon rezultat političke volje, a politička volja se mijenja od volje do nevolje i zavisi od nekog trenutnog stanja u kome se nalazi društvo. Klima u kojoj se donosi ovaj zakon, gospodine ministre, nije dobra. Nije dobra iz razloga što već unazad decenijama mi ove građane držimo u izvjesnom stanju anestezije u kojem je krađa,

kriminal osim onoga što podrazumijeva napad na život i integritet zapravo više i nije moralni prekršaj. Još od doba socijalizma i društvene imovine, pa u ovom prelaznom periodu kada je i državna i ničija, postalo je gotovo normalno uzeti i ukrasti. Narod je to mjere na to oguglao da se to smatra snalaženjem i da se oni koji su se snašli smatraju pametnim i sposobnim, a oni koji rade po osnovu zakona čestito i zarađuju tu svoju crkavicu se smatraju budalama.

Pravo da vam kažem, često uhvatim ove moje kako me sumnjičavo gledaju, a ponekad nekad i ja samog sebe tako pogledam u ogledalu kada pročitam da je, recimo, moj kolega koji prima istu platu kao ja koja je na godišnjem nivou između 16.000 i 17.000 evra prijavio uštedevinu od 40.000 ili 70.000 evra, kada ministri koji primaju manju platu od mene prijave po dva, tri stana, prijave tamo nekakvu štednju i ne znam šta. Ovdje je neko govorio o pametnim suprugama. Niti priznajem niti poznajem pametniju od moje, ali vjerujte pored svega njenog truda nijesmo uspjeli da zaštedimo evro nego sam danas, da bih platio nešto u pošti, morao da pozajmim tri evra.

Gospodine ministre, u toj i takvoj situaciji govoriti o zakonu o sprečavanju bilo kakvih kriminalnih aktivnosti, nadam se da mi neće zamjeriti, koje doprinose uvećavanju ličnog bogatstva je bespredmetno jer su najpozvaniji da se nađu pod udarom ovog zakona oni koji bi trebalo da stvore, prije svega, klimu, a onda da

ga sprovode. Mi imamo ovdje jedan problem, o tome sam danas govorio sa vama na Odboru, što je Crna Gora specifična iz razloga što je malo društvo. Svi mi ovdje svakoga znamo i ko je od čega pošao i kako je šta stvorio. Imate jedan apsurd. U ovoj državi, gospodine ministre, svaki građanin koji ima namjeru ili potrebu da obavi transakciju skuplju od 5.000 evra mora da dokaže porijeklo tih sredstava. Onaj koji u bilo koji posao u Crnoj Gori uđe sa 30 ili 50 miliona evra nema potrebe da dokazuje ništa, pri čemu se zna da taj koji je ušao sa tim parama je do juče bio vlasnik limarske radnje, do juče je imao pekaru, do juče ga nije bilo na spisku čak poreskih obveznika, gospodine ministre, a danas kupuje najznačajnije privredne resurse Crne Gore. O kojoj mi to finansijskoj istrazi treba da govorimo? Ovdje je neko istakao to kao najveći doprinos ovog zakona. Ne, gospodine ministre, riječ je o činjenici da se ovim zakonom, s obzirom na izostanak njegove retroaktivnosti vrši opšta amnestija raznih kriminalaca, secikesa, lopova i ne znam na koji sve način da nazovem ljude koji su se ogriješili o sirotinju, iskoristili priliku i enormno se obogatili. Zna li što će biti rezultat ovog zakona? Što će već u sljedećoj generaciji moj sin i vaš sin, gospodine ministre, smatram vas časnim čovjekom, biti u prilici da budu sluge onih koje ćemo danas amnestirati samo zato što su se na vrijeme snašli. Dok se,

gospodine ministre, ti koji su se snašli nađu pod udarom onoga ili bilo kojeg drugog zakona džabe smo krećili. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Riječ ima gospodin Milić, a neka se pripremi poslanik Bojović.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Osnovu za ovu priču, gospodine ministre, čini Njujorška konvencija iz 2003. godine. Čini mi se da konsenzus o kome danas govorimo je rezultanta različitih očekivanja od njegove primjene. Mislim da će neko ko bude glasao za ovo grdno se prevariti, a to će morati da raspravi sa onima u svojim redovima.

Što se tiče SNP-a, nemamo nikakvih problema da glasamo za ova rešenja jer su dobrodošla za evidentne probleme koje imamo na polju organizovanog kriminala. Čuli smo razne teze danas ovdje, kao i one teze koje smo slušali 7. oktobra 2014. godine kada se glasalo na Cetinju za vrhovnog državnog tužioca. Upravo oni koji su bili najglasniji, koji su sve govorili i po kućama po Crnoj Gori o SNP-u danas glorifikuju rad vrhovnog državnog tužioca i specijalizovanog tužioca za organizovani kriminal i korupciju. To govori o stepenu licemjerstva koje imamo danas u Crnoj Gori. Drugi

element koji je mnogo bitan što se tiče SNP-a, gospodine ministre, SNP je obezbijedio da se definiše da krivična djela iz procesa tranzicije ne zastarijevaju. To podrazumijeva da svi oni tzv. pobjednici iz procesa tranzicije kad tad doći će na dnevni red ove države i moraće ovoj državi da vrate sve ono što su opljačkali u prethodnom periodu. Ovaj zakon je sredstvo kojim se može država obračunati sa tzv. pobjednicima tranzicije. Današnji tekst u Vijestima je pokušaj izjednačavanja kriminalaca i onih koji to sigurno nisu. Vezivati dr Miloja Pupovića za bilo šta što je mimo zakona govori o šizofrenoj namjeri onih koji pokušavaju izjednačiti one koji im se ne sviđaju u Crnoj Gori. Uobičajeno je da kada čujete da neko priča glasno oko kriminala, da mu možete malo zagrebat i po njegovoj biografiji i naći njegove kriminalne aktivnosti. Garantujem kad tad mora doći na red i istraga da li je pojedini štampani mediji i njihovi osnivači svojim tekstovima omogućili sticanje enormnog bogatstva sebi i drugima na tržištu hartija od vrijednosti, gospodine ministre pravde.

Ono što je za mene interesantno u ovoj čitavoj priči je, a bilo je i za očekivati da vi predložite ovo, da to ne predloži prethodni ministar pravde i sadašnji potpredsjednik Vlade nego upravo vi da predložite ne plašeći se toga kakve će biti reakcije. Čestitam vam ne na hrabrosti nego na sposobnosti da ubijedite kolege iz parlamentarne većine da glasaju za ovaj zakon koji će direktno

udariti na ono što je problem u ovom društvu, a to je politička korupcija.

Što se tiče dr Pupovića i njegovog rada, pokrenut je postupak po krivičnoj prijavi. Zašto oni koji su to istraživali nisu pitali Državno tužilaštvo šta se desilo, da li je odbačena ta prijava, da li je jednog centa za taj Dom kulture za vrijeme njegovog mandata plaćeno ili iskorišćeno ili je rađen ili potpisivan ugovor ili aneks ugovora sa izvršiocom radova, da li se iko žalio na tendere koji su tada sprovedeni u Opštini Pljevlja. Da li je iko iz državne komisije za kontrolu javnih nabavki se žalio oko svega toga? Ne. Ovdje je želja i jasna namjera nekoga bila da se pokaže da postoje neki novi koji su čisti, a svi ovdje koji sjede u ovim klupama oni su bogami previše u relacijama sa ovim ili onim, s desne ili s lijeve strane.

Ono što je bitno u ovoj čitavoj priči je da imamo kontroverznost prirode posljednjih postupaka za oduzimanje imovine proistekle iz krivičnih djela. U prethodnom periodu, vi to znate, gospodine ministre, zbog vašeg prethodnog posla, nužno je dovela i do angažovanja Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu. O dijelu toga je govorila uvažena koleginica Jasavić, o slučaju Phillips protiv suda, ali postoji slučaj Velč protiv suda, kao i slučaj M protiv Italije, gdje se jasno navelo u kojim elementima postoji mogućnost privremenog oduzimanja zaplene imovine i svega onoga o čemu se radi. Ono što je bitno, mafija je italijanska riječ, ali daleko od toga

da mafija pripada samo Italiji. Mnogo više pripada čak i ovim prostorima ovdje. Mislim da bi neki iz organizovanog kriminala mogli održati tako divna predavanja o tome kako uspjeti svoje mafijaške aktivnosti legalizovati kroz djelovanje katastarske mafije.

Ono što vam skrećem pažnju, gospodine ministre, jedna velika crna rupa u Crnoj Gori je način kako djeluje Uprava za nekretnine Crne Gore. Upravo zbog toga što nemate evidenciju svih nepokretnosti, mogu da shvatim da nemamo evidenciju nepokretnosti negdje na sjeveru Crne Gore, ali u Podgorici i u Budvi treba da se zna čije je što, kako je stekao i da dokaže porijeklo svoje imovine. Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala poslaniku Miliću.

Poslanik Bojović ima riječ. Izvolite, poslaniče Bojoviću.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Zahvaljujem.

Mislim da je veoma važno da sa ministrom Pažinom ovdje razjasnimo jednu stvar i da ne dozvolimo da on napusti ovu salu i da ode sa ove sjednice a da ne bude do kraja jasno kada je u pitanju mogućnost uvođenja krivičnog djela neosnovano bogaćenje javnih funkcionera.

Gospodine ministre, vi znate da je u ovoj Skupštini održano više zajedničkih sjednica Odbora za antikorupciju, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu čiji sam član, da su na tim zajedničkim sjednicama održana konsultativna saslušanja i sa vama i sa predstavnicima NVO sektora i sa predstavnicima pravosudnih organa. Oko ovog pitanja uvođenja novog krivičnog djela u krivično zakonodavstvo koje se zove neosnovano bogaćenje javnih funkcionera, vi ste na svim tim odborima koji su održani u maju i julu mjesecu prvobitno bili samo rezervisani, oprezni u davanju jasnih i kategoričnih izjava, govorili ste o mogućim pozitivnim i negativnim efektima. Odbor van je na kraju jula uputio određeni dopis, niste se i dalje izjasnili i odredili povodom toga. Međutim, vi ste danas odgovarajuću na pitanja i komentare kolege Kneževića kategorički i eksplicitno saopštili da ste protiv uvođenja neosnovanog bogaćenja javnih funkcionera kao novog krivičnog djela u krivično zakonodavstvo Crne Gore, objašnjavajući i opravdavajući to navodnim objektivno subjektivnim konceptom itd. Znate, mi živimo u Crnoj Gori. Ovdje nije problem objektivno subjektivni koncept nego to što nema rezultata i nema političke volje. To što su institucije sistema zarobljene i pod kontrolom vrha vlasti zato nemamo rezultata, a ne zbog koncepata ovih ili onih.

Odbor vam je dostavio dopis i stavio vam je do znanja sljedeće: Dakle, Odbor za antikorupciju i Odbor za politički sistem su jednoglasno utvrdili da Ministarstvo pravde povodom razmatranja inicijative o uvođenju novog krivičnog djela nezakonito bogaćenje javnih funkcionera shodno stavovima Evropske komisije i Izvještaja o napretku do kraja septembra 2015. godine, dakle ovog sada septembra, predloži i dostavi odborima model za koji smatra da će obezbijediti najefikasnije suzbijanje i sankcionisanje nezakonitog bogaćenja javnih funkcionera. Vi to izbjegavate da uradite, vi to do dan danas niste dostavili, 21. je septembar, imate još devet dana, vi morate da se opredijelite. Vi ignorišete ovaj stav sa zajedničke sjednice matičnih odbora za ovu oblast Skupštine Crne Gore ili da dostavite vaše mišljenje ili ćete nam ovdje reći da ste time što ste ovdje saopštili da ste ovdje kategorički protiv uvođenja ovog krivičnog djela saopštili zapravo stav Ministarstva. Moram odmah, pošto vi klimate glavom, da vam kažem sledeće. Na osnovu ovoga što ste sada klimnuli glavom i potvrdili, mogu onda da zaključim da ste vi pod pritiskom saopštili takvu jednu stvar i da je vama naređeno da ni pod kojim uslovima ne dozvolite da se uvrsti u krivično zakonodavstvo novo krivično djelo za koje mi smatramo da je suštinsko u borbi protiv korupcije na visokom nivou, a to je neosnovano bogaćenje javnih funkcionera. Za nas antikorupcijski zakonodavni okvir ne može biti zaokružen niti može

biti efikasna borba protiv korupcije, protiv nosilaca korupcije u ovoj državi koji su spregnuti sa organizovanim kriminalom jer je to u Crnoj Gori neodvojivo, ako se ovo djelo ne normira. Vi ćete morati da odgovorite javnosti zbog čega ste takav stav saopštili. Imam razlog da sumnjam da ste to saopštili pod pritiskom predsjednika DPS-a i predsjednika Vlade i da je vama naređeno da ne dozvolite uvođenje ovog krivičnog djela.

Idemo dalje. Pozivam vas da odgovorite da li ćete dostaviti parlamentu i odborima bilo kakav dopis gdje ćete saopštiti koji model želite da primijenite kako bi se obezbijedilo najefikasnije suzbijanje i sankcionisanje protivzakonitog bogaćenja javnih funkcionera. To je suštinska stvar. Zašto suštinska stvar? Zato što je čitav ovaj zakon koji vi ovdje predlažete koncipiran na način da se marginalizuje i relativizuje problem visoke korupcije u ovoj državi. Apsolutno sam siguran. Evo samo par argumenata. Znamo dobro da organizovani kriminal u Crnoj Gori nije nastao sam od sebe već uz direktnu pomoć i učešće državnih funkcionera vlasti. Ovaj zakon koji ste predložili ne ulazi apsolutno u pitanje kako je organizovani kriminal povezan sa ljudima iz vrha vlasti. Ovaj zakon koji ste predložili ne ulazi u pitanje ko je od političara štitio i omogućio određeni licima da privatizuju određena preduzeća da ih unište da bi se obogatili i stekli ogromno bogatstvo. Ovaj zakon se ne bavi visokom korupcijom, nosiocima visoke korupcije u vrhu

vlasti koji stoje kao pokrovitelji kriminalnih djelatnosti. Imam razloga da tvrdim da ovim zakonom Vlada pokušava da relativizuje problem visoke korupcije u Crnoj Gori, a vi nastavite da radite Potemkinova sela. Mislim da ste na dobrom putu da nadmašite kneza Potemkina i da bi vam on i te kako zavidio. Jasno je da ovaj zakon donosite samo zbog štrika Evropske komisije i zbog toga da bi pojačali puku statistiku koja će se ticati beznačajnih krivičnih djela, a ne suštinskih krivičnih djela u ovoj državi, a ona se tiču visoke korupcije i organizovanog kriminala na najvišem nivou, nivou vlasti i nivou najviših funkcionera vlasti.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, poslaniče Bojoviću.

Najavili smo poslanika Abazovića, ali pošto on nije u sali dajem riječ kolegi Đukanoviću. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Uvaženi gospodine Pažin, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama se nalazi zakon koji će samo u jednom, i to da kažemo malom dijelu spriječiti nelegalno bogaćenje. Mislim da je suština života pravda, a pravda je ta koja treba da reguliše, da obezbijedi da ljudi imaju razloga da žive, da stvaraju i da rade. Kada u Crnoj Gori imamo primjere kako se pojedini ljudi bogate i kako su

stekli veliko bogatstvo, ostajemo zatečeni i postavljamo pitanje, ministre pravde, šta je sa pravdom. Ovaj zakon sigurno neće riješiti pitanje kako je do velike imovine došao Barović Veselin, kako je on postao vlasnik ulcinjske Solane, kako je on postao vlasnik Bjelasice Rada, neće nam pomoći da vidimo kako su došli do velike imovine drugi vlasnici, kako je hotel Fjord otišao u privatne ruke, šta je sa Izborom Bar. Takođe, ovaj zakon neće omogućiti da saznamo kako je Brković Dragan došao do kompanije Vektra Jakić, do kompanije Vektra vode, do kompanije Vektra Boka, do kompanije Rumija trans i mnogih sličnih.

Takođe, ovaj nam zakon neće pomoći da vidimo kako je do imovine došao Duško Knežević. Jutros čitamo da je kupio prije sedam, osam godina bolnicu Meljine, a koliko je dobar investitor sada se od njega traži da tu imovinu vrati. Kupio je 50.000 metara kvadratnih na najljepšem dijelu crnogorske obale za 12 miliona evra, a poslije je tu imovinu založio za svoje kredite, za drugo svoje poslovanje. Nevjerovatno je da u Crnoj Gori Veselin Pejović može da postane vlasnik Kombinata aluminijuma Podgorica i vlasnik Rudnika boksita, a kako ih je kupio, kupio ih je tako što je imovinu tih kompanija založio kao hipoteku, digao kredit iz imovine tih kompanije, platio te kompanije. Tako, gospodine Pažin, svako može da kupi imovinu. Kako su Branislav Mićunović i Sava Grbović kupili Lutriju Crne Gore? Ko je to normalan da proda Lutriju Crne

Gore? Kako je nestala imovina službe društvenog knjigovodstva, gospodine Pažin? Da li će nam zakon pomoći da to riješimo? Naravno da neće. Ali, da vam pomognem, gospodine Pažin, svi ovi ljudi su bliski vašim šefovima, gospodine Pažin, vi to dobro znate, ja to dobro znam, a i građani Crne Gore to dobro znaju.

Sada ću pročitati, gospodine Pažin, da nam pomognete da vidimo i da nam odgovorite šta je sa imovinom Primorke Bar, šta je sa imovinom Ulcinjske rivijere, šta je sa imovinom HTP Korala, HTP Onogošta, šta je sa imovinom Konija, Metalca Nikšić, Unita Nikšić, Radoja Dakića, Marka Radovića, Duvanskog kombinata Podgorica, Vunka Bijelo Polje, Impregnacijom Kolašin i mnogih drugih preduzeća. Ministre, možete li da nam date odgovor da li će ovaj zakon to da riješi, da li ćemo doznati nešto? Suština je da se mora usvojiti zakon o ispitivanju porijekla imovine. Naravno, taj zakon nikakve veze ne bi imao dok ova Vlada vlada. Manje države, odgovorno tvrdim, a veće plačke nije zabilježeno u Evropi. Po tome ste sigurno lideri ne u regionu nego u Evropi.

Da vam pročitam, gospodine Pažin, još nešto. Da li vi mislite da su Dragan Brković, Veselin Barović, Aco Đukanović, Duško Knežević, Sava Grbović, Branislav Mićunović, Branko Vujošević, Veselin Pejović, Brano Gvozdenović, Svetozar Marović i Milo Đukanović obrazovaniji i pametniji od profesora, inženjera, ljekara i drugih građana Crne Gore? Dobro znate, gospodine Pažin, da

nijesu, ali zapalo ih je, neki direktno na državnim funkcijama upravljaju, a ovi drugi imaju veliku korist od toga što ovi upravljaju državom. Gospodine Pažin, da ste na našem mjestu, da gledate ove nepravde i vi biste pozvali narod, kao što ga mi pozivamo, da 27. septembra dođe ovdje pred Skupštinu Crne Gore i da se izbori za slobodu. Jer, sloboda traži ljude, gospodine Pažin.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Riječ ima poslanik Perić.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Uvaženi ministre, sama činjenica da ste došli sa Predlogom zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću govori o tome da imate viziju šta bi trebalo raditi i u zakonodavnom smislu mi možemo samo konstatovati da se o radi o jednom kvalitetnom zakonskom rješenju.

Međutim, kada se govori o ovoj materiji često ulazimo u jednu vrlo apstraktnu zonu kada se prosto negdje razumije da je neko negdje na neku kriminalnu aktivnost zaradio neki novac. Suština je u tome da ovim zakonom mi građanima treba da vratimo novac koji je uzet od njih. Jer, kada neko, da budem vrlo konkretan, prošvercuje šleper paradajza, to znači da svaki onaj seljak, sa svakim sniženjem kilograma cijene paradajza u stvari plaća, uzima

mu se profit koji neko uzima time što je propustio neki šleper. Ono što je naš najveći strah, da ovolika količina ekonomskog kriminala koji je ogroman može da potroši čak i ideju države, što bi bilo jako loše. Jer, država počinje onamo gdje kriminal staje i kriminal počinje onamo gdje država prestaje. Taj prostor koji je ovdje otvoren je alarmantno veliki. S druge strane, mi kao država socijalne pravde imamo dodatnu obavezu da od onih koji imaju najviše, da od onih koji imaju 3,8 miliona dolara na računu u švajcarskoj banci, da te novce uzmemo i, što je koleginica Jasavić rekla, da u 21. vijeku nahranimo one koji nemaju ni za osnovne potrebe.

U tom smislu sve pohvale za ovaj zakon. Tačno je da postoji određenih, čini mi se, više proceduralnih stvari koje bi možda mogle da budu unaprijeđene, mada nema nikakvog razloga da sa tekstom zakona i uopšte budemo na bilo koji način nezadovoljni. Ono što je za nas mnogo bitnije, da ste vi postavili jednu vrlo visoku prečku i za vas kao ministra, a i za vlast koju mora preskočiti u narednom periodu. Jer, u suprotnom, dezavuisaćete sebe i potrošićete svoj nesporni i lični i profesionalni kredibilitet koji unosite obnašajući poziciju koju obnašate, a to je vrlo odgovorna pozicija ministra pravde. Mi ovdje govorimo o najvećoj biznis barijeri koja postoji u Crnoj Gori. Moram da kažem da je do 2012. godine, a vjerujem i sada, kao i tada kada sam aktivno učestvovao u privrednom životu Crne Gore da je za bilo koji posao koji je premašivao 10.000 eura

morao neko da bude pitan. Ovo vrlo odgovorno tvrdim. Mislim da se sada stvar nije promijenila na bolje nego na gore. Mi imamo problem da sa tim novcem koji je zarobljen u kriminalnom miljeu ne možemo da otvorimo nova radna mjesta, ne možemo da pokrenemo ekonomiju i, što je najgore, ti ljudi svojim, prije svega, bahatim ponašanjem kompromituju i daju za pravo onima koji žele da ospore značaj postojanja crnogorske države, vrlo jednostavna teza. Mi se za državu moramo boriti upravo ovdje na polju vladavine prava. Ovaj zakon ide u dobrom pravcu, ali čini mi se da imamo i veliki rizik ako ne dobijemo konkretne rezultate u vrlo mjerljivom vremenu. Takođe, ne pripadam onim koji smatraju da je svako ko ima milion eura ili više je kriminalac. Imate toliko sportista, imate toliko ljudi koji su dugo u biznisu i u krajnoj crti nije sramota biti bogat, platiti porez i imati novac. To je opšta populistička fraza da su svi koji imaju novac lopovi. Ona prosto ne stoji. Ali, reći ću vam, prema podacima Uprave za nekretnine, četiri stana posjeduje 4.976 lica, pet i više stanova 1.795 lica. Hoću da vjerujem da je ogromna većina, u ovom dijelu, sasvim legalno putem nasljedstva, kupoprodaje, šta god, došlo do tih stanova. Pitam sada, odakle službeniku ANB-a, penzionisanom, ne penzionisanom, tereni sportski? Ovdje možemo da pitam odakle gradonačelnicima hacijende, odakle direktorima javnih preduzeća, sindikata, šta god, bazeni? To su elementarne stvari koje ovaj zakon prosto, vi ste

bacili rukavicu tome, i sva podrška tome, ali ako ta rukavica ostane samo da je bačena, bojim se da ćemo imati još lošije stanje.

Ono čime ću završiti, nama je ključ da vladavina prava bude dovoljno snažna da oslobodi crnogorsku privredu za preduzetnički duh, o kome se toliko snažno i stalno priča. Znači, da nije potrebno da ni jedan mladi preduzetnik hvata vezu ni u DPS, ni u SDP ni u Pozitivnu, niti bilo gdje, nego da može da se izbori time. Prvi korak u tom pravcu, prvi pravi korak jeste da novac koji su oni uzeli od građana prosto da se taj novac uzme od njih i vrati građanima. Za početak to je dobar korak. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem doktoru Periću.

Profesor Branko Radulović, potpredsjednik Skupštine.
Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ:

Poštovani građani Crne Gore, pozdravljam vas.

Upadam ovdje sa jednom temom koja je za mene bila jako inspirativna i kojim sam se detaljno bavio. Jako mi je drago što sam vidio i čuo da neki poslanici pominjali italijanskoga čovjeka koji je počeo pravdu. Ja sam uvijek pominjao i jednu gospodju koja je izuzetno draga za mene bila. To je Mancovei, Rumunka koja je Rumuniju uvela u Evropsku uniju. Ona je žrtvovala i stavila na kocku svoj život, uspjela u tome, ali sudbina je čudnovata, takoda su je smijenili kada je Rumunija postala dio Evropske unije, a i sa njenom smjenom je i rejting Rumunije pao, tako da su oni fondovi

bili ukinuti. Ona se opet vratila tako da Rumunija opet brodi nečemu što znači pravna država.

Stalno pominjem deset božijih zapovjesti. Najveća bruka i sramota u Crnoj Gori, i ta porodica ne može se izbaviti od lošeg biljega ako u toj vertikali, u toj porodici, neko nešto ukrade. Pa sam vidio da, na primjer, ako ukrade samo jednu košnicu meda, pa ne može, šansi nema, da se to može izbaviti. Sula Radov je zborio, pitaju ga plemenici, kako ćemo ga kazniti, veli – nikako, neka ide kući, niko se neće ženiti od te famelje. Toliko je, evo cio se ježim, toliko je to ako uzmeš koliko je vrijedno to u Crnoj Gori i crnogorskoj istoriji. Zahvaljujem mome drugu, plemeniku, saplemeniku, mogu reći, Milutinu Đukanoviću doživio sam jedan od naljepših dana svoga života, kada me je vratio na grob svoga, pra, pra, pra, pra đeda Radula na Čevo. Vidio sam da jednostavno sva Crna Gora stanuje u toj jednoj jedinoj istini a to je moral crnogorski. Ovaj put mu zahvaljujem na jednom takvom doživljaju.

Završiću svoju priču s nečim što smo obećali Čevljanima.

10. zapovjest božija kaže da - nikad nemoj uzeti tuđe, ministre. To je, znači, i pravo i pravda i božija pravda. I ovozemaljska pravda su jedno. Zašto kažem da je najsvetija stvar Sveto pismo? Zato što on počiva na tom moralu i sve. Ministre, zaboravili ste nešto što znači koordinata našeg bitisanja od komunističkog perioda od perioda samoupravljanja kada je krađa

bila strašno sakcionisanja i po ovome što znači tradicija crnogorska i po onome što znači zakon. Bio sam generalni direktor tako da od te kase sam se bojao više od ičega na svijetu. Mogao si da uzmeš koliko hoćeš, ali si znao što te čeka, i policija profesionalna i čeka te sudstvo i čeka te strogi zatvor. Osnovana indicija je, sumnje, čvrsti dokazi da u prethodnih 25 godina je Crna Gora opljačkana sa mnogo miliona, milijardi i svega ostaloga. Ja sam se bavio sa nekoliko slučajeva. Bavio sam se, prije svega, sa Kombinatom aluminijuma i bavio se sa Elektroprivredom. Kombinat aluminijuma je nešto što i danas postoje i hrpe i hrpe dokaza oko svega toga.

Ministre, ovu krivičnu prijavu sa osnovanim indicijama, sa čvrstim dokazima, materijalnim, sa pozivanjem pojedinog člana od ekologije pa ne znam do čega, je mrtvo slovo na papiru. Nema ministre ni P od pravde u ovoj Crnoj Gori. Bila je javni tužilac i Medenica, prije toga je bio onaj Vukotić, tako se prezivao, junačko ime naše, Đukanoviću Milutine. Znači, nema pravde, ministre. Kada budu javni funkcioneri ovdje sam to donio dvije prijave 2007. i kada se to bude uporedilo kada bude postala prava agencija ili komisija sa ovlašćenjima koja su izuzetna, autonomna i stručna, kada se bude provjerilo imovinski karton, prije početka i danas, i kada se to bude umrežilo, samo kada ovdje pogledaš indiciju. Ili da zatvoriš ili da lupiš porez od 50%, tada će to biti. Obećali smo nešto. Obećali smo da kada budemo to uradili, tu imovinu koja bude oduzeta od

glavnog čovjeka koji je moj plemenik sa Čeva ćemo najveći dio toga dati da otvorimo puteve prema Čevu sa nikšičke strane, cetinjske strane i podgoričke strane. Duša me boli za Katunskom nahijom. Znači, ljudi, pravo i pravda će doći u drugoj koordinati kada će javni funkcioneri biti u ime pravde, u ime naroda, a ne kada će postojati osnovane indicije, ministre, da su pljačkali na primjer KAP. Znači dobro i vi i ja da u ovom sazivu to ne stanuje.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Raduloviću.

Poslanik Mandić je posljednji prijavljeni diskutant po ovoj tački. Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ:

Dame i gospodo, gospodine ministre, poštovani građani Crne Gore,

Evo danas raspravljamo o jednom veoma važnom zakonu i poslanici Demokratskog fronta su gotovo svi saopštili stav i odnos prema ovom problemu i prema samom zakonu. Ono što je bilo interesatno i što će obilježiti današnju raspravu, to je upravo ono što smo čuli iz klupa vladajućih stranaka, iz klupa Demokratske partije socijalista, i prosto se zapita običan čovjek da li su ovi ljudi 27. godina upravljali Crnom Gorom, da li je današnji premijer isti onaj premijer iz vremena kada je u Crnoj Gori postojala društvena svojina, danas je gotovo sve privatizovano, da li je ova stranka i ova

politika bila ta politika koja je dominantno usmjeravala procese. Početkom 90-ih kada je obavljen višepartijski sistem i kada je gotovo sva imovina u Crnoj Gori bila društvena, tada su većina građana, izuzev par desetina, i to uglavnom gasterbajtera, svi bili otprilike istog imovinskog stanja. Nije tu bilo nekog značajnijeg odskakanja i bio je takav sistem koji je držao tu materijalnu uranilovku. Onda se pojavljuje jedna politička elita koja, nakon onog velikog raskola u DPS-u, prelazi na jedan drugi kolosjek gdje se izdvaja grupa ljudi povezana sa rukovodstvom Demokratske partije socijalista i samih ljudi iz vrha Demokratske partije socijalista, koji su se preko noći enormno obogatili. Mi smo u ovom parlamentu govorili o tim ljudima, pominjali smo im imena. Danas je Milutin Đukanović pomenuo imena koja smo i ranije pominjali u ovoj Skupštini. To su uglavnom oni koji su najprepoznatljiviji primjeri te politike i jednog nepoštenog, nezakonitog i na brzinu stečenog bogatstva.

U Crnoj Gori postoje tri kategorije danas ljudi koji imaju značajnija imetak. Jedna kategorija su oni koji su prodali svoju dedovinu i oni se nalaze, uglavnom, na primorju. Druga kategorija se nalazi, i to vrlo malobrojna među određenim brojem preduzetnika koji su uspjeli da na pošten način zarade novac, i treća, ova najopasnija kod koje se nalazi, rekao bih, 90% bogatstva Crne Gore, to je ta projektovana grupa ljudi koja je prigrabila najveći

dio bogatstva Crne Gore i koja se bavila onim nedozvoljenim radnjama, švercom akciznih roba, švercom narkotika, privatizacijom na veoma sumnjiv i problematičan način, a dugo sam vodio Komisiju za kontrolu postupka privatizacije u Skupštini Crne Gore, tako sam imao priliku da vidim i većinu tih ugovora koji je svaki u sebi sadržao one koruptivne članove gdje se prepoznavao koruptivni potencijal i mogućnost da sutra pred sudom onaj koji je na takav način privatizovao tu imovinu, uvijek može da pobijedi onoga koji mu je prodao. To će biti sutra vezano i iz ove privatizacije koje se danas raskidaju kao što će se vjerovatno završiti sa Kombinatom aluminijuma ova arbitraža koja se dešava tu u blizini.

Šta da vam kažem? Mi moramo da se suprostavimo toj politici, ne tako što ćemo sada biti svi ponosni i srećni što će se izglasati ovaj zakon, nego što ćemo pokušati da smijenimo vlast jer znamo da će i ovaj zakon biti selektivno primjenjivan i da će tačno biti usmjeren protiv pripadnika te treće grupe koja se na brzinu obogatila i najverovatnije da će služiti za oduzimanje imovine ovoj grupi iz Budve. Prvo se vrši politički odstrel, pa se onda prepoznaju pojedinci koji trebaju da budu kažnjeni i da se prilože vezano za NATO integracije i za evropske integracije, a onda se na njima do kraja će se završiti taj postupak i vjerovatno da se ovo priprema da se njima oduzme imovina. Dobro je da se nekome oduzima

imovina, posebno je dobro da se imovina oduzima kriminalcima. Crnoj Gori je potrebno da se imovina oduzme svima onima koji su na takav način došli do te ogromne i enormne imovine i do velike količine novca. A znate vi sami svih tih priča i u vašem poslaničkom klubu koliko vaših visokih funkcionera i ljudi bliskih vašoj partiji ima veoma vrijedne nekretnine na inostranim adresama, ne samo ovdje u Crnoj Gori. Mi smo kao Demokratski front predložili narod ugovor o novom početku. Sva ta politika za koju vole neki iz vaših redova da kažu da su demagoška, ponuda ne prelazi red veličine od 200 miliona evra, a 100.000 porodica u Crnoj Gori bi bili srećni da im država i vlast izađu u susret, da im omogući da im plati i te račune za struju, i račune za vodu, da omogući ovim ljudima u Podgorici i Nikšiću koji žive u objektima tzv. divlje gradnje, da se to legalizuje, da se omogući hroničnim bolesnicima da mogu da dodju do svih lijekova koji su im neophodni besplatno, to je sve red veličine i manji je od onoga što je iz budžeta Crne Gore dato za zadovoljenje potrebe nekog tajkuna, DPS-ovog tajkuna koji je opljačkao ovu državu.

Dakle, poštovani građani, na kraju samo još jednu stvar da kažem, ovdje drugog lijeka nema osim da budemo zajedno, da budemo složni 27. septembra da izađemo na proteste, i da jednom snažnom, odlučnom i miroljubivom akcijom, prisilimo režim da dodjemo do prvih fer i slobodnih izbora jer jedino iz slobodnih izbora

iz poštene vlasti može proisteći ozbiljna primjena i ovog zakona koji nam je neophodan, koji nam je važan i koji ne smije da bude selektivan, nego mora da se primjeni za sve. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Iscrpili smo listu prijavljenih diskutanata i dajemo ministru priliku za završnu riječ, naravno to podrazumijeva da ne pominjete pojedine poslanike da ne bi izazvali reakciju. Izvolite.

ZORAN PAŽIN:

Gospodine predsjedavajući, mogu na kraju samo da zahvalim poslanicima na veoma sadržajnoj raspravi koju smo imali, koja je pokazala mjeru odgovornosti koje poslanici imaju, odnosno na ovaj zakon, koji je, nema sumnje, od kapitalnog značaja kada je u pitanju borba protiv kriminala, posebno organizovanog i korupcije.

Na samom kraju, ostaje mi ipak da odgovorim na nekoliko pitanja koja smo imali prilike da čujemo ovdje, a na koja nijesam odgovorio u svom prethodnom obraćanju.

Postavljeno je pitanje, vezano za član 10 koji podrazumijeva mogućnost i oduzimanja bez presude, u kojoj fazi krivični postupak treba da se nadje, da bi bila primijenjena ova odredba. Odgovor na ovo pitanje daje sam zakon, koji kaže da se mora raditi o osnovanoj

sumnji da je izvršeno neko od krivičnih djela, iz kataloga krivičnih djela kojeg smo dali. To znači da je krivični postupak pokrenut u duhu današnjeg krivičnog prava crnogorskoga a to je donesena naredba o sprovođenju istrage od strane državnog tužioca.

Takodje smo imali priliku čuti pitanje koje se odnosi šta je sa oduzetom imovinom ukoliko krivični postupak ne završi osudjujućom presudom.

To pitanje zaista ne rješava ovaj zakon, ali naš pravni sistem nije ostao bez odgovora na ovo pitanje, jer ovo pitanje rješava Zakon o obligacionim odnosima. U ovakvoj situaciji radilo bi se o jednoj zakonskoj obligaciji i obavezi države da nadoknadi štetu onome kome je imovina oduzeta a krivični postupak je završen u njegovu korist. Naime, Zakon o obligacionim odnosima pod štetom podrazumijeva materijalnu štetu, to je umanjenje nečije imovine, ali podrazumijva i izmaklu dobit. Dakle, imovina koja nije rasla odgovarajućim tempom prema redovnim okolnostima da nije bilo štetnog zahvata u njegovu imovinu. Dakle, sistem ima odgovore i na to pitanje.

Takođe je postavljeno pitanje zašto je ostavljen rok od godinu dana tužiocu nakon pravosnažne presude. Rekli smo da finansijska istraga ne teče samo tokom krivičnog postupka, ona može da teče i prije krivičnog postupka. Može da teče i poslije krivičnog postupka sve do pravosnažnosti te presude. U nekim slučajevima biće

potrebno tražiti podatke od drugih država, drugih partnerskih država na osnovu međunarodnih pravnih instrumenata koji nam ostaju na raspolaganju. To može da podrazumijeva određeno vrijeme koje moramo dati tužiocu. To ne znači da će on u svakom slučaju čekati rok od godinu dana, on već sutra po pravosnažnosti može da pokrene ovaj postupak ali smo mu morali dati odgovarajući rok u situaciji kada on to ne može da uradi jer čeka na primjer podatke od neke banke iz inostranstva.

Takođe smo čuli da pravo ne podrazumijeva samo normu nego i vrijednosti koje stoje iza te norme. To je zapravo, uvaženi poslaniče, par ekselans definicija vladavine prava. Vladavina prava podrazumijeva pravo na način da se štite vitalne vrijednosti društva kroz tumačenje tih propisa, tako da se potpuno slažem sa takvom jednom konstatacijom.

Takodje, ponovo pomenuto nezakonito bogaćenje i moj odgovor vezano za inicijativu dva skupštinska odbora. Ne bih se složio da ja nijesam bio decidan i u maju i u julu. Ja sam eksplicitan u stavu da inkriminacija jedna takva u Krivični zakonik bi dezavuisala pravni sistem Crne Gore, a čim bi pravni sistem bio dezavuisan to znači da ne bi dobili odgovarajući odgovor na ono što su naše potrebe da se borimo protiv izuzetno negativnog fenomena u društvu a to je nezakonito bogaćenje. Ponavljam, odvajam potrebu da se borimo protiv nezakonitog bogaćenja u

odnosu na potrebu da propisujemo posebno krivično djelo. Ja do sada još nijesam čuo od bilo kojeg zagovornika takve inkriminacije što bi bilo biće toga krivičnog djela i k ako bi glasila ta inkriminacija. Još niko nije ponudio rješenje na ovo pitanje . To je jedan od razloga zašto sam protiv takve inkriminacije koja konstatuje posljedicu a nema radnju izvršenja. Ako nemate radnju izvršenja nemate mogućnost da cijenite vinost, odnosno krivicu, kao psihički odnos učinioca prema krivičnom djelu. Postavljamo pitanje da li nam treba onda sva druga krivična djela koja takodje imaju za posljedicu nezakonito bogaćenje, primanje i davanja mita, zloupotreba službenog položaja, prouzrokovanje lažnog stečaja. Da li nam trebaju ta krivična djela koja takodje imaju finansijsku dobit kao motiv izvršenja krivičnih djela ako bi imali jedno ovakvo krivično djelo? Dakle, moj je odgovor eksplicitan, to ne bi doprinijelo stabilnosti pravnog sistema niti bi dalo odgovor na ovo pitanje koje nam se postavlja, a ne vidim zašto poslanici koji smatraju da ipak takva inkriminacija treba da se nađe u materijalno krivičnom zakonu, zašto ne kao po Ustavu ovlašćeni podnosioci zakonske inicijative ne udju u tu proceduru bez Ministarstva pravde. Ministarstvo pravde smatra da to ne treba da se radi a ovo što smo danas ovdje raspravljali je zapravo politički odgovor ministra pravde na inicijativu dva skupštinska odbora. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, ministre Pažin.

Ovim smo završili raspravu o Predlogu zakona. Ponavljam rok za podnošenje amandmana je sutra do 12 časova.

Sada prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, zapravo drugu po redu- **Predlog zakona o Centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su gospodin Pažin, ministar pravde i Marijana Laković Drašković, generalna direktorica Direktorata za pravosudje.

Izvjestioci odbora su Marta Šćepanović Zakonodavno odbora i Azra Jasavić, Odbora za politički sistem, pravosudje i upravu.

Otvaram pretres. Pitam predstavnika Vlade da li želi dati obrazloženje?

Izvolite.

MARIJANA LAKOVIĆ DRAŠKOVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine Crne Gore, uvaženi poslanici i poslanice,

Čast mi je i zadovoljstvo da vas sve pozdravim i da vam zahvalim na mogućnosti da u najkraćem prezentujem osnovne novine koje ovaj predlog zakona o Centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu nam donosi.

Dakle, Akcionim planom za pregovaračko poglavlje 23. a koji je inače najvažniji strateški, reformski dokument, koji tretira oba pravosuđa, kao jedno od mjera za jačanje profesionalizma kao i stručnosti i efikasnosti pravosudja, predviđena je izmjena pravnog okvira koji će biti osnov za transformaciju Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije u nezavisnoj u samoodrživoj instituciju.

Donošenjem ovog zakona u značajnoj mjeri doprinijeće se ostvarenju strateških ciljeva predviđenih Strategijom reforme pravosudja 2014-2018. godina, i to prije svega jačanjem nezavisnosti pravosuđa i razvoju pravosudnih institucija, kao i drugih institucija u funkciji pravosuđa, kao što je i Centar za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije. Takođe, Izvještajem o napretku Crne Gore za 2014. godinu date su preporuke u cilju ojačavanja nezavisnosti Centra kao i jačanje njegovog administrativnog i finansijskog kapaciteta.

Takođe donošenjem ovog zakona stvoriće se uslovi za punu implementaciju novog Zakona o Sudskom savjetu, kao i Zakona o sudovima, isto tako i Zakona o državnom tužilaštvu, kojima je propisano da kandidati za sudije, odnosno državne tužioce moraju završiti inicijalnu obuku, tj. prije njihovog izbora za sudije, odnosno državne tužioce. Dakle, zakonom se uređuje kako institucionalni okvir, odnosno pravni status Centra za obuku u sudstvu i državnom

tužilaštvu, tako , zapravo ovaj zakon Centar definiše kao samostalnu organizaciju sa svojstvom pravnog lica koji ima i svoju finansijsku nezavisnost. U nadležnosti Centra je prvenstveno da organizuje i sprovodi obuke, kako sudija, tako i državnih tužilaštava, a može organizovati i sprovoditi obuke savjetnike i pripravnike u sudovima i državnim tužilaštvima, a takodje i obuke pravosudnih profesija, kao što su advokati, notari i javni izvršitelji.

Zakonom se uređuju upravljački organi Centra, njihove nadležnosti, sastav, način izbora članova, njihov mandat, način rada i odlučivanja.

Organi Centra su upravni odbor i programski savjet.

Upravni odbor je nezavisni organ koji upravlja centrom. Ima sedam članova koji se biraju na period od četiri godine, a inače su predstavnici najznačajnijih pravosudnih institucija i to su predstavnici Vrhovnog suda, Vrhovnog državnog tužilaštva, predstavnici Sudskog savjeta, Tužilačkog savjeta, predstavnik Ministarstva pravde, predstavnik Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, kao i predstavnik Advokatske komore Crne Gore.

Većinu članova, naravno, čine sudije i državni tužioci, njih četiri, a predsjednik upravnog odbora i član upravnog odbora iz reda sudija ili iz državnog tužilaštva.

Programski savjet je stručni organ koga čine dva programska odbora: i to programski odbor za inicijalnu i programski odbor za kontinuiranu obuku.

Programskim savjet ima 10 članova koji su istovremeno i članovi navedenih programskih odbora a mandat programskog savjeta je četiri godine. Njegovi članovi ne mogu biti članovi upravnog odbora.

Zakonom je regulisano i obavljanje stručnih, finansijskih i administrativnih poslova za potrebe Centra na način što se obrazuje sekretarijat kojim rukovodi direktor sekretarijata i on ima četiri organizacione jedinice čiji se poslovi utvrđuju aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sekretarijata. Jedno od veoma značajnih novina odnosno poglavlja u zakonu uređuje pojam predavača i mentora. Dakle, predavači sprovode obuke u Centru. Predavači mogu biti lica koji imaju najmanje pet godina radnog iskustva kao sudije, tužilac, državni tužioci, advokati, notari medijatori, javni izvršitelji, državni službenici u državnim institucijama kao i organima državne uprave, kao i drugi stručnjaci iz pojedinih oblasti.

Osim stalnih predavača organizovaće se predavači u zavisnosti od potreba odnosno programa obuka.

Mentori sprovode praktični dio inicijalne obuke , upravni odbor utvrđuje spisak mentora kojeg određuje Sudski savjet, odnosno Tužilački savjet.

Zakon obezbjedjuje i finansijsku nezavisnost Centra na način što je propisano za sredstva za rad Centra obezbjedjuju se posebnim dijelom budžeta i to u iznosu od 2% opredijeljenog budžeta za sudstvo, odnosno tužilaštvo a isto tako mogu se obezbijediti i iz drugih izvora finansiranja kao od donacija, poklona i ostalih izvora finansiranja.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginice, vi ste se javili u ime Odbora. Molim vas da budemo racionalni jer je ograničeno vrijeme za raspravu.

AZRA JASAVIĆ:

Pošto sam jutros namjerno pogriješila a ovaj put namjerno neću, pa ću se pridržavati upravo vaše preporuke i ono što mi Poslovnik dozvoljava a to je da vrlo kratko saopštim ono što je stav Odbora. Prije toga da ipak poželim uspješan rad kolegini i dobrodošlicu kolegini Laković Drašković, i da kažem da je Odbor razmatrao tekst Zakona o Centru za obuku u sudstvu i državnom

tužilaštvu koji je Skupštini Crne Gore podnijela Vlada Crne Gore. Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagača i rasprave koja je vodjena, Odbor je jednoglasno podržao podneseni Predlog zakona i predložio Skupštini da isti usvoji. Za izvjestioca Odbora određena sam ja, na ličnu inicijativu sa ciljem da kažem ono što ću u raspravi reći a to je da crnogorsko pravosuđe mora imati edukaciju, i sa tim su saglasni svi.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Samo da prenesem dogovor. Kolege, po pet minuta u ime poslaničkih klubova. U ime Kluba Demokratske partije socijalista poslanik Vuletić. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Gospodine predsjedavajući, poštovani predlagači materijala, dame i gospodo poslanici, uvaženi građani,

Moja diskusija u mnogome će podsjetiti na onu koju smo već čuli od uvodničara pa ću pokušati da ih uokvirim u ovo raspoloživo vrijeme.

Kao što smo čuli od uvažene predstavnice predlagača ovog zakona, gospođe Laković Drašković, da je još Akcionim planom za pregovaračko poglavlje 23, kao jedna od mjera za jačanje

profesionalizma, stručnosti i efikasnosti pravosuđa, predviđena izmjena pravnog okvira koji će biti osnov za transformaciju Centra za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije u nezavisnu i samostalnu državnu instituciju. Isto tako u Izvještaju o napretku Crne Gore za 2014. godinu date su preporuke da se ojača nezavisnost Centra, kao i njegov administrativni i finansijski kapacitet. Dosadašnjim zakonom postajao je Centar za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije, kao organizacione jedinice Vrhovnog suda Crne Gore. Već godinama taj centar aktivnosti kontinuirane edukacije sprovodi uglavnom kroz saradnju i podršku međunarodnih organizacija koje su prepoznale važnost i značaj samog rada Centra. Kod činjenice da novi zakoni o Sudskom savjetu i sudijama i Zakon o državnom tužilaštvu propisuju da kandidati za sudije, odnosno kandidati za državne tužioce moraju završiti inicijalnu obuku, prije izbora za sudije i državne tužioce. Polazeći od ove novine u sistemu izbora sudija i državnih tužilaca koji se prvi put biraju, bilo je potrebno izvršiti i izmjenu Zakona o edukaciju u pravosudnim organima.

Predlog ovog zakona usaglašen je i sa dokumentima Savjeta Evrope i Ujedinjenih nacija i Evropske unije. Primjera radi, obavezna kontinuirana obuka sudija i tužilaca postoji, kako u zemljama Evropske unije, (Velika Britanija, Francuska, Italija, Belgija, Španija i tako dalje), tako i u zemljama regiona, kao što su

Hrvatska, Bosna i Hercegovina, što znači da je sasvim opravdano da se ovaj institut uvede u pravni sistem Crne Gore. U fazi pripreme za članstvo u Evropskoj uniji izvjesno je da bi sve sudije obavezno morale da nauče da primjenjuju pravo Evropske unije. S druge strane, praksa pokazuje da je sudijama i tužiocima neophodno kontinuirano učešće i upoznavanje sa praksom Evropskog suda za ljudska prava savremenim metodama istrage u krivičnim djelima korupcije i organizovanog kriminala, kriminala putem interneta i tako dalje.

Pored već navedenog, definisano je da je Centar, pored organizovanja obuka sudija i tužilaca, može se organizovati i sprovoditi obuke i advokata, notara, javnih izvršitelja, savjetnika, službenika i pripravnika u sudovima i državnim tužilaštvima.

Organi Centra su, kao što smo čuli, upravni odbor, koji broji sedam članova, i koji upravlja Centrom i programski savjet od 10 članova u svojstvu stručnog organa. Zakonom su bliže uređeni sastav, izbor, nadležnost, mandat upravnog odbora kao i način rada odlučivanja i uslovi za prestanak članstva i prava i dužnosti predsjednika odbora.

Isto važi i za programski savjet, s tim što članovi programskog savjeta, ne mogu biti članovi upravnog odbora, kao što smo čuli a programski savjet čine programski odbor za inicijalnu odluku i programski odbor za kontinuiranu obuku. Posebno poglavlje odnosi

se na predavače, mentore i naknada za njihov rad. Zakonom su takodje definisani programi i obuke, posebno u dijelu inicijalne i kontinuirane obuke ali program za posebne obuke. Sredstva za rad centra obezbjeđuju se u Budžetu Crne Gore i to u iznosu od 2% opredijeljenog budžeta za sudstvo i državno tužilaštvo, kao i dodatni izvori sredstava na drugi način.

Predsjednik upravnog odbora je finansijski nalogodavac u centru. Izuzetno svoja ovlašćenja može prenijeti na direktore sekretarijata centra.

Na kraju, ono što je potrebno reći jeste da se članom 61 propisuje da danom stupanja na snagu ovog zakona sve zaposlene u Centru za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije preuzima Centar osnovan u skladu sa ovim zakonom i biće rasporedjeni na radna mjesta u skladu sa unutrašnjom organizacijom i sistematizacijom Centra. Iz svega naprijed izloženog proizilazi da je Zakon dobar i da će ga poslanici DPS-a podržati i predlažem da to urade i ostale kolege.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Vuletiću.

Kolega Labudović u ime Demokratskog fronta. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre, ovo je jedno od onih rješenja koje zaslužuje podršku jer znanje je, da se naslonim na prethodnu tačku, jedina ljudska tekovina i jedina ljudska imovina kojom jedan čovjek nesporno raspolaže i koja mu se ne može oduzeti. Sve ovo drugo može da dodje pod udar ovog ili onog zakona, ali znanje svakako ne. Znanje je takodje nešto što je permanentno i čega nikad nije dovoljno, tim prije što su sada društvene promjene te i takve brzine da se prosto ne mogu stizati da se osmisle, obrade i sagledaju i teorijski i praktično i smjeste u jedan sistem koji bi garantovao da bi se mogle tumačiti i da bi se mogle sankcionisati na način koji odgovara i dostignutom stepenu ljudskih prava, dostignutom stepenu razvoja i komunikacija, tehnologija i svega toga.

Ali, ne bez sjete, moram da se sjetim i onog vremena kada se sudilo, gospodine ministre, bez ovih centara, kada se sudilo i bez ovih simpozijuma i ovih obuka, i kada se sudilo vrlo kvalitetno. Ne mogu a da ne pomenem da je u anglosaksonskom pravu, na koji vi naslanjate čitavi ovaj projekat transformacije crnogorskog pravosudja, poznat i priznat slučaj da su pojedine presude izvori prava, a nijesam baš siguran da su sudije koje su donijeli bili u nekom sličnom centru za obuku. Postoje zakoni ad hok, postoje koji prate odredjenu društvenu problematiku u vremenu i prostoru, ali

postoje zakoni koji su za sva vremena i gdje god zakasni ova norma ovog vremena postoje rješenja još iz rimskog prava, još iz prava prije rimskog prava koja se mogla primjeniti, ali bože moj. Ono što očekujem od ovog Centra za obuku, gospodine ministre, jeste da zaista unaprijedi crnogorsko pravosuđe, da se ne bi dešavale one početničke greške koje nijesu primjerene ni sudskim pripravnicima, a to je da se zbog slovne greške ili pogrešnog poziva na član u presudi, u obrazloženju, da padaju presude o vrlo ozbiljnim problemima koji su se presuđivali. Da se ne desi, gospodine ministre, ono, mislim ni u jednom pravnom sistemu u okruženju a da o Evropi ne govorim, da je recimo jedan sudija presudu pet godina držao u fijoci. Gospodine ministre, to očekujem i zbog toga ću dići ruku za Predlog ovog zakona jer računam da taj centar će omogućiti da naše sudije prije svega upoznaju evropsku teoriju i praksu da onog momenta kada i ako Crna Gora dobije zeleno svjetlo da se pridruži porodici evropskih država, makar oni budu spremni da se uhvate u koštac sa problemom. Osvrnuću se na jedan od instituta ovog zakona, ali prije nego što kažem šta mislim o tome, ispričaću vam jedan vic, da malo relaksiram atmosferu: U šumi, na proplanku, na panju sjedi zec i nešto piše. Nailazi lisica i pita ga - šta piše. On kaže - pišem doktorsku disertaciju. A šta je tema? Kaže - tema je kako odrati lisicu. Ona kaže - sad ćeš ti da vidiš, pojuri ga, on ulete u grm. Začu se cika, vriska, izlazi zec

neogreben, ponovo sijeda na panj. Sada nailazi vuk. Ista procedura, isto pitanje, isti odgovor, vuk ga pojuri, ulete u grm, čuje se cika, vriska. E sada iz grma izlaze zec i medo. Medo kaže - eto zeko, rekao sam ti - nije bitna tema bitno je ko ti je mentor. Ja hoću da se osvrnem, gospodine ministre, na mentore. Sve ovo što radite, za šta su izdvojena, ponavljam, iako se ovdje uzgred prelazi preko te činjenice, ozbiljna finansijska sredstva, koja garantuju apsolutnu nezavisnost, finansijsku, možete da se ponašate kao bubreg u loju po tom pitanju, pada u vodu ako mentori ne budu pravi. Ako ovo ne bude prilika da se pojedini miljenici ovog ili onog sistema, sada ne ulazim, ali u svakom slučaju dobro uhljebe i da uz redovna primanja prime zaista velike apanaže za rad kao mentori. Molim vas, vodite računa o tome jer će uspjeh čitavog projekta za koji ponovo ponavljam je od velike važnosti i velike koristi za crnogorsko pravosuđe i stoga ću ga podržati u vrlo velikoj opasnosti je ako mentori budu iz ove priče i ovog vica koji sam vam sad ispričao. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem. Riječ ima poslanica Vuksanović, a neka se pripremi poslanica Marković. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovane kolege poslanici, poštovani predstavnici Ministarstva, uvaženi građani Crne Gore,

Konačno da se jedan ovakav zakon nadje u skupštinskim klupama, veoma je značajno jer se svi držimo onoga da svi želimo da napredujemo u svojoj karijeri i svom radu, učiti, učiti i samo učiti.

I svaki sudija i svaki tužilac i advokat, i ljekar, i učitelj, nastavnik, profesor, koji se ne usavršava apsolutno ne može pružiti i dati svoj puni doprinos i ne može postići one rezultate rada koji će biti doprinos u društvu.

Socijaldemokratska partija će podržati ove odredbe zakona. Imamo izvjesne dileme. Ono što želim ovdje da ukažem kao prednosti ovoga jeste da se vodilo računa o sastavu upravnog odbora, da se vodilo računa o onome što je nama bitno a to je kontinuirana obuka. Kontinuirana obuka, znači potpuno podržavamo inicijalnu obuku u smislu praktične i teorijske nastave za one koji će tek da postanu sudije ili tužiocima, ali vrlo je bitna, i mislim da je veoma potrebna našem društvu, kontinuirana obuka onim sudijama i tužiocima do četiri godine sudijskog ili tužilačkog staža, ali bogami i onima koji imaju preko te četiri godine sudijskog staža jer očigledno iz nekih primjera iz prakse možemo zaključiti, a naravno da vi ove norme nijeste tek tako kreirali, da to nema, da

se ljudi moraju usavršavati, učiti ono što nije naučeno ili ono što nije dovoljno jasno.

Takodje, vi ste ovim zakonom predvidjeli mogućnost da se uvedu predavači. I jako je lijepo što ste u tom dijelu dali lepezu većem broju stručnih lica pa tako imamo predavače: sudije, državne tužioce, advokate, lica sa stečenim akademskim zvanjem, notari, medijatori, javni izvršitelji, državni službenici u državnim organima i organima državne uprave kao i drugi stručnjaci iz pojedinih oblasti obuke. Takodje, pominjete i stručna lica kao predavači, ali posebno bih se zadržala na onoga ko je mentor.

Mentor je neko ko je u svijetu nauke, što je vrlo bitno, jer nauka je krov znanja, ima i teorijska i praktična znanja. To je mentor. Šta je nama bitno u društvu? Da postavimo sebi cilj. Da imamo sutra sudiju ili da imamo tužioca koji će u okviru donošenja presude, a na osnovu dokaznog postupka koji se vodio pred sudom, i tužioca koji će u samom optužnom aktu, bilo da je to optužnici ili opštužni predlog koji podiže, znati da na adekvatan način postavi a samim tim i primjeni pravnu normu. Da bi taj sudija znao da napravi, da uradi taj posao, on mora, prije svega, znati da tumači tu pravnu normu. Tumačenje pravne norme je dio pravne teorije. I tu pravnu teoriju mogu poznavati samo profesori prava i slažem se i oni moraju biti u predavačima. Medjutim, smatram, takodje, da u mentore može da se nadje mjesto i za one profesore prava koji

imaju položeni pravosudni ispit. Da ne bi bilo da sada govorim o ovim normama kao da ih kreiram za sebe, jer ih je vrlo malo u ovoj državi, možda dvoje ili troje sa položenim pravosudnim ispitom, veoma je bitno da taj mentor usmjerava rad budućeg kandidata za tužioca i za samog sudiju, kao i za one koji su sudije i tužiocima već. Ako imamo neke greške koje se prave prilikom donošenja sudskih odluka, onda je tu ključni problem u nepoznavanju tumačenja pravne norme. Ako imate jedan predmetni slučaj koji se nalazi pred tužiocem koji treba da zastupa optužni akt a sa druge strane imate sudiju koji treba na osnovu dokaznog postupka da donese presudu, zašto onda imamo veliki broj ukinutih sudskih odluka? Zato što pravna situacija nije postavljena na pravno relevantan način u smislu da nije dobro protumačena pravna norma. Iskreno se nadam, uz dužno uvažavanje svih onih časnih ljudi u pravosudju koji časno rade svoj posao, ne dozvoljavajući da se na njima vrši bilo kakav pritisak, da sigurno neće na listi tih mentora biti oni koji su donosili presudu u slučaju ubistva inspektora Slavoljuba Šćekića, da mentori neće biti oni koji su donosili presude u predmetima ratnih zločina. Svi oni koji su učestvovali prilikom donošenja tih presuda, ispunjavaju ovo iskustvo da, kao sudije i državni tužiocima, državni tužiocima u smislu optužnih akata, imaju najmanje pet godina. Kada mislim na državne tužiocima pretpostavljam i vjerujem da neće tu biti onih državnih tužioca koji su zatvarali predmete i držai

zaključane u fioke. Ako pogledamo to iskustvo od najmanje pet godina onda zaista postoji, to je povećala lista, i vjerujem da se među tim mentorima neće naći ove sudije i ovi državni tužioci.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, poslanice.

Poslanica Marković ima riječ, u ime kluba SNP-a, a neka se pripremi posljednja prijavljena poslanica Jasavić. Izvolite.

DANIJELA MARKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Potreba donošenja ovog zakona je uslijedila odmah nakon donošenja novog Zakona o sudovima i Sudskom savjetu i o Zakonu o državnom tužilaštvu, da bi se izvršio izbor sudija i tužioca. To smo trebali i prije. Slušala sam i po sudu i po tužilaštvu da ne mogu izvršiti izbor sudija, dok se ne donesu propisi o obuci, inicijalnoj obuci koja je značajna i koja je predviđena Zakonom o sudovima i Sudskom savjetu.

Što se tiče samog zakona on je jasan da se smatra jedna potreba izmještanja edukativnog centra iz Vrhovnog suda u posebno i samostalno pravno lice da bi radilo nezavisnije i samostalnije, sa svojim budžetskim sredstvima koje će biti direktno

izdvojeno iz budžeta, ne preko Vrhovnog suda. Bilo je dosta priče da taj centar ne može da zaživi, odnosno u potpunosti odgovori, iz razloga što je bilo nedostatak materijalnih sredstava. Neka sredstva velika, koliko sam vidjela u obrazloženju, nijesu potrebna da bi taj centar počeo sa radom. Samo bih podvukla jednu paralelu između sudstva nekada i sudstva sada.

Pošto sam stariji pravnik, koji je završio davno fakultet, prije 30 godina, pamtim stare sudije koje nijesu imali nikad nikakvu edukciju, imali su seminare, imali su neku pravnu školu i tako nešto, ali su bile presude na jednom nivou i koje mi sada pravnici i advokati a i sudije koristimo dan danas. Imala sam priliku da gledam presude crnogorskih sudova, beranskog suda, po kojem i sada možemo vršiti razgraničenje nekih, iz građanskih parnica, između imanja i povući granicu bez geometra, koliko je to bilo precizno uradjeno i obrazloženo. Da li je to nedostatak kod nas znanja iz fakulteta, ili možda i greška u našem obrazovnom sistemu što samo teorijski opremamo studente a ne praktično da počnu sa praktičnim dijelom obuke još na fakultetima, već vidimo pravnika koji ima 2 godine položeni pravosudni ispit i ne može biti sudija. Zato bih se zadržala samo na inicijalnu obuku. Govorila sam o inicijalnoj obuci i kada je bio Zakon o sudovima. Smatram da je 18 mjeseci, koliko je potrebno za jednog kandidata za sudiju, veoma dug period da bi se za taj period mogao završiti praktično još jedan fakultet i smatram

da 12 mjeseci prakse učenja praktičnog dijela je mnogo i šest mjeseci teorije. Ako pogledamo to, onda priznajemo neku grešku da se radi o kadrovima koji nijesu sposobni da odmah, nakon konkursa, budu sudije i ako su imali praksu u sudovima ili tužilaštvu.

Možda bih se složila da to bude neki kraći period na kome bi se izvršila neka provjera stručnosti i znanja. Član koji navodite u ovom zakonu, član 4, cilj i obuka i sticanje usavršavanja znanja, sposobnosti i vještina, koje će omogućiti samostalno nezavisno i nepristrasno stručno i efikasno vršenje funkcije sudije. Ako ta osoba nije stručna, ako ta osoba koja je kandidat nije pratila sva kretanja za vrijeme svoje obuke u sudu onda ga neće steći ni ovom inicijalnom obukom. Nepristrasnost se ne stiče obukama niti samostalnost. To je u čovjeku, to je dio karaktera čovjeka, karakter stručnjaka, ne možemo ga edukovati da bude nezavisan i nepristrasan. Dok se god ne izvrši depolitizacija sudstva i kada sudije ne budu članovi istaknutih partija, mislim da nema ni nezavisnog sudstva, niti možemo edukovati sudije da budu nezavisne i nepristrasne. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, poslanice Marković. Sada ćemo ćuti u ime Pozitivne poslancu Jasavić i time završavamo krug prijavljenih diskutantata na današnju temu.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedavajući, poštovani gospodine ministre sa saradnicima, dame i gospodo,

U crnogorskom pravosuđu upravo imamo situaciju da je neznanje postalo aktivno i to zato što je do sada moć imao onaj ko je imao vezu. Nepotizam je ono što nas karakteriše kao i političke veze kada je u pitanju odabir kadrova a ovo što moramo kao vrijednost prepoznavati kao dominantnu tendenciju koju moramo ići jeste da konačno vezu mora zamjeniti znanjem, jer je znanje jedina moć koju moramo svi na kraju priznati. Ono mora biti mjerodavno i odredjivati ko jeste a ko nije u pravu, a za pravdu idemo svi kod suda i sudije.

Znanje i ljubav su jedine vrijednosti koje se uvećavaju kada se dijele, i vrlo je važno i za jedno i za drugo s kim bilo što dijelite. Osobito znanje. Ono što jeste karakteristično za ovaj zakon jeste pitanje mentora i etike mentora, jer u osnovi pravde je etika, a bez demokratije nema pravde, što znači da nema demokratije, nema ni etike. Tamo gdje nema demokratije teško će biti onih sudija koji do etike drže. Sasvim sigurno da sam kao neko ko je pripadao pravosuđu u širem smislu te riječi imala priliku da vidim i negativnu, a kasnije i pozitivnu selekciju, ali pitanje mentora jeste ključno pitanje, gospodine ministre, na koje se moramo svi osvrnuti i to sam

na Odboru za politički sistem potencirala. Vrlo je važno od koga mladi ljudi uče, kako se oni modeliraju. Ukoliko imate, a ja i vi smo svjedoci, da je bilo sjajnih ljudi, mladih i sada su ti sjajni nekada mladi ljudi dobri sudije, i imamo pretpostavku da imamo mnogo čistije stanje u crnogorskom pravosuđu u narednoj deceniji nego što smo to imali 90-ih godina kada je bila negativna selekcija. Vrlo je bitno da oni od kojih uče budu konsolidovani sa stanovišta ličnog i profesionalnog integriteta. To znači da oni uživaju lični i profesionalni ugled u kolektivima a i u široj zajednici. Nije jednostavno biti sudija a ne znati se ponašati ni u sudnici, ni u prodavnici, ni kod obučara, ni u komšiluku. Sudiji se mora sve mjeriti, kao i poslaniku, kao i ministru. Jer ne smijemo biti pod lupom javnosti i taj naš prag tolerancije mora biti mnogo veći. Vrlo je važno da prilikom izbora kandidata za sudije za inicijalnu obuku, imamo jedan transparentan sistem podjele na kvalitetan način, ko su ti mladi ljudi koji dolaze za kandidate, iz kakvih porodica oni dolaze, iz kakvog miljea oni dolaze, ko su njihovi mentori u duhovnom smislu. Vrlo je važno da sistem obrazovanja prati sve ono što mi ovdje potenciramo a to je da imamo lični i profesionalni integritet u pravosuđu i tužilaštvu i ostalim javnim djelatnostima. Ali, ipak u pravosuđu i tužilaštvu neophodno je da imamo potencijale koji se moraju prepoznati što bi se reklo od mladih dana. Ali, koliko god su pojedinci, kvalitetni, ako nemaju sistem koji ih dobro kanališe to je

upropašćeni pojedinac. Problem je ako učite od onog koji ne zna, to je veliki problem i toga sam se nagledala u crnogorskom pravosuđu, sjajnih pojedinaca koji baš i nijesu mogli da negdje pristanu da posmatraju i budu u kontaktu sa onima koji ne znaju ni da se ponašaju, koji ne znaju da rade i koji ne znaju da sude. Zamislite, nešto se pitaju. I zamislite oni su ti koji treba da slijedimo. Mislim da dolazi vrijeme kada moramo vrlo ozbiljno da se suočimo sa svim onim što jesu izazovi 21. vijeka i nove Crne Gore, koju moramo da stvaramo, a novu Crnu Goru ne mogu da predstavljaju oni koji se oslanjaju na druge nego na sebe. Jedino oni pojedinci koji se osvrću na sebe i na rad, ona samosvjesnost koja je zasnovana na radu i rezultatima rada, je nešto što mora biti preporuka za naše mlade kadrove, a što se tiče pitanje mentora jeste otvoreno i vrlo ću pažljivo i u ime Pozitivne Crne Gore a i sa bilo koje druge pozicije posmatrati ko će biti mentori i sa tog stanovišta veoma otvoreno beskompromisno i bez potrebe da se zamjerim, nisam zlatni novčić da se svidjam baš svakom, komentarisati ono što treba komentarisati o onima koji se mogu provući kao mentori a to pravo ne smiju da zasluže. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Završna riječ ministra.

ZORAN PAŽIN:

Gospodine predsjedavajući, poštovane dame i gospodo poslanici, zahvaljujem se na posvećenosti koju ste iskazali u odnosu na ovu drugu tačku dnevnog reda koja je takodje važna sa aspekta pravosuđa još jedan zakon iz seta pravosudnih zakona.

Vaša su izlaganja bila jako inspirativna, na tome vam zahvaljujem. To mi olakšava i moju završnu riječ jer ste vi pogodili suštinu ovoga zakona. Zakon je komplementaran sa druga dva zakona, Zakonom o Sudskom savjetu i sudijama, Zakonom o državnom tužilaštvu, kao i zakonu koji treba biti donesen a koji mi sada intenzivno sada radimo, a to je zakon o pripravnicima i pravosudnom ispitu. Tek kada budemo imali taj ta zakon a nadam da će se on vrlo brzo naći pred ovim visokim domom, imaćemo zaokruženu sliku o onome što je naša potreba u ovoj oblasti. Ona se ogleda u potrebi da imamo jasan sistem selekcije već pripravnika u pravosudju koji će dobiti kvalitetno obrazovanje, inicijalnu obuku, i teorijsku i praktičnu, sa kvalitetnim mentorima. U pravu ste svi koji ste ukazivali na značaj mentorstva, do kvalitetnog izbora sudija, od strane Sudskog savjeta, tužilaca od strane Tužilačkog savjeta, do kvalitetnog sistema napredovanja nosilaca pravosudnih funkcija zasnovanih na znanju, kako bi to rekli naši međunarodni partneri i uz jedan sistem i kriterijum ocjenjivanja

nosilaca pravosudnih funkcija koji će biti pouzdan oslonac onima koji treba da donesu odluku o njihovom napredovanju. Ono što je zadatak ovog zakona je inkorporirano u predloženi tekst i mislim da njime stvaramo jedan pouzdan i stabilan osnov da razvijamo sistem edukacije u pravosudnim organima. Slažem se sa konstatacijom da je to zapravo jedino ono što je esecijalna ljudska vrijednost a što ne može biti oduzeto nikakvim političkim dekretom, nikakvom političkom odlukom, to je ono što ostaje, i to je ono na čemu treba raditi i na čemu treba istrajati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, ministre.

Završili smo Zakon o centru za obuku u sudstvu i Državnom tužilaštvu i o ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno, a rok za podnošenje amandmana, kao i kod prethodnog akta je sutra do 12 časova.

Mi sutra nastavljamo raspravu po dnevnom redu, ali sa tačkom 6, 7 i 8, odnosno set zakona iz oblasti zdravstva i počinjemo u 11 sati.

Zahvaljujem za pažnju.

22. 09. 2015. god.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi predstavnici Vlade, nastavljamo prema utvrđenom dnevnom redu.

Dogovoreno je da danas prvo raspravljamo o **Predlogu zakona o zdravstvenoj zaštiti**.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Budimir Šegrt, ministar zdravlja i Gorica Savović, generalna direktorica Direktorata za upravljanje zdravstvom.

Izvjestioci odbora su Radovan Obradović Zakonodavnog i dr Nišavić Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade ministra Šegrtu želi li dopunsko obrazloženje.

Izvolite, ministre.

BUDIMIR ŠEGRT:

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovani poslanici,

Donošenje Predloga zakona o zdravstvenoj zaštiti je logična potreba dograđivanja normativnog okvira strukturnih reformi zdravstvenog sistema iz 2004. godine i izmjena koje su se desile 2010. godine, a u vezi je sa ostvarivanjem ciljeva te reforme, održivost zdravstvenog sistema i dostupnost kvalitetne zdravstvene zaštite pod jednakim uslovima svim građanima Crne Gore sa posebnom brigom za zdravstvo i socijalno osjetljive kategorije stanovništva.

Kako je pravo na dostupnu zdravstvenu zaštitu univerzalno pravo svakog građanina, implementacija instituta izabranog doktora pokazala je potrebu uvođenja i doktora pojedinca za potrebe stanovništva udaljenih ruralnih krajeva. Predlogom zakona je propisano da se zdravstvena djelatnost obavlja u zdravstvenoj mreži i van zdravstvene mreže. Zdravstvenu mrežu osniva Vlada,

a obuhvata vrstu, broj i raspored svih zdravstvenih ustanova koje osniva država i pojedinih zdravstvenih ustanova ili djelova zdravstvenih uslova čiji je osnivač drugo pravno ili fizičko lice po nivoima zdravstvene zaštite i pojedinih pravnih lica koja na osnovu ugovora sa Fondom zdravstva mogu da obavljaju zdravstvenu djelatnost. Novine u odnosu na dosadašnja rješenja odnose se i na izbor organa upravljanja i rukovođenja u zdravstvenim ustanovama. Budući da su odbori direktora obavezni organi u samom Institutu za javno zdravlje i Kliničkom centru Crne Gore, a direktora tih ustanova imenuje i razrješava Vlada na predlog ministra, u ostalim zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač država ministar imenuje i razrješava direktora. Ovakva rješenja usmjerena su na depolitizovanje upravljačke strukture kako bi se omogućila bolja koordinacija i funkcionisanje ustanova. Na taj način pojačava se odgovornost ministra za sprovođenje utvrđene zdravstvene politike, ali i davanje mogućnosti za efikasnije reagovanje.

U skladu sa jačanjem značaja zdravstvene zaštite zaposlenih, posljednjih godina srazmjerno prepoznavanju faktora rizika na radu, propisuju se mjere specifične zdravstvene zaštite i zaštite u vezi sa radom i radnom sredinom. Predlogom zakona je, takođe, potpunije utvrđeno pravo na obavljanje zdravstvene djelatnosti ustanova dječje i socijalne zaštite, ustanova za izvršenje krivičnih sankcija organa nadležnih za unutrašnje poslove i organa nadležnog za obradu za lica smještena u tim ustanovama i zaposlenim. Predloženo rješenje uvažava potrebu i daje mogućnost organizovanja pojedinačnih oblika specifične zdravstvene zaštite pored organizovanja primarne zdravstvene zaštite.

Institut dopunskog rada zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika je drugačije definisan. Novina u odnosu na dosadašnje rješenje da zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik zaposlen sa punim radnim vremenom u zdravstvenoj ustanovi čiji je osnivač država, odnosno opština može uz saglasnost direktora da zaključi ugovor za obavljanje dopunskog rada u toj zdravstvenoj ustanovi ili sa drugom zdravstvenom ustanovom čiji je osnivač država, školom

srednjeg zdravstvenog usmjerenja, kao i ustanovama dječje i socijalne zaštite, ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija, organa nadležnih za unutrašnje poslove i organa nadležnih za odbranu.

Kako bi se valorizovao kvalitetan i postojeći rad zdravstvenih radnika propisana je mogućnost nagrađivanja. Predlogom je propisano da radi realizacije ciljeva zdravstvene politike kroz sprovođenje programa od opšteg interesa, poslodavac može da zdravstvenom radniku, zaposlenom u zdravstvenoj ustanovi čiji je osnivač država ili drugom zdravstvenom radniku koji posjeduje ekspertska znanja iz određene oblasti medicine utvrdi posebnu nadoknadu za rad, kao i nadoknadu za posebne radne rezultate. Navedene odredbe daju mogućnost intervencija u cilju unapređivanja kvaliteta u određenim oblastima zdravstvene zaštite.

Predlogom se unapređuju i pitanja koja se odnose na obavezu svih učesnika u pružanju zdravstvene zaštite da vode odgovarajuću medicinsku dokumentaciju za pacijente i da te podatke dostavljaju Institutu za javno zdravlje. Ovim se stvara baza podataka, moćna alatka za kreiranje sistema.

Osim toga, uređena su pitanja koja se odnose na obavezu zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika na profesionalnu obavezu čuvanja tajnosti medicinskih podataka o pacijentima. Cijenimo da će se navedenim zakonom stvoriti uslovi za znatnim unapređivanjem kvaliteta zdravstvene zaštite. Toliko, zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem ministru Šegrtu na uvodnom izlaganju.

Kolega Radulović po poslovničkom pravu ima pravo da postavi pitanje. I poslanik Stanić, takođe.

Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ:

Uvaženi ministre, ovo je pitanje i molba. Iz ovog pitanja nema nikakve političke konotacije.

Sticajem okolnosti sam informisan zato što je moja ćerka ljekar specijalista i ona me upozorila na neke stvari. Ja sam razgovarao juče i sa predsjednikom Odbora krajnje konkretno, razgovarao nekoliko puta sa predstavnikom sindikata ljekara. Ovdje je peticija koju su potpisali za tri dana oko 230 ljekara specijalista naših najboljih ljekara u Crnoj Gori. Sticajem okolnosti oni su u Kliničkom centru. Uputili su zahtjev predsjedniku ljekarske komore, ministru zdravlja, predsjedniku Vlade i Odboru za zdravstvo, na određeni način i ovoj skupštini.

Imajući u vidu saznanja svih ovih godina o zalaganju ljekara, po mom mišljenju, oni su ti koji su iznijeli u teškim momentima da ljekarska struka i zaštita građana bude na dosta visokom nivou. Oni su oni koji su najviše etični u Crnoj Gori od svih javnih profesija. Oni su oni koji trpeljivo rade, koji su ludaci, koji su zaljubljeni u svoj posao i život pacijenta. Oni mnogo puta ne izlaze iz one klinike. Znam po svojoj ćerki ne zna ni kad joj sviće, ni kad joj mrče. I za to veoma, veoma, veoma skromno živi.

Molim Vas, pošto su oni ključni element ovoga sistema, ja Vas molim, ministre, čitajući ovo što su oni napisali, ne da povučete ovaj zakon, nego da ga odložite i da još jedanput kroz jednu javnu raspravu sa njima razgovarate i uvažite ono što je struka, što je znanje, što je pamet, što su glavni akteri dobra Crne Gore.

Završavam s time samo da bismo sačuvali vitalnost medicine i medicinske struke u Crnoj Gori, da bismo sačuvali Crnu Goru i novca ostalo što više, da ne bi oni otišli, moram da kažem nešto tragično, tu se najviše ulaže u visoku titulu, najviše novca, najviše požrtvovanja ličnog, najviše znanja. Najkvalitetniji ljudi, a oni veoma slabo ili nikako ne žive.

Molim Vas, ovo kažem krajnje dobronamjerno, bez ikakve političke konotacije. Ne interesuje me, ovdje su i članovi DPS-a i članovi DF-a potpisali sve moguće sugestije, ovaj put i ljekari koji su članovi DPS-a. Ministre, ja Vas molim, kao potpredsjednik Skupštine da odložimo ovo kroz još jednu javnu raspravu s njima. Usaglasite ovo i onda svi zajedno da glasamo ovaj jedan sistemski zakon važan po Crnu Goru. Izvinite.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Raduloviću.

Ovo nije bilo pitanje, ali, koliko sam shvatio, Vi postavljate pitanje da li će ministar odložiti donošenje ovog zakona.

BUDIMIR ŠEGRT:

Uvaženi poslaniče Raduloviću i potpredsjedniče Skupštine, sve što ste rekli o medicinskoj struci i ljekarima posebno nemam šta da dodam ni oduzmem. Podržavam sve to što ste rekli oko napora, oko načina, oko nadoknade, materijalnog statusa i svih teškoća i značaja koji su oni doprinijeli da ovaj sistem sve ovo vrijeme živi.

Upravo ovim zakonom, između ostalog, stvaraju se zakonski okviri da se poboljša materijalni status zaposlenih u zdravstvenoj zaštiti. U pripremi teksta ovoga zakona vođena je široka rasprava, ne samo formalna, proceduralna kroz javnu raspravu, nego u pripremi teksta i uvođenje novina koje predlaže ovaj zakon. Bilo je priča u svim domovima zdravlja, u svim opštim specijalnim bolnicama, u Kliničkom centru i sa Ljekarskom komorom, i sve je ovo usaglašeno u najvećoj mjeri sa medicinskim radnicima. Svi su izrazili veliko interesovanje za ovaj zakon i mislim da bi odlaganje bilo krajnje neracionalno. Dobio sam, takođe, zahtjev ovih koji ste pročitali od udruženja doktora. Mislim da ni u njihovom interesu nije da se zakon odlaže, nego jeste upravo da se ovaj zakon donese, gdje će se stvoriti mogućnosti da se drugačije, kvalitetnije i suštinski bolje i za ljude zaposlene u zdravstvu, i za pacijente, i za osiguranike Crne Gore donese zakon koji će bolje i kvalitetnije urediti odnose. To su razlozi što ne mogu da prihvatim njihovu inicijativu ni Vaše pitanje. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Dobili ste odgovor.

Želite li Vi, poslanice Staniću, da postavite pitanje? Javili ste se. Ne znam da li ste još uvijek pri istoj volji. Izvolite.

NOVICA STANIĆ:

Gospodine ministre, ja ću biti kratak. Imam pitanje, a od Vašeg odgovora zavisi moja diskusija.

Interesuje me u ovom trenutku koliki su gubici domova zdravlja na nivou Crne Gore, ili ako su dobici, da ih saopštite, a koliki su gubici bolnica. Dakle, zbirno domovi zdravlja finansijsko stanje u ovom trenutku, finansijsko stanje bolnica. Ako imate te podatke, bilo bi dobro da ih saopštite. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem. Jasno pitanje, precizno bilansi bolnica.

BUDIMIR ŠEGRT:

Zahvaljujem.

Uz izvinjenje, nijesam očekivao ovakvo pitanje, jer tu treba elaboracija egzaktna, finansijsko-ekonomska, ali mogu generalno reći. U odnosu na uporedni period 2014. i ove godine u zadnjih sedam mjeseci zdravstveni sistem bilježi uštede u potrošnji lijekova, u slanju pacijenata na liječenje van državnog zdravstvenog sistema posebno na liječenje van granica Crne Gore i trendovi ukupne potrošnje u zdravstvenom sistemu, ne razdvojeno po domovima zdravlja i bolnicama pokazuju, prije svega, zaustavljanje enormnog trenda potrošnje.

Evo jedan primjer, recimo, trend potrošnje u zadnjih pet godina za lijekove je iznosio na godišnjem nivou, upoređujući se sa prethodnom od 2010. do prošle godine, od 8-12%. Imamo pokazatelj za ovih sedam mjeseci da je ta potrošnja na nivou prošlogodišnje, što znači nije sledljivost u procentima od 10-12%. Znači, to su neki ekonomski pokazatelji koje trenutno mogu zvanično ih saopštiti. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem ministru.

Prelazimo na uvodna izlaganja u ime poslaničkih klubova.

Dajem riječ Zoranu Jeliću u ime kluba Demokratske partije socijalista. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre Šegrt, poštovani građani,

Danas raspravljamo o Predlogu zakona o zdravstvenoj zaštiti. Mislim da je ovo treći zakonski tekst koji dolazi pred poslanicima 25 saziva Skupštine Crne Gore i mislim da je ovo jedno dobro rješenje o čemu govori i podatak da je matični Odbor za rad, zdravstvo i socijalno staranje preporučio Skupštini Crne Gore većinom glasova da podrži ovaj zakonski tekst.

Koji su razlozi za donošenje ovog zakona? To je, prije svega, preciziranje pojedinih rješenja iz prethodnog zakona. Takođe se ovim zakonskim tekstom preciznije definišu i pojedini instituti. Ovim zakonskim tekstom preciznije se definiše kretanje pacijenta kroz zdravstveni sistem Crne Gore, što nije bilo slučaj sa prethodnim zakonskim tekstom. Povećava se dostupnost zdravstvene zaštite u odnosu na pojedine kategorije stanovništva, tj. ranjive grupe i poboljšava se zdravstvena zaštita zaposlenim jačanjem medicine rada, srazmjerno prepoznavanju faktora rizika na rad.

Cilj zakona jeste, prije svega, održivost zdravstvenog sistema i dostupnost kvalitetne zdravstvene zaštite pod jednakim uslovima svim građanima Crne Gore. Ovim zakonskim tekstom je posebno istaknuta briga za zdravstveno i socijalno osjetljive kategorije, o čemu je ministar rekao, takođe, u uvodnom izlaganju. Takođe se poboljšava funkcionisanje, efikasnost i kvalitet zdravstvene službe, uz definisanje posebnih programa, naročito u oblasti kadrova, mreže zdravstvenih institucija, tehnologije i medicinskog snadbijevanja. Ovaj zakon ukazuje na permanentnu potrebu organizovanog rada na unapređenju kvaliteta zdravstvene zaštite,

u skladu sa međunarodnim standardima, što je takođe jedan od kvaliteta ovog zakona.

Usavršavanje zdravstvenog sistema, ukupan teritorijalni raspored zdravstvenih resursa biće ravnomjieran u odnosu na populaciju koju treba da opslužuje, smanjujući trend nejednakosti u zdravstvenoj zaštiti među regionima koji je bio do sada u Crnoj Gori.

Ovim zakonom je omogućeno da svim građanima bude dostupna zdravstvena zaštita i hitna medicinska pomoć, kao i ostvarenje ostalih načela zdravstvene zaštite sa ovim zakonom. Takođe je važno istaći da zdravstvene ustanove moraju da uspostave sistem monitoringa i evaluacije zdravstvene zaštite, kao sastavni dio svojih redovnih aktivnosti, a takođe se uspostavlja i proces mjerenja efekata rada u zdravstvu u cilju ostvarivanja napretka koji se ostvaruje u tom radu.

Želio bih da postavim par pitanja, gospodine ministre.

Vi ste saopštili u uvodnom izlaganju da je dopunski rad drugačije organizovan. Ja Vas molim, radi javnosti, da saopštite da li je ukinut dopunski rad. Takođe me interesuje da li će sa ovim zakonskim tekstom biti ukinute liste čekanja pacijenata u zdravstvenim institucijama. I interesuje me da li sa ovim zakonskim rješenjem smanjujemo percepciju moguće korupcije u zdravstvenom sistemu.

Novine postoje u ovom zakonu i mislim da će moje kolege o tome više saopštiti. Ja bih saopštio još jednu novinu koja je u odnosu na dosadašnje rješenje, a koje se odnosi na izbor organa upravljanja u zdravstvenim ustanovama, budući da su odbori direktora obavezni organi u Kliničkom centru i Institutu za javno zdravlje, kako je to rečeno ovim zakonom. Direktora Kliničkog centra i direktora Instituta za javno zdravlje imenuje Vlada, dok direktore drugih zdravstvenih institucija čiji je osnivač država imenuje i razrješava ministar.

Ovdje bih takođe postavio jedno pitanje. Čini mi se da je logično. Da li direktori ostalih zdravstvenih ustanova imaju možda prevelika ovlašćenja u svom radu i kako ih kontrolisati? Naročito kontrola finansijskog dijela tih institucija, jer znamo da te institucije

nijesu u konsolidovanom računu budžeta Crne Gore, već imaju svoje posebne račune gdje ostvaruju i prihode i rashode i smatram da bi trebalo makar jednom u tri mjeseca vršiti kontrolu nad trošenjem tih sredstava.

I još bih dodao, gospodine potpredsjedniče, ono što je važno a postavio je pitanje gospodin Radulović, ja sam takođe kao predsjednik Odbora za rad, zdravstvo i socijalno staranje dobio ovaj zahtjev juče, nažalost, nije potpisan ali kolega Radulović je rekao da imamo 240 potpisnika ljekara ovoga teksta. Oni traže odlaganje javne rasprave o Nacrtu zakona. Ja sam juče u razgovoru sa njihovim predstavnicima saopštio da ovo nije nacrt nego je ovo Predlog zakona koji je došao u Skupštinu, tu je razlika. Takođe, oni smatraju da nisu učestvovali na kvalitetan način u javnoj raspravi koja je održana u maju mjesecu i ovdje su iznijeli određena pitanja koja bi trebalo riješiti ovim zakonom.

Pošto je sada ovo nemoguće, a čuli smo i ministrov stav, smatram da oni koji su zainteresovani da mogu putem amandmana preko ovlašćenih poslanika, dati te amandmane na zakon i da to uđe u proceduru. Mi bismo trebali negdje sutra do 12 sati da dobijemo možda te amandmane, kako bismo zakazali, gospodine Raduloviću, sjednicu Odbora i raspravljali o tim amandmanima s kojim bi mogli da poboljšamo tekst ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Bilo je veoma korisno i u cilju dopune onoga o čemu je govorio i potpredsjednik Radulović.

U ime kluba Demokratskog fronta riječ ima poslanica Bošnjak, a neka se pripremi poslanik Asanović.

Izvolite, poslanice Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani građani, poštovani ministre,

Ovo je jedan vrlo važan sistemski zakon koji se tiče svih građana, ali tiče se takođe i ljekara koji su zaposleni u zdravstvenom sistemu Crne Gore. Ako vi imate preko 200 ljekara koji su potpisali da se ovaj zakon još jednom razmotri, a to je samo za par sati što je potpisano, Vas to treba da zabrine. Jer, očigledno je da nijesu zadovoljni, očigledno da javna rasprava nije obavljena na pravi način. Da je obavljena, vjerovatno ovoliki broj ljekara ne bi potpisao peticiju da se ovaj zakon povuče i da se još jednom razmotri ovaj njegov sporni dio, a tiče se dopunskog rada.

Ja ću se iz tog razloga osvrnuti najviše na taj dio, a znate li zašto - Kako to da ovim zakonom vi zabranjujete dopunski rad u oblasti svoje struke ljekarima, a Zakon o radu omogućava čak i penzionerima da mogu dopunski da rade? Vi ovdje dajete njima pravo da mogu da rade u nekim obrazovnim institucijama, a ne dajete im pravo da rade ono za što su se toliko godina školovali. Da ne govorim o tome da vjerovatno da je ova država uređena i da se ljekari cijene kao što se cijene svuda u svijetu i imaju normalnu platu od koje mogu da žive, 90% njih ne bi radilo dopunski rad. Nije njima iz zadovoljstva to što rade dopunski rad, nego zbog toga što ste ih doveli na golo preživljavanje.

Sramota je, ministre, da jedan ljekar specijalista ima platu manju nego šalterski radnik u banci. Prvo znate koliko traje fakultet, pa znate šta ide poslije toga, pa koliko treba za specijalizaciju i to je učenje cijelog života. A da ne kažem dežurstva i što po 24 sata provode u bolnici. I vi im onda još zabranite dopunski rad. Ja ne kažem da ne treba kontrolisati na način da li neko zloupotrebljava svoju poziciju u Kliničkom centru da bi možda pacijente upućivao u privatnu ustanovu. To može da se kontroliše, to i treba da se kontroliše, ali vi nemate pravo da njima zabranite. To je diskriminacija. I ovaj zakon sigurno će pasti na Ustavnom sudu ako se na ovaj način usvoji i ova odredba koju ste vi predložili, a mi ćemo nas tri koleginice iz Demokratskog fronta već smo napravile amandman i dali ga u skupštinsku proceduru. Nadam se da ćete razmišljati zdravo i na taj način i prihvatiti naš amandmana, jer ako

su nezadovoljni ovoliki broj zdravstvenih radnika, nešto nije u redu, ministre.

A da ne govorim o tome da zbog ovako teškog materijalnog stanja zdravstvenih radnika veliki broj njih već odlazi u inostranstvo. Zemlje skandinavske vaze za našim kadrovima i za kadrovima iz okruženja. Pogledajte samo okolinu koliko je njih otišlo, a mi smo inače u deficitu specijalista. Vi znate da pojedinih specijalista nemamo i dovodimo ljude sa strane, a sada ćemo ovim zakonom doći u situaciju da i ovo što imamo kadra, a ima kvalitetnog kadra još uvijek, meni je krivo što je politika ušla u ovu struku, ne samo što je ušla, nego što je postala dominantna tu i onda neki ljudi koji napreduju nijesu pravi reprezentivi ove oblasti, ali ogroman je broj ljekara koji su se žrtvovali, koji su izuzetni ljekari, koji ne mogu da dođu do izražaja zbog partijskih ... I nadam se da ćete i to vidjeti da se više ne biraju direktori javnih ustanova ovih domova i bolnica po partijskoj liniji kao što je u zadnje vrijeme bio slučaj, pa smo imali sve ove afere iza sebe.

Ali, ministre, glavno je ovo što govorim, ako ovim zakonom ovoliki broj specijalista iz Kliničkog centra nije zadovoljan, nešto nije u redu sa zakonom. Oni su ti koji trebaju poslije ovaj zakon da primjenjuju. Znači vi ih ćerate da primjenjuju ono s čim su oni nezadovoljni. Vi ste trebali odmah da se zapitate, da stopirate, da organizujete javnu raspravu i da se dogovorite da nađete neko kompromisno rješenje. Ja se iz tog razloga nadam da ćete Vi usvojiti ovaj amandman, jer je on napravljen uz sugestije tih ljudi. Jer, ne možete nekome da zabranite da radi ono za što se školovao, možete vi da /Prekid/ tamo za vrijeme radnog odnosa u Kliničkom centru, ali nemate pravo da njima onemogućite da mogu dodatno da zarade. Ili da ih ograničavate i usmjeravate vi gdje će oni to da rade ako treba da rade.

Ministre, iskreno Vas molim da debelo razmislite o ovome, jer ovo što radite nije dobro ni za Vas ni za ovu struku, a onda ni za pacijente koji će sigurno tu gorčinu ovih nezadovoljnih ljekara prenositi na pacijetne.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAAFIĆ:

Zahvaljujem.

Hvala poslanici Bošnjak. Riječ ima dr Radovan Asanović u ime kluba samostalnih poslanika. Izvolite.

RADOVAN ASANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Ja ću ovo moje izlaganje početi upravo obraćajući se građanima Crne Gore. Ako, poštovani građani, želite duže da živite, dlanove koristite isključivo za aplauze i češće idite do fizikalne medicine da biste bolje uvježbali rad sa vratom i ramenima, a pođite i malo do psihoterapije da ubijedite sebe da je veoma dobro zdravlje Crne Gore.

Evo danas pred poslanicima Skupštine Crne Gore ponovo jedan predlog zakona o zdravstvenoj zaštiti Crne Gore. Za ovaj mandat, ovo je treći predlog. Jula 2013. godine zakon posle rasprave nije dobio poslaničku većinu u parlamentu. Jula 2014. godine bila je burna rasprava o zakonu o zdravstvenoj zaštiti, gdje su, gospodine ministre, predlagani čak i medicinski centri i regionalizacija zdravstva u Crnoj Gori. Zakon je obrazložen u Parlamentu, diskutovalo se. Međutim, zašto nije došlo do glasanja u parlamentu ja ni dan danas ne znam.

Evo danas i treći predlog zakona. Vjerovatno, ministre, Vi ste ozbiljan ljekar i ozbiljan čovjek, pokušavate sa svojim iskustvom i sa svojim idejama da riješimo, svi zajednički, bar dobronamjerni, probleme u zdravstvu Crne Gore.

Ja znam jedino kad sam rekao ovo da nijesmo glasali u Parlamentu da je u međuvremenu ministar Radunović podnio ostavku iz moralnih razloga. Bar je on tako rekao. Međutim, šta me je zabrinulo - ni jedan direktor zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori koje je on imenovao nije podnio ostavku. Da li se njihov moral razlikuje od ministrovog morala ne znam, ali znam da je on podnio ostavku od njihovog rada ili nerada.

U međuvremenu bio je jedan prazan prostor u Ministarstvu rada i Vi ste se, ministre Šegrt, pojavili, vjerovatno sada sa ovim predlogom zakona da prevaziđete neke probleme. Moram odmah da Vam kažem - ovaj zakon je dobar. Zakon je dobar, svi su zakoni u principu dobri, ali da vidimo ko će ih primjenjivati. Ako ove zakone budu sprovodili, primjenjivali i implementirali aktivisti DPS-a, budite sigurni, gospodine Šegrt, od toga nema posla.

Ja ću sada pokušati u kratkim crtama da govorim ono što sam i prošli put govorio u julu 2014. godine, ali stanje je još gore u odnosu na sada. Carski put je, ministre, dug, ali kakav je put zdravstvenog sistema zadnjih četiri, pet, deset godina? Mogu odmah da Vam kažem da je težak i naporan. Nikada više u Crnoj Gori nije bilo poniženih ljudi, među njima i ljekara, upravo ovo što je Sindikat ljekara predložio, i drugih zdravstvenih radnika. To je sistem zdravstva. Nikad više tih ljudi i janjičarske psihologije. Nikad više ljekarske sujete, ministre. Nikad više ubistava i samoubistava nije se desilo u Crnoj Gori nego u ovom periodu. Nikad više pobjednika i pobijeđenih, nikad više dioba u Crnoj Gori. Posebno me zabrinjava, možda nije mjesto, dioba u Akademiji nauka crnogorskoj. Upravo, ako ne možemo da kažemo da je vrh inteligencije u Akademiji, a da se oni dijele u dvije akademije nauka, onda mi nije jasno - ili nešto nije u redu sa njima, ili nešto nije sa intelektom ovih ljudi. Očigledno ovo što se sad priča o pojavi nove bolesti zavisnosti ili supkortikalnom ratu, a ta nova bolest zavisnosti jeste borba za vlast i želja za vlašću. Lord Oven je o tome govorio. Znači, pored psihoaktivnih supstanci, alkohola, droge, kompjutera i drugih pojavljuje se ova sedma bolest zavisnosti.

Ljubav je, gospodine ministre, veoma /Prekid/ osjećanja. Sve ljubavi vremenom postaju sve manje i manje, ali ljubav prema vlasti kao što je ljubav u Crnoj Gori ja nijesam vidio. Čak ne biraju se sredstva da se održi ova vlast.

Gospodine ministre, sad ste došli. Vi ste se vjerovatno bili malo udaljili iz javnog sektora. Možda su informacije koje Vi dobijate poluinformacije, nijesu prave informacije, nijesu dobronamjerne informacije. Možda su interesne informacije, ali morate da znate

kada u apotekama nema lijekova, kada u laboratorijama nema reagenasa, u operacionim salama, ministre, bolnica nema hirurškog materijala ni instrumenata, stalno potenciram zadnjih pet godina o tome, kada treba pacijent da dobije uput za liječenje na stranu ili kada danas bolnica ili domovi zdravlja nemaju kvalitetnu hranu, ili nemaju grijanje, to će veoma brzo da se desi. Čitavu prošlu godinu Dom zdravlja u Rožajama nije imao grijanje. Prvi koji se okrivi jeste Fond zdravlja. Međutim, nije to, gospodine ministre.

Osnovni razlog za neodrživost ovakvog zdravstvenog sistema jeste opterećenje, ministre, za neizmirene obaveze od ranijih gubitaka, koji se kreću, gospodine Staniću, u bolnicama Crne Gore oko 40 miliona evra.

Takav sistem nije održiv. Glavni krivci za gubitke u crnogorskom zdravstvu i crnogorskim ustanovama, u prvom redu bolnicama, jesu direktori zdravstvenih ustanova zato što su to sve aktivisti Demokratske partije socijalista. Znate li kako ih zove narod? To su stečajni upravnici, a direktori zdravstvenih ustanova gubitaši.

Nastaviću kasnije. Izvinite. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Asanoviću. Možete nastaviti eventualno u komentaru ako bude ministar imao odgovor na Vaša pitanja.

Dajem riječ poslaniku Džavidu Šaboviću u ime kluba SDP-a, a neka se pripremi poslanik Nišavić. Izvolite.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Ja sam kao rezerva upao ispred kluba, jer je kolega Bralić trenutno na sastanku Komisije za zdravstvo naše partije i vjerovatno će oni odlučiti da li će naš klub podržati ili ne ovaj predlog zakona. Čim ih još nema, vjerovatno su teme vrlo ozbiljne. Ali, ja ću reći ono što sam već kazao na jednom sastanku koji smo imali zajedno sa ministrom. Ovaj predlog zakona je u odnosu na prethodni koji smo imali u ovoj skupštini bolji i postoje neki razlozi

zbog kojih bih ga ja a i moj klub, vjerujem, prihvatili. Ali, opet, moram postaviti neka pitanja i da mi pomognete da ove dileme koje su se javile da konačno i definitivno razriješim.

Pozdravljam to što ubuduće neće iznad direktora domova zdravlja biti upravni odbori, jer znamo da je u nekim sredinama predsjednik upravnog odbora bio samo smetnja direktoru doma zdravlja, jer je htio da vodi politiku umjesto direktora. Čak sam i tadašnjem ministru predlagao da taj način razmišljanja mogu da uzmu druga ministarstva, obrazovanja na primjer. Tamo uglavnom sjede ljudi koji su, uslovno govorim, isluženi političari koji zbog 110 eura u upravnom odboru koče rad uglavnom dobrih direktora domova zdravlja. Ili primjer da je u mom Plavu nažalost od pet članova upravnog odbora, ni jedan nije bio doktor. Zamislite, u domovima zdravlja od pet članova nijedan nije bio doktor. A će onda doktore? U Elektroprivredu? Ali to su pitanja o kojima ćete vi razmišljati. Znači, pozdravljam to što ste riješili da direktor direktno odgovara ministru.

Ali u članu 31, ili sam ga ja tako razumio, postoji termin „mreža zdravstva“. Molim da mi detaljno objasnite i na taj način sve eventualne moguće moje sumnje, kaže - šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog zakona Vlada će uredbom, znači, prvi alarm za sumnju, uredbom (izbjegava se Skupština), donijeti mrežu zdravstva. Kriterijumi za donošenje takve mreže su broj pacijenata, stanovnika. Opet se vraćamo na ono što je mene natjeralo prošli put da budem protiv onog predloga zakona, a to je da li će domovi zdravlja, postoji li opasnost, makar minimalna, biti ukinuti u nekim sredinama gdje nema dovoljno pacijenata, ili građana. To je sumnja na koju treba da mi odgovorite i da definitivno donesem odluku jer to, rekao sam, može da utiče na nas.

Još jedno pitanje. Možda nije toliko bitno. Da li znači da će nakon stupanja na snagu ovog zakona doći do izbora svih direktora, čak i onih koji su skoro izabrani? Možda nije bitno kao ono prvo, ali ipak volio bih da znam.

Eto, nijesam iskoristio svoje vrijeme. Kažem predstavnik našeg kluba sam ja bio sasvim slučajno, a imaćemo stav. Načelno

smo se dogovorili da podržimo, naravno ako se na komisiji ne utvrdi drugačije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala poslaniku Šaboviću i za racionalno korišćenje datog vremena.

Poslanik Nišavić ima riječ u ime kluba SNP-a, a neka se pripremi poslanik Perić.

Izvolite, poslaniče Nišaviću.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre sa saradnicom, poštovana Skupštino, poštovani građani, poštovane kolege zdravstveni radnici,

Zakon o zdravstvenoj zaštiti donosi se svakako radi potrebe unapređenja i podizanja standarda zdravstvene zaštite, ali i unapređenja i podizanja standarda zaposlenih, odnosno zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika. Jedno bez drugog ne može i treba da ide jedno sa drugim.

Ovaj zakon obiluje sa dosta neprecizno definisanih članova, sa terminima "može", "trebalo bi", nije precizno, što bi zakonski trebalo da se uradi, znači "mora" i "treba", itd. Zatim, ostavljen je prostor za dosta donošenja podzakonskih akata i pozivanja na druge zakone, što, čini mi se, lakše bi bilo da se uredilo pojedinim članovima ovog zakona.

Počecu od standarda zaposlenih u zdravstvu i od dopunskog rada koji je regulisan članom 98. Znači, ovim zakonom ukida se dopunski rad. Definiše se ili rad u privatnoj ordinaciji, ili rad u zdravstvenoj ustanovi. Znači, nema dopunskog rada. Ukida se mogućnost najviše zdravstvenim, odnosno ljekarima da u toku slobodnog popodnevnog rada na neki način poboljšaju svoj budžet. Znamo da je plata ljekara specijaliste 530, 540 eura sa minulim radom od 30 godina 650 eura. Članom 98 se definiše dopunski rad ali u okviru zdravstvene ustanove. Moguće da je to pokušaj da se podigne standard zaposlenih pošto će se posebnim ugovorima

ugovoriti i zakup, oprema, prostorije itd, gdje će taj novac svakako ići u budžet zdravstvene ustanove.

Uvedena je norma – izuzetno je dozvoljen rad u okviru zdravstvene ustanove ali uz saglasnost direktora, pa Vas pitam može li bez te norme, nego zavisno od kapaciteta, od stručnosti ljekara, od broja pacijenata itd. Znači, da se stavka uz saglasnost direktora briše iz bojazni da i tu ne bude sakrivena koruptivna radnja.

Zatim, kad smo kod direktora, a naveli ste da je ideja ovog zakona i depolitizacija, svakako mora da depolitizacija u zdravstvu bude, politike u zdravstvu ne smije da bude, osim na najvišem nivou. Vi ste ovim predlogom zakona predvidjeli izbor direktora zdravstvenih ustanova. Znači vi ih imenujete, ne imenuje iz upravni odbor, ali članom 70 nijeste potpuno jasno definisali koje zdravstvene ustanove imaju upravni odbor. Rekli ste samo da Klinički centar i Institut za javno zdravlje moraju da imaju upravni odbor, za ostale može i ne mora. Znači, tražim da se precizno ovim zakonom i ta stavka definiše.

Kad smo kod toga, imenovanjem direktora Vi svakako preuzimate na sebe veliku odgovornost, ali želim da imenovanje direktora bude tako da politika stane na tom nivou. Znači sve dalje od imenovanja direktora treba da bude zastupljena stručnost, sposobnost, znanje itd. Politike u zdravstvu treba da bude što manje /Prekid/ itd. da ne bude samo, kao što je kolega rekao, DPS politika. I da ga ispravim, jedan direktor je podnio ostavku povodom afere sa bebama.

Vidim da sam prekoračio, ali dozvolite mi samo još nekoliko rečenica. Imam primjedbu i na članove kojima se reguliše specijalizacija ljekara, odnosno odobravanje specijalizacije zbog kadrovskih potreba odmah nakon završenog stručnog ispita. Mislim da je to greška, da će mlade kolege iako u želji za dobijanjem specijalizacije izgubiti jedno ogromno iskustvo rada do dvije godine koliko je bilo po sadašnjem zakonu regulisano. Biće uskraćeni za jedno veliko iskustvo, a može da se desi da tokom specijalizacije, zavisno od izbora specijalizacije više se ne „sretnu“ sa pravim

radom ljekara, sa onim gdje su utrošili sedam, osam godina studiranja. I kad smo kod specijalizacije, kod obavljanja privatnog odnosno pripravničkog staža, interesuje me da li je to pripravnički staž u okviru ovog zakona o stručnom osposobljavanju, Vladinog programa, ili je to staž nezavisno od toga programa, da ne bi mladi ljekari, svršeni studenti morali da čekaju decembarski konkurs za obavljanje pripravničkog staža.

I tamo ima jedna manjkavost. Navodite da staž mora da se obavlja kod lica koje ima najmanje dvije godine rada. Nije precizno kakvog rada. Neprecizno je definisan taj staž pa bih zamolio da se to precizno definiše.

Imao bih mnogo i mnogo o ovom zakonu da govorim. Ima dosta manjkavosti, ali pošto mi vrijeme ne dozvoljava zahvaljujem i na dosadašnjem prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Vi i kolega Asanović ste iz struke o čijem zakonu danas i raspravljamo zato smo dali malo veće prekoračenje.

Poslanik Perić ima riječ u ime kluba Pozitivne Crne Gore, a neka se pripremi poslanik Popović.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Danas raspravljamo o jednom od, slobodno mogu reći, krovnih zakona u oblasti zdravstva, a to je Zakon o zdravstvenoj zaštiti. Na samom početku moram reći da je ministar naslijedio jednu bremenitu situaciju, bremenitu problemima.

U uvodnom dijelu ću napomenuti probleme koje jeste naslijedili. To je, prije svega, jedna partijska predominacija. Demokratska partija socijalista i Socijaldemokratska partija apsolutno kadriraju na svim nivoima unutar zdravstva. Druga situacija je da redovno imamo nedostatak lijekova. Takođe, institucije nijesu umrežene, a imali smo situaciju da se direktori ponašaju kao feudi u sopstvenoj insituciji. Nerijetko smo imali i da

se korupcija često locirala kod doktora, a ne onamo možda gdje je najviše ima, prije svega, u oblasti nabavke lijekova. I, ako hoćete, odlaganje medicinskog otpada gdje jedna firma par mjeseci nakon što je osnovana dobija posao koji će trajati 15 godina i koji bukvalno nosi milionske iznose. Na kraju smo imali jedan cio galimatijas da u zdravstvu imamo situaciju da Ministarstvo poručuje studije, recimo, od UNICEF-a, koje na kraju preporuke iz te studije ne poštuju prilikom primjene u samom sistemu zdravstva.

I Vi ste negdje zaista ovdje u potpunosti, čini mi se, zauzeli dobar stav da otvorite dijalog. Moram da pozdravim to da smo mi kao klub Pozitivne, a vjerujem i ostali klubovi, bili upoznati sa namjerom šta želite da promijenite.

Predsjedavajući, da li mogu imati regularne uslove za diskusiju?

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ukoliko Vam dvoje kolega dozvoli.

Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

U ovom dijelu u kojem ste željeli da mijenjate tri stvari, krucijalno na njih ću se ... Mogu li?

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ja zaista molim da saslušamo kolegu Perića. On je uredno slušao sve vas.

Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

Dakle, napali ste tri tačke, tri člana koja su ključna za ovaj zakon i osvrnuću se na sva tri. I u konačnom, kako se budete odnijeli prema našim amandmanima, mi ćemo se odnijeti prema zakonu. Načelno, jesmo uzdržani.

Prva tačka, izbor direktora. Nemamo ništa protiv da ministar preuzme odgovornost u dijelu koji se tiče izbor direktora i depolitizacija kako na lokalnom tako i na državnom nivou, ali i te kako imamo protiv da se ljudi biraju bez javnog konkursa i amandmanom za direktore zdravstvenih institucija uvodimo potrebu javnog konkursa. Zašto to tražimo? Vrlo jednostavno. Ne može ministar preuzeti carska ovlašćenja, hajde da tako kažem, već je potrebno da on ima više kandidata, ne morate to personalno biti Vi, može sutra neko sasvim drugi, ne govorimo o personalnim rješenjima. Mi u krajnjoj crti možemo imati tu situaciju da ministar uvijek može da kaže da nije imao bolje kadrovsko rješenje. Time što ćemo imati konkurs, što ćemo imati više zainteresovanih ljudi, trebaće jak argument ministru da ne izabere najboljeg kandidata. To je dodatni doprinos depolitizaciji ovog dijela, a na kraju ostaje ministru ovo da može da bira kandidata, ali ostaje njegova velika hipoteka ukoliko nije izabrao najboljeg kandidata a pokaže se da posao koji izvodi kandidat kojeg je on izabrao nije na adekvatnom nivou.

Kad je riječ o dopunskom radu, mi smo u članu 98 podnijeli amandman kojim tražimo da se u stavu 2 poslije riječi "ustanova čiji je osnivač država" dodaju riječi "ili drugo pravno lice". Dakle, radi se o tome, više je kolega govorilo, da ljekari mogu obavljati dopunski rad samo u državnim ustanovama. Mi razumijemo intenciju da se osnaže državne ustanove, da se iskoriste kapaciteti ali vi upadate u rizik da ova norma bude proglašena neustavnom, da jedna dobra zamisao padne. Sličnu situaciju imamo i u uporednom iskustvu Srbiji gdje je sasvim otvoreno uočeno da ta norma nije u skladu sa ustavom, a vrlo su slična zakonska rješenja.

Kada je riječ o ovom dijelu koji se odnosi na dodatni rad, zbog čega je potrebno uvesti i mogućnost da dopunski rad može da se obavlja kod privatnika. Ako kompletan dopunski rad ostavimo državnom sektoru, opet gubimo kompetitivnost između državnog i privatnog sektora, ali ono što je najbitnije, mi jesmo uvijek da se favorizuje državni sektor, ali osnovna stvar jeste da se ovom ili onom kadrovskom politikom može dogoditi da dobar ljekar ne bude

u prilici da obavlja dopunski rad u državnoj ustanovi, može izgubiti mogućnost da bude u ravnopravnoj poziciji, što će reći da, opet kažem i tu Vas javno pozivam, da prekontrolišete koja su primanja u nekim zdravstvenim ustanovama, koliki su honorari ljudi koji su prije svega u administrativnoj oblasti.

Kod specijalizacije u članu 104 mi smo predložili da se rok sa dvije godine smanji na jednu godinu za dobijanje specijalizacije. Mišljenja smo da problem koji imamo u zdravstvenom sistemu sa promocijom specijalista i nedostatkom specijalista na ovaj način dodatno bi trebao da se pospiješi, da se ovaj rok spusti sa dvije na jednu godinu. Na ovaj način u potpunosti želimo da eliminišemo i tu dodatnu barijeru koja postoji kod budućih supspecijalista. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Riječ ima poslanik Popović u ime kluba četiri partije, a neka se pripremi poslanik Kalač.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Ja ću iznijeti stav Liberalne partije o Prijedlogu zakona o zdravstvenoj zaštiti. Crna Gora je svojim strateškim dokumentima prepoznala unapređenje i obezbjeđivanje zdravlja stanovništva kao glavni cilj u oblasti zdravstva, u izgradnji održivog i integrisanog sistema zdravstvene zaštite zasnovanog na principima solidarnosti, jednakosti, dostupnosti i kvaliteta sistema koji potrebama građana daje centralno mjesto. Zdravstveno stanje stanovništva svake zemlje uslovljeno je dejstvom velikog broja faktora, među kojima se posebno izdvajaju stil života, životna sredina i biološke karakteristike. Postizanje određenog nivoa zdravlja pojedinca, kao i društva u cjelini direktno je uslovljeno uticajem zdravstvenog

sistema i njegovih institucija na svim nivoima zdravstvene zaštite, kako javnih tako i privatnih zdravstvenih ustanova.

Od zdravstvenog sistema se očekuje da na kvalitetan i ažuran način odgovori potrebama građana za zdravstvenim uslugama, da riješi zdravstvene probleme koji se mogu izliječiti i obezbijedi pružanje njege i zbrinjavanje u slučajevima kad se bolest ne može izliječiti. Izazov koji se postavlja pred postojeći zdravstveni sistem je da bude što je moguće više efikasan, što podrazumijeva da treba da ostvari što je moguće bolje rezultate i postigne poboljšane zdravstvene ishode za sličan iznos sredstava.

Politike javnog zdravlja koje kreiraju promjene ka zdravijim djelovima života mogu empirijski pokazati svoju efikasnost u raznim oblastima, od kontrole upotrebe duvanskih proizvoda do procedura skrininga kod raka. Međutim, ukoliko zdravstveni sistem ne realizuje politiku javnog zdravlja na način da odgovori pružanjem usluga na adekvatan način ili ispod određenog nivoa, zdravstvene intervencije neće postizati predviđene rezultate, a pružanje neefektivnih usluga je uvijek neefikasno.

Troškovi zdravstvene zaštite u svijetu nastavljaju da rastu brže od nacionalnog dohotka. Posljednjih godina inicijative za prevazilaženje ovog problema su se uglavnom bazirale na zadržavanju određenog nivoa troškova. Međutim, umjesto koncentrisanja samo na smanjenje ukupnih troškova za zdravstvo, na međunarodnom nivou se ulažu značajni naponi kako bi se usvojio stav da povećano trošenje na efektivne zdravstvene usluge predstavlja doprinos produktivnijoj privredi i načine za unapređenje zdravlja.

Crna Gora se trenutno suočava sa takvim izazovima. Indikatori zdravstvenog stanja stanovništva su relativno niski u upoređenju sa drugim zemljama, što zahtijeva fundamentalne izmjene u načinu organizacije pružanja zdravstvenih usluga, te podrazumijeva sveobuhvatnu transformaciju načina kako se osnivači, menadžeri, stručnjaci i svakako pacijenti odnose prema zdravstvenom sistemu. Iskustva drugih evropskih zemalja pokazuju da strateška vizija, dobro upravljanje i politička volja mogu suštinski

transformisati sistem, čak i u uslovima nepovoljnije ekonomske situacije. Ovo podrazumijeva osmišljavanje integracije pružanja zdravstvenih usluga na različitim nivoima zdravstvene zaštite; jasno definisanje prava zdravstvenih radnika i pacijenata u novoutvrđenom sistemu, kao i načina implementacije takvih izmjena u uslovima strogo utvrđenog programa fiskalne stabilizacije, čije efekte je moguće sagledati jedino u dužem vremenskom periodu.

Posebnu pažnju zavređuje pitanje jednakosti. Jednakost se mora obezbijediti u pružanju efektivne zdravstvene njege populacije sa sličnim zdravstvenim potrebama, što nije samo moralna obaveza, već i zahtjev kako bi se obezbijedila efikasnost čitavog zdravstvenog sistema.

Liberalna partija će načelno podržati Prijedlog zakona o zdravstvenoj zaštiti, uz jednu primjedbu koja se tiče člana 74, u kome se kaže, o tome su više diskutirana do sad govorili - Direktora Kliničkog centra i Instituta za javno zdravlje imenuje i razrješava Vlada na prijedlog ministra, a direktora drugih zdravstvenih ustanova čiji je osnivač država imenuje i razrješava ministar. Dakle, po našem mišljenju, to su prevelika ovlašćenja, prevelika odgovornost za ministra. Mislimo da je bolje rješenje da to bude javni konkurs, ali viđećemo kako će se razvijati dalja diskusija o svemu ovome. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, poslaniče Popoviću.

I poslanik Kalač u ime kluba Bošnjačke stranke, posljednji uvodničar. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala Vam, potpredsjedniče Skupštine.

Uvaženi ministre sa saradnicom, uvažena Skupštino, uvaženi građani,

Analizirajući predloženi zakon može se reći da vi težite značajnim reformama u zdravstvu, ali na taj način preuzimate na

sebe i veliku obavezu. Prethodni predlog zakona o kojem smo raspravljali u ovom domu za nas je bio neprihvatljiv zbog toga što je u onom obliku predstavljao udaljavanje zdravstvene zaštite od pacijenata i to formiranjem zdravstvenih centara i, može se slobodno reći, centralizacijom.

Ovim predlogom dobijamo suprotno od toga, tj. ono što je i potrebno, a to je približavanje zdravstvene zaštite pacijentima. Smatram da se ovim zakonskim izmjenama omogućava jačanje uloge domova zdravlja, kao koordinatora zdravlja u zajednici. Specijalisti se dovode bliže domovima pacijenata, bolnicama se omogućuje bolja organizacija rada, povećavaju se i štite prava pacijenata. Izmjena koja se odnosi na imenovanje direktora, takođe, je dobra, iz prostog razloga što ćete tek tada moći da kao ministar tražite i odgovornost ljudi na tim pozicijama. Postojećim zakonom ste onemogućeni da to od njih učinite. Vi ih ne imenujete i po kom osnovu onda u tom slučaju možete tražiti njihovu odgovornost?

Nagomilanih problema je dosta. Finansijska održivost, edukacija medicinskog kadra, neravnomjerna iskorišćenost kadrovskih kapaciteta, duge liste čekanja, samo su neki od problema. Uvođenje strukturnih promjena u onim oblastima koje predstavljaju prioritetna područja djelovanja je neophodna. Visoka zastupljenost administrativnog i tehničkog osoblja u zdravstvenim ustanovama predstavlja izvor neracionalne potrošnje. Predloženom reformom ovo će biti riješeno kroz privatno-javno partnerstvo i povjeravanje ovih poslova profesionalnim agencijama.

Izmjene koje se odnose na dopunski rad, a definisane su u članu 98 ovog zakona, će doprinijeti boljoj kontroli rada u zdravstvu. Bilo je zloupotreba, a to građani najbolje znaju. Nijesu rijetki slučajevi da medicinska oprema u zdravstvenim ustanovama ne radi iz nekog razloga, ili je u kvaru, a svi znamo zašto se ne popravljaju. I to traje jako dugo.

Uslovi u kojima rade ljekari nijesu na nivou na koji trebaju biti i da bismo spriječili odlazak kadrova sa naših prostora, iz naših zdravstvenih ustanova upravo moramo raditi na tome da oni dobiju

uslove onakve kakve zaslužuju. Uslovi u kojima borave pacijenti su daleko od dobrih u većini zdravstvenih ustanova. Takođe, i u ovom dijelu moramo poraditi svi zajedno, a naravno Vi jer ste na čelu tog ministarstva.

Imam konkretno pitanje za Vas - Da li su uslovi ishrane u zdravstvenim ustanovama upodobljeni vjerskim propisima pacijenata? Konkretno, da li je ispoštovan Sporazum koji je potpisan između Vlade Crne Gore i Islamske zajednice, a odnosi se na ishranu u zdravstvenim ustanovama? Naravno, ovo se ne odnosi na onaj dio pacijenata koji su pod određenom terapijom, jer oni imaju posebni režim ishrane.

Novine su i u dijelu koji se odnosi na usavršavanje zdravstvenih radnika i saradnika. To je definisano članovima od 99 do 110 ovog zakona i specijalizacija će u ovom slučaju biti dostupnija većem broju ljekara. Pitanje je da li će taj pripravnički staž od godinu dana ili dvije godine radnog staža prije upućivanja na specijalizaciju, kako je to sada slučaj, doprinijeti da taj ljekar bude značajno bolji kako tokom specijalizacije, tako u svom radu i da li ćemo izgubiti time ako ukinemo ovaj period od dvije godine radnog staža. To je pitanje za sve nas.

U suštini, ovaj zakon je prihvatljiv za poslanike Bošnjačke stranke, te ćemo ga iz tog razloga i podržati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala poslaniku Kalaču.

Ovim su završena uvodna izlaganja. Pitam ministra da li želi da odgovori na postavljena pitanja ili da prokomentariše neke od izlaganja. Izvolite.

BUDIMIR ŠEGRT:

Zahvaljujem svim poslanicima na izuzetno konstruktivnoj i kvalitetnoj diskusiji i na svim predlozima, komentarima ili kritikama koje su dali na ponuđeni tekst.

Da ne bude dileme, zdravstveni sistem čini osam hiljada zaposlenih u zdravstvu. Uz sve poštovanje da su nosioci ukupnog posla svi zdravstveni radnici i zdravstveni saradnici, ali prvenstveno ljekari. Poštujem razmišljanje i inicijativu svakoga, pa i ovih 200 ljekara koje navodite kroz inicijativu, ali se na takav način kreativno ne doprinosi rješavanju svih problema koji su gotovo svi, a koje i mi znamo iz Ministarstva naveli da se to rješava. Prema tome, takav način, koncept ili pristup tome da se nešto odlaže u nedogled a da stanje bude takvo kako jeste, kojim niko nije zadovoljan, mislim da nije rješenje.

Da ne bude dileme, da bi na nivou principa i da bi pojasnili a da nema dilema, a vidim da je najviše interesovanja izazvao dopunski rad. Mi ne ukidamo dopunski rad. To je broj jedan. Ne uvodimo ništa novo što savremeni zdravstveni sistemi najrazvijenijih zemalja svijeta već ne rade 20 ili 30 godina. Mi samo pokušavamo da idemo putem kuda ide razvijeni zdravstveni sistem. Šta je dosadašnji način regulisanja dopunskog rada radio, što je potpuno suprotno od onoga što savremena medicina već decenijama radi i traži? Zdravstvene institucije su se lišavale usluga najkvalitetnijih ljudi, jednostavno ih tjerali od sebe, da taj materijalni status svoj na neki način dograde kroz rad kod nekog drugog.

Uz veliko izvinjenje, ali moram da napravim jednu sliku kako je to do sad bilo. Kvalitetni ljudi, ako je to bilo najčešće da dopunski rad ili usluge u privatnim zdravstvenim ustanovama pružaju kvalitetni ljekari, su ovom zakonskom normom dosadašnjom tjerani iz svoje institucije da u nekim vrlo lošim prostornim uslovima, sa gotovo nikakvom, dotrajalom ili anahronom tehnološkom opremom pružaju usluge tome pacijentu. Pri tome su oni svoga pacijenta koji je njih izabrao bili prinuđeni da vode kod nekoga drugog, koji je vlasnik zdravstvene institucije uz veliko poštovanje svih vlasnika privatnih zdravstvenih institucija. Oni su, ustvari, njemu nudili svoju radnu snagu i svoga pacijenta i pravili prevalentno biznis ili interes

vlasniku privatne zdravstvene organizacije. Želim da prepoznam i to je moj iskreni stav, ti su ljudi i toj poziciji bili dovedeni u status najamnog radnika. Ja ne želim kao ljekar sa više od 30 godina radnog iskustva da predlogom zakona ovjeravam tako nešto.

Šta savremeni svijet i savremena medicina danas rade? Oni se hvale kvalitetom pojedinca koji je kod njih zaposlen. I oni se na tržištu komercijalnih usluga reklamiraju brojem i imenom i prezimenom kvalitetnih ljudi koje prepoznaju pacijenti. Mi ništa drugo nismo izmislili, nego želimo da krenemo tim putem. Šta takva politika donosi, ili takvo opredjeljenje? Mogućnost da taj čovjek koji isključivo kvalitetom i obimom posla u svojoj kući može preporučiti. On se više ne kandiduje, ne reklarira, ne preporučuje, nego njega bira neko drugi. Bira ga pacijent koji mimo uslova koje mu državni zdravstveni sistem nudi hoće i mimo toga. Znači, ne ukida se pravo pacijentu da dobije pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu.

Ko je do sad išao da rješava svoje zdravstveno pitanje ili potrebu za nekom od vrsta medicinskih usluga u privatne zdravstvene organizacije? Pa išao je onaj ko je morao, ne ko je htio. A zašto je morao? Što je upravo ovakvim načinom rada, nekonstrolisanim od zdravstvenih institucija, izazivao fiktivne liste čekanja i selio taj posao kod privatnika. Znači, govorim iz ugla korisnika zdravstvenih usluga, stanovnika Crne Gore. Bili su primorani da tamo idu. Kome bi palo na pamet da plaća značajna materijalna sredstva ako to ima u svom domu zdravlja ili bolnici da završi.

Međutim, moramo biti svjesni da u ovom savremenom svijetu postoji stvarno tržište komercijalnih usluga, koje se izražava u desetinama miliona. Zašto bi državni zdravstveni sistem bio alergičan na taj dio? Mi upravo hoćemo da stavimo kompetitivnost zdravstvenog državnog sistema na komercijalnom tržištu i da time potvrdimo i kvalitet. Teško mi se čini da može neko izdržati utakmicu tehnološkog, kadrovske i prostornih uslova sa državnim zdravstvenim sistemom. A pri tome, moramo da znamo to su veliki državni materijalni resursi. Iskorišćenost opreme u svim državnim zdravstvenim institucijama, osim Kliničkog centra nije veća od tri i

po sata. U Kliničkom centru je sedam, osam sati. Znači, postoji mogućnost da se taj dio posla uradi, a da ne utiče na realizaciju svih zdravstvenih usluga koje se nude pacijentu u okviru Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Pokušajte da budete racionalni zbog vremena.

BUDIMIR ŠEGRT:

Izvinite. Ovo je neiskustvo, a i potreba da se o suštini priča. Poštujem norme. Ako ne mogu, završavam.

Da ne bude dileme, takođe o mreži. Mreža koju Vlada definiše na određeni broj godina se donosi sa osjećajem apsolutnim, ako to nije precizno rečeno, da se sve zdravstvene usluge, koje garantuje Zakon o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju, pruže u državnim zdravstvenim institucijama ili insititucijama koje je organizovala država i plus ukoliko postoji procjena da to nije adekvatno, uz uključenje drugih zdravstvenih institucija koji imaju pravo na pružanje tih zdravstvenih usluga, a gdje je država ili zbog tehnologije ili zbog kadrova bila insuficijentna. Nikako se ne može očekivati da se mrežom može narušiti pravo pojedinca iz bilo koje lokalne uprave da dobije manje nego što trenutno ima.

Još jedna garancija da to apsolutno ne može doći u obzir jeste da se Uredbom o kadrovskim resursima u Crnoj Gori predviđa da se standard koji sad postoji 222 doktora na 100 hiljada stanovnika u Crnoj Gori do 2022. godine dovede na nivo od 260 doktora na 100 hiljada stanovnika. Gdje će se taj višak doktora uposliti? Pa tamo gdje je najviše efikasno, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. To je interes i stručni interes pacijenata i finansijski interes u smislu održivosti zdravstvenog sistema. Tamo se mora pružiti 80% kvalitetne neadministrativne zdravstvene usluge.

Mi smo sad, nažalost, sistemski doveli ljekara izabranog na nivo da je on administrativni radnik. Mi moramo dići autoritet ili kompetentnost institucije izabranoag ljekara kroz stručnu edukaciju. Znači, mreža ne može ni na koji način ugroziti pravo. Šta

je dalje namjera? Integriranje, o čemu je izuzetno kvalitetno govorio, uz poštovanje svih, gospodin Popović, zdravstvene usluge, a ne integracija zdravstvenih institucija. Integracijom zdravstvene usluge dobija žestoko pacijent, a integracijom zdravstvenih institucija ne dobija niko ništa, osim što se troškovi enormno uvećavaju.

I oko izbora direktora. Način izbora direktora smatram apsolutno činom prave depolitizacije u zdravstvu. Vidim da je tu bilo puno dilema da li je to politika ili nije, ili što je gospodin Nišavić rekao da se tu završava politika. Nijesam ubijeđen da će bilo koji ministar htjeti da stane iza neke političke ličnosti, uz sve poštovanje, ako njezin rad utiče na kvalitet rada u toj zdravstvenoj instituciji. Jer, ovim se pojačava dodatno odgovornost ministra zdravlja. I takođe, odmah važi isti princip da nezadovoljstvom rada ministra i funkcionisanja zdravstvenog sistema se pravo daje normalno premijeru da mijenja ministra. Prema tome, nijesam siguran da će svak iz svog ugla čuva svoju kožu, uz oprostjenje što je grubo. On će izborom svoga tima, jer su ti ljekari tim, ne može ministar, koliko god imao pameti, kompetencija ili namjera suludih da sam vlada kao paša, on mora da izabere ljude kojima će timski da rukovodi i realizuje zdravstvenu politiku.

Način izbora, slažem se, norma je što se tiče aspekta ličnog moga, uz poštovanje mojih saradnika u Ministarstvu zdravlja, jeste da se prepozna način izbora na ovaj način. A da li je uređeno administrativno dobro? Slažem se da ima tu prostora da se kroz institut konkursa ili bilo na koji drugi način to riješi, apsolutno ne utiče na kvalitet norme koju smo mi predložili.

I još nešto. Bilo je konkretno pitanje od gospodina Jelića, na koji način, da li je to davanje enormnog ovlašćenja direktorima institucija. Pa ako doživimo da je obaveza i ministra i direktora zdravstvenih institucija da realizuju donešenu politiku koja se definiše zakonima, koju donosi ovaj dom, Skupština Crne Gore, onda to samo ostaje obaveza. Dalje, to je timski rad u okviru realizacije te politike, zajednički se pravi projekcija budžetskih sredstava za realizaciju godine i sa Fondom zdravstva se dogovara

broj i vrsta usluga koja na određenom nivou zdravstvene zaštite može da se pruži u smislu primarnog, sekundarnog i tercijalnog. Na takav način, gospodine Jeliću, makar ja to tako doživljam, ne vidim bojazan od neke velike vlasti na nivou direktora.

I slažem se, nema smisla postojanja upravnih odbora u institucijama gdje direktora bira, postavlja ili razrješava ili u bilo kojoj varijanti imenuje ministar zdravlja. To se odnosi na sve domove zdravlja, na sve opšte i specijalne bolnice.

I još nešto što je gospodin Popović pomenuo, što je apsolutno politika Vlade Crne Gore i namjera u realizaciji zdravstvene politike, jeste i te kako razmišljanje da se kroz kvalitetne projekte privatnog-javnog partnerstva nadomještaju finansijska sredstva i nedostajuće znanje. To je svakako opredjeljenje, a koliko znam, to je bila i ranija politika Ministarstva zdravlja koja se nastavlja.

Zahvaljujem. Izvinite zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Imate sada odgovore na Vaše komentare i postavljena pitanja. Naravno, dali smo malo više vremena jer je ovo vrlo važan sistemski zakon koji se tiče svih građana, a među njima i nas poslanika jednako kao i svih ostalih građana.

Kolega Jelić, odgovor na komentar, a onda poslanik Popović, Bošnjak, Asanović, Nišavić, Perić, itd. Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem, poštovani gospodine potpredsjedniče.

Zahvaljujem i Vama, uvaženi ministre, na odgovorima na pitanja koja sam postavio. Jasno ste saopštili da dopunski rad u zdravstvu nije ukinut, nego je na drugačiji način organizovan. Shvatio sam da svaki ljekar koji radi u državnoj instituciji može u tom istom prostoru organizovati dopunski rad za pacijente koji žele da plate tu uslugu, dakle, koristeći državna sredstva, opremu, prostor, tehnologiju koja je raspoloživa. To je veoma važno da saopštimo.

Mislim da, gospodine ministre, taj sistem koji je implementiran u ovom zakonu funkcioniše u Engleskoj čini mi se nekih 40 godina, mislim da funkcioniše i u Njemačkoj nekih 30 godina, i da je to praksa zemalja Evropske unije. Očekujem da će taj sistem na ovaj način, kako to Vi kažete, zaživjeti.

Ispričaću vam slučaj jednog sportiste koji se povrijedio na utakmici. Pošao je kod svog izabranog ljekara. Izabrani ljekar mu je dao uput za ljekara specijalistu. Ovaj je naravno uradio sve medicinske pretrage i preporučio da se to snimi na rentgen. Urađeno je sve to, data je dijagnoza. Pošao je kasnije na fizikalnu terapiju, međutim, tom sportisti nikako nije bilo dobro od tog medicinskog tretmana i preporučeno je da se snimi na magnetnu rezonancu. Došao je uredno na magnet u klinički centar, čak je bio i pripremljen da snimi magnet. Ljekar mu je u jednom trenutku rekao da ne može jer ga nema u nekom protokolu. Sportista je uvažio i rekao da je zakazao. Ljekar mu je preporučio da to može da uradi u jednoj privatnoj zdravstvenoj instituciji. Sportista je poslušao, snimio je i platio 150 eura kod tog istog ljekara koji mu nije dao ni račun ni fiskalni blok. Dakle, protiv takvih pojava se treba boriti u sistemu. Da se to ne bi dešavalo Vi ste, gospodine ministre, to objasnili kroz ovaj sistem.

Što se tiče upravnih odbora, mislim da ste tu u pravu, da upravni odobri ne treba da postoje u onim institucijama gdje direktore imenuje ministar jer na taj način ... uštedu u zdravstvenom sistemu jer smo imali veliki broj upravnih odobara u zdravstvenim institucijama nepotrebno, ovako ako vi postavljate direktora koji vama direktno odgovara, dakle nema potrebe za da tako kažem, upravnim odborima koji su delegirali recimo lokalne samouprave ili određene institucije u toj lokalnoj samoupravi. Mislim da se tu pravi ušteta i da je odgovornost tog direktora veća prema ministru koji ga postavlja kako organizaciono-tehnički, tako i u materijalnom smislu i finansijski. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:
Zahvaljujem.

Naravno, molim sve kolege da pokušaju da budu racionalni u korišćenju vremena da bi svi poslanici koji su prijavljeni diskutovali jer je vrijeme ograničeno za ovu raspravu.

Izvolite, poslaniče Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Hvala.

Gospodine ministre mogu reći da sam zadovoljan Vašim odgovorima na diskusije predstavnika poslaničkih klubova. Sad bih htio da Vam postavim jedno pitanje i molim Vas u završnoj riječi ako budete mogli da ga prokomentarišete. Ne bih htio da to liči na populizam, ali kao član Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje postavljam to pitanje. Opštepoznata je činjenica da oko osam hiljada medicinskih radnika imaju male plate, ljekari, specijalisti od 500 do 600 eura. Posebno brine što medicinske sestre imaju niske plate, a najviše zabrinjava što pomoćno osoblje, najviše, relativna riječ, ima toliko niske plate da je to ispod svakog nivoa ljudskog dostojanstva. Da li ćete Vi išta preduzeti da se to stanje promijeni, da li je već nešto pokrenuto kako bi se to stanje u budžetu za 2016. godinu promijenilo? Strah me je da će ovaj Prijedlog zakona o zdravstvenoj zaštiti, rekao sam da je dobar korak naprijed, unapređenje zdravstvene zaštite, pasti u vodu ako se te plate ne povećaju. Naravno, uz sva ograničenja koja imamo budžet je takav kakav je. Znamo da nijesu velike mogućnosti, ali mislim da na račun ušteda na nekim stvarima se te plate ipak mogu povećati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama.

Poslanica Bošnjak, poslanik Asanović itd.

BRANKA BOŠNJAK:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Ministre,

Ovo što ste Vi rekli kao opravdanje za to obrazloženje dopunskog rada pominjete Englesku, pominjete Njemačku, odnosno kolega je pomenuo i Vi ste rekli da su savremeni zdravstveni sistemi. Crna Gora nije ni Engleska ni Njemačka. Dajte Vi ljekarima plate od hiljadu i po, dvije hiljade eura pa niko neće imati potrebu da radi dopunski rad. Vi njima branite da rade u privatnim ordinacijama i sad se ovdje pominju neki, da kažem, pojedinačni slučajevi. Taj sportista je trebao fino da ne plaća ako nije dobio fiskalni račun. Znači, ne možete na osnovu pojedinačnih slučajeva da kažnjavate sve zdravstvene radnike i da branite ljudima da rade u privatnoj praksi, odnosno kod privatnika. To nemate pravo. Iskontrolišite vi te, a vi odlično znate među sobom ko su ti i ko su vam načelnici koji voze skupe automobile i ko su korumpirani ljekari, to se sve odlično zna u Kliničkom centru. Budite hrabri pa prstom uperite u njih, ali prvo u one tamo što nabavljaju lijekove kako nabavljaju i one koji nabavljaju ljekarsku opremu kako nabavljaju. Tu je najveća korupcija, pa se onda vratite na ove sitne i uvijek ispaštaju oni najpošteniji, oni koji najviše rade. I sad ćete kazniti ogroman broj koji samo radi toga da bi preživjeli i izdržavali svoju porodicu rade dopunski rad u privatnim ordinacijama i to najčešće u onima koje ste vi umrežili u sistem i sad im to ne dozvoljavate. I nije tačno da su u privatnim ordinacijama samo razlog zbog toga što su ogromne liste čekanja. Možda je nečiji razlog što neće da se pojavljuje tamo da ne bi se znalo da boluje od neke bolesti. Možda je neki drugi razlog, možda ne može da dođe u tom terminu pa traži drugi termin. Evo, ja kad treba da idem na neke kontrole idem kod privatnika. Ali, ne možete da ulazite u razloge i nemojte na osnovu pojedinačnih slučajeva da kreirate sistem cio. Nije ovo ni Engleska ni Njemačka, ovo je Crna Gora a Vi kao minsitar se izborite za njihove plate, pa onda možete da pričate o ovom modelu o kojem pričate. I nije u redu ovo što kažete.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, poslanice Bošnjak.

Poslanik Asanovoć, dva minuta.

Proceduralno? Izvolite.

ZORAN JELIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, javljam se u proceduri zato što je koleginica iskoristila pravo da u komentaru gospodinu ministru pomene i mene.

Dakle, mislim da je to kršenje Poslovnika, ali u redu, samo da kažem jedan detalj.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega Jeliću, nije Vas lično pominjala.

ZORAN JELIĆ:

Dakle, obaveza svih onih koji obavljaju neku djelatnost jeste da daju fiskalne račune. Ne da im mi to tražimo, nego to je njihova obaveza zakonska, uvažena koleginice, i vjerujem da kad idete kod tih vaših privatnih ordinacija uredno dobijate fiskalni račun. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

... ako mi ne da fiskalni račun. Makar to bila reklama, a posebno mi koji smo javne ličnosti treba na taj način da sankcionišetmo one koji rade protiv zakona. Obaveza je njihova da daju fiskalni račun, a ako neće da mi daju, nije moja obaveza da platim a obaveza je da ih prijavim. I taj primjer koji ste Vi rekli je možda ekstreman primjer. Meni se nije desilo da nijesam dobila fiskalni račun tamo gdje ja iedm. Prema tome kako je, ja sam da se pojačaju inspeksijske službe, ja sam svjesna da ima zloupotrba, ali sam takođe svjesna da su zloupotrebe ekstremni slučajevi da to nije masovna pojava. Vi na osnovu ovih pojedinačnih slučajeva

kreirate sistem. Ne može tako. Druga stvar, ne izdaju ljekari fiskalne račune nego tamo neko ko je zaposlen u toj ordinaciji.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Poslanik Asanović dva minuta. Izvolite.

Molim vas, kolege, da se čujemo.

RADOVAN ASANOVIĆ:

Gospodine ministre,

Ja moram samo da Vam kažem jednu finu rečenicu koju je vladika Nikolaj Velimirović rekao jednom prilikom: Kada krenete uz brdo, veliki broj vaših prijatelja vas isprati, budete jedno vrijeme na tom brdu i krenete poslije izvjesnog vremena niz brdo i kad dođete dolje, neće biti ni pola prijatelja, a oni što su bili reći će zašto su vas čekali.

Gospodine ministre, nikad više ljekara nije bilo na Zavodu za zapošljavanje u Crnoj Gori oko 120. Nikada više ljekara nije otišlo u inostranstvo, na primjer u regionu. Iz Sindikata ljekara kažu ovako: Srbiju su zadnju godinu dana napustila oko 827 ljekara, Hrvatsku poslije ulaska u Evropsku uniju oko 1000 ljekara, Bosnu i Hercegovinu oko 300, Kosovo u zadnje tri godine oko 400 ljekara. Zašto oni idu tamo?

Ja bih se sada osvrnuo na nešto što je u vezi sa ginekologijom u Crnoj Gori. Nikada manje porođaja nije bilo u Crnoj Gori a nikad više carskih rezova, oko 40%. Od 35 do 40% carskih rezova u Crnoj Gori. Prema preporuci Svjetske zdravstvene organizacije, sve što je više od 25% - nešto nije u redu. Moraćete malo da se pozabavite pošto ginekološko-akušerska sekcija ne radi i tako iznađete modelitete pored epidurala i svih onih koji idu da se vrati povjerenje u babice u porodilištima i da se smanji procenat carskih rezova.

Kada se uradi carski rez, žene koje se vraćaju ne idu u posebnu sobu za intenzivnu njegu, nego idu na odjeljenje. Tako je bar u našoj bolnici, tako je i po bolnicama u Crnoj Gori. Molim vas, sve infekcije, sve komplikacije danas mi imamo najviše straha od

onoga što da radimo, jer meni nije jasno u terminologiji kada sudija kaže - zbog nesavjesnog liječenja, pa bi vi meni mogli da pojasnite i vi i tužioci, šta je to savjesno liječenje pošto ja ne znam šta je nesavjesno liječenje. S druge strane, jedinica za intenzivnu njegu, tamo su pacijenti sa hirurgije, urologije, ortopedije, otorinolaringologije i ginekologije. Da li može da leži u istoj sobi poslije ileusa, poslije infekcija, poslije kuka. Šta se dešava sa ortopedijom, uključite se, te će informacije da vam da ortopediska klinika u Podgorici.

Molim vas, pošto je na sceni formiranje novih opština u Crnoj Gori, zdravstvena zaštita novofirmiranih opština Petnjica i Gusinje nije adekvatna. Tamo nema hitne medicinske pomoći. Šta da rade poslije završenog radnog vremena ti pacijenti iz Petnjice, kako da stignu do Berana, kako iz Gusinja? Znači, ako smo formirali opštine, moramo i kvalitetnu zdravstvenu zaštitu. Ja znam da to iziskuje novac, jer sa 175 miliona evra budžeta i sa osam i po hiljada zaposlenih u crnogorskom zdravstvu, to se ne može.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Poslanik Perić, odgovor na komentar.

SRĐAN PERIĆ:

Dakle, iskoristiću dodatnih dva minuta za pojašnjenje argumentacije zašto bi bilo dobro da uvedemo sistem dopunskog rada i mogućnost da ljekar obavlja praksu i u privatnom sektoru. Znači, ako pođemo od te pretpostavke da ljekar bira da li će biti u državnoj ili u privatnoj praksi, htjeli ne htjeli na drugom koraku uvodimo ljekare u neizvjesnost hipotetički. Njegov angažman u nekoj privatnoj klinici može da ide godinu, dvije ili tri. Vrlo finansijski isplatljivo za njega. Iz različitih razloga ta klinika, ordinacija, ambulanta može da bude u problemu. On nakon toga biva u problemu da se ponovo mora vratiti u javni sektor, koliko god da je dobar stručnjak i time je njegova pozicija obesnažena. Znači, mi

vjerujemo da je ovo dobra namjera i da je intencija osnovna koju ste zauzeli vrlo dobra, ali bojim se da nije izbalansirana do kraja.

Sa druge strane, u kom smislu ovaj predlog jeste dobar? Vi ovim rješenjem zaista na određen način tjerate privatne klinike da budu što bolje, jer svakako nemaju resurse koje imaju državne ustanove. Ali, imamo mogućnost da i državne ustanove moraju da se opet kako tako takmiče za kvalitet te usluge, jer u suprotnom ako izostane taj balans imaćemo dva negativna efekta. Jedan, da potencijalno dobar ljekar može da pređe u privatnu praksu nakon određenog perioda iz razloga koji nema veze sa medicinom, izgubi angažman i postane ranjiviji da napusti recimo zemlju i da traži angažman, jer ga dobar ljekar može naći vani. Sasvim je izvjesno da on neće tražiti nazad angažman. Pretpostavka je da on neće tražiti angažman u javnom sektoru..... I, sa druge strane, time završavam, imamo problem da ako nema bolnica, javna ustanova, ako nema tu obaveznost da ima konkurenciju, ona će spustiti prag izvršenju te usluge i iz tog razloga zaista pozivam da ozbiljno razmotrite ovaj predlog da se uvede i mogućnost dopunskog rada u privatnoj ordinaciji naporedo sa angažmanom u državnoj ustanovi. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Imamo još tri prijavljena odgovora na komentare ministra Šegrta.

Poslanik Kalač, pa poslanik Nišavić i na kraju poslanik Šabović.

Izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre, Vi ste kroz odgovore na komentare dodatno pojasnili predloženi zakon. Međutim, ja sam Vama postavio konkretno pitanje a tiče se ishrane u domovima zdravlja. Ja sam to pitanje postavljao i prethodnom ministru i tada je u odgovoru kazao

da je taj proces u toku a da nije okončan. Danas Vas pitam: U kojoj fazi je taj proces i ukoliko se poštuje taj ugovor, da to znamo, a ukoliko se ne poštuje, da znamo zbog čega se ne poštuje? Možda Vi ovo smatrate manje značajnim pitanjem, ali pitanje ishrane u domovima zdravlja po osnovu vjerskih propisa za nas je i te kako značajno. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Poslanik Nišavić. Izvolite.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče.

Ja bih se u komentaru osvrnuo na dopunski rad i mislim da je što se tiče predloga ovog zakona dobra ideja da bi se smanjile vještačke gužve, da bi se smanjile liste čekanja. Šta je potrebno? Potrebna je veća liberalizacija ovog člana. Čak mislim da treba ohrabriti pojedine ljekare i od strane ministra i od strane direktora da se počnu baviti ovim radom, jer postoje razlozi, ne zbog njihovog kvaliteta, zbog kojih se nijesu mogli baviti i privatnom praksom. Ali, rješenje sveg ovog problema vidim u podizanju standarda zaposlenih, prije svega povećanja plata ljekarima. Da bi se steklo povjerenje pacijenta u ljekara, vjerujte mi, kad ljekar ode da primi platu pa ga gleda šalterski radnik, osjeća kao da mu on kaže, evo ovaj što radi za 500 eura a meni je plata 800 ili 1.000 i samim tim stavom pada autoritet ljekara, pada i kod pacijenata i pada i zato su, tu su... te sitne "sitne korupcije". Ako neko donese flašu pića računa da je s tim završio posao i da može kod tog ljekara radi sve.

Znači, povećanje plata je osnov svega da bi se sve ovo izbjeglo. Tada bi i akcenat dopunskog rada i akcenat privatne prakse i akcenat usluga bio drugačiji. Da vam samo kažem, danas sam povodom ovog zakona raspitivao se kolike su plate zaposlenih u privatnoj praksi i iznenadio sam se. Srednje osoblje, sestre imaju plate od 250 do 300 eura. Znači, ništa više, ništa ni manje nego u javnoj zdravstvenoj ustanovi.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Riječ ima kolega Šabović.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče Skupštine.

Možda ne bih trebao ni da se javljam, jer bih po onome što sam čuo trebao da budem zadovoljan da nema bojazni, nema uslovno govorim opasnosti od neke naknadne organizacije mreže zdravstva. Meni samo preostaje da kažem, držim vas za riječ, jer ovo što je kazano ovdje ostaje i služiće nekome. I to nije sporno. Istina, nijeste mi odgovorili na drugo pitanje, ali nije puno bitno jer ono je drugo, ja sam ga tako postavio da je drugo, oko onih izbora direktora. Vi ste dali neki odgovor na našem odboru, ja mogu da to iskoristim ali sam mislio da i javnost čuje šta mislite o tome, ali imaćemo vremena. Ali, sam čuo neke nove predloge od kolega koji su postavili, sjećam se poslanica Jonica amandman prošli put, oko načina ishrane, to je gospodin Kalač sad pomenuo, je interesantan i ja bih to podržao amandmanski da to prihvatite s tim što to već postoji recimo u ZIKS-u. Postoji u ZIKS-u gdje su prava građana ipak na jednom manjem nivou ili bi trebala da budu u odnosu na zdravstvo. Jer tamo ima pacijenata koji ne koriste tu hranu. Donose od kuće ili kupuju, jer oni koji ne jedu neće da jedu.

Još ne znamo stav našeg kluba. Najvjerojatnije ćemo podržati, ali treba da budete spremni ako bude amandmana jer naši amandmani nemaju namjeru da sasjeku vaš predlog. Naprotiv, samo žele da učine što boljim, prihvatljivijim posebno za pacijente i za ljekare. Toliko.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Nemate više pravo prema Poslovniku. Možete tokom rasprave, možete u završnoj riječi da odgovorite na pitanja koja ste naknadno čuli, a zaista molim sve kolege da budemo racionalni

prema korišćenju vremena, prosto jer imamo 14 diskutanta o ovoj tački, a vrijeme predviđeno i utvrđeno na Kolegijumu je bilo dva sata. Mi sada već trošimo drugi sat, skoro dva sata su trajale uvodne riječi i sve ostalo što je uslijedilo nakon toga, tako da zaista molim sve kolege da se makar uzdržimo od komentara između kolega prosto da bi svi govornici mogli da diskutuju oni koji su prijavljeni.

Dajem riječ poslanici Tanasijević, a neka se pripremi poslanica Kalezić.

Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani,

U svojim strateškim dokumentima Crna Gora je prepoznala obezbjeđenje i unapređenje zdravlja stanovništva kao glavni cilj u oblasti zdravstva uz izgradnju održivog i integrisanog sistema zdravstvene zaštite, zasnovanog na principima solidarnosti, jednakosti, dostupnosti i kvaliteta koji potrebama građana daje centralno mjesto.

Posebnu pažnju u tom smislu ima pitanje jednakosti koje mora osigurati pružanjem efektivne zdravstvene njege populaciji sa istim ili sličnim zdravstvenim problemima, što predstavlja profesionalnu obavezu od izuzetne važnosti za uspostavljanje efikasnosti čitavog zdravstvenog sistema.

Usvajanjem zdravstvene politike do 2020. godine Crna Gora se uključila u jedinstveni međunarodni proces realizacije dokumenata Svjetske zdravstvene organizacije - Zdravlje za sve u 21 vijeku i 21 cilj za 21 vijek. Ovakva zdravstvena politika predstavlja osnovu zakonodavne, programske i akcione sadržaje da bi zdravstvena politika se učinila što kvalitetnijom a zdravstveni sistem Crne Gore uključio u evropski i svjetski proces zdravstvenog razvoja.

Važeći zakon kojim se normativno reguliše oblast zdravstvene zaštite u Crnoj Gori u primjeni je od 2004. godine, a 2010. godine

usvojene su izmjene i dopune koje su nastale iz potrebe njegovog usaglašavanja sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije koja insistira na značaju pravičnosti u ostvarivanju zdravstvene zaštite i razvijanju i podsticanju potreba građana da sa posvećenom pažnjom održavaju svoje zdravlje. Ipak, implementacija zakonskog okvira iz ove oblasti je tokom prethodnog perioda ukazala na neophodnost određenih promjena, dorade i preciziranja pojedinih normi kako bi se stvorili uslovi za unapređenje zdravlja, a samim tim i kvaliteta života građana Crne Gore. U tu svrhu predložen je novi Zakon o zdravstvenoj zaštiti koji ima za cilj održivost zdravstvenog sistema i dostupnost kvalitetne zdravstvene zaštite pod jednakim uslovima svim građanima Crne Gore uz puno poštovanje njihove ličnosti, fizičkog i ljudskog integriteta. Polazeći od tog stave, predlogom zakona je predviđeno da se pored izabranog doktora za potrebe stanovništva udaljenih ruralnih krajeva može angažovati i doktor pojedinac sa ovlašćenjima izabranog doktora. Takođe, organizovanje izabranih ljekara u grupnu praksu predstavlja novinu kojom se obezbjeđuje kontinuitet u ostvarivanju zdravstvene zaštite, kao i sigurnost pacijenta u slučaju kada je njegov izabrani doktor odsutan.

Smatram važnim što je predlogom zakona zadržano važeće rješenje kojim se zabranjuje obavljanje zdravstvene djelatnosti licu koje se u smislu ovog zakona ne smatra zdravstvenim radnikom i zdravstvenim saradnikom, kao i pružanje zdravstvene zaštite izvan zdravstvene ustanove izuzev kada je u pitanju pružanje hitne medicinske pomoći, kućnog liječenja, patronažnih posjeta, palijativne njege i fizikalne terapije.

Pošto je stručno usavršavanje zdravstvenih radnika jedan od bitnih ciljeva zdravstvene politike u Crnoj Gori, predlogom zakona je propisana obaveza stručnog usavršavanja zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika. U cilju obuke i sticanja ekspertskog znanja zdravstveni radnici i saradnici imaju obavezu da provedu određeno vrijeme na seminarima, kursevima i drugim vidovima stručnog usavršavanja. Zdravstvena ustanova je dužna da im to omogući u skladu sa planom i programom stručnog usavršavanja

kadrova koje se zasniva na planu razvoja kadrova u zdravstvu, kako je to precizirano članovima 108 i 109 Predloga zakona. Radi realizacije ciljeva zdravstvene politike, kroz sprovođenje programa od opšteg interesa, ministar može uz saglasnost Vlade da zdravstvenom radniku i saradniku zaposlenom u zdravstvenoj ustanovi, čiji je osnivač država, ili drugom zdravstvenom radniku koji posjeduje ekspertna znanja iz određene oblasti medicine utvrdi posebnu naknadu za rad. Za zaštitu zdravlja građana od posebnog značaja su odredbe Predloga zakona kojima je propisano da su zdravstvene ustanove dužne da obezbijede, a zdravstveni radnici da primjenjuju samo naučno provjerene i dokazane zdravstvene tehnologije, medicinske metode i postupke. Za primjenu novih tehnologija potrebna je pisana saglasnost pacijenta, a vrlo je važno da je za maloljetno lice potrebna saglasnost roditelja, odnosno staratelja.

Predloženim rješenjima uspostavljena je obaveza zdravstvenih ustanova, zdravstvenih radnika i saradnika da stalno rade na podizanju kvaliteta zdravstvene zaštite koju pružaju građanima i u tom cilju Ministarstvo propisuje prioritete mjere za praćenje efekata u zdravstvu kroz proces monitoringa i evaluacije kvaliteta da bi se registrovao svaki problem čije je rješenje uslov napretka u ovoj oblasti.

Za kraj bih pomenula da pomenuta i predložena rješenja imaju za cilj očuvanje, zaštitu i unapređenje zdravlja građana Crne Gore, a to je razlog koji je opredijelio Demokratsku partiju socijalista da glasa za ovo zakonsko rješenje. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem poslanici Tanasijević.

Riječ ima poslanica Kalezić, a neka se pripremi poslanica Vuksanović.

Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Da li mogu prvo proceduralno da Vam se obratim?

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Da, naravno.

JELISAVA KALEZIĆ:

Ovako, iz našeg kluba danas je na putu, ide kao dio državne delegacije, doktorica Ljiljana Đurašković. Po Poslovniku niko nema pravo njeno vrijeme da koristi i da govori u njeno ime, ali Vam se zato obraćam upravo zbog važnosti teme i zbog toga što se njoj kao osobi iz medicinske struke obraćalo više građana sa vrlo specifičnim primjerima koji bi mogli da unaprijede i zakonsko rješenje i sistem uopšte ako o njima makar progovorimo. Vi ćete odlučiti da li ćete mi dati makar dva minuta da ukratko izložim i to, a sada ću ovo što sam ja pripremila.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Uz poštovanje i prema koleginići koja je odsutna i prema Vama, zaista nemam poslovničke mogućnosti za tako nešto.

Znači, Vi možete koristiti svoju diskusiju eventualno za te primjere, ali poslanik koji je odsutan ne može da govori jer nije tu. Dakle, mora biti prisutan da bi govorio.

JELISAVA KALEZIĆ:

Dobro.

Učiniću koliko mogu.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženi gospodine ministre, gospođu Savović i poštovani građani Crne Gore,

Meni je drago što sam čula od kolege poslanika doktora Asanovića da je ovaj Predlog zakona u suštini znatno bolji od onoga

koji je dva puta ova Skupština vratila. Zato želim da ukažem na neke stvari koje mislim da možemo svi zajedno razmotriti i djelovati u smislu da se cjelovitije doradi ovo što sadrži Predlog zakona.

Prvo, pomenuću ovo o dopunskom radu. Koleginica Branka Bošnjak je navela, kao i kolega Branko Radulović, da je za vrlo kratko vrijeme skoro 200 potpisa ljekara različitih specijalnosti i iskustva potpisalo zahtjev da se odloži donošenje ovog zakona da bi se napravila dodatna javna rasprava ili barem konsultacija na nivou struke. U prilog tome govori i dokument za koji sam sigurna da ga u Ministarstvu imate, zahtjev Sindikata doktora medicine Crne Gore. Mislim da o ove dvije činjenice ne smijemo da se oglušimo i što se mene lično tiče, od toga zavisi, od ogovora ministra, odgovora Ministarstva da li ću podržati ovaj zakon ili ne.

Dakle, ne možemo ignorisati struku pogotovu kada je ministar saopštio da je situacija dosta alarmantna. Dakle, ako treba do 2020. godine da se postigne standard /Prekid/ ljekara na 100 hiljada stanovnika, onda to znači za četiri i po godine, odnosno manje od četiri i po godine treba obezbijediti još preko 700 ljekara da se uključe u zdravstveni sistem, a već kako ovdje u ovom dopisu iz Sindikata doktora medicine Crne Gore saopštavaju, trenutno nedostaje 640 specijalista. To je sve skupa, nemam drugih izvora nego ove koje navodim, jedna situacija koja nije ni najmanje jednostavna čak da imamo novca do mjere da to nije ograničenje, a znamo da je potpuno suprotno.

Dakle, što se dopunskog rada tiče, smatram da bi ljekari bili jedina profesija u Crnoj Gori oni koji su zaposleni u javnom zdravstvu, koji su kmetskom odnosu u odnosu na poslodavca i to će pasti na Ustavnom sudu. Prosto nije dobro, nije zdravo i nije održivo.

Što se tiče imenovanja direktora, smatram da je javni konkurs neophodan, možemo da se pouzdamo u odgovornost i ministra i njegovih saradnika i kamo lijepe sreće da smo mogli u svakom trenutku ne samo u zdravstvenom sistemu, nego i u svim drugim da se tako pouzdavamo, ali se pokazalo da tu nije bila velika

uzdanica u mnogim slučajevima. Primjer bivšeg ministra i primjer nerasvijetljenih moralnih okolnosti u kojima dade ostavku.

Dakle, nikome ne smeta i svima doprinosi institut javnog konkursa.

Drugo, šta smeta, makar to bilo samo fakultativno da se poslije javnog konkursa i odluke ministra provjeri mišljenje zaposlenih u javnoj ustanovi o izboru ministra? To bi bilo nešto vrlo zdravo. Zato predlažem gospodinu ministru da to razmotri.

Na šta želim još u pojedinostima da ukažem? U članu 6 se navodi da građani imaju pravo, ovdje kaže, na informisanje, odnosno na informacije, ja kažem na obavještenja, na isto mu dođe samo što je naša riječ, koja su potrebna za očuvanje zdravih navika itd.

Građani zaista imaju pravo da budu obaviješteni, ali koja je obaveza sistema da budu obaviješteni? I sada ću da vam navedem član 16.

Dakle, moja najveća primjedba su izlistane prioritete mjere zdravstvene zaštite. Nigdje se ne navodi da je prioritet da se pojavi u zakonu da je Crna Gora područje visokog rizika što se tiče obolijevanja od malignih bolesti. Možda gospodin ministar i njegovi saradnici imaju drugačije mišljenje o tome. Ja sam imala jedno poslaničko pitanje. Iz vrlo precizno datog odgovora se može zaključiti - istraživanja nema. Pazite, 1999. godine je bilo bombardovanje, a istraživanja nema.

Nepotrebno je da se govori o informisanju, a da se opet ne organizuju ispitivanja. Postoji institut za nacionalno zdravlje, nema ispitivanja geopatogenih uticaja i prevencije od njih. U samoj Podgorici postoje već zgrade koje se mogu identifikovati kao bolesne zgrade. Ovo nije samo medicina, ovo je multidisciplinarna oblast.

Ne dade mi se, ja imam samo pitanje za ministra...

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Dalo Vam se, kolegice, sedam minuta govorite.

Znači, dovoljno Vam se dalo. Zaista Vas molim da vodite računa i o ostalim govornicima.

JELISAVA KALEZIĆ:

Pitanje za ministra:

Po kojim kriterijumima se nekim osiguranicima iz zdravstvenog sistema Crne Gore refundira kada odu na liječenje van Crne Gore bez uputa, a drugima ne? Imam vrlo određene primjere koje su mi dostavili građani. Očekujem odgovor.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Koleginica Vuksanović ima riječ, a neka se pripremi poslanik Stanić.

Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Hvala, uvaženi predsjedavajući.

Kolege poslanici, poštovani predstavnici Ministarstva, gospodine ministre, gospođu Savović, uvaženi građani Crne Gore,

Pred nama se opet za nekih nepunih godinu dana našao u klupama jedan veoma važan zakon za sve građane ove države - Sistemski zakon za pravno zakonodavstvo Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Želim da napomenem javnost da Socijaldemokratska partija prošlog puta kada se raspravljalo o ovom zakonu nije podržala ovaj zakon i mi smo zbog toga bili kritikovani. Želim da podsjetim građane i svu javnost zašto Socijaldemokratska partija nije podržala prethodne izmjene i dopune ovog zakona.

Prije svega, nijesmo bili za norme koje su predviđale uvođenje zdravstvenih centara. Ovim sadašnjim Predlogom zakona te norme su izbrisane. Znači, vraćamo se, to jest zadržavamo postojeći sistem organizacije zdravstvene zaštite na primarnom, sekundarnom i tercijalnom nivou. Tada smo ukazivali da je Srbija uvela zdravstvene centre i da se taj model pokazao kao neefikasan.

I Srbija se vratila na stari sistem i smatrali smo da treba učiti na tuđim a ne na svojim greškama. Zaista mi je drago, uvaženi ministre, da ste saslušali te sugestije i da je Vaš stav sada drugačiji od onog stava koji je imao prethodni ministar, a vezano za zdravstvene centre protiv kojeg je bila većina poslanika u ovom Parlamentu.

Što se tiče drugog, Socijaldemokratska partija je bila protiv toga da se organizuju upravni odbori na nivou primarne zdravstvene zaštite to jest u domovima zdravlja. Ovim zakonom i to je izbrisano, tako da neće biti upravnih odbora na nivou primarne zdravstvene zaštite, već će to biti samo na nivou Kliničkog centra Crne Gore i Instituta za javno zdravlje, što takođe pozdravljamo. I konačno, mi smo zagovarali rješenje da jedan mladi ljekar koji završi godinu dana staža i položen stručni ispit ima pravo da dobije specijalizaciju. To nije bilo prihvatljivo za prethodnog ministra već se tražilo dvije godine.

Imali smo, prije svega, praktičan razlog, jer vi to bolje znate koji se bavite medicinom od nas koji se ne bavimo, a to je da sama medicina traje pet, obično niko ne završi u roku od pet godina, već traje šest godina ili duže. Pa dok mladi ljekar počne da radi, pa dok završi dvije godine staža, pa dok položi stručni ispit, a vidimo sada već u medijima da mi u Crnoj Gori imamo problem sa specijalistima iz oblasti anesteziologije. Pretpostavljam da to nije u smislu nedostatka kadra i pretpostavljam da to nije jedina specijalizacija koja nedostaje u Crnoj Gori. Da sigurno crnogorsko zdravstvo ima potrebe i za još specijalizacija, za nekim drugim specijalizacijama iz drugih oblasti i smatram da na tim specijalističkim studijama mladi ljudi takođe uče, da specijalističke studije traju tri, četiri, pet, šest i više godina i da sigurno niko neće dobiti položen specijalistički ispit a da nema adekvatno i praktično i teorijsko znanje. Zaista pozdravljamo ovu normu zakona koja se tiče toga da se nakon godinu dana staža i položenog stručnog ispita da mladim ljudima specijalizacija da svako može da uzme specijalizaciju koju poželi. Naravno, imamo i potrebe zdravstvenog sistema Crne Gore

a da će se tu sigurno bodovati razni kriterijumi koji su postavljeni u zakonu.

Ono što je stav Socijaldemokratske partije jeste da mi nijesmo podržavali rad zdravstvenih radnika u privatnim zdravstvenim ustanovama i dalje smo toga stava, nakon završetka radnog vremena, kao dopunski rad u tom smislu, ne zato što mi smatramo da jedan ljekar koji zaista ima toliko mizerna primanja, ja to moram da kažem, ono što mu daje zakon i budžet Crne Gore, za onaj posao koji jedan ljekar obavlja u zdravstvenoj ustanovi zaista je mizeno primanje tako da se izrazim i smatramo da jedan ljekar specijalista treba da ima veća primanja. Vi znate kolika primanja imaju sudije i tužioci i smatramo da ljekari trebaju da imaju barem toliko. Oni imaju i pripravnosti. Vi znate često, više nego ja da oni ostaju duže i imaju pripravnost i mimo dežurstava, ali mi smo protiv dopunskog rada zato što znamo iz prakse da su mnogi ljekari zloupotrebljavali, pa ima znači, recimo, neke ginekološke ordinacije koje su po stanovima, znamo negdje da se pominjalo da su se čak po sjeveru radili abortusi po privatnim stanovima itd. Ali, to nije ono čime bih se ja bavila, to je na nadležnim institucijama.

Ono što ja želim, ministre, da Vas pitam za kraj: Da li Vi smatrate da će ova norma koja je prihvatljiva naravno za nas i koju mi podržavamo, a to je dopunski /Prekid/, što je precizirao uvaženi kolega Jelić, u državnim zdravstvenim ustanovama nakon isteka punog radnog vremena za one pacijente koji žele da plate tog doktora biti dostupna ta usluga svima koji to žele da plate, ljekarima koji žele da rade, zaista biti implementirana u praksi i kako ćemo se mi zaštititi od onih ljekara koji će možda i pored ove norme ići i raditi u eventualno privatnim zdravstvenim ustanovama?

Predhodni ministar mi je rekao - To nije u mojoj nadležnosti, znate kako, sad parafraziram, tu treba da se uključi inspekcija. Postavljam Vama pitanje da li ćete Vi kao ministar preuzeti neku vrstu odgovornosti, da li ćete Vi ako nešto čujete ili načujete dati informacije inspekciji koja treba da pođe na teren i koja treba da utvrdi da li taj neki ljekar radi dopunski u privatnim zdravstvenim ustanovama? Samo još jednu rečenicu, potpuno se zalažem za to

da se eventualno i to riješi zakonom da ljekari mogu raditi u privatnim zdravstvenim ustanovama kroz dopunski rad, ali da se tačno odredi. Ako imamo privatnu ordinaciju koja je pedijatrijska ordinacija da se zna da tu može da dođe specijalista te i te medicine, ako imamo mikrobiološku laboratoriju ili biohemijsku laboratoriju koji specijalista može da dođe tu, a ne da neki specijalisti koji po fonu ne pripadaju tome rade u privatnim zdravstvenim ustanovama. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Poslanik Asanović je prijavio komentar na Vašu diskusiju. Izvolite.

RADOVAN ASANOVIĆ:

Slažem se sa kolegicom Vuksanović, ali da Vam kažem nešto. Imam utisak da mi hoćemo ...

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Ako se slažete, ne možete komentar imati. Izvolite.

RADOVAN ASANOVIĆ:

Pa upravo to, potpredsjedniče. Imam utisak da mi hoćemo da zaboravimo ovo što je bili i što je došlo do ovoga. Molim vas, pošto se približavaju parlamentarni izbori, da li će biti vanredni ili redovni ne znam, sad već počinje da se priča ponovo o sistematizaciji radnih mjesta po bolnicama i domovima zdravlja. Nepotizam je i te kako prisutan, poštovani građani, u zdravstvenim ustanovama Crne Gore. Imamo na primjer u pojedinim ustanovama tri pravnika, braću, sestre, stričeve, kumove, komšije itd. Šta mene zabrinjava po bolnicama? Moram malo, kolegice, nešto smo svi zamišljeni. Ranije su postojale neke ljubavne afere po bolnicama. Pričalo se o tome te ovaj ljubavi sa ovom, više toga nema. Nema, a znate zbog čega, poštovani građani?

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega Asanoviću, molim Vas.

Nemojte imena ...

RADOVAN ASANOVIĆ:

Znate li zbog čega? Sa svojom ne može da se ljubavi.

Kad sam počeo prije o organizaciji unutrašnjoj, molim da me saslušate ovo je mnogo bitino, organizacija neonatologije u Crnoj Gori je danas najveća povika na porodilišta koje mi farbamo i uređujemo, na porodilišta i na neonatologiju. Molim vas, pojedine bolnice su tako organizovane u Crnoj Gore da im neonatologija pripada dječijem odjeljenju.

Molim vas, ako ikako možete da neonatologija pripada porodilištima i da svako porodilište koje ima više, a to su preporuke, od 500 porođaja ima dva neonatologa. Tako da će taj neonatolog izaći u susret porođaju i da bi učestvovao u kompletnom radu, reanimaciji i ...

Ministre, pitam vas u Vladi: Da li će neko odgovarati za ovo što se dosad dešavalo u crnogorskom zdravstvu?

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Kolega Asanoviću, molim Vas.

Vi ste imali komentar na izlaganje koleginice Vuksanović.

Ne možete postavljati pitanje ministru. Vi ste rijetko u Plenumu i ne znate možda kako funkcioniše Plenum, poslaniče Asanoviću.

RADOVAN ASANOVIĆ:

Ko je ljekare doveo na ovaj nivo? Ne idu ljekari od dobra ni u privatne ordinacije, ni u inostranstvo, niti ljubave više.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Hvala, razumijem Vi nijeste tako često u Plenumu pa onda moguće je da ne znate kako funkcioniše, ali pitanje kad postavljate morate postaviti kolegi kojem oponirate, a ne ministru.

Izvolite, koleginice.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Ja sam iz ranije diskusije uvaženog kolege Asanovića /Prekid/ kritikuje da je sve manje i manje porođaja, a onda sad sa druge strane razne ljubavne afere. Šta ja mogu da kažem, ovo je kontradikcija, samo da kažem živjela ljubav - jedino da pacijenti ne trpe zbog te ljubavi. Eto, što drugo da kažem. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Naravno, malo šale nije na odmet.

Sad ćemo čuti poslanika Stanića, a neka se pripremi poslanica Drobnjak.

Izvolite, poslaniče Staniću.

NOVICA STANIĆ:

Poštovana Skupštino, gospodine ministre, uvaženi građani,

Gospodine ministre, započecu moju diskusiju sa jednom rečenicom koju sam rekao i prethodnom ministru gospodinu Radunoviću, kad je predlagao isti ovaj, ne ovaj, ali sa naslovom nešto je promijenjeno, o tome ću kasnije, da zdravstvenim sistemom u Crnoj Gori u ovom trenutku, a i u onom tada nijesu zadovoljni ni pacijenti, ni zdravstveni radnici, a ni ministar zdravlja.

Zašto nijesu zadovoljni pacijenti? Zato što nema lijekova, zbog lista čekanja, zato što nema reagensa, dakle stotinu razloga.

Zašto su nezadovoljni zdravstveni radnici? Plate ispod svakog minimuma. Tvrdim vam da danas medicinu u Crnoj Gori upisuju samo ludaci i fanatici. Treba 24 godine da biste postali specijalista, još dodajte na to dvije - 26 ako hoćete i da radite za 650 evra plate. Drukčije ste ponudili uslove za dopunski rad. Uvažavam i pokušam da razumijem vaše razloge da biste spriječili zloupotrebu, ali tvrdim

vam da će vam ovo na Ustavnom sudu pasti. Ne možete vi zabraniti ljekarima da poslije završenog radnog vremena troše svoje slobodno radno vrijeme kako hoće, a na državi je i na Ministarstvu da iznađu načina da spriječi zloupotrebe. Ali me razočaralo kad sam vas pitao koliki su gubici domova zdravlja i bolnica u Crnoj Gori da to ne znate. Mislim da bi to ministar zdravlja u pola noći trebao da zna. Zašto sam to pitao? Zato što se u prethodnom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti prethodni ministar zalagao za drugi concept - za udruživanje, odnosno objedinjavanje domova zdravlja i bolnica. Podržao sam to i tada, podržavam i danas, a evo zašto.

Mislim da je gospodin Radunović završio svoju karijeru ministra kad je to predložio. Jednostavno, potvrdila se ona piča o pijetlu koji rano kukurikne. Ova afera kasnije sa infekcijom beba u bjelopoljskom porodilištu je dobrodošla da čovjek ode navodno iz moralnih razloga. Niko me ne može ubijediti da je jeftinije u Pljevljima u Medicinskom centru koji čine dom zdravlja i bolnica, jedna ograda, jedan krug, jedna kapija, ali zato dva direktora, dvije sekretarice, dvije laboratorijske službe, dvije fizioterapije, dvije pravne službe i, ovo što kaže kolega, rođaci, kumovi, prijatelji, dvije finansijske službe, dvije tehničke službe, dupli stražari, električari, vodoinstalateri, vešeraj, šnajderaj, dva vozna parka. Pa kad krene kombi iz Doma zdravlja da sa jednim pacijentom i sestrom koja ga prati do Podgorice, istovremeno kreće iz bolnice sa jednim pacijentom i jednom sestrom koja ga prati. Nema načina da to može da vozi jedan kombi. A na drugoj strani imate zajedničke paviljone, rekao sam jedna ograda, jedna kapija, šta je zajedničko ostalo? Mrtvačnica, kotlarnica, trafostanica, vodovodna i elektro mreža. Da se moglo podijeliti i to bi podijelili. Medicinska oprema podijeljena, neracionalno se koristi. Ljekari, preraspodijeliti ljekara u dom zdravlja u bolnicu da ne završi posao, to nema šanse i ima da se plati. To vam je taj dopunski rad.

Izbor direktora, pozdravljam, preuzimate odgovornost. Kako? Rekli ste da neće lokalni DPS da vam određuje, pozdravljam, nadam se da neće ni državna bezbjednost.

Treći način da se prerušite u pacijenta i kad se bira direktor u Pljevljima da odsjedite dva dana u čekaonici u domu zdravlja u Pljevljima ili u bolnici i da čujete ko su ljekari koji mogu da budu direktori. Ne znam treći način, jedino ovo što su predložili kolege iz Pozitivne, dakle konkurs. I mislim da je to rješenje.

Pomenuli ste na više mjesta informacija je ekološka zaštita. Ja sam i od predhodnog ministra tražio, dajte da se uradi jedna studija o zdravlju Pljevljaka jer su Pljevlja najugroženiji grad u Crnoj Gori. Valjda toliko zaslužujemo od Ministarstva zdravlja. Danas su mi javili, gospodine ministre, i ovo utiče na zdravlje Pljevljaka. Jutros je u svim pljevaljskim preduzećima saopšteno da od sad pa ubuduće da ne može da se uzima godišnji odmor. Zašto je to urađeno? Da ne bi 27. došli ovdje na proteste. Eto to se radi danas u Pljevljima i to utiče na stanje zdravlja Pljevljaka. To je stres za one ljude koji su nezadovoljni svojim položajem i koji bi htjeli da mijenjaju ovu vlast. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala poslaniku Staniću.

Informacija za sve poslanike. Zbog interesovanja poslanika i zbog velikog broja amandmana koji su u pripremi, rok za njihovo podnošenje na ovaj tekst zakona i na zakone koje ćemo danas raspravljati je sutra do 12 sati.

Sada nastavljamo dalje. Koleginica Drobnjak ima riječ, a neka se pripremi poslanik Labudović.

Izvolite.

NADA DROBNJAK:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre Šegrt, gospođo Savović, koleginice i kolege, Čitajući tekst predloženog Zakona o zdravstvenoj zaštiti, primijetila sam da u onoj tabeli koju treba da popuni predlagač zakona o usklađenosti sa evropskim zakonodavstvom nema direktiva sa kojima treba uskladiti zakon. To me je zaintrigiralo, pa sam malo istraživala o tome kako se u Evropskoj uniji to rješava i

došla do podatka da odnos između evropskog zakonodavstva i zdravstvene politike je složen zato što u zdravstvenoj politici ne postoji jasno razgraničenje između nadležnosti zemalja članica i evropskih institucija. Član 129 Ugovora iz Matstrihta navodi da će zajednica pridonijeti visokom nivou zdravstvene zaštite za svoje građane i uvodi odredbu o zajedničkom djelovanju radi razmjene važnih informacija. Time je određen temelj zajedničkom programu u sistemu zdravstva, obrazovanje i osposobljavanje u javnom zdravstvu, razmjena informacija borebe protiv raka AIDS-a i drugih zaraznih bolesti, prikupljanju i razmjeni zdravstvenih podataka, te u sprečavanju povreda na radu bolesti vezanih za zagađivanje okoline i rijetke bolesti. Zbog složenosti odnosa između evropskog zakonodavstva i zdravstvene politike, gotovo sva poglavlja evropskog Akija imaju određen uticaj na zdravstvo. Posebno su značajna poglavlja o socijalnoj politici, zaštiti potrošača i zdravstvenoj zaštiti, no i ostala poglavlja sadrže odredbe značajne za zdravstvo, na primjer poglavlja o slobodi kretanja roba, ljudi i usluga, poglavlja o sigurnosti hrane i ostala.

U ovom razdoblju intenzivnih pregovora Crne Gore o pristupanju Evropskoj uniji o tome se svakako mora voditi računa i, čak i ako nema direktiva kako sam rekla, treba naše zakonodavstvo uskladiti sa normama i standardima dobre prakse koje propisuje Svjetska zdravstvena organizacija i to će sigurno doprinijeti kvalitetnoj reformi zdravstvenog sistema.

Zakonom o zdravstvenoj zaštiti koji smo donijeli 2004. godine, a mijenjali i dopunili 2010. godine, započela je reforma normativnog okvira zdravstvenog sistema. Do sada je reformisan u značajnoj i najvećoj mjeri primarni nivo zdravstvene zaštite, no nakon 10 godina pokazala se potreba za određenim promjenama kako bi se omogućilo ostvarivanje efikasne, dostupne i kvalitetne zdravstvene zaštite svim građanima i građankama. Koji su to izazovi koji su se pojavili i pokazali ovih 10 godina? Ako imamo u vidu da Crna Gora ima nešto oko 630 hiljada stanovnika, od kojih 1/3 živi u Podgorici, da je očekivana dužina života žena negdje oko 78 godina, muškaraca oko 72 godine i da su u 2013. godini troškovi javnog

zdravstva po osobi iznosile 267 eura, morao se primijeniti raskorak u utvrđivanju prava i finansijskih mogućnosti u nezadovoljavajućoj dostupnosti. Takođe, nezadovoljavajuća struktura, jer na 100 medicinskih radnika imali smo 32 nemedicinska radnika. U Crnoj Gori je na 1000 građana 2,06 ljekara, dok je evropski standard 3,4. Neadekvatno je razvijen sistem kontrole i bezbjednosti zdravstvene zaštite, neadekvatan je metod plaćanja zdravstvenih usluga, odnosno zdravstvenih ustanova, jer je finansiranje prema kapacitetima a ne prema potrebama. O tome je govorio kolega Stanić kada je rekao da je možda valjalo razmišljati o racionalizaciji i objedinjavanju, ali razumijem i značaj geografske dostupnosti, pa neka ostane ovakav sistem kakav jeste i da se privatno zdravstvo moralo kvalitetnije koordinisati sa mrežom zdravstvenih ustanova.

Zakon o zdravstvenoj zaštiti koji je pred nama će omogućiti održiv i integrisan sistem zdravstvene zaštite, ostvarivanje principa solidarnosti, jednakosti i dostupnosti, uspostavljanje kvalitetne mreže zdravstvenih ustanova, povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite pojedinim kategorijama stanovništva i poboljšanje zdravstvene zaštite zaposlenih, jačanje medicine rada.

Dosta se danas govorilo o članu 98 koji govori o dopunskom radu. Mislim da ovaj član će da doprinese smanjenju percepcije o korupciji zaposlenih u sistemu zdravstva, jer smo svi ako ne lično, onda je neko iz porodice bio u situaciji da ne može da dobije zdravstvenu uslugu u zdravstvenoj ustanovi, ali to kasnije u privatnoj ordinaciji kod istog tog ljekara ostvari. To se direktno vezivalo sa mogućnošću korupcije, tim prije ako znamo da je veliki broj ljekara radio i u neregistrovanim zdravstvenim ordinacijama. Imali smo svjedočenje o tome i ovdje u ovom visokom domu. Da pošaljem poruku. U narodu se kaže da zdrav čovjek ima 1000 želja, a bolestan samo jednu. Hajde da svi uradimo da mu se ta jedna želja ostvari. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Komentar na Vašu diskusiju, poslanik Stanić.

Izvolite.

NOVICA STANIĆ:

Koleginice Drobnjak, kratko pitanje. Poslanički klub DPS-a je iza Vas, a nadam se da će se odrediti i ministar makar u završnoj riječi. Član 72 posljednji stav: Mandat članova Odbora direktora zdravstvene ustanove čiji je osnivač država ili opština traje četiri godine. U prethodnom zakonu je bilo dva mandata. To je izostavljeno. Znači li to da se vraća da može neko pet puta biti direktor uzastopno, ili je greška? Isto važi i za odbore direktora. Za njih se kaže četiri godine a ne kaže se koliko mandata jedan čovjek može biti u odboru direktora. Volio bih da mi odgovorite u ime Kluba DPS-a, a vjerovatno će i ministar kasnije u završnoj riječi odgovoriti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Direktno pitanje.

NADA DROBNJAK:

Ovo je zaista pitanje za predlagača zakona, ali način na koji ja čitam, a vjerujem i kolege iz Kluba poslanika /Prekid/ jeste da je zakon normiran na način da podigne kvalitet nivoa usluga, da depolitizuje sve u sistemu zdravstva i da odgovornost ministra bude na onom nivou koji će da dovede do toga da se pružaju zdravstvene usluge u nivou koji je potreban građanima i građankama Crne Gore.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Dajem riječ poslaniku Labudoviću, a neka se pripremi poslanica Filipović.

Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, gospodine ministre,

Moje prilično dugo poslaničko iskustvo me je naučilo da kada je riječ o zakonodavnoj proceduri papir može da trpi sve i da često predstavlja spisak želja. Zato ja uvijek nastojim da normu i zakon u cjelini sagledam sa aspekta vremena i prostora u kome se donosi i mogućnosti da se ona ostvari.

Gospodine ministre, sa tog aspekta želim samo da Vam ukažem na nekoliko činjenica koje mene kao građanina prije svega drže daleko od uvjerenja da će ovaj zakon donijeti nešto dobro.

Mi o ovom zakonu raspravljamo 2015. godine, u vrijeme kada se ne samo u razvijenom svijetu, već tu kod nas u okruženju mnoge zdravstvene procedure i metode povjeravaju visoko sofisticiranim mašinama i aparatima, a mi u Bijelom Polju imamo suđenje za incident koga bi trebalo da bude sramota i zdravstvo iz 1948. godine.

Gospodine ministre, raspravljamo o ovom zakonu u situaciji kad 30% žena Crne Gore u najboljim godinama, takozvanom reproduktivnom dobu, nemaju ginekologa. U situaciji kad u razvijenoj Budvi, 'ajde da shvatim da to nema u Rožajama i Beranama, na jednog ginekologa ima osam hiljada žena.

Gospodine ministre, da je 1945, pa ni po jada. Mi o ovom zakonu raspravljamo u situaciji kada fali 650 specijalista, a Vi i direktor bolnice na Cetinju jedinog hirurga plastičara šaljete na Biro rada. Gospodine ministre, mi raspravljamo 2015. godine o načinu izbora direktora u situaciji kad Crna Gora ćuti i pred činjenicom da je na djelu masovna pojava kancerogenih oboljenja, kada je na djelu istina koju je Srbija javno priznala, a koja je čini zemljom sa najvećim brojem kancerogenih oboljenja u Evropi. Ne zaboravite da smo te 1999. godine dijelili istu sudbinu, ali u Crnoj Gori nema niko petlju moralnu, zakonsku i, prije svega, etičku da utvrdi šta je uzrok ovolikoj pojavi kancera i da nam bebe od šest mjeseci umiru od leukemije.

Gospodine ministre, mi raspravljamo o ovom zakonu u situaciji kada je javna istina da su građani Crne Gore najveći potrošači lijekova po glavi stanovnika u Evropi, ali možda to i nije problem.

Možda smo neki hipohondri, neki stvarno bolesni, ali se ispostavilo da 2015. godine građani Crne Gore ne umiju da piju lijekove. Imate analizu koja govori da se oni piju po sopstvenom nahođenju, da se piju u dozama koje građanin sam odredi, da se terapija završava onda kad građanin sam odluči i najveći iznos sredstava u zdravstvu, a to je iznos kojim se obezbjeđuju lijekovi, ide zapravo uprazno i nema onaj efekat koji bi trebalo da ima.

Gospodine ministre, nije problem u zakonu. Osnovni činilac zdravstvenog sistema jeste čovjek, ljekar i medicinska sestra. Može li ljekar koji je nezadovoljan svojim statusom da se do kraja posveti pacijentu? Može li medicinska sestra, recimo, iz bolnice "Vaso Čuković" u Risnu koja radi ono što bi samo mogla sestra da uradi, zato ih je narod i nazvao kolokvijalno sestrama, to za 250 evra? Da li ste uvažili te ljude u koje je ovo društvo uložilo milione, vi znate koliko košta vaše školovanje, time što će im ponuditi dopunski rad na način da za četiri sata u Kliničkom centru zarade 15 evra? Pa neka sjednu tu na most kraj Morače, ispruže ruku, zaradiće toliko.

Na kraju, gospodine ministre, obratiću se i Vama i građanima, jedini lijek za oboljelo zdravstvo Crne Gore jeste da Vi i oni koje Vi predstavljate, to jest ova vlast koja /Prekid/ unizila i rasturila, odete sa vlasti. Zato vas poštovani građani, poštovani ljekari, poštovane medicinske sestre pozivam da umjesto lamenta i činjenice da se vaše kolege koje bi trebali ovdje da vas štite smješkaju, da nam se pridružite u nedjelju pa da zajedno ovoj vlasti pokažemo put u prošlost, a da onda zajedno stvaramo jedan novi sistem u kome ćete i kao pojedinci i kao profesionalci biti uvaženi i plaćeni onoliko koliko zaslužujete. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Riječ ima koleginica Filipović, a neka se pripremi koleginica Jonica.

Izvolite.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Hvala Vam, predsjedavajući.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Evo, samo da kolege iz Vašeg kluba dozvole da počnete sa diskusijom.

Izvlite, kolegice.

ŽANA FILIPOVIĆ:

Hvala Vam, predsjedavajući.

Poštovane kolege, poštovani građani i građanke Crne Gore, poštovani gospodine ministre, poštovana gospođo Savović,

Svima nam je ovdje jasno da je zdravstvena zaštita organizovana i sveobuhvatna djelatnost društva sa osnovnim ciljem da se ostvari najviši mogući nivo očuvanja zdravlja građana i porodice. Svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa zakonom i dužnost da čuva i unapređuje svoje i zdravlje drugih građana, kao i uslove životne i radne sredine. Zdravstvena zaštita je djelatnost širokog javnog interesa, a ostvarivanje javnog interesa u zdravstvenoj zaštiti obezbjeđuju država i lokalna samouprava. Donošenjem ovog zakona realizuju se opredjeljenja koja podrazumijevaju implementaciju strateških dokumenata u okviru reforme sistema zdravstva. Poseban kvalitet u ovom zahtjevnom i kontinuiranom poslu daje veliki angažman svih zaposlenih u Ministarstvu zdravlja čijim radom i stručnošću se došlo do ovog novog predloga zakona.

Načelo pristupačnosti zdravstvene zaštite ostvaruje se obezbjeđivanjem odgovarajuće zdravstvene zaštite građanima Crne Gore, koja je fizički, geografski i ekonomski dostupna, odnosno kulturno prihvatljiva a posebno zdravstvene zaštite na primarnom nivou.

Načelo stalnog unapređenja kvaliteta zdravstvene zaštite ostvaruje se mjerama i aktivnostima koji su u skladu sa savremenim dostignućima medicinske nauke i prakse, povećavaju se mogućnosti povoljnog ishoda i smanjivanje rizika i drugih neželjenih posljedica po zdravlje i zdravstveno stanje pojedinca i zajednice u

cjelini. U tekstu predloga zakona od člana 111 do člana 118 definisali ste uslove za dobijanje licence za rad i licence iz prakse, kao i uslove za oduzimanje licence. Da li se može izdati privremena licenca za penzionere koji su angažovani za rad u zdravstvenoj službi? Možda mi je to promaklo dok sam čitala članove pa postavljam to pitanje. Ovim zakonom se definiše i priznavanje inostrane obrazovne diplome u oblasti zdravstva čime se tržište rada i pravo na rad čini dostupnijim za sve ljekare kako za one koji su diplomirali svojoj zemlji, tako i za one koji su diplomirali u inostranstvu što je, po mom mišljenju, pravedno. Kako bi sistem kontrole kvaliteta zdravstvenih usluga bio bolji, a rezultati kontrola poslužili za dalje unapređenje sistema, ovaj zakon predviđa uspostavljanje jedinstvenog procesa monitoringa kao sastavnog dijela redovnih aktivnosti u zdravstvenim ustanovama.

Najveća dilema za mene je član 98 ovog predloga zakona koji govori o dopunskom radu i o kome su govorili kolege, dakle dopunski rad zdravstvenih radnika i saradnika.

Interesujući se za ovu temu i kako je ovo pitanje riješeno u zemljama u region, pročitala sam da u Federaciji Bosne i Hercegovine postoji Pravilnik o načinu, postupku i uslovima, odnosno uvjetima kao i drugim pitanjima od značaja za organizaciju obavljanja dopunskog rada zdravstvenih radnika u zdravstvenoj ustanovi ili privatnoj praksi, gdje se zdravstvenim radnicima omogućava dopunski rad u javnoj zdravstvenoj ustanovi u kojoj je uposlen u stalnom radnom odnosu, u drugoj zdravstvenoj ustanovi u svim oblicima svojine i kod zdravstvenog radnika iste specijalnosti koji obavlja registrovanu privatnu praksu. Obavljanje dopunskog rada odobrava takođe direktor zdravstvene ustanove u kojoj je zdravstveni radnik zaposlen u stalnom radnom odnosu. Slično rješenje je i u nama susjednoj Hrvatskoj.

Htjela sam da postavim jedno pitanje vezano za gradsku bolnicu u Podgorici. Da li postoji realna mogućnost da do njenog formiranja dođe s ciljem rasterećenja Kliničkog centra Crne Gore, ali i sa aspekta veće dostupnosti građana za onaj nivo sekundarne

zdravstvene zaštite koji bi mogli imati u jednoj ovakvoj gradskoj bolnici? Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, poslanice Filipović.

Dajem riječ poslanici Jonici, a neka se pripremi poslanik Nimanbegu.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Napisali ste u zakonu ili u obrazloženju da je cilj dostupnost kvalitetne zdravstvene zaštite pod jednakim uslovima za sve građane Crne Gore. To je razlog da možda svi ponovimo što je realnost Crne Gore u ovom momentu, a to je da nema zaista kvalitetne zdravstvene zaštite u Crnoj Gori, a pogotovo nema je pod jednakim uslovim za sve građane Crne Gore. Takođe, realnost zdravstvenog sistema u Crnoj Gori je nezadovoljan pacijent ali i nezadovoljan zdravstveni radnik. Iz tih razloga, ministre, preuzeli ste teško breme kojeg se ne možete riješiti samo zakonom, nego je to samo početak. Ovaj zakon može samo da počne da stvara uslove da pokušate da mijenjate ovo stanje. Pitanje je koliko je to realno moguće. Nema dobre zdravstvene usluge bez zadovoljnog zdravstvenog radnika, a zdravstveni radnici u Crnoj Gori su danas ili na ivici egzistencije ili na ivici korupcije.

Tanka linija između koje se odlučuju nije sigurno ono što treba da bude osnova na kojoj se bazira zdravstvena usluga koja je jednaka prema svim građanima Crne Gore. To je problem koji se ne rješava zakonom. To je problem koji se rješava potpuno drugačijim odnosom države prema zdravstvenom sistemu, mnogo većim ulaganjem države u zdravstveni sistem i mnogo većim vrednovanjem rada zdravstvenih radnika odgovarajućim zaradama i odgovarajućim tretmanom. Kako su sa pozicije zdravstvenog radnika vrlo stručno su govorili moje kolege ljekari, ja bih pokušala

da ovu priču pričam sa pozicije pacijenta. Iz ugla pacijenta prva asocijacija na bolnicu nije izlječenje nego čekanje.

Druga asocijacija na bolnicu je da ako čekate pa ne možete da čekate, dobićete vizit kartu ljekara koji će vam reći da popodne dođete kod njega ali u privatnu zdravstvenu ustanovu gdje privatno radi, da tamo nećete čekati. Plaćićete prilično ali ćete završiti i dobiti zdravstvenu uslugu bez čekanja. Ako nemate, kao što najveći broj građana Crne Gore nema novca da plati tu zdravstvenu uslugu u privatnoj zdravstvenoj ustanovi, onda ćete nastaviti da čekate i dočekati u konačnom i dobiti propisani lijek. Sa receptom otići u apoteku, a u apoteci će vam reći da tog lijeka trenutno nema, da će možda doći sljedeći četvrtak ako dođe i ako vi dođete na vrijeme da tu količinu koju dobiju ne uzmu oni koji dođu prije vas.

Ako dobijete uput da u nekoj laboratoriji završite neki nalaz, reći će vam da nema reagenasa pa da ne možete da ga završite ali da postoje neke privatne laboratorije gdje može, ili da se možda neki reagensi mogu kupiti i donijeti kako bi uspjeli da izvršite i to što vam je ljekar prepisao. Ako u konačnom završite u bolnici, onda će vam vrlo često reći da je nabolja ta i ta terapija ali je u bolnici nema pa će vas liječiti sa onim čim raspolažu, ili će preporučite da vi, odnosno članovi vaše porodice kupe ono što je najbolje da donesu da bi ste bili liječeni na najbolji mogući način. Naravno, opet uz dilemu koliko porodica ima novca da dodatno ulaže u to. U toj bolničkoj sobi ako se izliječite od onoga zbog čega ste došli sigurno ćete iz nje izaći makar slabije kičme zbog "udobnosti" kreveta koji su u najvećem broju slučajeva neudobni. Ne mogu a da ne podsjetim da suština valjda treba da bude da nam ogledalo društva bude kako izgleda bolnička soba a ne kako izgleda luksuzni kabinet direktora bolnica.

Kad napravite paralelu kako izgleda bolnička soba, koliko je udoban krevet, u kakvom je stanju toalet na odjeljenju a kako luksuzno izgledaju kabineti direktora, postavlja se pitanje onda kako će se i sa te pozicije tog direktora, zdravog direktora, koji sjedi u kožnoj garnituri odlučivati o onom bolesniku ili pacijentu koji leži u neudobnom krevetu i kojem članovi porodice donose hranu. I taj

kvalitet hrane u bolnicama je takođe na nivou toga da smo svi bili prije ili kasnije u pozicije da kao članovi porodice da za pacijenta sva tri obroka nosimo u bolnicu pored toga što je tamo kao obezbijeđeno.

To je realnost, ali je i realnost da ovi direktori sjede u ovim luksuznim kabinetima dešava se da se odluče da rade u nekim bolnicama spoljne fasade ili kovane ograde za bolnicu, ali da u tim istim bolnicama nema ćebadi dovoljno za pacijente pa se poručuje da članovi porodice donesu i ćebe. /Prekid/ bolnici onda je to nešto što je jako upečatljivo. Naravno, do kraja priče voljela bih da dobijem odgovor na ono što ste više puta rekli u javnosti o listi čekanja vezano za KBC, gdje se naglasili da je za kratko vrijeme promjena načina rukovođenja to promijenjeno. Ja ne dobijam baš takve informacije i možda bi bilo dobro zbog javnosti i zbog Vas i zbog nas da kažete koje su to zdravstvene usluge za koje su postojale značajne liste čekanja a sad ih nema, pa da čuju građani, pa ćemo možda dobiti informaciju da to i nije baš tako.

Do kraja priče, nagovijestili ste ukidanje upravnih odbora izuzev u KBC-u, nije to krajnje precizno definisano. SNP će ponoviti amandman koji je imao i prošli put, da se eksplicitno izuzev u te dvije ustanove za koje ste definisali da mora, ukinu upravni odbori kako smisao upravnih odbora ne bi bio da se smješta po pet do sedam aktivista vladajuće koalicije, nego da ta sredstva preusmjerimo onamo gdje je potrebno.

Posljednje što želim da naglasim je priča o ljekarskim uvjerenjima. Podsjećam, imali smo nedavno priču oko toga kada su izmjena zakona o oružju proizvele potrebu da veliki broj građana dobija ljekarsko uvjerenje. Imali ste ustanove gdje su bukvalno raspisivali popuste kao da su rasprodaje, najavljivali su smanjenje cijene kako bi što više animirali pacijente da dođu da baš u toj ustanovi rade ljekarsko uvjerenje. Je li do kraja priče bitno ko će dobiti ljekarsko i da li taj neko treba da dobije ljekarsko za to za šta ga traži ili koliko će ustanova zaraditi od ljekarskih uvjerenja. U dijelu ljekarskih uvjerenja u odnosu na one kojima zaista jeste

neophodno da ih imaju, ali i da naravno prođu odgovarajuću proceduru, SNP će imati amandmane.

Na kraju, pošto sam priču počela jednakošću u odnosu na pacijente, iznenađuje me da zakon ne završavate jednakošću u odnosu na direktore. Jer ste definisali da izbor direktora domova zdravlja i bolnica bude u roku do 30 dana, upravnih odbora tri mjeseca, ali da direktor KBC-a koji je već izabran ostane do kraja mandata. Mislim da bi bilo korektno da jednako bude prema svima. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, poslanice.

Poslanik Nimanbegu ima riječ, a neka se pripremi poslanik Gošović.

Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovani ministre, poštovane kolegice poslanice i koelge poslanici,

Diskusiju o zdravstvenoj zaštiti počecu malo neortodoksno, a to je mojim viđenjem u ovom mandatu toka Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Moram zaključiti, bez obzira što može izazvati polemike, da sam jedva odbranio Dom zdravlja u Ulcinju od SNP-a. Tako je bilo, ima smijeha ovdje. Bila je jedna opoziciona partija za koju sam računao da neće podržati Zakon o zdravstvenoj zaštiti u mandatu Vašeg prethodnika koji je dva puta išao nama u centralizaciju zdravstvene zaštite, u veoma veliku centralizaciju, što se pokazalo da je bilo loše. Zato pozdravljam vaš Predlog zakona. Po mom mišljenju, po članu 31 i 32 ovog zakona ne postoji mogućnost da Dom zdravlja u Ulcinju izgubi svojstvo pravnog lica. Ne postoji mogućnost, jer to su zdravstvene ustanove i ne vidim kako će Dom zdravlja Ulcinj po bilo kojoj uredbi Vlade izgubiti svojstvo pravnog lica.

No, da se malo vratimo u ovu problematiku. Ponavljam treći je zakonski predlog što izaziva sumnje ili potvrđuje ono što smo mi iz manjinskih partija govorili, nažalost, nijesmo učestvovali u pisanju strategija često i Vaš prethodnik je puno puta govorio da je to u strategiji razvoja zdravstva Crne Gore definisano da se moraju zdravstveni centri osnovati tako da gubi svojstvo pravnog lica Dom zdravlja Ulcinj ili u drugim malim opštinama. Ova moja priča neortodoksna je zasnovana i na tome da ste ostavili veoma kvalitetno rješenje da recimo upravni odbori postoje i u zdravstvenim ustanovama, u ovom slučaju domovima zdravlja zbog specifičnosti. Niste definitivno ukinuli upravne odbore. Zašto bi oni trebali postojati? Moraju postojati zbog toga što lokalne samouprave moraju da imaju kopču sa domom zdravlja i sa jednim ili dva predstavnika u zavisnosti kako bude u određenoj instituciji. Ipak smatram da ne može jedan direktor biti i izvršni organ i onaj koji će donijeti i statut, i sistematizaciju, i finansijski nadzirati svoj rad. Zbog toga, amandman o njihovom ukidanju mislim da nije dobar. Svaki napor koji će voditi unapređenju zdravstvene zaštite u Crnoj Gori mi ćemo kao subjekt podržati. Smatram da, bez patetike, ima puno prostora za unapređenje zdravstvene zaštite, ali bih htio izdvojiti barem dva pozitivna primjera. Jedan pozitivan primjer je Hitna pomoć u Ulcinju. Ona je dio hitne zdravstvene zaštite ali ti mladi ljudi su imali dovoljno pozitivnih učinaka da se zdravstvena zaštita u hitnoj medicinskoj pomoći unaprijedi.

Ono što, ministre, morate znati je da se kod nas medicinski radnici ne koriste dovoljno. Ja i dalje ne shvatam zašto medicinske sestre, posebno u domovima zdravlja nemaju kontakt sa pacijentima osim ako nisu u odjeljenju gdje se daju injekcije ili u hitnoj medicinskoj pomoći. Pretvoreni su u administrativne radnike. U svijetu medicinske sestre su one koje prvo primaju pacijente, rade prve analize od pritiska, mislim da je to neki element koji se u našoj zdravstvenoj zaštiti mora mijenjati. Meni je nedopustivo da one budu čiti administrativni, šalterski radnici. Ovo nije iskustvo koje sam ja stekao, nego to je iskustvo koje su mi prenijeli lekari koji rade u inostranstvu, tačnije u Americi.

Volio bih da sa Vama lično i sa poslanicima koji su iz Ulcinja i Bara imamo sastanak oko bolnice u Baru. Po mom mišljenju, evidentno je da postoji problem u toj bolnici, a nije stvoren danas, on je dugogodišnji. Može se kvalifikovati time da pacijenti iz naših područja rado bi preskočili bolnicu u Baru i došli bi u bolnicu u Podgoricu na liječenje.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Imate jedan prijavljeni komentar na Vašu diskusiju, pa možda i možete da nastavite.

GENCI NIMANBEGU:

Samo da završim misao. Znači, ovaj zakonski prijedlog je prihvatljiv za moju partiju, a vjerovatno i za ostale partije koje su u klubu manjinskih partija. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem. Poslanik Milić ima komentar na Vašu diskusiju, poslaniče Nimanbegu.

Podrazumijeva se oponiranje, je li tako?

SRĐAN MILIĆ:

Možda ste Vi razumjeli drugačije, ali ovako kako je progovorio, ortodoksno ili neortodoksno, gospodin Nimanbegu, je klasična zamjena teza i jedan nekorektan način. Na kraju krajeva nemam razloga da učim gospodina Nimanbegua ponašanju. Reći da je neko nekoga spasio na ovakav način od SNP-a govori prije svega o namjeri. O namjeri da se pošto-poto sačuvaju procenti u koalicionoj vlasti, o namjeri da se sačuva direktor Doma zdravlja, a ono što je najvažnije - o namjeri da se ne odgovori na pitanje: Pošto je oslobodilac Nimanbegu i zaštitnik domova zdravlja po Crnoj Gori uspio da spasi od SNP-a domove zdravlja, da li je u Ulcinju, gdje inače vi podržavate koalicionu vlast, poboljšana zdravstvena zaštita od kad ste ih vi spasili od SNP-a? Da li im je dostupnija ta

zdravstvena zaštita, da li na kraju krajeva osjećate i gram odgovornosti zbog toga što podržavate jednu vlast koja na ovakav način brine o vašim sunarodnicima, o svima nama u Crnoj Gori i da li ljudi koji posluju u Ulcinju obavljaju svoje obaveze shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, zdravstvenom osiguranju, naročito biznismeni po Ulcinju i plaćaju za sve svoje zaposlene doprinose iz zdravstvenog osiguranja?

Ja znam kakav može biti Vaš odgovor. Sve to o čemu sam ja pričao je realnost, ali ste Vi uspjeli da zaštitite dom zdravlja u Ulcinju. Kako ste ga zaštitili, vidi se iz dopunskog pitanja u odnosu na bolnicu u Baru. Kad bude odgovorio ministar o bolnici u Baru, vjerovatno će biti i problem bolnica u Podgorici, ali to je već Vaš problem, gospodine Nimanbegu, i Vaših ciljeva, a ne onoga o čemu ja želim da pričam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Odgovor na komentar, poslanik Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU:

Gospodine Miliću, ja ću nastaviti sa ovim moji neortodoksnim izlaganjem jer smatram da se toliko dugo poznajemo i saradujemo na određenim pitanjima a da ćete razumjeti kvalitetno ono što sam želio reći. Odbrana zakona ili domova zdravlja je bila u navodnicima, tako sam i rekao. Znači, odbranio od SNP-a. Znači, vaš je legitimni stav da podržite jedan dio zakona. Zašto sam iskoristio takve riječi, zato što smo skupa ovdje glasali i radili na dosta stvari koje su vodile u proces decentralizacije, koje su vodile u prosec jačanja vladavine prava, ne bih ovdje pominjao da smo skupa glasali i set zakona oko izbornog povjerenja, da smo glasali zajedno oko Solane "Bajo Sekulić". I zato moje primjedba je bila odbrana od SNP-a zato što sam bio iznenađen da ste kao opoziciona partija prihvatili jedan zakon koji je, rekao bih, bio usmjeren u pogrešnom smjeru oko unapređenja zdravstvene zaštite.

Što se tiče insinucija da je to rađeno zbog odbrane direktora, vi znate da direktori domova zdravlja mahom pripadaju jednoj političkoj partiji, bilo da je DPS ili SDP, i da mi nemamo tu uticaja. Ono što je interesantno, gospodine Miliću, morate znati da kod prethodnih zakona sam imamo puno kolega koji su članovi ili pripadnici Demokratske partije socijalista pa su bili protiv zakona, ali svejedno su glasali. Tako da princip moje politike i ono što zastupa moja partija je da glasamo programski, da ne glasamo po onome ko je što predložio. /Prekid/ da ste vi dali podršku prethodnom zakonu.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem.

Proceduralno? Možete, naravno.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, zaista nemam nikakav lični motiv, /Prekid/ toga problema ali sam od vas kao građanina /Prekid/ i kao predsjedavajućeg u ovom domu očekivao da reagujete na jednu veoma tešku kvalifikaciju kada je riječ u bolnici u Baru. Ja ne znam koji su razlozi ali optužiti jednu ustanovu, bez obzira o kojoj je riječ, da je građani čitavog jednog grada i čitavog jednog prostora izbjegavaju, a ne reći zbog čega ili bi je najradije izbjegli, da ne ulazim na način na koji je to rečeno, a to ostaviti bez argumentacije je nešto što, po mom dubokom uvjerenju, ne bi trebalo da bude praksa u ovom domu. Ako postoje za to razlozi, red je da se ovdje kaže, pa građani će cijeniti, cijenice rukovodstvo bolnice u Baru, cijenice ministar zdravlja da li treba da se umiješa. Ali, ovako to reći paušalno za jednu vrlo ozbiljnu zdravstvenu ustanovu, kakvom ja doživljavam bolnicu u Baru, je, po mom dubokom uvjerenju, nedopustivo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Poslanici su ovdje predstavnici građana, ali svaki poslanik ima pravo na autonomiju u svom izlaganju na svoje mišljenje. Tako da zaista nema potrebe da dalje produbljujemo ovu priču. Vjerovatno građani Bara najbolje znaju kakva je medicinska njega i kakav je odnos i u Domu zdravlja i bolnici u Baru, a ovo je bio utisak građanina Ulcinja. Nema potrebe da dalje produbljujemo ovu priču. U svakom slučaju svako je odgovoran za ono što kaže i ono što izgovori i ukoliko cijeni on će iznijeti argumentaciju.

Poslanik Gošović.

To je bilo meni upućeno, kolega Nimanbegu, nije Vama. Na osnovu člana Poslovnika 102. Hvala vam.

Poslaniče Gošoviću, izvolite. /Upadica/

Ne, možete samo meni da se obratite.

GENCI NIMANBEGU:

Evo ja ću, gospodine Mustafiću, da Vam se obratim, jer mi ne dajete mogućnost da se obratim kolegi Labudoviću.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Pa i on se meni obratio, takođe.

GENCI NIMANBEGU:

On se obraćao na moje izlaganje i trebao je biti taster za komentar za moje izlaganje i pojasniti to građanima Crne Gore. Pošto se on brine da javnost u Crnoj Gori će ostati uskraćena za neke informacije koje navodno sam ja plasirao, zbilja mislim da situacija kada građani iz Opštine Ulcinj, ne samo iz Opštine Ulcinj i iz Bara preferiraju doći do Podgorice, znači da je Podgorica za pojedine usluge dostigla dosta velik nivo, dok bolnica u Baru nažalost nije. To su elementi zbog čega se to u grupi poslanika može raspravljati i diskutovati. Nema nikakvih ozbiljnih i ne daj Bože teških riječi za jednu instituciju koja svakako ima i ljekara i osoblja dovoljno da podigne svoj kvalitet usluga.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Poslanik Gošović ima riječ, a neka se pripremi poslanik Sutović.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane kolege, ministre Šegrt sa saradnicom, poštovani građani,

Još 2011. godine Vlada Crne Gore donijela je Strategiju za optimizaciju sekundarnog i tercijalnog nivoa zdravstvene zaštite sa akcionim planom za njenu implementaciju. Strategija označena kao projekat unapređenja dobrog upravljanja u sistemu zdravstva u Crnoj Gori. Tim svojim strateškim dokumentom Crna Gora je prepoznala unapređenje i obezbjeđenje zdravlja stanovništva kao glavni cilj u oblasti zdravstva, uz izgradnju održivog i integrisanog sistema zdravstvene zaštite zasnovane na principima solidarnosti, jednakosti, dostupnosti kvaliteta, sistema koji potrebama građana daje centralno mjesto. Karakteristično je da strategija sadrži konstataciju da nije nedostatak sredstava osnovni problem. Iskustva drugih evropskih zemalja pokazuju da strateška vizija, dobro domaćinsko upravljanje, kontrola utroška novca i politička volja mogu suštinski transformisati sistem.

Nakon donesene strategije, na dnevnom redu Parlamenta danas je treći pokušaj donošenja Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Šta se u međuvremenu događalo? Predlog zakona o zdravstvenoj zaštiti u junu 2013. godine nije dobio većinsku podršku u Parlamentu. Nakon obavljene rasprave o Predlogu toga zakona u novembru 2014. godine nije došlo do glasanja i Vlada je Predlog ovog zakona povukla iz skupštinske procedure u martu 2015. godine. Koji je osnovni problem, odnosno razlog da navedeni predlozi zakona o zdravstvenoj zaštiti nisu dobili prohodnost u Parlamentu? Cilj koji je donošenje ovog zakona se želio postići jeste održivost zdravstvenog sistema i dostupnost kvalitetne zdravstvene zaštite pod jednakim uslovima svim građanima Crne Gore. Da bi se isto postiglo, kako je stajalo u obrazloženju zakona,

pokazalo se neophodnim da se pristupi daljem usavršavanju zdravstvenog sistema, budući da je teritorijalni raspored zdravstvenih resursa ostao neravnomjeran u odnosu na populaciju koju treba da opslužuje, nastavljajući trend produbljivanja nejednakosti u zdravstvenoj zaštiti među regionima. Da bi sve komponente sistema funkcionisale na koordinirani integrisan način, ocijenjeno je da nedostaje mehanizam u vidu novog modela mreža zdravstvenih ustanova.

Zdravstvena djelatnost kao djelatnost od javnog interesa i dalje bi se obavljala na primarnom, sekundranom i tercijalnom nivou, s tim što bi primarna zdravstvena zaštita bila prvi nivo i osnov sistema zdravstvene zaštite, ali je predviđeni model integrisanja određenih zdravstvenih resursa u zdravstvene centre. Dakle, predložena je bila nova organizacija zdravstvenih ustanova. Zdravstveni centar bi predstavljao zdravstvenu ustanovu koja bi obavljala više nivoa zdravstvene zaštite, sa ciljem omogućavanja pružanja dostupnije zdravstvene zaštite uz racionalnije troškove sredstava potrebnih za rad ustanova u sistemu zdravstva. Zdravstveni centar osnovao bi se za teritoriju jedne ili više opština.

Upravo ova novina u sistemu organizovanja zdravstvene djelatnosti izazvala je najveću pažnju poslanika kada je u ovom domu u junu 2013. godine i novembru 2014. godine razmatran predlog ovog zakona, pri čemu je osnovna primjedba bila da bi formiranje zdravstvenih centara predstavljalo centralizaciju i udaljavanje zdravstvenih ustanova od građana. Međutim, Vlada je ostajala pri stavu o potrebi uspostavljanja zdravstvenih centara kao vida vertikalne integracije pružanja zdravstvenih usluga, navodeći da to čini u cilju unapređenja kvaliteta i kontinuiteta pružanja zdravstvenih usluga, kontrole zdravstvenih troškova, povećanja efikasnosti u pružanju zdravstvenih usluga, izbjegavanja dupliranja resursa, fokusiranja na kvalitet usluga i zadovoljstvo pacijenata.

Zdravstveni centar približava specijalističku zdravstvenu zaštitu pacijentu, koncentriše i označava kvalitet i dostupnost zdravstvene zaštite po regionima i na kraju doprinosi finansijskoj

održivosti, obrazlagao je tada ministar, gospodin Radunović u ovom domu. Iznio je i uvjerenje da usvajanjem ovog Predloga zakona možemo napraviti jedan iskorak u procesu reformi, da pokušamo da uz veću mobilnost ljekara, racionalnost postignemo i finansijsku održivost sistema, ali suštinski da podignemo kvalitet zdravstvene zaštite i dostupnost zdravstvene zaštite koja je danas osnovni problem. Govorio je Vaš prethodnik, gospodine ministre.

Predlog zakona koji danas razmatramo u okviru mreža zdravstvenih ustanova ne prepoznaje više zdravstveni centar. Sporne odredbe o formiranju zdravstvenih centara jednostavno su brisane i nema ih u prijedlogu zakona koji danas razmatramo. Ova okolnost nameće potrebu, gospodine ministre, da ovom Parlamentu i ukupnoj javnosti date odgovor zbog čega je Vlada promijenila odnos kada je riječ o ovom pitanju i to suprotno rješenjima sadržanim u strategiji koju je sama donijela. Da li je Vlada ocijenila da formiranje zdravstvenih centara ne bi podiglo kvalitet zdravstvene zaštite u Crnoj Gori, ili je, pak, iz bojazni da ni Predlog ovog zakona neće dobiti većinsku podršku u Parlamentu, pribjegla rješenju na štetu reformi i unapređenja kvaliteta i kontinuiteta pružanja zdravstvenih usluga? Svakako nas interesuje i Vaš odnos prema ovom pitanju.

Aдекватna zdravstvena zaštita svakako podrazumijeva dostupnost kvalitetnih lijekova koji moraju da budu dostupni pacijentima u svako doba i u svim djelovima zemlje i da pacijent radi finansijskih troškova ne bude lišen lijeka koji mu je potreban. Naravno, uz racionalno propisivanje i korišćenje lijekova. Uključivanjem privatnih apoteka u javni sektor, zaključenim ugovorima sa Fondom zdravstva očekivano je da će se mogućnošću podizanja lijekova propisanih na receptina i u privatnim apotekama ovaj problem biti riješen. Međutim, očigledno da nije tako. Građani veoma često lijekove propisane receptima ne mogu podići i naći u privatnim apotekama, pa se veoma često sa receptima za lijekove iz privatnih apoteka vraćaju praznih ruku.

Gospodine ministre, građane Crne Gore svakako interesuje Vaš odgovor zbog čega je to tako i kada će im konačno biti

omogućeno da lijekove propisane na receptima sa sigurnošću mogu podići u privatnim apotekama kada im je to neophodno. Zahvaljujem i izvinite zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Sada riječ ima kolega Sutović.

Izvolite.

JASMIN SUTOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani ministre Šegrt, poštovana gospođo Savović, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Pred nam je Predlog zakona o zdravstvenoj zaštiti. Veoma važan zakon zbog posebnog značaja zdravlja kao bitnog osnova kvalitetnog života svakog građanina. Sve države se suočavaju sa stalnim izazovima planiranja, razvijanja i unapređenja zdravstvenog sistema kako bi se obezbijedilo da se zdravstveni sistem učini što efikasnijim, dostupnijim i kvalitetnijim. Zakon o zdravstvenoj zaštiti koji je donijet 2004. godine i nakon toga mijenjan i dopunjan 2010. godine predstavlja normativni okvir reforme zdravstvenog sistema kojim je do sada u skladu sa Strategijom razvoja zdravstva Crne Gore do 2020. godine reformisan primarni nivo zdravstvene zaštite implementacijom instituta izabranog doktora na čitavoj teritoriji Crne Gore.

Ukazalo se neophodnim da se pristupi daljem usavršavanju zdravstvenog sistema u cilju efikasnije i kvalitetnije zdravstvene zaštite. Razlozi za donošenje novog zakona su stalno rastuće potrebe stanovništva za zdravstvenom zaštitom koja je uslovljena porastom opšte i zdravstvene kulture, starenjem populacije, pojavom i primjenom savremenih naučnih i stručnih dostignuća i tehnologija u pružanju zdravstvene zaštite u vremenu opterećenom opštom ekonomskom krizom.

U predloženom Predlogu zakona imaju tri novine o kojima su danas kolege dosta govorile a tiču se dopunskog rada, dobijanja

specijalizacije i izbora direktora. Prema ovom Predlogu zakona, direktora Kliničkog centra i Instituta za javno zdravlje imenuje i razrješava Vlada, a direktora drugih zdravstvenih ustanova čiji je osnivač država imenuje i razrješava ministar. Ovaj predlog podržavam, jer od menadžmenta u zdravstvenim ustanovama će zavisiti organizacija, kao i kvalitet i efikasnost pružanja zdravstvene zaštite. To znači da će ministar birati najbolje za direktore koji će moći da odgovore pozivu na najbolji način.

Prema članu 102 predloženog zakona, specijalizacija se može odobriti zdravstvenom radniku i zdravstvenom saradniku sa kvalifikacijom sedam nivoa okvira kvalifikacija nakon položenog stručnog, odnosno odgovarajućeg ispita koji je u radnom odnosu u zdravstvenoj ustanovi. Smatram da je predlog dobar, koji će omogućiti mlađim ljudima da poslije obavljenog pripravničkog staža i položenog stručnog ispita steknu pravo za dobijanje specijalizacije. Mada sam ja jedan od tih koji je čekao specijalizaciju posle završenog, kao i mnoge kolege, pripravničkog staža i položenog stručnog ispita i provedenih dvije godine rada u preventivnoj zdravstvenoj zaštiti.

Treća novina u predloženom predlogu zakona je da zdravstveni radnik i zdravstveni saradnik, zaposleni sa punim radnim vremenom u zdravstvenoj ustanovi čiji je osnivač država ne može da obavlja dopunski rad. Ovom novinom omogućiti će se da mnogi doktori ostvaruju dopunski rad u zdravstvenoj ustanovi u kojoj rade ili u drugoj zdravstvenoj ustanovi u kojoj je osnivač država. Naime, ovim predlogom ne ukida se dopunski rad, već će se on drugačije regulisati.

Predloženim zakonom stvoriće se uslovi za očuvanje, zaštitu i unapređenje zdravlja građana Crne Gore i poboljšanje zdravstvenog stanja stanovništva. Cilj zakona je održivost zdravstvenog sistema i dostupnost kvalitetne zdravstvene zaštite pod jednakim uslovima svim građanima Crne Gore. Odbor direktora zdravstvenih ustanova po ovom predlogu zakona čiji je osnivač država izabraće se u skladu sa ovim zakonom u roku do tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona. Izbor direktora

zdravstvenih ustanova, osim direktora Kliničkog centra i Instituta za javno zdravlje, izvršiće se u skladu sa ovim zakonom u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona. Zdravstveni radnik koji na dan stupanja ovog zakona obavlja ovaj rad po propisima koji su važili prije stupanja na snagu ovog zakona prestaje sa radom danom isteka ugovora o dopunskom radu, a direktor Kliničkog centra i Instituta za javno zdravlje nastaviće sa radom do isteka mandata na koji su imenovani. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Uvažene kolegkinice i kolege, samo da vas upoznam da smo već ušli u četvrti sat rasprave o ovome zakonu iako je dogovor na Kolegijumu bio da ćemo raditi dva sata. Jako značajno prekoračenje i zbog toga molba da se maksimalno moguće uzdržimo od komentara. Ima komentar prijavljen od kolege Danilovića kao supstitut u odnosu na diskusiju koju je imao namjeru da prezentira, ali uvažavajući ovo značajno prekoračenje, prihvatio je i zamolio je da napravimo presedan i damo mu komentar u posljednjem satu rasprave.

Zbog toga moja molba za kolegu Asanovića, kolegkinicu Kalezić i za sve vas ostale da se uzdržimo od komentara osim za ovaj jedan presedan koji sam vam najavio.

Ne insistiram, molim. Minut, izvolite, kolega Asanoviću. Zahvaljujem i kolegkinici Kalezić što je uvažila moju molbu. Hvala vam.

RADOVAN ASANOVIĆ:

Ja moram pošto su i kolege govorili o primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Primarna zdravstvena zaštita je poslije julske debate u Parlamentu o novom Zakonu o zdravstvu, gdje su potencirani zdravstveni centri, istog momenta prebačena na sekundarni nivo zdravstvene zaštite. Što se tiče rendgenološke službe i biohemijske službe, ona i dan danas perzistira. Ja bih zamolio ministra, ako se naravno ovaj zakon usvoji, da pod hitno vrati primarnu zdravstvenu

zaštitu iz bolnica sa sekundarnog nivoa na primarni nivo, jer tamo treba da se završava, barem sam ja tako učio, a mislim i Vi, oko 85% patologije što se tiče pacijenata.

Drugo, molim vas, ako sve bolnice u Crnoj Gori posluju sa gubicima, ko će da nadoknati te gubitke, a Fond za zdravstvo, ja uporno tri godine pričam da se vrati žiro-račun Fondu za zdravstvo. Fond za zdravstvo nema žiro-računa. Predlažem, gospodine ministre, pošto neću više da se javljam, pošto su izbori veoma blizu, pošto je implementacija ovog zakona za tri mjeseca, za godinu dana, da Vi povučete ovaj zakon, da sačekamo nove izbore, novi ministar po običaju, novi zakon, pa ćemo vidjeti. Vjerovatno ja neću biti ovdje, a vjerovatno nećete ni Vi biti ministar.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Kolega Asanović je iskoristio pravo na komentar na diskusiju kolege Sutovića, ali sa potrebom da se obrati ministru, tako da, kolega Sutoviću, ne vidim potrebu da komentarišete komentar kolege Asanovića. Pretpostavljam da će ministar u završnoj riječi osvrnuti se i na sugestije koje je kolega Asanović saopštio.

Ako insistirate, izvolite. Vaše pravo.

JASMIN SUTOVIĆ:

Poštovani kolega Asanoviću, zdravstvena sprovodi se na tri nivoa: primarni, sekundarni i tercijalni nivo. Primarni nivo čini okosnicu zdravstvene zaštite, a izabrani ljekar je kapija toga zdravstvenog sistema. U Rožajama se zdravstvena zaštita, jer je Rožaje specifičan dom zdravlja, sprovodi na dva nivoa, primarni i sekundarni nivo. Pored primarne zdravstvene zaštite imamo i odjeljenja interno, ginekologiju i dječije odjeljenje sa porodilištem, tako da se sprovodi i primarna i sekundarna zdravstvena zaštita.

Imamo i četiri zdravstvena punkta u Rožajama koji su udaljeni 25 do 30 kilometara od Rožaja, gdje zdravstvenu zaštitu pruža ljekar pojedinac. Imamo u ovim zdravstvenim punktovima pogotovo Bać i Bukovica sa Biševom, gdje su velike mjesne zajednice i gdje

imamo po dvije hiljade stanovnika, pa smatram da bi dobro bilo da ovaj ljekar pojedinac može barem dva puta nedjeljno da u tim zdravstvenim punktovima obavlja zdravstvenu zaštitu zbog udaljenosti ovih mjesta 25 do 30 kilometara od domova zdravlja i zbog broja stanovnika koje imaju ove mjesne zajednice.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

/Prekid/ komentar i odgovor na diskusiju kolege Sutovića. Sada riječ ima kolegistica Jasavić, a neka se pripremi kolega Abazović. Nakon kolege Abazovića imamo kolegu Dukovića i posljednji diskutant je kolega Milić.

Izvolite, kolegistica.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi predsjedavajući.

Poštovane dame i gospodo, poštovani gospodine Šegrt, gospođo Savović,

Vrlo važna tema i za tu temu potrebno je da utvrdimo dijagnozu. Dijagnoza je danas od svih izrečena - da su nezadovoljni pacijenti, nezadovoljni zdravstveni radnici, nezadovoljna javnost, nezadovoljna vlast koja opredjeljuje pare za zdravstvo, to su svakako naše pare da vlast ne pomisli da su pare njene, pare su građana. Znanči, dijagnoza - svi nezadovoljni. Zašto? Pa zato što svi spore kvalitet zdravstvene usluge, zato što svi spore dostupnost zdravstva i efikasnost zdravstva. Da bi se ovo popravilo i da bismo imali bolju situaciju, šta je potrebno? Potrebno je povećati funkcionalnu povezanu krovnih institucija: Ministarstva zdravlja, Instituta za javno zdravlje, Fonda za zdravstvo, Agencije za lijekove. Potrebno je poboljšati koordinaciju, potrebno je poboljšati kontrolu internu i eksternu, pojačati odgovornost subjektivnu i objektivnu, ali čitanje recepata ne liječi, već njihova primjena. Gospodine Šegrt, na Vama je njihova primjena. Na vama je da utvrdite dijagnozu, na Vama je da utvrdite uzroke zašto je stanje u zdravstvu tako, na Vama je da napravite plan kako da to popravite i da učinite sve

zajedno sa svima koji su spremni da na objektivan način sagledaju kompletnu situaciju rješavate te probleme. Mislim da nama kao narodu nedostaje elementarnog samopoštovanja, jer ono je uslov za međusobno poštovanje. Mislim da u krovnim institucijama mora biti više međusobnog uvažavanja i poštovanja čega nema u onoj mjeri koja je potrebna našem društvu. U tom pravcu vjerujem da se moraju negdje dovesti ljudi kojih ima u crnogorskom zdravstvu, koji imaju integriteta i koji se ne smiju ni gušiti ni sputavati kako se to čini, barem meni, da se na izvjestan način čini, a to nije dobro.

Ono što mene brine jeste nedostatak lijekova. Redovi su ogromni, građani su nezadovoljni, svi u kući imamo te probleme i onda razgovarate sa jednim ukućanom, razgovarate sa komšijama i vidite da se tamo nešto čudno dešava. U čitavom tom lancu ko god da zakaže, nemojte da idemo na to da tražimo opravdanja, a da ne tražimo sopstvenu odgovornost. I moja je odgovornost zato što nema lijekova u apotekama dovoljno. Zašto? Zato što nikada do sada u Parlamentu nijesam zamolila nadležne institucije, a to je, prije svega, Tužilaštvo da obrate pažnju šta se tamo dešava. Da te mjere tajnog nadzora koje smo mi ovdje dogovarali, te druge mehanizme koje mogu da upotrijebe – upotrijebe. Kad su poslanici u pitanju da pođem prvo od sebe, a i kad su oni koji nam omogućavaju, odnosno onemogućavaju lijekove da nabavimo, da vidimo šta je to i zašto se to dešava.

Gospodine Šegrt, Vi biste sa ovim predlogom da preuzmete preveliko breme na Vaša leđa. Mi ne bismo da Vas opteretimo, jer, znate kako, svako će se lako sačuvati od drugih ako zna da se sačuva od sebe. Ja ne sumnjam da se Vi znate čuvati od sebe, jer ono što o Vama ljudi govore podrazumijeva da se Vi znate sačuvati od sebe, ali moramo da Vam pomognemo. Nemojte preuzeti prečevaliko breme da Vi birate bez javnog konkursa direktore. Zašto? Zato što narod treba da vidi ko se prijavljuje za ta mjesta i da kaže - ovaj može ili ovaj ne može. Narod najbolje mjeri ko vrijedi a ko ne vrijedi, a Vaša odgovornost jeste i Vi morate u krajnjem izabarti odgovarajući menadžment da bismo mi tražili odgovornost političku i objektivnu u krajnjem od Vas.

Oko dopunskog rada. Meni se jako dopada to što dopunski rad može da se obavlja u javnim zdravstvenim ustanovama. Zašto? Zato što u suštini tamo imate i prostor, i kadar, i opremu, ali nije dobro što gušite privatni sektor. Ne smijemo da ugrozimo konkurentnost, ne smijemo da ugrozimo slobodno tržište, ne smijemo da dovedemo menadžment zdravstveni da vrši veći pritisak na zaposlene ljekare zato što oni ne mogu nigdje drugo da rade. Nije to u redu. Ja sam za konkurenciju, ja sam i za privatne fakultete kao što sam i za privatne zdravstvene ustanove. Dajte, nemojte da neke stvari favorizujemo, nego dajte da izmjerimo koliko ko vrijedi i javnom zdravstvu, i u prosvjeti, i u obrazovanju, i u politici, i u svim oblastima. Da vidimo gdje smo i što smo. Na taj način ćemo omogućiti u koliko budemo i u privatnim zdravstvenim ustanovama imali dopunski rad da građanin može da izabere gdje će da se pregleda. Što se mene lično tiče, ja bih uvijek dopunski rad radije u javnoj zdravstvenoj ustanovi, za mene lično, obezbjeđivala. Ovo nije reklama za javno zdravstvo, nego zato što ja vjerujem u javno zdravstvo. Ne u onoj mjeri u kojoj znam da potencijali postoje, ali menadžment je loš, kontrola je loša, odgovornosti nema. To su veliki izazovi za Vas, gospodine Šegrt. Nadam se da ćete imati spremnosti da se sa svim tim iznesete. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Abazoviću, izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Simoviću.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministre, pomoćnice ministra, poštovani građani Crne Gore,

Vjerovatno neću reći ništa novo, ali Vi ste uradili jedan novitet dolaskom. Mislim da, koliko god to možda zvuči čudno, ovi novi ministri koji su došli nakon rekonstrukcije Vlade, dugo najavljivane, ipak daju određene efekte. To prije svega mislim na Vas. Znate

zašto? Zato što ovdje govorimo o konkretnim stvarima i Vaša filozofija pristupu reformi ovog zakona je mnogo kvalitetnija nego što je bila prethodnika iako ne smatram da je bilo ko imao loše namjere, ali definitivno Vi odustali od nečega što je bilo najviše osporavano u prethodnom predlogu zakona. To su medicinski centri i Vaša filozofija koja je potpuno ispravna jeste da bi spajanjem u tim medicinskih centarima primarna zdravstvena zaštita samo funkcionisala kao protočni bojler jer ljudi samo dolaze i automatski završavaju na sekundarnu zdravstvenu zaštitu. To je nešto što je za pohvalu.

Sa druge strane, što se tiče dopunskog rada, toliko je rečeno, vjerovatno su kolege i mnogo ljepše od mene rekli to što su imali, ja ga podržavam. Mislim da oni ljudi koji zaista imaju kvaliteta u našem zdravstvu, a takvih nema puno, treba im omogućiti da rade, da li privatno, da li dopunski, ali svakako ne možemo da ih ograničavamo. To su stručnjaci kod kojih naši pacijenti žele da odu. To je jednostavno stvar kvaliteta. Vjerujte, vrlo često u politici se može primjenjivati ta logika. Vrlo često se ljudi svađaju da li je neko nacionalno onako ili vjerski ovako, ali kad je bolestan, onda uopšte ne gleda kakav je onaj ljekar, nego samo je li on stručan ili nije. Mislim da bismo od toga mogli mnogo da naučimo.

Što se tiče izbora direktora, ja tu nisam saglasan sa Vašim predlogom i nadam se da će amandmansko djelovanje biti prihvaćeno od strane Ministarstva. Ja razumijem Vašu potrebu da preuzmete odgovornost, ali morate i Vi da razumijete potrebu ljudi da im se omogući da se kandiduju. Vi ćete na kraju uvijek izabrati svog kandidata i svog favorita. Volio bih kad biste zaista unijeli jednu dozu nezavisnosti koja u ovom momentu apsolutno ne postoji zato što su DPS i SDP zdravstvo podijelili kao feudalni plijen. Zna se tačno kome pripadaju bolnice, zna se tačno kome pripadaju domovi zdravlja. Volio bih da Vi to razbijete, ali molim Vas omogućite svim makar mi u manjim sredinama i u većim, Crna Gora nije toliko velika, znamo kakvi su ljudi i makar da vidimo njihova imena da su se kandidovali, pa ćete vi onda opet po svojim

preferencijama, ali ćete imati određeni pritisak makar one stručne javnosti ako napravite pogrešan izbor.

Što se tiče davanja specijalizacija, podržavam Vaš koncept iz razloga što mladi ljudi već odlaze. Mladi ljudi nemaju vremena da čekaju ekonomski prosperitet Crne Gore i nemaju vremena da razmišljaju da li će dobiti specijalizaciju nakon što odrade pripravnički staž i provedu dvije godine u sistemu zdravstva. Dešava se u malom Ulcinju, sigurno se dešava i u drugim sredinama, da mladi kadrovi, vrlo perspektivni idu na samofinansiranje ili traže neke alternativne metode finansiranja, ali odlaze na specijalizacije. Najmanje što im možete omogućiti jeste da oni ipak to urade za račun države i da ih obavežete da se vrate i svoja znanja stečena iskoriste u tom pravcu. Kakva je naša realnost u zdravstvu?

Naše zdravstvo je kao i društvo u cjelini bolesno i kolega Novica Stanić je rekao u jednom od prethodnih diskusija vezanih za zdravstvo i za neku temu, sada potpuno je nebitno, da je doktor koji ne može da izliječi nekog određenog pacijenta uspjehom se smatra ako ga nauči da živi sa tom bolešću. Pozivam građane Crne Gore da, i ako ih je ovaj sistem navikao da žive u ovakvom konceptu, ipak razmisle i shvate, i znaju, i duboko u sebe vjeruju da mogu da žive i u mnogo boljem sistemu nego što je sadašnji, pa je li to zdravstvo, školstvo, sudstvo. Da jednostavno ne nasijedu na tu, vjerovatno, ispravnu ljekarsku filozofiju, jer Crna Gora može mnogo bolje nego što je trenutno stanje.

Za kraj, nije Crna Gora samo slike iz Porto Montenegro koji izgleda stvarno lijepo i gdje je stvarno ugodno. Crna Gora je i slika iz naših bolnica, iz naših domova zdravlja, iz drugih institucija gdje ljudi idu kad im je najteže. Tako da vas molim, podržaćemo, nadam se ukoliko prihvatite izmjene vezano za izbor direktora. Bolji vam je koncept i očekujem da zaista ovaj zakon zaživi u jednom pozitivnom smislu za sve građane. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Sada riječ ima kolega Halil Duković.
Izvolite, kolega Dukoviću.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre, gospođo Savović,

Naravno, vrlo malo je ostalo novog da se kaže u vezi predloženog Zakona o zdravstvenoj zaštiti, ali sam siguran da ćemo se u jednom složiti svi. Da svi želimo zdravstvo koje će biti jako kvalitetno, da želimo zdravstvo koje će biti efikasno i da želimo zdravstvo koje će biti dostupno svim građanima Crne Gore. Takođe, vjerujem da ćemo se složiti u jednoj drugoj činjenici, da svi dobro znamo kakvo je stanje u našem zdravstvu. Siguran sam da svugdje ima mjesta i za kritike i da sigurno ima mjesta i za pohvale. Naravno, kada govorimo kritikama, uvijek to govorimo sa mnogo naglašenim emocijama, a kada govorimo o pohvalama, to dosta činimo stidljivo. Da se svi skupa podsjetimo koliko samo dnevno prođe građana kroz taj zdravstveni sistem bilo primarne, sekundarne ili tercijalne zdravstvene zaštite, koliko se dnevno uradi operativnih zahvata u bolnicama širom Crne Gore ne pitajući je li subota, nedjelja, vikend radan, neradan, praznik ili nije praznik. Skoro nikad ili vrlo stidljivo nađemo neku pohvalu ili zahvalnost za sve ono što se uradilo u zdravstvenom sistemu.

Sa druge strane, uvijek imamo jedan emotivan pristup kritikama i treba da kritikujemo jer zdravstveni sistem se tiče svih građana Crna Gore. Spomenuli ste i nedostatak lijekova i nedostatak reagenasa za laboratorijsku dijagnostiku, ali treba jednu činjenicu opet podsjetiti - da zdravstveni sistem je uvijek raspolagao dovoljnom količinom novca za nabavku i reagenasa i lijekova. Da je problem bio ponekad i van zdravstvenog sistema i možda i nesnalaženje u onom Zakonu o javnim nabavkama koji smo ovdje donijeli. Da li je nesnalaženje ljudi koji su radili sa tenderima ili nešto drugo je pitanje koje treba razraditi na nekim drugim sjednicama, ali ističem da je zdravstveni sistem, odnosno ova država uvijek

imala obezbijeđena sredstva za dovoljnu količinu i lijekova i reagenasa.

Ono što je bitno i što želim da kažem, a vezano je za ovaj zakon, jeste da Zakon o zdravstvenoj zaštiti, prije svega, mora biti održiv i, koliko sam shvatio, ovaj predlog Zakona o zdravstvenoj zaštiti stvara jednu sigurnu podlogu da ovaj zakon u Crnoj Gori bude i primjenjiv i održiv. Naravno, svi znamo da su zdravstveni sistemi svuda u svijetu skupi i da ono što kaže narod - koliko para toliko i muzike, u zdravstvu mnogo toga zavisi od uloženih materijalnih sredstava u zdravstveni sistem. Mogu sigurno da tvrdim da za ona materijalna sredstva ovaj zdravstveni sistem daje izvanredno dobre rezultate. Uvijek kažem i pridružujem se svim onima koji kažu da treba, prije svega, zdravstvenog radnika još više nagraditi, jer nosilac zdravstvenog sistema, stub zdravstvenog sistema je zdravstveni radnik. Ako je on nezadovoljan, teško će nam napredovati zdravstveni sistem. Ako nam je zdravstveni radnik zadovoljan, onda imamo i stabilan zdravstveni sistem.

Primanja u zdravstvu su koliko - toliko korektna. Nijesu dobra, nijestu najbolja, ali jesu korektna i redovna i naravno razlikuju se od našeg okruženja. Sigurno su najbolje plaćena u cijelom našem okruženju, a vjerujem da ću imati vremena da dođem do te konstatacije. Rekao sam da je ovaj zakon garant, prije svega, ekonomske održivosti i ukratko ću se osvrnuti koliko mi vrijeme bude dozvoljavalo na neka nova rješenja koja ovaj zakon nudi, odnosno tri novine.

Prva je dobijanje specijalizacije, ukida se dvije godine radnog iskustva nakon položenog stručnog ispita. Čuli smo od kolega da je manjka 650 specijalizacija u Crnoj Gori. Ovo je samo jedan vid koji treba da nadomjesti to. Svjedoci smo da svugdje u Evropskoj uniji vlada manjak zdravstvenih radnika. Ljekari su poželjni u svim državama Evropske unije i velika je potreba za njima. Mi moramo sačuvati taj zdravstveni kadar. Ovo je najbolje rješenje da mladi kadrovi koji imaju visok procenat u toku školovanja ocijene da odmah nakon završenog pripravničkog staža i položenog stručnog ispita dobiju specijalizaciju i ostanu da rade ovdje.

Druga stvar, izbor direktora. To je samo jedan Vaš odgovoran stava prema funkciji ministra koju obavljate i u tome Vas podržavam. Najviše dileme izazvao je dopunski rad. Naravno moram istaći da je percepcija javnosti uvijek bila za koruptivni sistem u zdravstvu baš ovaj rad u privatnim zdravstvenim ustanovama. Da li su svi ljekari koji su radili tamo bili korumpirani? Sigurno ne. Mislim da je rješenje koje je ponuđeno ovim zakonom sigurno dobro i ja ga podržavam. Možda treba naći prostora da kroz sistem mreže zdravstvene zaštite, ustvari onamo gdje i privatna zdravstvena ustanova ulazi u sistem zdravstvene zaštite možda se nađe rješenje da mogu angažovati ljekara iz državne bolnice za svoj dopunski rad u ... jer i tamo će pacijenti ići na račun zdravstvenog osiguranja, ali mislim da je rješenje koje je dato ovdje apsolutno dobro. U svakom slučaju, ovaj zakon je jako dobar. Još jedan kvalitetni iskorak u zdravstvu, očuvanje zdravstvenog sistema i naravno ja ću ga podržati.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Kao što sam i najavio, pozitivni presedan u odnosu na komentar kolege Danilovića u posljednjem satu, jer je odustao od diskusije za koju je praktično imao pravo i zahvaljujem mu zbog toga. Dobiće pravo na komentar, a ponoviću molbu za ostale da se uzdrže od komentara u posljednjem satu. To važi i za koleginicu Bošnjak, da razmisli.

Kolega Daniloviću, Vaše pravo.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi kolega Dukoviću, nećete se naljutiti što ću naravno, polemisati sa Vama dijelom i sa ministrom koji je ovaj predlog zakona predstavio našem klubu poslanika ovdje u crvenom salonu i dobio od nas vrlo precizne stavove, a Vi ste ih sada pomenuli, s tim što bih volio prije završne riječi da ministar možda to prokomentariše jer se radi o vrlo krupnim stvarima. Ima nečega što bih rado podržao, ali zbog makar dvije stvari, jedne koja je mi je

neprihvatljiva potpuno i druga koja mi je nejasna a i Vi ste o njima govorili. Ja kao političar, predstavnik naroda, za ovo ne mogu da glasam. To da ministar, odnosno ministarstvo doslovce preko Vlade imenuje direktore zdravstvenih ustanova bez javnog konkursa za mene je nedopustivo. Ovo nema veze sa zdravstvenom strukom. Ovo ima veze sa političkim sistemom.

Uvaženi građani, gospodine ministre, kolega Dukoviću, zamislite ministra prosvjete kojemu će pasti na pamet da uradi ovu stvar pa da imenuje direktore škola u jedno 150 ustanova u Crnoj Gori. Na šta bismo ličili? Je li ovo, minstre, ili, kolega poslanice, sasvim izvjesno politički pritisak na svakog ljekara na određenom nivou da ako hoće da napreduje, a šta je više od toga da budete direktor u ustanovi u kojoj ste se možda podigli kao stručnjak, vi morate biti po mjeri ministarstva. Koja je to logika i pamet koja može tražiti od nekoga da svoje reference stručne podredi tome što će se dopasti ministru ili ne? Šta smeta ministru ako dobije četvoricu konkurenata i izabere najboljeg? Zašto se ne može u mjesec dana sprovesti konkurs? Zbog toga Demos ovo podržati ne može, jer se radi o klasičnoj zloupotrebi ovlašćenja.

Dopunski rad. Rekli smo Vam ministre, dobra je ideja, razgraničite kad dopunski rad i gdje. Zamislite Ministarstvo prosvjete da najboljim profesorima u školi omogući da mogu raditi privatno časove u istoj učionici gdje drže nastavu. Nemam ništa protiv da zadržimo ljekare, ali mi samo objasnite kako se razdvaja "normalno radno vrijeme" od onoga koje specijalista kojeg i ja želim da zadržimo u KBC-u ili na nekom drugom nivou ima da radi kao dopunsku aktivnost, kao plaćen posao. Hoću da znam, jer ovdje u članu 174 kažete da će se tek za godinu dana usvojiti neophodna regulativa za sprovođenje ovog zakona.

Kako se to događa? Da li postoji dan, ili se radi poslije obaveznog radnog vremena? Da li postoji vrijeme u kojem pacijent zna da dolazi kod ljekara kojemu hoće da plati uslugu? Možete zamisliti čekaonicu u kojoj čekaju onaj koji čeka da plati i onaj koji čeka da bude pregledan a nema novca. Znaete šta će misliti? Mene će da pretrči a ovoga će da pregleda. Nemojte da se igrate iako

imate dobre namjere. Dobrim namjerama, da ne budem patetičan, zna se šta je sve prekriveno. Ovo morate razjasniti dok ne budemo glasali. Ako ne razjasnite, Demos vam ovo ne može podržati, ma koliko vidjeli da imate namjeru nešto da popravite.

Ovako se stvar ne popravlja. Morate biti precizni, jasni i odagnati svaku sumnju da će ljudi koji imaju novac moći, a evo i mi smo među njima jer imamo više od prosječnog građanina, da izazovu zazor ili ne znam šta, ljubomoru kod onoga koji čeka u istoj čekaonici. Opravdanja za to da Vi postavljate mimo konkursa nema. Da birate sa konkursa, mogli bismo da prihvatimo.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Kolega Dukoviću, svakako imate pravo na odgovor, a minstar možda prije završne riječi u odnosu i na ovo pitanje i na ostala koja je u međuvremenu prepoznao važnim da odgovori, da iskomentariše, kako bi završna riječ bila oslobođena potrebe da poslanici reaguju.

Kolega Dukoviću, izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem.

Gospodine Daniloviću, nijeste nikakvu novinu rekli što ne možete da glasate za ovaj Predlog zakona. Podsjetiću Vas koliko je zakonskih predloga bilo u ovoj Skupštini pa ne sjećam se kad ste zadnji put podržali bilo koji zakonski predlog ovdje, bez obzira je li bio dobar ili nije bio dobar. Inače tako radi opozicija, ali uvijek se nađe izgovor da se nešto ne podrži. Vjerujem da je i ovo Vaš izgovor i slažem se da je to politički stav i tu nemam dilemu.

Što se tiče izbora direktora, Vi smatrate da je to pritisak na ljekare i predložili ste da to treba putem javnog konkursa, koliko sam razumio. Pitanje je ako svu sad odgovornost preuzima ministar. Način na koji će on birati direktora neke zdravstvene ustanove manje je bitan. Smatram da je bolji izbor ako će biti konkursom ali je manje bitno s obzirom da sad za onog koga

direktno postavi ministar odgovornost snosi ministar. Do sada znamo kakav je bio način postavljanja preko Upravnog odbora, ministar samo davao saglasnog, ali na ovaj način apsolutnu odgovornost preuzima ministar i to je jedan hrabar iskorak ministra da ovo uradi. Apsolutno ga u tome podržavam.

Što se dopunskog rada tiče, opet napominjem da je percepcija javnosti na koruptivni rad u medicini najviše bila usmjerena na rad u privatnoj praksi. Nažalost, dešavalo se da ne možete doći do ljekara koji radi u državnoj zdravstvenoj ustanovi, a odmah stignete kod njega u privatnoj zdravstvenoj ustanovi. Znam da ima ljekara koji zaslužuju da rade, zaslužuju da mnogo više zarade i ljekara koji promovišu svoju zdravstvenu ustanovu. Nije zabranjen dopunski rad, on se samo seli iz privatnog u društveni sektor. Da li treba pronaći način da oni mogu i u privatnom sektoru možda je jedan, za početak ovo što sam i rekao preko mreže zdravstvenih ustanova gdje nijesu samo državne zdravstvene ustanove nego i privatne zdravstvene ustanove, pitanje je na koje treba u budućnosti ...

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Čuli smo tu ideju Vašu u osnovnoj diskusiji. Hvala Vam.

Koleginica Bošnjak ipak insistira da dobije pravo na komentar koji nije u duhu dobre prakse, ali Vaše pravo.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

U duhu protesta moram biti istrajna pa ne smijem da odustajem. Zbog toga sam odlučila da istrajem i u ovoj namjeri.

Kolega Dukoviću, čudi me od Vas kao ljekara da kažete ovako umjereno, ono kao da su ali dobro je da su primanja redovna. Prvo, treba da se zapitate kako je ova vlast dozvolila da primanja zdravstvenih radnika i ljekara budu ovako sramotno niska. To je i u prosvjeti, nije samo u zdravstvu, ali to su institucije sistema, nekad su se svi klanjali i obožavali doktore, to su bili najcjenjeniji ljudi, ali to više nije slučaj.

Što se tiče korupcije, najveća korupcija je znate gdje? U nabavkama lijekova i u nabavkama opreme, pa vi vidite ko su suvlasnici raznih firmi koje se bave nabavkom opreme i tu je ona najveća korupcija. Vidite ko nabavlja sve one čaršafe i one materijale, čiji je to muž što nabavlja za KBC, da li se protežiraju tu pojedinci. Prema tome, vrlo treba da se vodi računa o tome. Vi sad nađete, ne kažem da ih ima ima ih sigurno, ali vi najbolje znate ko to radi, a zašto onda ne uprete prstom na te osobe? Ne možete nemoć sistema i nemoć inspekcije da iskontroliše, a treba da iskontroliše to, da prevaljujete sad na zdravstvene radnike koji časno rade i koji zbog ovako sramoteno niskih primanja su prinuđeni da rade i u privatnoj praksi. Oni bi sigurno svoje slobodno vrijeme bolje koristili da mogu. Ne bi išli da rade da im je plata dobra. Prema tome, to ne stoji.

Sa druge strane, podržavam da to može da se radi i u bolnicama, odnosno u javnim ustanovama, ali po kojoj tarifi. Čula sam da je ponuđena tarifa neka za četiri sata ili za /Prekid/ 15 eura. Pa vi sad kad iznajmite nekoga da čisti kuću pa vam uzme ona žena što hoće da dođe da očisti po satu pet eura, pa ćete sad da izjednačite jednog specijalistu ljekara sa nekim ko će da nekome čisti stan. To ako je tačno, jer ovo imam informaciju da je usmeno i nekim dogovorima bilo, to je onda još veća sramota i poniženje još veće ove struke.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Kolega Dukoviću, samo kolegini Bošnjak da odgovorim. Složili smo se da nije u duhu dobre prakse komentar u posljednjem satu diskusija, ali ste me zbunili kad ste kazali da je to Vaše instituiranje u duhu protesta. Mislím da je to upravo suprotno duhu protesta, a to je bila Vaša parlamentarna potreba koja Vam i pripada, da ono što se ima kazati kaže se u ovome domu pred očima javnosti, tako da rekao bih suprotno duhu protesta. Hvala vam.

Kolega Dukoviću, izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Samo da kažem da nijesam rekao da su dobra primanja. Primanja su možda u odnosu na druge bolja nego što jesu, ali da su dobra i da su tri puta veća sigurno svi zdravstveni radnici, radnici koji rade u zdravstvenom sistemu to zaslužuju. Uvijek je zdravstveni sistem dijelio sudbinu cijelog društva. To je činjenica i zdravstveni radnici su se uklapali u taj sistem. Nije samo da su sad slabo plaćeni. Slabo su bili plaćeni i u onom drugom sistemu najmanje moguće plaćeni, ali je činjenica da nemamo onaj naš sistem vrijednosti. Još uvijek se ne poštuje ono šta je sistem vrijednosti, da se za /Prekid/ mnogo više nego recimo za rad jednog vrhunskog sprecijaliste za 24 sata.

Rekli ste da je korupcija najviša u nabavci lijekova. Mi smo donijeli Zakon o javnim nabavkama da bi se ovo spriječilo na bazi ovakvih priča tretirali lijekove kao bilo koji drugi. Moramo svi dobro razmisliti jesmo li to pogriješili. Ako se sjećamo, mora na tenderu proći onaj lijek koji je najjeftiniji, mi svi, barem ja, iz ove struke šta znači jesu li svi lijekovi isti, ako piše tamo onaj isti sastav ili je mnogo bitno ko ga proizvodi i kvalitet lijekova se ipak ne može mjeriti cijenom, ali tenderska dokumentacija primorava da se ti lijekovi dobavljaju na bazi toga. Zbog toga treba razmisliti i o tome koliko smo mi uticali da izbor bude mnogo bolji.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Da li ministar sada želi ili da čuje još diskusiju kolege Milića, pa onda može da se osvrne.

Kolega Miliću, izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

U redu, hvala Vam.

Zbunio me vaš predlog /Prekid/ ipak ministar bude prije.

Kvalitetna zdravstvena zaštita na prvom mjestu podrazumijeva finansijsku stabilnost zdravstvenog sistema. Rast

troškova zdravstvene zaštite kroz starenje populacije, pojave novih tehnologija, povećanje svijesti o potrebi brige za zdravim životom, socijalne nejednakosti. Program moralnog hazarda javlja se kad neko treći, a to je situacija u Crnoj Gori, plaća u cijelini ili djelimično troškove zdravstvenih usluga. Nažalost ne po sistemu države socijalne pravde, nego po sistemu poznavanja, veza, korupcije i sveg drugog.

Reforma u zdravstvu podrazumijeva, prije svega, upravljanje troškovima i temelji se na dva osnovna principa. Prvi princip univerzalnosti i pravičnom pristupu zdravstvenoj zaštiti. Predlog zakona, čuli ste, ministre, u principu niti je loš niti je dobar. Moglo se očekivati više, ali ono što prepoznajem je i to sam Vam rekao i rekao sam šta očekujem od vas, jednu šumu podzakonskih akata koji proizilaze iz ovog zakna. Zbog toga što je on u svojoj osnovi nejasan, neprecizan i podrazumijeva upotrebu previše, za moj ukus, u nečemu što treba da bude centralizovano riječi „može“.

Član 11 tačka 1 bavi se slobodnim izborom doktora medicine. Ministre, priznajmo da ogromni broj građana Crne Gore dobija a ne bira svojega doktora. Zdravstvena mreža član 31 bavili su se tim kolege i dalje smatram da smo bili u pravu kad smo podržali onakav sistem. Stavimo na stranu sve te elemente vezane za uštede i sve ostalo, postavlja se jedno pitanje, gospodine ministre - U vremenskim uslovima kada je sjever Crne Gore odsječen od Kliničkog centra, da li građani sjevera Crne Gore mogu u bilo koju bolnicu? Smatram da tamo živi i radi ogroman broj visokostručnih ljekara. Mogu sa materijalnim sredstvima koji su im na raspolaganju tamo da obave ono što smo pričali i oko miokarda i oko svega onoga što se može dešavati u tim situacijama. Da li je ustvari iza ove naše podrške bila politika ili želja da se svima u Crnoj Gori obezbijedi ono što imaju u Kliničkom centru u Podgorici? Tako da, ministre, nezavisno od svega ovoga, ja zakon tumačim na svoj način. Formalno vi ovdje nemate zdravstvene centre. Suštinski Crna Gora će biti prisiljena da na određeni ekipira ljude koji će moći da pruže ove usluge širom Crne Gore u pojedinim od tih zdravstvenih centara.

Imate u članu 35 definiciju za domove zdravlja. Nigdje ne pominjete liječenje kao djelatnost doma zdravlja, a to ste imali u prethodnom zakonu. U članu 91, 92, 93 smatrali ste za potrebnim da izdvojite zdravstvene saradnike kao od zdravstvenih radnika. Mislim da nije potrebno. Mogli ste to zajedno da sve obuhvatite, a ovo se odnosi na psihologe, defektologe, logopede i slično. Član 141 za mene je lično diskutabilan, djelovaću amandmanski na njega, a tiče se prava da se onemogućiti da zdravstveni radnik ima uvid u kompletan zdravstveni karton. Zdravstveni radnici su se, ministre, obavezali da čuvaju tajnu i da bi ispravno radili i uradili vezano za dijagnozu moraju imati uvid u kompletan zdravstveni karton. Završni rokovi, prelazni rokovi, šest mjeseci za zdravstvenu mrežu, a za standarde kvaliteta, gospodine ministre, tri godine. Pretjerano.

Izbor direktora doma zdravlja, bolnica u roku do 30 dana a izbor upravnog odbora tri mjeseca. Oko izbora direktora, rekao sam Vam u direktnom razgovoru da preuzimate veliku odgovornost i to je pozitivna stvar, ali mi ovdje ne govorimo o ministru Šegrtu koji će primjenjivati ovaj zakon, govorimo o ministrima zdravlja koji će primjenjivati ovaj zakon. Morate da te dvije stvari ipak razdvojite i da ovo pomjerite sa nivoa personalnoga na nivo ukupnog sistema zdravstvene zaštite, jer niko ne zna ko sutra može doći na mjesto ministra zdravlja u Crnoj Gori. Siguno neće biti iz DPS-a.

Oko dopunskog rada, ... vrhunskih ljekara su stvarale ...

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Da li sam ja siguran da je Vaše vrijeme već isteklo.

SRĐAN MILIĆ:

Ne, moje vrijeme nije sigurno isteklo, ali vrijeme za ovu diskusiju je isteklo i onda ću samo minut imati preko toga, a biće korisno.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Upravo sam na to mislio. Molio bih Vas da privodite kraju.

SRĐAN MILIĆ:

Generacije vrhunskih ljekara su stvarali istoriju zdravstvene zaštite u Crnoj Gori i volio bih da su oni imali priliku da im se omogući /Prekid/ kako ste vi ovdje predložili.

Pod dva, dopunskim radom se uvodi konkurencija. Ne smatram da je protiv privatne prakse, nego je protiv načina kako u pojedinim objektima gdje se obavlja privatna praksa nema kontrole šta se tamo radi. Suzbija se u određenoj mjeri korupcija i mogućnost za razvoj zdravstvenog turizma, ministre, je nešto što je najvažnije. Turska je na ovakav način sebe pozicionirala na zdravstvenoj mapi svijeta kao država, a u drugom dijelu ću govoriti oko zdravstvenog osiguranja, zašto je to napravljeno na takav način, gdje dolaze ljudi, mi imamo evro kao platežno sredstvo, mi imamo znanje ljudi, mi samo moramo da uložimo u to znanje i ovo se ne odnosi samo na korisnike zdravstvenih usluga nego na sve koji bi došli ovdje da obave intervencije. Ono što je bitno, sve kolege pozivam da kada izađete iz Italije uđete u Sloveniju, to sam Vam rekao u razgovoru direktnom, ili uđete u Hrvatsku nijesu vam prve reklame plaže, restorani. Prve reklame je zdravstveni turizam. Dozvolite još jedan put da samo iskažem svoje neslaganje sa činjenicom da 92 doktora su danas na Zavodu za zapošljavanje Crne Gore i ovo je prilika da se ovo može riješiti. Govorio sam vam o primjeru iz Dizeldorfa gdje se do četiri sata se obavlja zvaničan posao, a poslije četiri sata u istoj ordinaciji profesor doktor, vodeće svjetsko ime, ima mogućnost dopunskog rada u njemačkom zdravstvenom sistemu. Hvala Vam, gospodine Simoviću.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vam.

Došli smo do završne riječi ministra iako sam ja imao ideju da podstaknem dijalog ministra i svih vas ostalih, ali insistirali ste upravo na ovakav model. Zbog toga, ministre, izvolite završnu riječ. Možete se ostvrnuti ali sa molbom da ne izazivate komentare ako je moguće.

Da li, ministre, želite završnu riječ ili želite prije toga da date neke odgovore?

BUDIMIR ŠEGRT:

Pa bilo je nekoliko značajnih pitanja na koja bi eventualno trebalo dati pojašnjenja, ukoliko poštujem proceduru. Šta vi opredijelite, tako ću.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Procedura je da se pojasnimo, a to je da date pojašnjenje uz molbu prema poslanicima da se u maksimalnoj mogućoj mjeri uzdrže od komentara. Procijenite sami.

Ministe, izvolite, očekujte komentare. Nakon toga imaćete završnu riječ.

BUDIMIR ŠEGRT:

Zahvaljujem. Izvinite, još samo vrijeme.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Nijesmo bili restriktivni prema koleginicama i kolegama, pa nećemo ni prema Vama.

BUDIMIR ŠEGRT:

Da budem efikasan i jasan. Gospodinu Asanoviću odmah da kažem da što se mene tiče opterećen nijesam funkcijom niti vlašću i ni jednog sekunda mi ne pada na pamet da razmišljam o tome koliko će moja funkcija da traje. Prema tome, tu se ne sjekirajte, tu imate moju saglasnot oko mandata.

Sa druge strane, gospodinu Gošoviću, takođe, on je fino hronološki naveo način realizacije ili donošenja akata oko zdravstvene politike. Ja samo mogu da kažem da se ovim zakonom ne kalkuliše i da se ovim zakonom ne traži prođa zakona u Skupštini. Ovo je zakon za koji sam ubijeđen da nudi bolji kvalitet organizacije i zdravstvene zaštite u Crnoj Gori.

Bilo je značajnih pitanja, kao što je pravo na drugačiji vid ishrane u bolnicama. To se ne reguliše ovim zakonom, ali se podrazumijeva da se poštuju konvencije opštih ljudskih prava i sloboda, a između ostalih i pravo na ispovijest, način ishrane i tako dalje. Ne vidim nikakvog razloga da se u zdravstvenim ustanovama, posebno bolničkog tipa, to ne realizuje. To je komentar.

Što se tiče usklađenosti sa pravnom evropskom regulativom, izražena je dobra konstatacija da je to vrlo teško usmjeriti po pojedinim državama, ali ono što ne ostavlja nikakvu dilemu - naša jedina i prava usklađenost jeste medicinska doktrina. Doktrina je jednaka svuda u svijetu za bilo koju državu, bez obzira kakvo je društveno uređenje.

Oko racionalizacije, slažem se da se u zdravstvenom sistemu ne trebaju trošiti pare za bilo šta, pa ni za dvojne funkcije i tako dalje, ali najveći trošak u zdravstvu jeste neadekvatan ili da ne kažem nekvalitetan rad ljekara. Niko ne proizvodi veći trošak od loše zdravstvene usluge. To je namjera ovoga zakona. Da se to boljom organizacijom i odgovornošću prevaziđe i da se uspostavi ne mogućnost, nego obaveza permanentnog stručnog usavršavanja.

Kad se govori o mandatima i direktorima, na nivou domova zdravlja i opštih bolnica gdje ministar postavlja i imenuje direktore, onda je ostavljena kategorija da mandat traje četiri godine. Zašto se nije govorilo o mogućnosti ili brojevima mandata i tako dalje? Sa pravnog aspekta je tumačeno da to nema smisla jer i taj jedan mandat nije zagarantovan, ukoliko se kvalitetno ne radi da može biti ranije promijenjen. To je razlog bio zbog čega je rečeno da se bira direktor na predlog ministra jedan mandat.

Gospodine Labudoviću, uz iskreno i veliko poštovanje, ja ne želim da se mjerimo sistemom hrabrosti ili količinom petlje ko koliko ima da nešto saopšti. Ja želim da zakoni i norme uređuju pravila, obaveze i odgovornost svakog pojedinca koji učestvuje u lancu donošenje bilo kakvih odluka i shodno hijerarhiji da adekvatno odgovara za to. Licence za penzionere, nije sporno da ni jedan

ljekar iz Crne Gore penzioner ne bude radno angažovan, jer on ima licencu iz prakse, podrazumijeva se ako je odradio radni staž i takođe zakonsko pravo da se kroz privremenu licencu ili licencu o privremenoj djelatnosti na nivou od dvije godine izda ta licenca. Nije problem njihovog angažmana.

Podgorica i opšta bolnica. U trenutnoj sistematizaciji i broja postelja i broja izvršilaca u Kliničkom centru Crne Gore predviđeno je zbirno i broj ljekara ili ukupno broj izvršilaca medicinskog i nemedicinskog kadra koji je opredijeljen da vrši usluge sekundarnog nivoa i takođe i broj izvršilaca koji odgovara potrebama tercijalnog nivoa za svu Crnu Goru. Ne postoji matematika niti praksa koja to može podijeliti na dva dijela. Kad iz te jedne Kliničkog centra cjeline pokušate da izađete uvijek ćete ostati kratkih rukava i na jednoj i na drugoj strani. To mislimo da se ne rješava na takav način, a ono što je objektina okolnost jeste manjak fonda. To će se prevazići na takav način, sad mogu da dam informaciju da se već radi glavni projekat za novu hiruršku kliniku koja će imati oko 200 kreveta sa novih šest operacionih sala i izmještanje ukupno hirurške klinike zajedno sa kardiologijom i kardiohirurgijom u novu zgradu oslobađa se oko 100 ili 120 postelja u Kliničkom centru koji će biti dovoljni da apsorbuju infektivnu kliniku iz okruženja dvorca kralja Nikole na Kruševcu i proširenje kapaciteta svim klinikama koje postoje. Na takav način mislim da će se doći optimalno na jedan nivo adekvatne iskorišćenosti ... fonda.

Ono što se ne smije zaboraviti, a malo je danas ovdje pominjano neefikasnost u sekundarnom nivou zdravstvene zaštite na nivou opštih bolnica i specijalnih bolnica. Svakim danom je u Crnoj Gori više od 600 kreveta slobodno. Znači, nije racionalno, na jednoj strani, praviti nove medicinske kapacitete, a, na drugoj strani, imati ogroman broj ljudi, kapaciteta koji nijesu iskorišćeni.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:
Ministre, pet minuta je već isteklo.

BUDIMIR ŠEGRT:

Evo još jedan minut.

Iako je kroz današnju diskusiju govoreno o dijagnozi uz najviše moje saglasnosti, ja bih mogao još dodati elementa da se ta dijagnoza upotpuni u smislu problema, onda me čudi, gospodinu Asanoviću, da se kroz poziv da se ovaj zakon odloži do nekog novog mandata koja je to logika koja podržava opstanak ovih problema a da se tu promptno ne reaguje. To je moja namjera. Znači, ako je dijagnoza jasna ovaj zakon i promjena /Prekid/ razloži da mi tu dijagnozu mijenjamo ili da je popravljamo. Treba uvesti red i povećati kapacitet, a čarobnog štapića nema. Prema tome, treba vrijeme oko te realizacije.

Što se tiče, izvinite ali je vrlo bitno, gospodin poslanik Danilović je došao na kraj ili nije čuo kada smo malo detaljnije pričali o izboru direktora i oko dopunskog rada. Nesporno je, na kraju sastanka u vašem klubu Vi ste bili odsutni, pozvao sam da se amandmanski djeluje. Potpuno je saglasje da se na transparentan način napravi procedura izbora direktora, svakako gdje će ministar odlučivati oko izbora. To je već što se nas tiče usaglašeno.

Što se tiče definicije na koji način ćemo razdvojiti pacijenta koji plaća ili ne plaća, odgovor je indirektan kroz konstataciju - Ko će da ide i plati svoju zdravstvenu zaštitu ukoliko ima sve obezbijeđeno na kvalitetnom nivou i dobroj organizaciji u državnom zdravstvenom sistemu? Izuzetno mali broj ljudi. Daje se pravo njima, kao što je gospodin Milić rekao i još jedan komentar, ovdje se ne guši privatni zdravstveni sistem. Ovo je prvi put pojava državnog zdravstvenog sistema na područje komercijalnih usluga. Prema tome, sama pojava valjda snagom, to je indirektno priznanje da je državni sistem ipak potencijal u svakom smislu i da pojava na komercijalno tržište zdravstvenih usluga se doživljava kao nekakva supresija privatne inicijative, što lično mislim da ne stoji. Prvo se broj pacijenata koji će da traže u takvim uslovima privatnu zdravstvenu uslugu, uz poštovanje svega ovoga što im se nudi, omogućiće im se vrlo elegantno u državnom zdravstvenom sistemu gdje traže uslugu. To je pravo bolnice da komercijalnu uslugu pruža, a ne pravo pojedinca, a pojedinac će imati pravo unutar te

kuće koga pacijent izabere da efikasno odradi tu zdravstvenu uslugu. Nema bojazni oko toga, posebno što ne trebamo ništa izmišljati. To su i ostali poslanici čuli, ali i Vama da ponovim, to nije rješenje koje smo mi izmislili. Tako funkcioniše Evropa u zadnjih 30 godina. Izvinjenje i zahvalnost.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Imamo dva prijavljena komentara, kolege Danilovića i kolege Labudovića. Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Ministre, nažalost, nijeste mi odgovorili precizno. Pozvao sam na član zakona koji nijeste promijenili. Suvišno je da Vas pitam javno jer imate završnu riječ, bira li se direktor sa konkursom ili bez. Vidim bez. Gospodine direktore, obećavam Vam javno da ćemo razmisliti o našem odnosu prema Predlogu zakona ako ovu stvar učinite potpuno jasnim. Ne može opozicioni političar glasati za to da dobijemo pored mandataru još jednog mandataru u ministarstvu, pa još jednog u drugom ministarstvu.

Pitam vas i molim vas da budete otvoreni kao intelektualac i ozbiljan čovjek, šta sutra, Vi podnesete ostavku i dođe neko iz opozicije ili neko iz vaše partije, nestranačka ličnost - Treba li sa svakom smjenom ministara da direktori strahuju šta će biti sa mnom? Kakav mandat ako nije izabran na konkursu može da traje četiri godine? Vi ćete da ga izaberete i da mu propišete četiri godine. Ne, bogomi, kada dođem na vaše mjesto ja ću da dovedem moje kao vi vaše, a onaj neka ide kuće. Ovo što vam mi predlažemo je zaštita ljekara i da se ljekar nikad ne dovede u poziciju da razmišlja ko mu je ministar i ode li njegov izabranik i mora li on sa njim. Ovo vam je vrlo narodski i praktično rečeno.

Što se tiče rada po državama, nije nam nepoznato da u razvijenim zemljama u istoj ustanovi gdje radi državni posao radi i privatnu praksu ljekar. Samo mi objasnite, pošto neophodna prateća dokumenta idu za godinu dana, kad je to, da li je definitivno

odvojeno, popodne, prije podne, dan za privatnu praksu ili ćemo da brkamo? A vi mi sada kažete biće /Prekid/ takav sistem. Nadam se da će biti tako dok ne profunkcioniše. U završnoj riječi mi objasnite da li ste planirali i na koji način da se to razdvoji. Je li to ovo nakon 16 sati, pa da svi koji hoće mogu da dođu, ili od ujutru negdje, pa makar nas bilo samo pet čekamo trojica koji hoće pregled i dvojica koji hoće da plate pregled. Nemojte to da radite. Ovo je Balkan, ovo nije Engleska. Neće vama to oprostiti, a međusobno ćemo se posvađati. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Ministre, ili se nijesmo razumjeli /Prekid/ Nijesam ovdje ukazivao na ličnu hrabrost. Ne pozivam Vas da se tučete u kafani. Pozivam Vas kao ministra i najodgovornijeg i cjelokupni zdravstveni sistem Crne Gore da odgovori na pitanje šta je uzrok izuzetno povećanom broju kancerogenih oboljenja u Crnoj Gori. Šesnaest godina je Srbija ćutala, a kada je to objavila, ispostavilo se da je po tome prva u Evropi. Nije bolja situacija ni kod nas jer smo dijelili istu sudbinu i iste uzroke zbog kojih smo došli u to stanje. Ne, gospodine ministre, radi se o političkoj hrabrosti. Radi se o tome da se mora građanima reći da je to posljedica toga, a onda uprijeti prste i u one koji su nam pomogli zdušno i bili milosrdni da nam to podare. To je jedno.

Drugo, rekli ste da niko nema pravo da ograniči ljekara koji ima licencu, a penzioner je da radi. Slažem se sa Vama. Dobri ljekari treba da rade dok god mogu. Jer, u situaciji kada ih imamo na Birou a nemamo ih u sistemu zdravstva, dobro je da rade i oni koji to hoće. Gospodine ministre, nedopustivo je, ponovo Vam ponavljam primjer, da jedinog hirurga plastičara koga imate na Birou za zapošljavanje ponovo šaljete na taj Biro, a da u proces uvodite ljekara penzionera. Tamo gdje niko neće da radi jesam za to da

rade penzioneri i oni koji hoće, ali dok god imate onih koji hoće da rade, u koje je ova država uložila, znate koliko košta vaše školovanje. E, pa ne može biti ljekar specijalista jedini u Crnoj Gori te provincije, pa da sjedi na Birou za zapošljavanje kada ih ukupno u Crnoj Gori imate trojicu. To je nedopustivo. Opet tražite sa svake strane da se sistem racionalizuje i da se štedi. Ako se ovako štedi, nećemo daleko dogurati.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vam.

Imamo još dva komentara. Kolega Stanić, pa kolega Asanović. Izvolite, kolega Staniću.

NOVICA STANIĆ:

Gospodine ministre, možda ste zaboravili pa Vas podsjećam da se u završnoj riječi izjasnite mogu li Pljevljaci očekivati ono što sam tražio od prethodnog ministra neku studiju ispitivanja stanja zdravlja u najzagađenijoj opštini i gradu u Evropi. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Kratko.

Izvolite, kolega Asanoviću.

RADOVAN ASANOVIĆ:

Gospodine ministre, ovaj moj predlog je čisto praktičan - ne nedobronamjerman, nego dobronamjerman. Ono prije sam Vam veoma svjesno rekao šta je vladika Velimirović rekao. Znam kako vrijeme ide, to sam isto rekao i prethodnom ministru i prije neki dan mi je čestitao na toj prognozi.

Međutim, ministre, moram na kraju da Vas pitam da li će neko odgovarati za ovo što se dosad dešavalo, da li ćemo ocjenjivati, da li će gubitke neko nadoknaditi? Prethodni ministar je rekao da treba neko to da nadoknadi, pa da idemo dalje. Meni finansiranje nije jasno. Pitam Vas ko je ljekare doveo na ovaj nivo? Ja ću da Vam kažem - sistem, sami ljekari koji su navikli da trpe i da klimaju

vratom, da aplaudiraju, da sliježu ramenima itd. Gospodine Šegrt, dostojanstvo ljekara je narušeno. To govorim kao čovjek koji radi 33 godine u sistemu zdravstva u Crnoj Gori. Strah me je da ne dođe do potpune demoralizacije ljekara u Crnoj Gori. Ne sele se ljekari u inostranstvo, ne idu oni džabe u privatne ustanove. Oni traže svoje dostojanstvo. Međutim, ministre, pored svega ovoga, kao iskusan ljekar, pozivam sve odgovorne i dobronamjerne ljude koji rade u zdravstvenom sistemu Crne Gore /Prekid/ drag dom, naravno privremeno, za bolnicu da je bolesnik i pored svih problema u crnogorskom zdravstvu drag gost, a za ljekare i njegove saradnike da je bolesnik iznad i ispred svega. Građanima da se obratim, da dozvole ljekarima da rade svoj posao bez straha, jer u Crnoj Gori još uvijek ima odgovornih ljekara. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Komentar, ali pripada pravo kolegi Miliću. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Gospodine ministre, rekao sam Vam da jedan od razloga zašto smatram da treba nešto uraditi protiv sistema vrijednosti koji postoji ne samo od strane države nego i od strane struke u zdravstvu Crne Gore od strane tzv. generacijske solidarnosti, od strane onih koji na Medicinskom fakultetu nijesu mogli da imaju desetke, ali su se međusobno umrežili, pa zahvaljujući tim vezama one koji su imali desetke, koji su bili najbolji studenti poslali preko granice, one kojima roditelji pripadaju, partijama koje su u opoziciji ne dozvoljavaju da budu zaposleni. Zbog njih i zbog onog našeg mladog profesora u Dizeldorfu koji objavljuje desetak, dvadesetak, tridesetak članaka u najprestižnijim svjetskim časopisima ovdje nije mogao da završi, a rekao sam Vam ime i prezime toga, da ne bih sada radio ovdje reklamu toga čovjeka, zbog njega treba otvoriti vrata u Crnoj Gori svima koji hoće da dođu i koji hoće da rade. Oni koji su se umorili, neka se sklone. Oni hoće da razvijaju ovo što mislim da je dobra priča o zdravstvenom turizmu, treba da dođu i

država od njih može da ima više koristi nego što ima ovog trenutka od turizma. Sada se kaže imamo 700 miliona. Garantujem da možemo imati više koristi od tih ljudi i njihovog znanja. Ali, nešto Vas molim, gospodine ministre, član 80 Etički kodeks - Etički komitet ima pet članova, tri predstavnika zdravstvene ustanove, dva predstavnika iz reda pravosudnih, naučnih i drugih stručnih organa i organizacija.

Samo mi objasnite iz reda pravosudnih zašto ste ih predložili. Čitao sam što su nadležnosti Etičkog komiteta. Ne vidim da se Etički komitet bavi bilo čim što je borba protiv organizovanog kriminala i korupcije, što je način /Prekid/ Vrhovnog suda ili bilo čega drugog, nego se bavi direktno ovim temama. Zato će amandman, ministre, biti da se briše pravosudnih. Jer, na takav način šalžete signal da u slučaju da krene pitanje etičkog odnosa bilo kojeg ljekara da u Etičkom komitetu imate ljude iz pravosuđa, kako ćete ih birati, ko će ih predložiti, na koji način će oni obavljati svoju funkciju tamo.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Završili smo pretres. Sada će ministar dati svoju završnu riječ. Izvolite, gospodine ministre.

BUDIMIR ŠEGRT:

Iskreno, /Prekid/ diskusijama, a to me nije ni začudilo jer je Zakon o zdravstvenoj zaštiti i te kako važan materijal o kome treba da se razgovara na ovakav način. Moja lična namjera i valjda komunikacijom kroz javnu raspravu i načinom komunikacije sa poslanicima, cijeneći i personalitet i funkciju koju obavljaju, pokazali smo namjeru da je bio koncept da se ovaj zakon zajedno donese, da se kroz sugestije, kvalitetna druga predložena rješenja, znači nijesmo nudili normu uzmi ili ostavi, imali smo iskrenu namjeru da se kvalitet teksta podigne na zadovoljstvo građana ili osiguranika kojim se materijalom tretira zdravstvena zaštita.

Takođe, moram izraziti zadovoljstvo na aktivnom učešću gotovo svih poslaničkih klubova. Gospodine Daniloviću, možda je to moje neiskustvo, ali ne mogu Vam drugačije odgovoriti nego da se potpuno slažem sa Vama oko načina izbora direktora. Shvatio sam da je forma sutra do jedan sat kroz davanje amandmana ili predloga. Ono što predložite zajednički ćemo usvojiti. Znači, unaprijed imate saglasnost. I mi smo potencirali da se to kvalitetno riješi, jer je namjera možda da se promijeni norma ili način izbora, a ne vodeći računa, što ste potpuno u pravu, oko čitavog koncepta i administrativno kako to da se završi. Ovo je nesporno opredjeljenje da se bira i da je to obaveza ministra, ali, s druge strane, prihvatam da nijesmo dovoljno pažnje posvetili a ne da nijesmo htjeli načinu realizacije te norme.

Ovo što u završnoj riječi oko zakona mogu reći, zakonom se potencira apsolutna vlast medicinske doktrine i zalažemo se kroz ovaj zakon da se u Crnoj Gori primijeni savremena medicinska praksa. Pojačava se odgovornost, insistira se na kvalitetu i boljoj organizaciji. Ovim se vrši depolitizacija zdravstvenog sistema i o tome je mnogo bilo riječi danas. Stvaraju se uslovi za povećanje materijalnog statusa zaposlenih u zdravstvenom sistemu i svakako se insistira na racionalizaciji. Jedan od glavnih ciljeva ovog zakona jeste interes pacijenta i sve ove predložene mjere čini mi se da idu u susret tom važnom cilju.

Na kraju bih, u cilju poziva za glasanje, molio da i vi zajedničkim glasanjem za ovaj tekst date vaš doprinos depolitizaciji zdravstvenog sistema. Jer, ako je tekstom nesporno kroz konstataciju namjera bila da se depolitizuje, hajmo onda zajedno da glasamo o kvalitetu, a ne sa političkih pozicija. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem ministru.

Predlažem da pređemo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je **Predlog zakona o zdravstvenom osiguranju**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Budimir Šegrt, ministar zdravlja i Gorica Savović, direktorica Direktorata za upravljanje zdravstvom.

Izvjestioci odbora su Maida Bešlić, Zakonodavnog odbora i dr Halil Duković, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres. Pitam ministra da li želi da da dopunsko obrazloženje. Razumio sam da će gospođa Savović. Izvolite.

GORICA SAVOVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici,

Zakonom o zdravstvenom osiguranju iz 2004. godine uspostavljen je normativni okvir reforme sistema obaveznog zdravstvenog osiguranja koji je po ugledu na evropske zemlje prilagodio sistem ekonomskim promjenama. Obim utvrđenih prava, starenje stanovništva, uvođenje novih tehnologija u medicini, uz ograničena sredstva predstavljaju stalne izazove sa kojima se sve zemlje suočavaju u planiranju, razvijanju i unapređenju zdravstvenog sistema, uz limitirane resurse kako bi se obezbijedilo da se zdravstvena zaštita učini što efikasnijom, dostupnijom i kvalitetnijom, a da se ne smanji garantovani obim, odnosno izazov kako realizovati pravičnost i jednakost u ostvarivanju prava kod liječenja u javnom sistemu zdravstvene zaštite.

Novine se odnose, prije svega, na promjenu u farmaceutskoj politici i racionalnijem pristupu raspodjeli sredstava, uz približavanje zdravstvenih usluga u ovom segmentu zdravstvene djelatnosti, kao i obavezu transponovanja propisa Evropske unije koji uređuju prekograničnu zdravstvenu zaštitu nacionalnim pravnim ...

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Izvinite, gospođo Savović. Zamolio bih kolege koje imaju naknadnu konsultaciju u holu da dozvole da nastavimo naš rad. Molim vas, protokol, opomenite kolege.

GORICA SAVOVIĆ:

Predlogom se zadržavaju osnovna prava iz zdravstvenog osiguranja, pa se osiguranim licima obezbjeđuje pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na naknadu zarade za vrijeme

privremene spriječenosti za rad i pravo na naknadu putnih troškova u vezi sa korišćenjem zdravstvene zaštite. Zadržava se koncept dopunskog zdravstvenog osiguranja kod ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i obezbjeđuju dodatna sredstva koja su vid učešća građana u troškovima zdravstvene zaštite umjesto dosadašnje participacije. Dopunsko zdravstveno osiguranje obezbjeđuje pokriće troškova usluga iznosa koji finansira obavezno zdravstveno osiguranje do punog iznosa cijene tih usluga. Zakonom se precizira način ostvarivanja ovog vida osiguranja, a osiguranom licu u dopunskom osiguranju obezbijedena su prava iz obaveznog osiguranja i za članove porodice.

Značajnu novinu u načinu ostvarivanja prava osiguranih lica predstavlja pravo na lijekove sa liste lijekova koja pored osnovne liste sadrži i doplatnu listu. Osnovna lista sadrži lijekove koji se osiguranicima obezbjeđuju u potpunosti na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja i u skladu sa esencijalnom listom Svjetske zdravstvene organizacije koja pokriva sve bolesti. Doplatna lista lijekova obuhvata lijekove koji su terapijska paralela lijekovima sa osnovne liste i osiguraniku se obezbjeđuju u visini cijene lijeka sa osnovne liste. Razliku do punog iznosa cijene lijeka sa doplatne liste plaća osigurano lice prilikom korišćenja zdravstvene zaštite. Na ovaj način osigurano lice učestvuje u izboru lijeka, stvaraju se uslovi za proširenje liste lijekova sa većim brojem lijekova, te proširenje terapijskih mogućnosti i unapređenje dostupnosti i mogućnosti biranja lijeka iz terapijske grupe. Posebno je uređena prekogranična zdravstvena zaštita na koji način je transponovana Direktiva o pravima pacijenata na prekograničnu zdravstvenu zaštitu. Pod ovom zdravstvenom zaštitom podrazumijeva se pravo na upućivanje na liječenje, pravo na korišćenje zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka u drugim državama i pravo korišćenja receptata koji su izdati u drugim državama.

Izmjene u odnosu na važeći zakon da izabrani doktor može da odobri privremenu spriječenost za rad samo do deset dana. Od

implementacije ove odredbe očekuje se da direktno doprinese smanjivanju sada široko rasprostranjenom odobravanju korišćenja ovog prava. Novina je osnivanje posebnog fonda za liječenje rijetkih bolesti, transplantaciju i lijekove koji nijesu obuhvaćeni listom lijekova, uz propisivanje uslova koji će obezbijediti transparentnost i jednaku dostupnost tih sredstava.

Smatramo da će donošenje ovog zakona i njegova implementacija značajno doprinijeti ostvarivanju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Pitam izvjestioce odbora da li žele da daju dopunsko obrazloženje. Ne. Hvala.

Prelazimo na prvi krug diskusija. Riječ ima kolega Jelić, u ime Kluba Demokratske partije socijalista.

ZORAN JELIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, poštovani ministre, gospođu Savović, poštovani građani,

Danas diskutujemo o Predlogu zakona o zdravstvenom osiguranju. Odredbe ovog propisa i ovog zakonskog teksta imaće pozitivni uticaj na sve građane, kao i na ranjive grupe koje žive u Crnoj Gori jer im se obezbjeđuje ostvarivanje efikasnog, dostupnog i kvalitetnog zdravstvenog osiguranja, uz stvaranje uslova za održivost zdravstvenog sistema, što smatram da je veoma važno u trenutcima kada je globalna ekonomska kriza.

Takođe, jedna od novina u ovom zakonu je način ostvarivanja prava osiguranih lica na lijekove sa liste lijekova koja pored osnovne liste sadrži i dopunsku listu, o kojoj smo čuli u uvodnom izlaganju gospođe Savović. Osnovna lista sadrži lijekove koji se osiguranicima obezbjeđuju u potpunosti na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja. Dopunska lista lijekova obuhvata lijekove koji su terapijska paralela lijekovima sa osnovne

liste i osiguraniku se obezbjeđuju u visini cijene lijeka sa osnovne liste. Razliku do punog iznosa cijene lijeka na dopunskoj listi plaća lice prilikom korišćenja zdravstvene usluge. Na iznos razlike u cijeni sa osnovne i dopunske liste osiguranik se ne može osigurati u dopunskom osiguranju. Na ovaj način osigurano lice učestvuje u izboru lijeka, a stvaraju se uslovi za proširenje liste lijekova sa većim brojem lijekova, te proširenje terapijskih mogućnosti i unapređenje dostupnosti i mogućnosti biranja lijeka iz terapijske grupe.

Ovim zakonskim tekstom stvoriće se mehanizmi za veću ekonomsku i finansijsku održivost, dostupniju zdravstvenu zaštitu, racionalniji raspored opredjeljujućih sredstava za zdravstveno osiguranje. Gospodine ministre, postavio bih Vam sljedeće pitanje. Kada govorimo o racionalnijem rasporedu opredijeljenih sredstava za zdravstvenu zaštitu, može li se dovesti u pitanje obavezni paket usluga koji se nudi građanima na teret zdravstvenog osiguranja? Da se taj paket usluga na neki način možda smanji i da građani imaju manji nivo zdravstvene zaštite na teret zdravstvenog osiguranja.

Takođe, ovim zakonskim tekstom je osnovni cilj da se obezbijedi pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na nadoknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad i pravo na naknadu putnih troškova za vrijeme korišćenja zdravstvene zaštite.

Maloprije kada smo imali diskusiju o prethodnom zakonu, čulo se da građani Crne Gore u prosjeku troše više lijekova od ostalih građana u zemljama u okruženju. Da li je to tačno i možete li nam saopštiti uporedne podatke gdje je Crna Gora po prosječnoj potrošnji lijekova? Svi znamo da imamo neracionalnu potrošnju lijekova. Kako tu neracionalnu potrošnju lijekova na neki način suzbiti i omogućiti da onima kojima je stvarno potrebno ti lijekovi budu dostupni?

Takođe, svojevremeno smo imali i kontrolno saslušanje na temu nestašice lijekova i na temu javnih nabavki lijekova u sistemu zdravstvenog osiguranja Crne Gore. Interesuje me da li ovaj zakon može da obezbijedi da nemamo nestašicu lijekova koju smo imali u nekom prethodnom periodu, iako je sa određenim zakonskim

normama ta nestašica lijekova dosta svedena na minimum, a znamo da javne nabavke u oblasti nabavke lijekova imaju problem i u samom Zakonu o javnim nabavkama? Ta procedura je dosta spora i često se dešava da nam određeni tenderi padaju za nabavke lijekova, a samim tim izazivaju i određenu nestašicu lijekova. To smo upozorili kada je bio Zakon o javnim nabavkama. Takođe, skoro smo imali izvještaj na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet o kontroli državne komisije javnih nabavki gdje smo vidjeli da su određeni postupci u nabavci lijekova bili određeni ponuđači ili oni koji su raspisivali tender upozoreni i ispravili su određene nedostatke.

Matični Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje ovaj zakonski tekst je podržao većinom glasova i predložio Skupštini da ga usvoji. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem predsjedniku matičnog odbora kolegi Jeliću.

Sada riječ ima kolega Emilo Labudović. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, gospodine ministre, maloprije smo od jednog od kolega s druge strane bili optuženi mi iz opozicije da obavezno glasamo protiv predloga zakona koje dostavlja ova Vlada bez obzira šta se u njima nalazi. Pravo da vam kažem, ne osjećam krivicu iz više razloga. Prvo, to je osnovno pravo i osnovna obaveza opozicionog poslanika. Drugo, smatramo da uvijek imamo neka bolja rešenja od ovih koje ste vi ponudili. Uostalom, na građanima je da izaberu, a izabraće.

Gospodine ministre, glasaću i protiv ovog zakona iz samo jednog jedinog razloga. Vjerujte, pročitao sam samo prvu njegovu stranu. Kada sam na toj prvoj strani vidio da nema člana koji je obavezujući za jedan ovakav zakon, došao sam do zaključka da ne treba da ga dalje čitam. Naime, ovaj zakon je, zapravo njegov drugi član je trebalo da glasi da svaki građanin Crne Gore mora biti

zdravstveno osiguran. Ta obaveza proističe, prije svega, iz prethodnog zakona gdje ste definisali da svaki građanin ima pravo na zdravstvenu zaštitu. Drugo, vezan je za ustavne norme koje su, priznaćete, starije od ovog zakona. Član 1 Ustava koji definiše Crnu Goru kao zemlju socijalne pravde, član 17 Ustava koji, takođe, upućuje na jednakost svih građana pred zakonom i, što je najvažnije, član 79 Ustava, gospodine ministre, koji kaže da svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu. Kako ćete obezbijediti građaninu pravo na zdravstvenu zaštitu ako ga prethodno niste osigurali?

Prema tome, dokle god u ovom zakonu drugi član ne bude glasio da svaki građanin Crne Gore mora biti zdravstveno osiguran, vi niste ispoštovali Ustav i niste ovaj zakon upodobili ni Ustavu ni pravnom sistemu Crne Gore. Toliko o tome.

Iskoristiću priliku da se za ovih dva i po minuta koliko mi je ostalo osvrnem na jednu dilemu koja mi je ostala kada smo raspravljali o prethodnom zakonu, a na koju nijesam stigao da ukažem u svom izlaganju. To je da me izuzetno čudi izostanak esnafske solidarnosti sa ljekarima i zdravstvenim radnicima. Gospodine ministre, postoji, izgleda, neka neobjašnjiva sklonost ljekara da se bave politikom. Negdje početkom 90-ih godina kada je počelo višestranačje, u jednom momentu u Skupštini Srbije 60% poslanika su bili ili ljekari ili ljudi koji su neposredno vezani sa zdravstvenim sistemom. Za ovih 20 godina koliko to traje u Crnoj Gori, u ovim klupama i kroz ove hodnike je prošlo na desetine i desetine ljekara i dan danas ih ima. Ne mogu da shvatim da oni čim uđu ovdje, ostanu gluvi i slijepi na probleme koje su ostavili iza sebe u svojim ordinacijama, u svojim klinikama i u svojim odjeljenjima. Ne mogu da shvatim da danas svi ćute, naročito sa te strane na činjenicu da je samo u jednom danu 200 specijalista, ljekara od digniteta Kliničkog centra potpisalo neki zahtjev kakav god da je, a da to nailazi isključivo na odjek sa ove strane. Ako mi potvrdite da su svih njih 200 pripadnici opozicije, skinuću vam kapu, ali ne vjerujem to, gospodine ministre. Tamo sjede i oni koji su vas doveli na tu vlast i ove kolege uveli u ove klupe i nedopustivo je da se danas tako ignorantski odnesete prema njihovom zahtjevu.

Objasnite njima ne meni, ne građanima nego njima, a ponavljam 200 ih je samo za manje od jednog dana potpisalo, ponavljam ljekari su od ugleda, ponavljam ljekari su od digniteta, ponavljam ljekari su koji nose najveći teret sekundarne i tercijalne zdravstvene zaštite, imamo li pravo i imate li pravo da ostanete gluvi i nijemi na njihov zahtjev.

Gospodine ministre, to dovoljno i rečitije od svih ostalih primjedbi govori o njihovom statusu i njihovoj poziciji u ovom društvu. Da 200 stočara, uz duboko uvažavanje stočarima i ja sam čuvao ovce, potpiše jedan ovakav zahtjev, gospodine ministre, to obavezuje i vas i ovaj dom da se o tome izjasnite, a kamoli 200 ljekara specijalista, subspecijalista. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Sada riječ ima poslanik Gošović.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Uvažena Skupštino, gospodine ministre, poštovani građani, Cilj koji se uvijek želi postići donošenjem Zakona o zdravstvenom osiguranju jeste obezbjeđenje finansijske održivosti sistema zdravstvenog osiguranja. Naravno, kao po pravilu, i ovoga puta izostala je analiza i podaci koliki je procenat naplate doprinosa za obaveznu zdravstvenu zaštitu, koji to poslodavci ne uplaćuju doprinose, da li je i koga je sve Vlada oslobodila obaveze plaćanja ovih doprinosa i, što je najvažnije, koje mjere nadležni državni organi preduzimaju radi poboljšanja naplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje. Riječ je o veoma značajnom pitanju, jer je naplata doprinosa od neposrednog uticaja na finansijsku stabilnost Fonda zdravstva, a time i na kvalitet zdravstvenih usluga. Posljedice svega toga treba da podnesu zaposleni, kao i penzioneri mlađi od 65 godina u vidu plaćanja dopunskog osiguranja.

Naime, u cilju obezbjeđenja finansijske održivosti sistema zdravstvenog osiguranja, Predlogom zakona kojeg danas razmatramo zadržan je koncept dopunskog osiguranja koji je uveden izmjenama i dopunama ovog zakona 2012. godine. Članom 17 Predloga zakona predviđeno je da se zdravstvena zaštita na primarnom nivou obezbjeđuje u punom iznosu iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, dok je članom 18 precizirano za koje se zdravstvene usluge zdravstvena zaštita na sekundarnom i tercijalnom nivou obezbjeđuje u visini od 80% od cijena zdravstvene usluge po osnovu sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja. Razliku do punog iznosa cijene zdravstvene usluge plaćalo bi osigurano lice po ispostavljenom računu za pruženu zdravstvenu uslugu, za osigurano lice u dopunskom zdravstvenom osiguranju doplatu bi obezbjeđivao Fond ili društvo za osiguranje.

Zbog istog je veoma značajno objasniti i približiti građanima prednosti dopunskog zdravstvenog osiguranja. Tim dopunskim osiguranjem građani se osiguravaju od onih rizika skupih zdravstvenih procedura. U postupku uvođenja dopunskog zdravstvenog osiguranja 2012. godine iznesen je podatak da bi uvođenje dopunskog zdravstvenog osiguranja iznosilo od dva i po do tri i po eura mjesečno, te da osiguranik ne mora da pristane na dopunsko osiguranje, ali bi u tom slučaju morao da plati 20% od cijene zdravstvene usluge. Dopunsko zdravstveno osiguranje još uvijek nije zaživjelo iako je rok utvrđen zakonom iz 2012. godine odavno istekao. Zaključak izvodim iz činjenice da je Predlogom ovog zakona Fond za zdravstvo obavezan da sa sprovođenjem dopunskog zdravstvenog osiguranja otpočne 1. januara 2016. godine.

Članom 19 Predloga zakona utvrđene su i kategorije lica za koje sve zdravstvene usluge iz člana 18 zakona obezbjeđivati u punom iznosu iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja. Riječ je svakako o značajnom broju osiguranika. Među tim licima su i primaoci najniže penzije i članovi njihovih porodica. Najniža penzija u Crnoj Gori iznosi 100 eura i nekih 40 centi, a u ništa boljoj

situaciji nijesu ni penzioneri sa mjesečnim iznosom penzije od 120, 150 ili 200 eura, zbog čega bi tim kriterijumom trebalo obuhvatiti znatno širi krug penzionera, odnosno penzionera čija su mjesečna primanja manja od prosječne penzije u Crnoj Gori. Pažnju javnosti svakako pobuđuju odredbe zakona kojim su uređena pitanja prava na naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad. S tim u vezi uglavnom su zadržana postojeća zakonska rješenja. Jedna od novina jeste da je sada zakonom predviđeno da privremenu spriječenost za rad do deset dana utvrđuje izabrani tim ili izabrani doktor, a poslije deset dana nadležna ljekarska komisija u skladu sa aktom Fonda. Zbog čega je utvrđen ovako kratak rok utvrđivanja te privremene spriječenosti za rad od izabranog tima ljekara ili izabranog doktora ostaje nejasno, zapravo održivost ovog rješenja je problematična. Zadržano je postojeće rješenje da naknadu zarade za prvih 60 dana privremene spriječenosti za rad obračunava i isplaćuje poslodavac, a Fond poslodavcu refundira isplaćena sredstva.

Ono što, takođe, čini poseban problem jeste činjenica da je i zadržano postojeće zakonsko rješenje po kojem Fond refundira poslodavcu iznos naknade samo do visine prosječne zarade u Crnoj Gori, prema podacima statistike. Takvo rješenje svakako je nepravedno prema onim osiguranicima koji su po osnovu zarade koju su ostvarili u većem iznosu od prosječne zarade u Crnoj Gori izdvajali značajno veća sredstva po osnovu zdravstvenog osiguranja.

Vrlo ću kratko. Jedna konkretna primjedba na konkretno rješenje. Članom 6 stav 1 tačka 9 Predloga zakona predviđeno je da su osiguranici u smislu ovog zakona svještenici, vjerski službenici, monasi i monahinje. Skrenuta nam je pažnja da ovom odredbom nijesu obuhvaćeni predstavnici vjerskih zajednica, mešihata islamske zajednice u Crnoj Gori i Rimokatoličke crkve koji imaju imame, muftije, časne sestre i dr. Zbog istog se cijeni opravdanim da se naznačena odredba izmijeni na način da su osiguranici u smislu ovog zakona lica koja obavljaju djelatnost u vjerskoj zajednici po ovlašćenju te vjerske zajednice, u kom smislu

ćemo i podnijeti odgovarajući amandman. Zahvaljujem i izvinite zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Izvolite, kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem.

Danas imamo tri vrlo važna zakona i ne znam se koji je važniji u smislu funkcionisanja samog sistema, da li ovaj o opštoj zdravstvenoj zaštiti ili ovaj koji se odnosi na zdravstveno osiguranje. Negdje je nužno dati osvrt prije nego pređemo na konkretna zakonska rješenja. Kao i u prethodnom zakonu, ima, to se mora priznati, rješenja koja su bolja u odnosu na ono što smo imali ranije. Dobro je što je ministar došao sa saradnicima sa kompletnim zakonom i omogućio amandmansko djelovanje i na one članove na koje se ne odnose izmjene i time pokazao dodatnu otvorenost, što je svakako za pozdraviti.

Ono što se provlačilo kroz diskusije u prethodnoj tački dominantno je ipak ovdje možda mjesto. To je segment koji se odnosi na nabavku lijekova. Prosto nešto što se događa na relaciji Montefarm i Fond zdravstva, u konačnom rezultira time da smo tokom ove godine imali maltene ucjenu dobavljača lijekova da ukoliko im se ne isplati određeno dugovanje, koje je pominjano da iznosi 15 miliona eura, će obustaviti nabavku lijekova. Tu dolazimo do sistemskog problema. Prema navodima direktora Fonda zdravstva, u koje nemam razloga da sumnjam, samo u 2013. godini za nabavku lijekova i medicinskih sredstava izdvojeno je 40 miliona eura, približno, što je 8,77% više u odnosu na godinu prije toga i 12,30% u odnosu na godinu prije toga. Ili, recimo, građana radi, 2011. svaki osiguranik je trošio 4,55 recepata na godišnjem nivou, a 2013. godine to je iznosilo 9,19 pakovanja po osiguraniku. Zašto je tako i zašto je to bitno za ovaj zakon.

Govorimo o tome da mi, u suštini, na nivou ukupnog funkcionisanja zdravstvenog sistema nemamo adekvatnu evidenciju o bolestima, nemamo adekvatnu predikciju i na kraju nemamo adekvatnu nabavku lijekova, što se sve negdje odnosi na Fond zdravstva, odnosno na sredstva koja se tamo nalaze i na nadležnost koja je u tom dijelu. Potpuno je u pravu ministar kada govori o tome da je ključni problem crnogorskog zdravstva menadžment, odnosno relacija između četiri krovne institucije zdravstva. Sada prelazim konkretno na ovaj zakon, ono što je za nas bilo od posebnog značaja.

Posebno za nas je bilo značajno, pored amandmana koje smo podnijeli i koje ćemo u raspravi o pojedinostima obrazlagati, član 18 navodi da je zdravstvena zaštita iz člana 16 koja se odnosi na osiguranike na sekundarnom i tercijalnom nivou obezbijedena u visini od 80% od cijene zdravstvene usluge i nabroja se za pregled, dijagnostiku, bolničko liječenje, liječenje u dnevnoj bolnici itd. Ako pođemo od pretpostavke da neki tretman može da košta nekoliko desetina hiljada eura, 20% od deset hiljada eura je dvije hiljade eura, dolazimo do osnovnog pitanja da li je liječenje u Crnoj Gori besplatno, makar i za one bolesti koje se smatraju najfrekventnijim i za koje vjerujemo da imamo mogućnost zdravstvene zaštite građana. Znam da to može da djeluje previše skupo, ali to je potreba građana da imaju tu vrstu sigurnosti.

Dalje, u članu 22 se navodi da osigurano lice ima pravo na lijekove sa osnovne i doplatne liste lijekova. Kasnije se objašnjava da doplatna lista lijekova sadrži lijekove koji su terapijske paralele lijekovima sa osnovne liste. Onda se kaže na iznos razlike do punog iznosa cijene lijeka na doplatnoj listi lijekova osiguranik se ne može osigurati u dopunskom zdravstvenom osiguranju. Imamo pitanje koje se postavlja i koje visi nad cijelim ovim zakonom da li opet narušavamo koncept besplatnog liječenja u onim slučajevima gdje bi trebalo da ga bude, a cijesimo da bi to trebalo da bude za sve građane Crne Gore.

Prije nego pređem na treći član koji je bitan, imali smo prilike da čujemo obrazloženje ministra u direktnoj raspravi, nešto što je

nas zabrinulo da svako malo u medijima čujemo zahtjev za pomoć, liječenje djeteta, prije svega od kancera, pa teških povreda i sličnih oboljenja za koja nema adekvatnog liječenja u Crnoj Gori. Naše pitanje i naš amandman će najvjerovatnije ići u tom pravcu da se u Fondu zdravstva locira neka jedinica koja će se odnositi na najteže slučajeve za liječenje djece u inostranstvu, da prosto ne dolazimo u tu situaciju. Mi smo dobili obrazloženje ministra da često ljudi nijesu upoznati sa tim da mogu doći do tih sredstava, ali u medijima je previše toga. To je negdje bilo za nas jako važno kako da razriješimo tu situaciju. Mislimo da se to može preko lociranja posebnog fonda u Fondu zdravstva.

U članu 38, ono što je za nas bilo, takođe, veliko pitanje da je naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad dužan da obračuna i isplati poslodavac. Onda se tu navodi da se radi o roku posle isteka 60 dana privremene spriječenosti za rad, naknadu zarade obračunava i isplaćuje poslodavac, a Fond poslodavcu refundira isplaćena sredstva. Da li je to baš adekvatan rok, da li to poslodavcu negdje otežava rad i da li ponovo opet, bez obzira na ukupne dobre namjere koje su nesporne, dodatno komplikujemo sistem zdravstvenog osiguranja? Toliko je široka tema da ću se morati zaustaviti na ova tri pitanja. Nadam se da ćemo kroz polemiku i nastaviti raspravu na ovu temu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vam.

Riječ ima kolega Milić. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Očuvanje zdravlja i liječenje nijesu besplatni, to svi znaju. Međutim, zdravlje nije roba već opšta društvena djelatnost od posebnog značaja kako za pojedinca, tako i za društvo. Reforma zdravstva, ministre, mora početi reformom zdravstvenog osiguranja. Da ne idem sada kroz istoriju i kroz sve ono što se radilo, Svjetska zdravstvena organizacija je proglasila francuski sistem zdravstvenog osiguranja kao najbolji u svijetu. Mislim da tu

možemo izvlačiti neke paralele. U Švajcarskoj plaćate kao obavezno zdravstveno osiguranje 1500 švajcarskih franaka na godišnjem nivou odakle izvlačite one benefite koje možete da izvučete.

Volio bih da je ovdje danas sa vama i direktor Fonda za zdravstveno osiguranje gospodin Hrapović, malo bismo se bavili i time kako to funkcioniše danas u Crnoj Gori. Bavili bismo se i time, gospodine ministre, da na sajtu Fonda imate zadnji izvještaj koji su oni postavili iz 2013. godine. Te podatke sam koristio, vjerujem da je Vlada usvojila taj iz 2014, da prati i nadzire ovo iz 2015. godine, ali o tome ćemo kada budemo prošli sve ove tačke o kojima sam želio danas da govorim vezano za ovu problematiku.

Ono što je bitno, gospodine ministre, ponoviću riječi poslanice SNP-a Nataše Vuković u prethodnom mandatu koja je još 2012. godine govorila da nam se dešavaju problemi što se sve veći dio finansiranja zdravstva prenosi sa države na građane. Imamo da je perkapita, mi za zdravstvo trošimo kao građani 250 evra. To je statistika, ministre. Mi trošimo za zdravstvo više nego što troše građani Evropske unije jer smo taoci organizovanog kriminala u ovoj oblasti, a tiče se sprovođenja politike kada nemate mogućnosti i nemate dostupnost zdravstva, lijekova i svega ostalog, morate da budete prisiljeni da odvajate značajna sredstva kako za liječenje, tako za operacije, tako za putovanja u inostranstvo, tako za mogućnost da dođete do onih lijekova koje su vam potrebni. Zato vas molim da ubuduće, kada se bude dostavljala informacija o tome koliko perkapita po glavi stanovnika se troši za zdravstvenu djelatnost u Crnoj Gori, da se uzme u obzir i ovaj podatak koji je, vi ga znate i ja znam, tačan.

Ono što je, takođe, rečeno da se vrši prenošenje obaveza sa zdravih na bolesne, sa mladih na stare. Pravo na zdravlje, kvalitetnu zdravstvenu zaštitu i lijekove najviše zavisi od finansijske moći pojedinca, odnosno pacijenta. Ono što je bitno, svijet je bio zasut informacijama vezanih za konačno završavanje projekta ..., odnosno 950 milijardi dolara koliko je koštalo da se onih 47 miliona Amerikanaca koji nijesu imali obavezno osiguranje budu dio toga

sistema. U toj Americi, ovdje to ne prepoznajem, gospodine ministre, iako smo mi država socijalne pravde, ne postoji tačno definisano koliko je minimalno, u Americi je 31.000 dolara, na godišnjem nivou, ukoliko porodica ima manje prihode od 31.000 dolara, onda je njima zdravstveno osiguranje besplatno. Koliki je minimum u Crnoj Gori da bi ta porodica trebalo da ima prihoda da bi to zdravstveno osiguranje bilo besplatno. To je ono što je naš očigledni problem. Mi imamo u članu 10, imaću amandman da ne pominjem ovdje sada, mislim da ste upotrijebili jedan termin koji ne bi trebalo da stoji u ovom zakonu i da se time sada ne bavim.

U članu 40 naknada za vrijeme privremene spriječenosti, u četvrtom pasusu treba dodati sistemske autoimune bolesti jer ih svuda pominjete, a tu ste ih preskočili. U članu 45 tačka 6 kažete da osiguraniku ne pripada naknada za bolovanje ako u to vrijeme napusti Crnu Goru. Hipotetički, ode je iz Kotora do Bijelog Polja i on ima pravo na tu naknadu, ali ako ode od Bijelog Polja do Brodareva, onda nema pravo. Mislim da možete da stavite ako promijeni mjesto boravka. Jer, na ovakav način je nepotrebno to definisano ovako kako ste ga predložili. Član 50 je pitanje onoga o čemu smo raspravljali oko zdravstvene zaštite. Od člana 63 i članovi 87, 88, 89 daju se prevelika ovlašćenja, gospodine ministre, Fondu zdravstva. Fond zdravstva podnosi izvještaj Ministarstvu. Nijesam član toga odbora, pitao sam, nikada izvještaj Fonda zdravstva nije razmatran bio na Odboru za rad, zdravstvo i socijalno staranje. Predlažem kolegama koji vode taj odbor da /Prekid/ jer imamo probleme u tom dijelu. Pokušavam da budem najkraći.

Vjerujte mi, gospodine potpredsjedniče, spremio sam dokumentaciju kao da polažem diplomski ispit na mom fakultetu. Suština svih reformi je, gospodine Simoviću, reforma zdravstvenog osiguranja. Mi trošimo ogromna sredstva. Imamo problem sa principom pravičnosti. Imamo problem da ta sredstva nijesu usmjerena onamo gdje treba da budu usmjerena. Imate da Fond zaključuje ugovor, a onda vrši kontrolu toga ugovora, pa se omogućava arbitraža, pa se komisija u slučaju spora pravi tako da Fond ima većinu u toj komisiji. Ko misli da će u toj situaciji neka

strana koja traži da se njena prava zaštite moći da ostvari ta svoja prava. Oko podzakonskih akata i svega ovoga, već sam jednom pričao.

Ovim završavam, oko ovih podataka za 2013. godinu transferi su bili 141 milion evra. Transferi za javne zdravstvene ustanove na primarnom, sekundarnom i tercijalnom nivou su bili 138 miliona evra. Od tih 138 miliona evra bruto zarada i ostala lična pitanja su bila 81.319.000 evra. Transferi za stomatologiju su bili 3.225.000 evra. Krenimo odatle. Recimo da je tržište lijekova 50 miliona evra. Recimo da je liječenje u inostranstvu, one podatke koje sam čuo od vas bilo 15 miliona evra. Recimo da je pet hiljada i šesto i nešto pacijenata se liječilo u inostranstvu i oni su koštali ovu državu šest miliona evra. Recimo da je to koštalo po jednom pacijentu 100.000 evra. Nađimo model kako ćemo da uključimo ovo znanje o kojem smo pričali ovdje, crnogorsko znanje, da li živi u Crnoj Gori ili živi negdje napolje, pričao sam o VMA, pričao sam o mogućnosti da vrhunska svjetska imena dovedemo u Crnu Goru i da nađemo model kako ćemo, s jedne strane, ili primarno da pacijenti budu adekvatno zbrinuti. S druge strane, da to ne košta njih, nego da država kao država socijalne pravde obezbijedi jednak tretman. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Sijarić. Izvolite.

REŠAD SIJARIĆ:

Poštovani ministre sa saradnicom, poslanice i poslanici,

Predlog zakona o zdravstvenom osiguranju predstavlja sistemski zakon u oblasti zdravstva. Od 2004. godine Zakon o zdravstvenom osiguranju mijenjao se, odnosno dopunjavao desetak puta. Danas govorimo o jedanaestoj izmjeni ovog zakona. Strukturalno, zakon je koncipiran od devet poglavlja. Ovaj zakon ima dobra rješenja koja u svakom slučaju podržavaju poslanici Bošnjačke stranke. Ovim zakonom utvrđuju se uslovi i način

ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja, prava i obaveze osiguranika i drugih lica, dopunsko zdravstveno osiguranje, finansiranje, kao i druga pitanja od značaja za sprovođenje obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Dao bih nekoliko sugestija na par članova ovog predloga zakona. U članu 5 Predloga zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju tačka 2 se mijenja i glasi: lice sa invaliditetom je lice koje ima dugoročno fizičko, mentalno, intelektualno ili senzorno oštećenje od najmanje 70% utvrđeno jedinstvenom listom oštećenja ili listama oštećenja koje se koriste u postupcima ostvarivanja socijalnih i zaštitnih prava, prava na obrazovanje, prava na profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje i prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja.

Naime, da li je neka osoba sa invaliditetom ili ne, ne zavisi od toga koji stepen invaliditeta ima nego da li ima invaliditet, što je prepoznato u Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom. Predložena definicija lica sa invaliditetom je u skladu sa Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom, ali i sa domaćim propisima koji propisuju tjelesna oštećenja. Na ove domaće propise neophodno je pozvati se radi sprječavanja mogućih zloupotreba, te omogućavanja ostvarivanja povoljnosti u oblasti zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja samo od strane lica koja imaju javnu ispravu kojom potvrđuju svoj invaliditet. Međutim, javnu ispravu kojom se utvrđuje invaliditet i njegov procenat je moguće dobiti ne samo u postupcima za ostvarivanje socijalno zaštitnih prava i prava iz penzijsko-invalidskog osiguranja, već i u postupcima za ostvarivanje prava iz oblasti obrazovanja i profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja, te i ove javne isprave treba da budu prepoznate kao osnov za ostvarivanje povlastica u oblasti zdravstvenog osiguranja.

U članu 38 stavovi 1 i 2 koji glase, stav 1 - naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad dužan je da obračuna i isplati poslodavac. Stav 2 - poslije isteka 60 dana privremene spriječenosti za rad, naknadu zarade obračunava i isplaćuje poslodavac, a Fond poslodavcu refundira isplaćena sredstva.

Smatram da bi ovaj vremenski period trebalo da bude kraći, jer u zemljama regiona i Evropske unije naknade zarada za vrijeme privremene spriječenosti za rad padaju na teret poslodavca za mnogo kraći vremenski period nego je što je to slučaj u Crnoj Gori, a što egzistira već dugo u našem sistemu zdravstvenog osiguranja - Ukrajina pet radnih dana, Kipar tri radna dana, Albanija 14 radnih dana, Makedonija, Srbija i BiH 30 kalendarskih dana, Hrvatska 42 kalendarska dana. Prijedlogu zakona, član 37 glasi - Privremenu spriječenost za rad do deset dana utvrđuje izabrani tim ili izabrani doktor, a poslije deset dana nadležna ljekarska komisija u zavisnosti od vrste i prirode bolesti, u skladu sa aktom Fonda. Ovdje se ne bih složio da privremena spriječenost za rad traje deset dana već do mjesec. Smatram da je deset dana mali vremenski period. Zašto? Zato što postoje udaljena područja gdje postoje izabrani doktori, gdje ljudi teško mogu da u nekom tako kratkom vremenskom periodu dođu do komisije koja je nadležna da eventualno produži taj vremenski period bolovanja itd. Dakle, u roku do mjesec, pa sada je procjena ljekara da vidi koja je to vrsta bolesti i može li to do mjesec. Ne mora da bude mjesec, može i pet dana.

Na kraju, dao bih sugestiju na član 41 stav 1 koji glasi - Fond refundira poslodavcu isplaćenu naknadu zarade do iznosa koji ne može biti veći od jedne prosječne zarade zaposlenog u Crnoj Gori u prethodnoj godini po /Prekid/ organa uprave nadležnog za poslove statistike. Istakao bih da je članom 6 jasno definisano ko su osiguranici na koje će se primjenjivati ovo zakonsko rješenje.

Oko dopunskog osiguranja, u sekundarnom i tercijalnom liječenju koje je novina u ovom predloženom zakonskom rješenju, a definisano je članovima 68 do 74, smatram pozitivnim rješenjem jer se daje pravo građaninu kao i poslodavcima da za minimalni novčani iznos koji je otprilike iznosio dva eura na mjesečnom nivou obezbijede sebi još veći, bolji i kvalitetniji nivo zdravstvene zaštite. Napominjem još jedanput, poslanici Bošnjačke stranke podržaće ovaj prijedlog izmjena i dopuna zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Ovim smo završili uvodne diskusije. Da li ministar želi da iskoristi mogućnost da da odgovore i komentare? Izvolite.

BUDIMIR ŠEGRT:

Zahvaljujem.

Velika zahvalnost za konstruktivnu priču gospodinu Jeliću. Paket obaveznih zdravstvenih usluga ne može nikako biti doveden u pitanje jer se vodilo računa o održivosti zdravstvenog sistema. Ovim predlogom novog teksta zakona o zdravstvenom osiguranju nije ukinuto nijedno pravo, osim što je posebna pozornost bila ili senzibilitet okrenuta prema svim grupama, posebno prema licima sa invaliditetima. I pored te široke sveobuhvatnosti ne može osnovni paket zdravstvenih usluga biti u finansijskom smislu doveden u pitanje.

I što se tiče lijekova, troška i nestašica, gospodin Milić je posebno to sa raznih aspekata na kvalitetan način obrazložio. Ja ću u najkraćem. Ljekovi i trošak u 2014. godini, po analizi koju je uradilo Ministarstvo finansija zajedno sa Fondom zdravstva, je pokazao da Crna Gora po glavi stanovnika zajedno sa Mađarskom najviše troši lijekova u Evropi. Na svu sreću, svi znamo da nijesmo najbolesnija nacija Evrope, ali ove predložene zakonske mjere će pokušati da tu neopravdanu potrošnju svedemo na optimum.

Gospodine Labudoviću, nikad mi nije namjera da se namjerno ne razumijemo, pa se izvinjavam ako ste tako doživjeli prošli put, a sad da budem potpuno jasan.

Znači, Ustav i pravo na osiguranje, članovi 2 i 6, definišu to što ste Vi htjeli ne u eksplicitnoj formi, a ja ću ih reći kako to gledam sa medicinskog aspekta. Ako je sva omladina do uzrasta do 18 godina osigurana, ako su osigurani svi penzioneri i sva lica koja su na Birou za rad, ja ne znam ko ostaje a da nije osiguran u Crnoj Gori.

Članovi 2 i 6 definišu ne u formi kako Vi, ali doživljavam Vaš komentir ispravnim, ali da je to pravo sačuvano. A što se tiče o ignorisanju doktora, ja sam rekao da su i pored osam hiljada ljudi koji rade u zdravstvenom sistemu, nosioci svih poslova

prvenstveno doktori i uz poštovanje svih drugih, i što je rečeno slažem se još jednom oko materijalnog statusa oko pozicije, oko mogućnosti unapređenja znanja i svega ostaloga. Čini mi se da ste Vi rekli o mazohizmu u medicini, da bi neko ko nije orijentisan dobro u trenutnom savremenom dobu upisao medicinu, naglašavajući veliko odricanje male materijalne i sve to i ja potpisujem i saglasan sam sa tim. Ali, ako ovaj zakon ima namjeru da popravi status ne samo tih 200 doktora, nego osam hiljada zaposlenih u zdravstvu i ako rasprava, kao što sam danas čuo a i znao sam iz dokumenata da ova rasprava po raznim predlozima teksta o zdravstvenom osiguranju traje već dvije godine, ja mislim da je bila mogućnost ne samo tih 200 doktora i odmah da znate, nikad u mojoj praksi, profesionalno nijesam doktore dijelio na političku ravan, kojoj partiji pripadaju, nego isključivo kolegijalni odnos prema svima. Onoliko, koliko neko profesionalno i lično zaslužuje pažnju i poslovanje.

Prema tome, bilo je apsolutno mjesta i mogućnosti da se i prilikom izrade ovoga teksta na kvalitetan način doprinese kvalitetu teksta koji je plonućen. Vraćanje ili zaustavljanje ovoga procesa koji između ostalog i njima na kvalitetan način daje šanse da se poprave njihovi interesi, ne vidim racionalnim zašto zaustaviti ovaj proces. Znači, želim da ostanemo potpuno jasno da nemate dileme.

Gospodinu Gošoviću zahvaljujem na preciznostima sa pravnog aspekta, ali ono što ja medicinski, Gorica Savović je više možda u komentarima objašnjavala neke pravne norme, a šta mogu da kažem oko oslobađanja penzionera sa najnižim primanjem. U članu 19, stav 7 ta kategorija postoji, da su oni oslobođeni kad se govori o dopunskom osiguranju. Ne znam na što ste Vi mislili, ali postoji to već ugrađeno. Znači, oni su oslobođeni plaćanja onoga iznosa koji se definiše dopunskim osiguranjem.

I ovo što ste rekli za prosječnu jednu platu na nivou statističkom prošle godine i sami smo imali dilemu tako svaka sugestija u tom smislu da li je jedna ili dvije prosječne zarade na nivou prošle godine potpuno to objektivno pokazuje i neke standarde i visina svih zarada u Crnoj Gori, da bi to bila adekvatna

nadoknada za bolovanje po tom osnovu. Vjerske zajednice, potpuno ste u pravu, tekstualno nedefinisano do kraja. Evo pozivam da pomognete da bude to precizno definisano da ne ostavimo nikakvu sumnju.

Gospodine Periću, ovo što pominjete medije liječenje u inostranstvu. Nemam niti namjeru, niti saznanje da uopšte mogu da utičem na kvalitet i suštinu pisanja medija. Ali, kao što je gospodin Milić rekao, ako je trošak Fonda zdravstva Crne Gore za upućivanje pacijenata na liječenje van državnog zdravstvenog sistema ili predviđen za ovu godinu u iznosu od 15 miliona, onda zbilja ne vidim bilo koji zdravstveni problem stanovnika Crne Gore do sada makar što sam ja u funkciji ministra zdravlja vidio da postoji u medijima, da bude problem u visini najčešće se pominju cifre dvije hiljade, tri hiljade eura. Ja vam garantujem da Fond zdravstvenog osiguranja niti zdravstveni sistem Crne Gore neće biti ugrožen, ako se daju dvije ili tri hiljade eura bilo kom pacijentu. Međutim, one se ne daju, nego se obezbjeđuje pravo pacijentu na liječenje van granica Crne Gore ako zato ne postoje uslovi. Znači, ukoliko važi medicinska indikacija za to bez ikakvih pomoći i poštovanje solidarnosti da se pomogne u muci, znači, svaki osiguranik u Crnoj Gori na to ima pravo, što bi se reklo, po postojećoj regulativi.

Lista lijekova i dopunsko osiguranje, nije dualitet ili nedefinisano. Znači, dopunsko osiguranje postoji, kao norma i nije novina. To je bilo i u prošlom tekstu zakona, doduše nije realizovano u praksi. Pa to gospodinu Sijariću samo komentar, ali znam na što ste vi ciljali. Nije novina, ali se podržava taj koncept sa namjerom da se čini mi se od januara sljedeće godine to implementira.

Lista lijekova uz participaciju ili doplatna lista lijekova. Na što se to odnosi i šta je namjera da se tom dodatnom listom lijekova postigne. Osnovna lista lijekova koja je potpuno na teret Fonda zdravstvenog osiguranja obezbjeđuje sigurnu, kvalitetnu zdravstvenu zaštitu po svakom osnovu za svakog pacijenta. Davanjem prava, prije svega, na registraciju određenih lijekova koji nijesu na primarnoj listi, onda se oni ne bi mogli prometovati na

teritoriji Crne Gore, po Zakonu o lijekovima koji je donio Ministarstvo saglasnost Agencije za lijekove, koja reguliše tržište lijekova u Crnoj Gori. Izvinite, još samo dvije stvari.

Davanjem prava ili uvođenje doplatne liste proširuje se dijapazon da i pacijent sam može da učestvuje ili da bira lijek kojim će se liječiti i ostaje puno toga, nadam se da će biti prilike što ste vi gosodine Miliću komentarisali.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem ministru na odgovorima, na komentarima. Imamo komentar kolega Labudovića, Milića i Perića.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče. Gospodine ministre, da bih oponirao Vama ili šta ja znam, ovo govorim prije svega kao građanin i znam da ono što nije regulisano opštom normom. Kad se uđe u nabranje, uvijek neko ostane po strani. Evo ću Vam navesti dokaz koji nećete moći da osporite.

Član 10 Predloga zakona jednako tretira bračnog ili vabračnog druga, djecu rođenu u braku ili van braka kao lica koja si osigurana. Ja sam, a pozivam generalnog sekretara kao svjedoka, se obratio ovoj Skupštini sa zahtjevom da moja nevjenčana supruga sa kojom živim u braku 20 godina bude zdravstveno osigurana. Gospodin sekretar se obratio tamo gdje treba da se obrati, pa su ga šetali od ustanove pa do ustanove i na kraju se, nećete vjerovati, proglasila nadležnom Poreska uprava i evo šta do skorašnji direktor Poreske uprave odgovara gospodinu generalnom sekretaru: „Kako se u Vašem slučaju radi o nevjenčanoj supruzi, ista se ne može prijaviti na zdravstveno osiguranje kao član porodice, jer ta kategorija lica nije ni predviđena (definisana) postojećim...“ /Prekid/ A Ustav, gospodine ministre? Prema tome, nemojte molim vas prenebregavati činjenicu da uprkos ovom ogromnom spisku lica

koja imaju pravo da budu osigurana smatrate da su sva osigurana. Jedino je rješenje, a zasnovano je na Ustavu, jeste da svi građani Crne Gore budu zdravstveno osigurani, jer to proističe iz njihovog ustavnog prava da imaju zdravstvenu zaštitu. Kako da ostvare zdravstvenu zaštitu ako nijesu osigurani? Na koji način, to je već druga stvar. Ali, svaki građanin mora biti zdravstveno osiguran. Kad ste govorili o esnafskoj solidarnosti, ja nijesam rekao da su 200 ljekara specijalista iz Kliničkog centra u pravu, ali sam rekao da ovaj dom ima obavezu da to shvati ozbiljno. Ponoviću, ovdje su sjeli vrlo odgovorni ljekari na vrlo odgovornim mjestima. Sjećam se jednog bio je ministar, pa je bio onda poslanik, pa visoki funkcioner, koga kolokvijalno u gradu zovu komšija, jer nema novoizgrađene zgrade u Podgorici u kojoj nema bar dva stana, a nikad ga nijesam čuo ovdje da je rekao da nekome od ljekara, vrlo važnom za zdravstveni sistem u Crnoj Gori, treba obezbijediti stan. To je odgovornost kolega tih ljekara koji sjede ovdje.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

U prekoračenju dozvoljenog vremena ste čini mi se prekoračili temu našeg današnjeg dnevnog reda. Ali, dobro, biće prilike da i na tu temu razgovaramo.

Kolega Miliću, Vaš komentar.

SRĐAN MILIĆ:

Dakle, ministre, ponavljam još jedanput besplatno ili povoljno osiguranje za porodice sa primanjima manjim od 31 hiljadu dolara godišnje ostvaruje se u Sjedinjanim Američkim Državama. Da ne mora biti to priča samo o iznosu sredstava po glavi stanovnika, u Americi je to 5.300 dolara godišnje, u Švajcarskoj obavezno 1.500 plus 2000 koje oni odvajaju. U Japanu je 2000 dolara. Samo nemojmo da kažemo da Japan ne vodi računa o svojim građanima i da nemaju adekvatnu zdravstvenu zaštitu. Ili Turska, 446 dolara. Kod Turske, opšte zdravstveno osiguranje, državne bolnice su besplatne, kao i određene zdravstvene ustanove pružaju besplatne

usluge. Ono što je bitno, ministre, ne znam da li ćemo i kada biti dio toga sistema, kako smo krenuli, ako ne dođe do promjena, teško postoji takozvani evropski, zdravstveni potrošački indeks, kao standard mjerenja nivoa evropske zdravstvene zaštite. Sastavni dio tih elemenata su 34 nacionalna evropska sistema gdje se na osnovu 42 indikatora u pet ključnih oblasti određuje kvalitet pružanja zdravstvene usluge. 28 zemalja članica plus Švajcarska, plus Norveška, Makedonija, Albanija, Island i Srbija su dio te priče vezano za kvalitet pružanja usluga. Švedska ima stopu od 9,6% i ima 3.758 dolara po glavi stanovnika vezano za pružanje zdravstvenih usluga, 73% od toga ide za medicinske usluge, 15% za medicinska sredstva, proizvode, a 1% ide samo /Prekid/ i za tehničke troškove. Uporedimo to sa situacijom u Crnoj Gori. Ako 1% odvajamo samo za administraciju vezano za zdravstvenu zaštitu, je se svima izvinjavam. I pozivam pravnike iz SNP-a da se posebno pozabave osmim poglavljem, kaznenim odredbama, jer zaista nijesam vidio zakona koji ima manje kaznenih odredbi nego ovaj. Čak sam ga uporedio sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, pa kad budete imali vremena, samo mi objasnite, zašto ste u članu 172 Zakona o zdravstvenoj zaštiti definisali ko ne podnese izvještaj nadležnom organu kažnjava se od 250 do 2000 evra, a nijeste napisali ovdje gdje imate Fond za zdravstvo i pitanje kad je posljednji put podnio izvještaj?

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem. Ponavljam, ministre, zaista Vaše namjere i način djelovanja za početak Vašeg mandata, /Prekid/ ali dva osnovna problema koja možemo da svedemo u dvije riječi crnogorskog zdravstva su redovi i lijekovi. Redovi pred dominantno se tretira prethodni zakon, lijekovi ovaj. Zašto sam potencirao posebno dio koji se odnosi na liječenje u inostranstvu i na dio koji se odnosi na

ljekove. Sistem je pun nesavršenosti i nedovršenosti. Znači, svaki građanin kad primi platu dobije obračunsku listu gdje se vidi da je nešto platio i on mora da zna kao svaki drugi proizvod šta dobija za taj novac. Ja evo nemam dozvolu da pominjem imena, ali upoznat sam slučajem da čovjek koji ima platu zapravo oko hiljadu eura, ako je moja informacija dobra, koja je na mjesečnom nivou, daje u sistem zdravstva oko 80 eura, ako mi je proračun tačan. Imao je snažan upalni proces. Iz Hitne pomoći je upućen izabranom ljekaru. Izabrani ljekar nije mogao da ga primi, jer nije bio u smjeni. Pošao je u privatnu apoteku, platio 50 eura pregled i po tom osnovu platio dodatnih nekih 50 eura lijekova. Za sve ovo imam dokumentaciju. I onda se postavlja pitanje kolika je ta nesavršenost sistema, kada za onih 80 i nešto eura koliko plaća u suštini u konkretnoj situaciji nije dobio ništa.

Drugi primjer, takođe nemam dozvolu za čovjeka, ali imam u papirima. Čovjek koji se obratio Pozitivnoj Crnoj Gori, mi smo izašli njemu u susret. Trebao je prevoz do Beograda avionom, a radi se o bolesniku koji ima kancer 400 i nešto eura mi smo to platili. Znači, kako su moguće tolike nepreciznosti i kako tolike nedovršenosti u sistemu i na kraju, kako je moguće da u suštini građani prave privatne apoteke štekove kako god ih nazvali? Odgovor je vrlo jednostavan. Onamo gdje se nabavljaju lijekovi i krovnim državnim institucijama se lijek doživljava ne kao lijek, nego kao biznis. Vi imate ogromnu priliku da tu nešto mijenjate.

Potpuno sam saglasan da je vrlo nezahvalno da Vi komentarišete novinske natpise, ali oni su, ministre, zaista više nego česti. Nama se evo kao stranci ljudi često obraćaju sa tim pitanjem, žale se da ne mogu da uđu u proceduru, skoro pa da mi je nevjerovatno da toliki broj ljudi ne razumije da ima mogućnost da ostvari ta prava u Crnoj Gori. Ali stavljam tu rezervu, da vidimo kako da ljudima barem pojasnimo tu proceduru. Ključni problem je taj što se ne razumije da je javno zdravlje javni interes možda broj jedan.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

U prvom krugu diskusija kolega Gošović. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Ocijenio sam potrebnim nakon izlaganja ministra da razjasnim moje izlaganje je vezano za prava penzionera po osnovu obaveznog zdravstvenog osiguranja, vezano za ovu oblast sekundarnog i tercijalnog i zdravstvene zaštite na tom nivou.

Prvo, odredbama člana 17, jasno je precizirano, da zdravstvena zaštita, dakle ukupna zdravstvena zaštita iz člana 16 ovog zakona, na primarnom nivou obezbjeđuje se u punom iznosu sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja. Dakle, za sve osiguranike. Članom 18 precizirano da zdravstvena zaštita iz člana 16 ovog zakona, na sekundarnom i tercijalnom nivou, obezbjeđuje se na nivou 80% od cijene zdravstvenih usluga, nabraja se 13 tih usluga. A u članu 19 precizirano je koja je to zdravstvena zaštita po kom osnovu se obezbjeđuje u punom iznosu sredstava, obaveznog zdravstvenog osiguranja za pojedine kategorije osiguranika iz člana 18 ovog zakona. Pa se nabrajaju djeca iz člana 12 ovog zakona, žene u toku trudnoće, porođaja i godinu dana nakon porođaja itd. I sedma tačka je za korisnike najniže penzije i članovima njihovih porodica. Moja je sugestija bila da u ništa povoljnijem položaju jesu donekle ali ne značajnije su i penzioneri koji primaju penziju veću od te najniže penzije, ali nižu od prosječne penzije u Crnoj Gori. I da bi ta prava predviđena članom 19 trebali da pripadnu i njima, svim penzionerima čija je penzija niža od prosječne penzije u Crnoj Gori. Imajući u vidu njihov teški materijalni položaj, to je suština primjedbe i sugestije koje sam imao u tom dijelu u odnosu na predlog zakona.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Ovim smo završili prvi krug diskusija, sad prelazimo ponovo sa klubovima.

Prvi učesnik je iz Demokratske partije socijalista je kolega Duković. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre, gospođo Savović,

Vjerujem da ćemo se složiti u jednom da je danas teško naći ijedan zdravstveni sistem u svijetu koji nema potrebu za nekim dodatnim sredstvima. Svaki zdravstveni sistem danas u svijetu ima potrebu za novim dodatnim sredstvima, s ciljem da se održi onaj obim garantovanih prava koja svaka država garantuje zdravstvenu zaštitu. I naravno svjedoci smo da je taj obim garantovanih prava iz oblasti zdravstvene zaštite danas sve teže održati. S jedne strane sve starija populacija dovodi do uvećanja troškova zdravstvenom sistemu, nove tehnologije takođe. Ali, ono što je važno i pojava nekih novih bolesti, a i povratak nekih zaboravljenih bolesti koje su nam nekad bile tako daleko, a danas nam postale tako blizu, sigurno su činjenice koje samo uvećavaju troškove uz ovakvi zdravstveni sistem.

Tako da je sve teže zadovoljiti sve kriterijume koje svaka ozbiljna država predstavlja pred sobom u okviru onih raspoložениh sredstava da zadovolji zdravstvene potrebe koje treba da zadovolji za svoje građane. I zbog ove činjenice, zbog činjenice da je stalno potrebno dodavati sredstva u svaki zdravstveni sistem, i ovi zakoni se svugdje u svijetu pa i kod nas često mijenjaju. Vjerujem da bismo svi bili najzadovoljniji kad ne bi trebalo u narednih 20 godina mijenjati ovaj zakon o zdravstvenom osiguranju, ali vjerujem da to niko ne može garantovati.

Ja ću pokušati da ukratko obrazložim novine sa kojima se susrijećemo u predloženom zakonskom tekstu, a tiču se prije svega dopunskog osiguranja. Dopunsko osiguranje je opet još jedna mjera koja će osnažiti zdravstveni sistem, a vjerujem da smo do sada svi govorili ovdje da trebamo učiniti zdravstveni sistem boljim i bogatijim i doprinijeti da i zdravstveni radnici budu bolje zadovoljeni. Evo prilike da to svi zajedno uradimo, jer uvodimo

dodatno osiguranje, koje na primarnom nivou apsolutno ne plaća se. Znači, rečnikom građana da bi bolje razumjeli, svaki građanin, koji uđe u ambulantu ili dom zdravlja nema potrebe za dodatnim osiguranjem u osnovi je sve besplatno kao do sada na zdravstvenu knjižicu. Ono što je karakteristično za odlazak na sekundarni i tercijalni nivo plaća se 20%, 80% refundira Fond zdravlja, a 20% doplaćuje građanin ili se doplaćuje iz dijela dodatnog osiguranja.

Ono što je karakteristično i što želim da napomenem i ovom prilikom jeste da je ipak i pri donošenju ovog predloga zakona zadovoljena i ona socijalna komponenta, pa su članom 19 predloženog zakona izuzeti od dopunskog osiguranja sljedeće osobe: djeca do završetka školovanja, odnosno do završene 26 godine, žene u toku trudnoće, porođaja i godinu dana poslije porođaja, osiguranim licima starijim od 65 godine, davaocima i primaocima tkiva, dobrovoljnim davaocima krvi, korisnicima socijalno-zaštitnih prava i članovima njihovih porodica, korisnicima najnižih penzija i članovima njihovih porodica, borcima, invalidima, slijepim i gluvonijemim osobama itd. To znači da su ovim Predlogom zakona zaštićena prava socijalne kategorije građana i vjerujem da je to dobro.

Još jedna novina, a čula se i tokom uvodnih izlaganja, jeste da je pored one osnovne liste lijekova koja je i dan danas postoji uvedena još jedna dopunska lista, dodatna lista, platna lista, gdje će jedan dio plaćati građani, a drugi dio će biti na teret Fonda. Naravno, ovaj zakon treba samo da omogući da zdravstveni sistem bude još stabilniji. Vjerujem da je on i sada dobar i da daje dobre rezultate, ali sa ovim dopunskim sredstvima za kojim ne samo naš nego svaki zdravstveni sistem danas ima potrebu, vjerujem da će samo omogućiti da bude još stabilniji i bolji. Na kraju bih želio samo još jednu dilemu koju imam, predlogom je predviđeno da privremenu spriječenost za rad može izabrani ljekar dati najviše deset dana. Ja se apsolutno slažem ne zbog toga što to treba tako, jer je bilo najviše prigovora na rad ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, bar što se tiče stavke bolovanja, iako ja vjerujem da su oni svoj posao odradili na najbolji mogući način i najmanje primjedbi

imamo na rad ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Podržavam ovu činjenicu jer je to bila percepcija da se zloupotrebljava bolovanje, ali me samo interesuje jedna činjenica, ako Vi trenutno raspolazete, želio bih da znam koliko je bolovanja dato u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, a koliko je bolovanja dato na bazi izvještaja koji su dolazili sa sekundarnog ili tercijalnog nivoa.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Sada riječ ima kolegistica Kalezić. Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovana Skupštino, gospodine ministre i gospođu Savović i poštovani građani,

Sada imamo pitanje kako da se isfinansira ovo što smo prethodno diskutovali i to nije jednostavno. Građanka sam koja skoro bez izuzetka kad dođe trenutak da se obratim za medicinsku pomoć, obraćam se kroz zdravstveni sistem. Moja iskustva su dobra. Međutim, ono što smatram da bi moglo jako da doprinese da sistem bude pouzdan je da se ne zamagljuje ništa. Kolega Milić je maloprije rekao primjer iz Švedske. Naravno oni imaju visok standard i visoka izdvajanja. Koliko god da nam je mali standard i koliko god da imamo para imamo to što imamo, bila bih jako zadovoljna ako bi na medicinske usluge išlo tih recimo 70%, a 1% na administraciju. Ja sam pokušala, možda nijeam umjela da dođem do tog podatka. Ne mogu da dođem do strukture. U više navrata mandata prethodnog ministra tražila sam konkretne podatke. Ne da mi se ovako verbalno bace neke cifre o uštedama, o milionima ili ne znam čemu, mene interesuje struktura pedijatrijskog tretmana. Šta je to što suštinski je plaćeni rad medicinara? Šta je to što je režija? Mora se platiti zgrada i održavanje zgrade i grijanje i sve ostalo. Svi živimo u nekim okolnostima, gdje imamo to organizovano. Ja te strukture ne vidim i bila bih jako zahvalna ako bi do toga moglo da se dođe. Fond

zdravstva to plaća, ali kaže se - sva vika na vuka, a lisice meso jedu. Ono što ne mogu da saznam to je kako se troši taj dinar koji meni kao građanki pripada ako znam da se u toku od godinu obratim jednaput izabranoj ili dva put izabranom ljekaru, drugi put izabranom ginekologu, da ne trošim lijekove, dobro možda sam malo izuzetak za moje godine. Ali nije bitno, to je ono što se promovise da čovjek treba da nađe neku dobru ravnotežu. Stvar je u tome što ja ne mogu da raspolazem tim dinarom. Onog trenutka, ako želim da biram i ako mi se kaže da treba da odem na takvu i takvu operaciju, pitam koliko košta. Želim da odem recimo u Ljubljanu. Zašto u našem sistemu u Fondu zdravstva ne postoji ono što su upravo Slovenci jako uspješno još prije 20 godina primijenili? Zna se koliko je ta usluga. Ako ja hoću, zbog razloga povjerenja, zbog razloga komfora ili nekih trećih mojih ličnih razloga da odem negdje, onda mojih hiljadu evra pripada meni zato što treba da se uradi što je preporučeno, indikovano, dijagnostikovano, toliko košta u Crnoj Gori. Put plaćam sama, razliku plaćam /Prekid/ Ako, pak, idem u privatnu ordinaciju, onda neću platiti 50 evra pregled, nego ću platiti 50 evra minus što znam da Fond zdravstva košta. Ali ne znam i ne zna niko i u tome jeste problem.

Gospodine Šegrt, molim Vas kada bude usvajanje Budžeta za 2016. godinu da budete ovdje za budžet zdravstva i da bude sa Vama predsjednik ili direktor Fonda zdravstva zato što ne može ministar finansija nama da objasni zdravstveni budžet, a vidjeli smo koliko smo zainteresovani i koliko je problema. Dakle, sve dok taj budžet bude pravljen tako da mi pojma nemamo gdje ide dinar, svi će ljekari biti nezadovoljni, pa će meni bivši ministar nehoteći da da dokaz materijalni da odgovori u pisanoj formi, nego ispriča priču i nikad ne dođem do podatka koliko košta i kakva je struktura kardihirurške operacije u Kliničkom centru Podgorica. Ali on zna da su uštede tolike i tolike, jer nijesu išli pacijenti negdje drugo. Pa ne možeš da znaš ako ne znaš koliko košta tamo. Ali, isti taj Fond zdravstva bez da ima kroz četiri godine nema u usvojenom budžetu iznosa od 150 do 200, bliže 200 hiljada na godišnjem nivou koji je Fond isplaćivao po jednom nezakonitom ugovoru. Pazite, za četiri

godine 806 hiljada evra. Za te pare može mnogo šta da se završi. Da smo imali tačan pregled situacije nebi niko mogao da to potpisuje. Dakle, smatram da ako ne u formi zakona jer nije moguće to kroz zakon da se provuče, ali da zakon mora da garantuje transparentne cjenovnike usluga.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Riječ ima kolegistica Maja Ćatović. Izvolite.

MARIJA ĆATOVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, kolege i kolegice, poslanici, poštovani ministre, poštovana gospođo Savović, uvaženi građani,

Cilj zakona o kojem danas raspravljamo je održivost zdravstvenog sistema i dostupnost kvalitetne zdravstvene zaštite pod jednakim uslovima svim građanima Crne Gore.

Predloženim rješenjem istaknuta je posebna briga za zdravstveno i socijalno osjetljive i ugrožene kategorije stanovništva. Crna Gora sa socijalnim zdravstvenim osiguranjem, takozvani Bismarkov model, obuhvata princip solidarnosti koji podrazumijeva da svaki član zajednice prema svojim ekonomskim mogućnostima učestvuje u pokrivanju troškova liječenja za sve članove zajednice kada za to imaju potrebu.

Važećim zakonom iz 2004. godine uspostavljan je normativni okvir reforme sistema obaveznog osiguranja, koje je po ugledu na evropske zemlje prilagodio sistem ekonomskim promjenama, s obzirom da su ograničena sredstva za finansiranje zdravstvene zaštite dovela do neadekvatne raspodjele i objektivno smanjila pristup korišćenju zdravstvene zaštite. Široko utvrđena prava, starenje stanovništva, uvođenje novih tehnologija u medicini, uz limitirane resurse smanjili su mogućnost korišćenja zdravstvene zaštite.

U evropskim državama se često pristupa izmjenama odgovarajućih mehanizama za veću ekonomsku i finansijsku efikasnost zdravstvenog sistema. Prema tome, i Crna Gora ima

obavezu pristupiti određenim intervencijama kako bi doprinijela finansijskoj održivosti sistema zdravstvenog osiguranja. Ovim predlogom zakona postoji obaveza usklađivanja sa evropskim propisima iz Direktive 2011/24 Evropske unije o primjeni prava pacijenata prilikom prekograničnog pružanja zdravstvene zaštite u nacionalni pravni milje. Zdravstvena zaštita, u skladu sa konceptom reformskih promjena a u cilju prevencije i promocije zdravlja, propisuje da se zdravstvena zaštita na primarnom nivou ostvaruje potpuno na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja. Ovaj Predlog zakona zadržava koncept dopunskog osiguranja, koji je izmjenama i dopunama uveden 2012. godine mijenjajući ga u smislu bolje zaštite osiguranika u obaveznom zdravstvenom osiguranju. Tako je precizirano da se zdravstvena zaštita na sekundarnom i tercijalnom nivou ostvaruje na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja u iznosu 80% od cijene zdravstvene usluge. Razliku do punog iznosa cijene plaća osigurano lice prilikom korišćenja zdravstvene usluge.

Način plaćanja razlike cijene zdravstvene usluge ovim zakonom se bliže uređuje. Istim članom se precizira kako se osiguranik može osigurati dopunskim osiguranjem za navedeni iznos razlike. Utvrđivanje standarda zdravstvene zaštite ima za cilj racionalnije upravljanje sredstvima i bolju kontrolu usluga. Posebno je precizirano što se ne smatra zdravstvenom zaštitom i koje usluge se ne plaćaju iz sredstava obaveznog osiguranja.

Ovim predlogom zakona uvedena je značajna novina u načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na lijekove sa liste lijekova. Pored osnovne liste sadrži i doplatnu listu. Osnovna lista sadrži lijekove koji se obezbjeđuju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, a doplatna lista obuhvata lijekove koje su terapijska paralela lijekovima sa osnovne liste. Na ovaj način osigurano lice učestvuje u izboru lijeka kroz plaćanje iznosa razlike u cijeni. Posebno je uređena prekogranična zdravstvena zaštita, na koji način je transponovana direktiva o pravu pacijenata na prekograničnu zdravstvenu zaštitu. Pod ovom zdravstvenom zaštitom podrazumijeva se pravo na upućivanje i liječenje i

korišćenje zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka u drugim državama.

Predlogom zakona uređuje se pravo osiguranika na naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad. Proširen je i obuhvat osoba sa invaliditetom kod kojih je naknada sto posto bez obzira po kojem osnovu je utvrđena privremena spriječenost za rad. Novina u predlogu zakona je opredjeljivanje posebnih sredstava za liječenje rijetkih bolesti. Ovakvim normiranjem obezbjeđuje se efikasnost i finansijska stabilnost obaveznog zdravstvenog osiguranja. Utvrđeni standardi imaju za cilj racionalnije upravljanjima i bolju kontrolu usluga.

Na kraju, zdravstveni sektor nije izvor potrošnje, već izvor investicije u ostvarivanju ukupnog razvoja društva. Crna Gora se uključila u jedinstveni međunarodni proces zdravstvenog razvoja kroz sprovođenje mjera zdravstvene politike.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Koleginica Bošnjak, a neka se pripremi kolega Nišavić. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Hvala, potpredsjedniče. Danas smo sa ministrom zdravlja i ovdje pričamo o ovim temama. Ja ću da skrenem pažnju na nešto što smo diskutovali mi u okviru kluba DF-a, a odnosi se na ovih 20%, mislimo negdje da u našem društvu i trenutno u ovoj situaciji kada imamo ogroman broj obespravljenih, osiromašenih građana da se trebalo razmisliti o tome da opteretite nas koji na osnovno ovo zdravstveno osiguranje da damo još po neki euro, nego na ovaj način, jer bojim se da ćemo destimulisati ljude koji su u teškoj materijalnoj situaciji. Jer, kad se radi o nekim operacijama težim na tercijalnom i sekundarnom nivou, na nekim većim intervencijama, mnogi od građana neće imati dovoljno novca da to plate. Da li je trebalo da se razmisli o solidarnom pa da ovo obavezno

zdravstveno osiguranje se poveća i na taj način da se o tome razmisli, jer mislim da je situacija i socijalna slika Crne Gore vrlo slaba i bojim se da ćemo doći u situaciju da neki koji budu birali odluče da ne idu uopšte na operaciju baš iz materijalnog razloga jer neće moći da pokriju te troškove. Ono što sam još htjela da ovdje potenciram, a to je ova stvar gdje sve šaljete ljude na liječenje u inostranstvu ukoliko ne postoji ta vrsta usluge u Crnoj Gori. Vi znate da se to zloupotrebljava i to je javna tajna. Znamo i svi, a imali smo prilike da se uvjerimo i u medijima sa nekim dokazima da onaj koji ima dobru vezu i onaj koji ima dobra leđa ili javna ličnost 90% njih ide u inostranstvo. To govori o nepovjerenju u zdravstveni sistem ove države. Ja ću vam reći da sigurno 80% ministara ako je neku vrstu intervencije imao nije je imalo u Crnoj Gori, nego van Crne Gore. To govori da nemaju povjerenja u ovaj sistem i nemaju povjerenja, možda ne u ljekare možda u opremu koja postoji ovdje, ali u svakom slučaju u zdravstveni sistem. I ono što boli sve građane Crne Gore, što znaju da su oni sigurno kroz Fond zdravstva platili njihove usluge. Jer se tačno zna da niko od njih nije izdvojio svoj euro iz džepa, da bi platio neku od tih usluga, već se našao način preko Fonda za zdravstvo da se to zloupotrebljava i da na taj način one koji u suštini imaju možda i najviše para dodatno finansiramo i oni idu da se liječe po inostranstvu, eminentnim klinikama, a oni koji nemaju evo sad će još sa ovih 20% biti još u teškoj situaciji.

Ta nepravda jako boli, ministre, i to je sigurno što građani, a znate Crna Gora je vrlo mala i sve se zna. Mi otprilike svi znamo, a ne kad je neko bolestan i išao da radi neku intervenciju. Sramota je što su neke estetske intervencije radili na račun države, a znate da je toga bilo i bilo ga je ne u maloj mjeri.

Potpuno se slažem sa kolegicom da treba da se razmisli o ovom modelu koji je u Sloveniji. Zašto ako izdvajam za zdravstveni sistem, vi mi ne date cjenovnik i kažete - ta operacija košta toliko i toliko, ja neću da radim kod tog ljekara, ali imam vaučer uložila sam toliko, evo vaših 500 eura, pa idem sa tih 500 eura u Francusku i

tamo se operišem za možda 5.000? Tih 500 eura sam dobila kroz zdravstveno osiguranje.

Što se toga tiče, ja nijesam bila puno srećom kod vas, mislim da mi je najveća ušteda novca bila u tom zdravstvenom što sam dala za budžet zdravstvenog osiguranja. Nadam se da će tako i biti. Hoću da vam potenciram i jednu zloupotrebu, a to je zloupotreba bolovanja. Slažem se sa ovim što ste ovdje predložili da to treba da se sankcioniše, a znate šta je bilo strašno licemjerno i što me strašno zaboljelo? Da neki poznati ljekari koji su čak i sankcionisali druge što to rade, a njihovi članovi uže porodice se godinama nalaze na bolovanju. A mi evo u ovoj kući u Skupštini Crne Gore imamo ljude koji ne dolaze, godinama su na bolovanje, a onda drugi službenici se čekiraju svaki izlazak iz ove zgrade i ulazak da li su došli na posao. Takvih anomalija ima svuda, ali nemojte da budete selektivno principijelni. To vas molim, jer ta nepravda vrlo boli, a znate da svuda postoje zaštićeni medvedi i to je ono što treba da se ukine i treba da bude tihi za sve i onda da bi bilo to pravedno i bilo bi dobro rješenje. U protivnom, ako dozvolite da za nekoga bude ovako a za nekoga drugačije, opet ćemo doći na ovu diskriminaciju i nezadovoljstvo.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

Izvolite.

RADOSAV NIŠAVIĆ:

Ministre sa saradnicom, Zakon o zdravstvenom osiguranju donosimo a znamo u kakvom su socijalnom statusu građani Crne Gore, siromašna država, siromašno stanovništvo, a veliki zahtjevi, sve veći zahtjevi za potrebama za socijalno osiguranje. Para nema, a ustvari para ima samo što se one neracionalno troše. Svrha ovog zakona je znači ta finansijska održivost zdravstvenog sistema. Rekao sam para ima, samo što se ne poštuju se principi zakona o

kome smo prije govorili o dostupnosti, o pravičnosti. Samo da navedem primjer liječenja pacijenata van Crne Gore gdje je utrošeno 15 miliona eura. Vi znate ko je mogao da dobije upute za liječenje van Crne Gore. To ne mogu da dobiju uvijek, ne kažem nikako, „obični“ građani, iako znamo da su te intervencije, što je poslanik Milić naveo primjer, koštale i po 100 hiljada eura.

Osvrnuo bih se na nekoliko članova ovog zakona. Vrijeme je kratko, a ovom zakonu bi imalo mnogo da se priča. Kažete da je član 6 i odmah na startu pod brojem 3, članovi, osiguranici u smislu ovog zakona su članovi Odbora direktora u privrednom društvu i drugom pravnom licu i članovi upravnih odbora u javnim preduzećima i ustanovama koje za svoj rad primaju nadoknadu. Po kom osnovu se njima uplaćuje doprinos za zdravstveno osiguranje. Zatim, tačka 10, ovdje su nabrojana i lica koja obavljaju privremene i povremene poslove, kao i poslove po posebnom ugovoru o radu u skladu sa zakonom, a nijeste precizirali koliko je to vrijeme privremeno i koliko to puta povremenog posla. Jer, ste to u članu 15 precizirali, da je vrijeme provedeno najmanje dva mjeseca neprekidno ili četiri mjeseca u toku godine. Znači, trebali ste u ovom članu 8 da to precizirate. Zatim, član 10, pomenuću samo da ste proširili ovdje opseg, znači status osiguranika stiču i članovi porodice i idete do unučadi, babe, dedovi itd. Pitam se da li su oni bili osigurani po nekom drugom pravu, da ne stiču pravo na osnovu unuka, baba i djed na osnovu prava unuka za obavezno socijalno osiguranje.

Član 14, ovdje ste precizirali koliko može da bude povremeni i privremeni rad, ali u članu 15 da li poslije prve tačke promocija zdravlja, pravo na zdravstvenu zaštitu obuhvata promociju zdravlja i definiciju prevenciju zdravlja, jer kažem da ta definicija ne stoji. Može biti promocija, ali ne može biti prevencija, može biti prevencija bolesti, a prevencija zdravlja nikako.

U članu 16 kažete da zdravstvena zaštita iz člana 15 ovog zakona obuhvata dijagnostiku na svim nivoima zdravstvene zaštite, preglede u zdravstvenoj zaštiti ili u kući osiguranog lica liječi na svim nivoima zaštite, a prethodnim zakonom smo vidjeli da se

zabranjuje rad ljekarima van zdravstvene ustanove. Tačka 17 troškove smještaja ishrane povećali ste u odnosu na stari zakon u ishrani pratioaca djeteta do 10 godina, kao i djece do 18 godina života u bolnici koja boluju od malignih bolesti, djece do 18 godina života u ustanovama za specijalnu medicinsku rehabilitaciju itd.

Član 23, lijekovi sa liste koji se propisuju izdaju na obrascu recepta izdatog od strane izabranog doktora. Ja sam sugerisao prije i sad sugerišem da proširite opseg ko sve može da propisuje recepte u pojedinim situacijama. Znači, posebno kada se radi o pacijentima sa ruralnog područja, gdje treba omogućiti ljekarima specijalistima da propisuju lijekove, da oni ne bi gubili i po nekoliko dana da dođu do lijeka i ostvare svoje pravo.

Član 25, tačka 4, kažete - iz obaveznog zdravstvenog osiguranja ne obezbjeđuju se sredstva za zdravstveni pregled radi izdavanja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti. Socijalistička narodna pratija daće amandman na ovaj član. Tražimo da se zdravstveni pregled radi izdavanja uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za zasnivanje radnog odnosa svede pod član 16, pod obavezni vid osiguranja, jer smatramo da i sadašnja cijena ljekarskog uvjerenja od 20 eura može biti prepreka da nezaposleno lice konkuriše za radni odnos, a u obaveznom članu dajemo jedan širi opseg. Neće biti smetnje ni finansijske da se ovaj pregled, ljekarsko uvjerenje za zasnivanje radnog odnosa stavi pod obavezni vid.

I samo još jednu stavku. Isti član, pod tačkom 22 terapija hipnozom ne obezbjeđuje se iz sredstava za zdravstveno osiguranje. Vi znate, gospodine ministre, da je i liječenje hipnozom jedan od vidova liječenja bola kod bolesnika sa malignim oboljenjima, nesnosnog bola i da misli da ta usluga mora ići kao obavezni vid liječenja.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Imajući u vidu da je kolega Nišavić najavio amandmansko djelovanje na ovom zakonu, da vas obavijestim da je rok za podnošenje amandmana u odnosu na zakone o kojima danas

raspravljamo sutra do devet ujutro. Dakle, sutra nas očekuje rad po ostalim zakonima, očekivanje da odbori završe raspravu o amandmanima i dogovor sa Kolegijuma da u toku sutrašnjeg dana završimo i glasanje o zakonima iz paketa Ministarstva pravde, zdravstvenim zakonima, a moguće i o zakonima iz sektora poljoprivrede.

Molim vas da svi zajedno imamo u vidu to. Po pravilu je rok za podnošenje amandmana do kraja rasprave. Međutim, uvažavajući dobru praksu, produžavamo sutra do devet, ostavljajući prostor za rad skupštinskih odbora.

Ponavljam, rok za podnošenje amandmana je sutra ujutru do devet.

Hvala vam.

Sada bih zamolio kolegu Sutovića da uzme riječ.

JASMIN SUTOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani ministre Šegrt, poštovana gospođo Savović, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Pred nama je Predlog zakona o zdravstvenom osiguranju, jedan od zakona iz seta Zakona iz oblasti zdravstva. Zdravstvena zaštita na primarnom nivou ostvaruje se u potpunosti na teret sredstava zdravstvenog osiguranja.

Predlog zakona zadržava koncepte dopunskog osiguranja koji je uveden izmjenama iz 2012. godine gdje osiguranik pored osnovnog zdravstvenog osiguranja može da dobije dopunsko zdravstveno osiguranje potpisivanjem ugovora sa fondom ili sa osiguravajućim društvom. Dopunskim zdravstvenim osiguranjem, osiguranik se osigurava od rizika troškova skupih zdravstvenih procedura. Dopunsko zdravstveno osiguranje kod ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja obezbjeđuje pokriće troškova usluga iznad iznosa koji ide na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja do punog iznosa cijene tih usluga. Sa ovakvim uređenjem posvetiće se sve veća sigurnost osiguranju

lica, odnosno obezbijediće se jednaka prava za sklapanje ugovora o osiguranju za sva osigurana lica.

U Predlogu zakona, takođe, treba istaći značajnu novinu u načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na lijekove sa liste lijekova, koja pored osnovne liste sadrži dopunsku listu. Naime, osnovna lista sadrži lijekove koji se osiguranicima obezbjeđuju u potpunosti na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja. Dopunska lista lijekova obuhvata lijekove koji su terapijska paralela lijekovima sa osnovne liste i osiguraniku se obezbjeđuju u visini cijene lijeka sa osnovne liste. Razliku do punog iznosa cijene lijeka na dopunskoj listi plaća osiguranik, osigurano lice ili prilikom korišćenja zdravstvene usluge. Na ovaj način daje se mogućnost pacijentima da učestvuju u izboru lijeka.

Takođe, treba istaći da na iznos razlike u cijeni sa osnovne i dopunske liste osiguranik se ne može osigurati u dopunskom osiguranju. U predlogu zakona značajna novina je osnivanje posebnog fonda za liječenje rijetkih bolesti, sprovođenje transplatacionih programa i odobravanje lijekova koji nijesu na listi lijekova. Takva sredstva se obezbjeđuju iz priloga fonda za zdravstveno osiguranje. Na ovaj način stvara se posebna briga države prema ovim pacijentima. Donošenjem ovog zakona stvaraju se normativni uslovi za finansijski održivi sistem zdravstvenog osiguranja. Razlozi za donošenje novog zakona o zdravstvenom osiguranju su između ostalog i stalno rastuće potrebe stanovništva sa zdravstvenom zaštitom, koja je uslovljena porastom opšte i zdravstvene kulture, starenjem populacije, pojavom i primjenom savremenih stručnih i naučnih dostignuća i tehnologija u pružanju zdravstvene zaštite u vremenu opterećenom opštom ekonomskom krizom.

Predložena zakonska rješenja imaće pozitivni uticaj na sve građane, jer im obezbjeđuje ostvarivanje efikasnog, dostupnog i kvalitetnog zdravstvenog osiguranja.

Predlažem Skupštini da prihvati ovaj predlog zakona o zdravstvenom osiguranju.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama.

I posljednja prijavljena diskusija. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Predsjedavajući, poštovani ministre, poštovana gospođo Savović,

Osnovno pitanje koje se postavlja jeste da li je naše zdravstvo besplatno i odgovor koji dobijamo jeste da nije i ne može da bude, s obzirom da imamo potrebu da se svakodnevno suočavamo sa tim da naši građani, bez obzira što dobiju besplatno zdravstvene usluge ili sa participacijom, kada nije obavezni vid zdravstvenog osiguranja, u javnom zdravstvu suočavaju se sa problemima vezanim za nabavku lijekova. Ja sam danas, kada sam govorila o temi zdravstvene zaštite, pokrenula to pitanje, ali ovo je mnogo više vezano za Zakon o zdravstvenom osiguranju. Veoma je jasno da se kod nas dešavaju neke neobične stvari, na koje vidim i vi reagujete, jer nije da ne reagujete. Pratim kroz medije i imaću neka pitanja za Vas.

Čisto me zanima zašto se dešava da cijene lijekova u zemljama regiona variraju onoliko koliko variraju. Vidim da ste imali neku analizu, imali ste i odgovor prema medijima. Recimo, jedna naša sugrađanka je za lijek plavix platila u Crnoj Gori 18 eura, a u Srbiji je taj lijek pet eura. Pitanje zašto je ovolika razlika potražili su i predstavnici medija. Veleadrogerije kažu da /Prekid/ od proizvođača koji imaju svoju cijenu, cijena je poslovna tajna i onda Vi objašnjavate u odgovoru u medijima da ste ove godine počeli sa sistemom reformi u zdravstvenom sektoru, upoređivali ste posljednje tenderske cijene lijekova u Crnoj Gori, pa kažete - nešto je kod nas jeftinije, nešto je skuplje. Ali, analizom 15 skupih lijekova, među kojima su oni najskuplji na koje Fond u Crnoj Gori troši oko 16% sredstava, utvrdili smo da je kod nas 13 lijekova sa 50% višom cijenom nego u Srbiji, to nas dovodi u veoma tešku finansijsku

situaciju traži brze i ozbiljne mjere u oblasti politike lijekova. Ja sam maloprije kada sam nabrajala krovne zdravstvene institucije zaboravila jednu vrlo važnu, "Montefarm". To je jedna od institucija koja ne može biti zaobiđena. Rekli ste da ćete određivanje cijena definisati uredbom maksimalnim cijenama lijekova i uredbom o kriterijumima za stavljanje lijekova na listu. Voljela bih da mi odgovorite po tom pitanju, šta se uradilo, dokle se odmaklo i koji su rezultati, jer ovo su članci koje imamo od nedavno. A imamo ovdje i okrugli sto koji ste vi organizovali. Dobro je što ste to organizovali, jer su se tamo čule neke riječi koje su upućujuće vama kako bi mogli da promijenite stvari na bolje od predstavnika Svjetske banke, gdje vam je poručeno da promjenom u politici cijena lijekova moglo bi se uštedjeti blizu dva miliona eura. Recimo od projektovanih sedam miliona eura, samo promjene u politici cijena lijekova omogućila bi uštedu od skoro dva miliona. To su neke stvari o kojima treba da razgovaramo i da vidimo koje su to preporuke koje moramo poštovati da bi došli do svega ovoga što govore oni koji se razumiju u ovo. Ja bih samo da potenciram pitanja potrošnje lijekova od 2009. godine, gdje smo imali potrošnju od 25 miliona eura na 40 miliona koliko je potrošeno prošle godine. Ovo jeste trend i u ostalim zemljama, ali za našu državu zaista jedan enorman trošak, ogroman trošak i tu moramo da vidimo u kom pravcu i šta raditi da se ove stvari zaustave, smanje, racionalizuju. Jer, kad ste siromašni, morate da štedite, mada se vreća štedi kada je puna, kad dođe do dna, onda potrošite sve, biće nafake. Ali, nemamo vreću punu novca, jer smo potrošili to što smo imali i moramo računati da treba da čuvamo ovo što imamo.

Mi smo u ovom zakonu predložili amandmane o kojima smo razgovarali u našem klubu i ja želim da pohvalim način na koji ste se Vi obratili predstavnicima poslaničkih klubova i kulturu dijaloga koju Vi nosite sa sobom, sa Vašom saradnicom koja može biti primjer ostalim ministrima. Dolazili su i drugi u naše klubove /Prekid/ gospodine Šegrt i gospođo Savović.

Dalje, vezano za amandmane oko kojih smo govorili, vezano za liječenja steriliteta, tu su predložili amandman koji smo najavili,

gdje smo se vezali za visinu antimilerovog hormona i češku praksu. Dobićete objašnjenje, takođe smo predložili u članu 16 da se obavezno ide sa oboljenjima od hepatitisa b i hepatitisa c. Ovo su zarazne bolesti i veoma je važno da shvatimo da se one moraju spriječiti i to bez participacije od onih 20%. Znamo koliko interferal košta. To je skup lijek. Obično su narkomani od ove bolesti ugroženi, oni koji su u kontaktu sa narkomanima i o tome moramo voditi računa. Oni nemaju toliko novca, obično su to nezaposlena lica.

Nije dobro rješenje da se bolovanje odobrava do 10 dana od izabranog ljekara, a kasnije od Komisije. Zašto? Zato što sam konkretno ja imala neku prehladu koja me je 15 dana držala bukvalno. 15 dana vjerovali ili ne, gospodine Dukoviću, da sam ja bila potpuno nepokretna. Tako da sa ovim infuzijama koje sam ja nosila ići sad u Komisiju i nositi bocu infuzije do Komisije da vam produži poslije 10 dana bolovanje je nešto što na osnovu svog iskustva smatram da nije dobro da prihvatimo i u tom pravcu smo imali amandmane. Ja iz svog primjera, ne želim ništa više od onog što je objektivno realno i samo treba razmišljati o drugima na način kako razmišljate o sebi.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vam.

Sa ovim smo završili pretres. Kolega Dukoviću, ja bih Vas zamolio da u duhu dobre prakse se suzdržimo od komentara, uvažavajući sve zdravstvene tegobe koje je koleginica imala.

Pitam ministra da li želi pravo na završnu riječ.

Molim bez spominjanja da ne bi izazivali komentare. Hvala vam.

Izvolite.

BUDIMIR ŠEGRT:

Predloženi tekst zakona o zdravstvenom osiguranju za moj pojam predstavlja garant ekonomske održivosti zdravstvenog

sistema, što je na neki način i obaveza države i Ministarstva zdravlja da ponudi osiguranicima i građanima Crne Gore.

Ovaj Zakon karakterišu norme i to jasne norme: poštovanje zakonitosti, bolju koordinaciju unutar sistema, pojačanu kontrolu, dopunsko osiguranje, kao mjera kojom se sprečava bilo kakvo značajnije ulaganje u zdravlje na osnovu ličnoga budžeta, drugačiji odnos Fonda i Ministarstva zdravlja, pojačava se kontrola ili adekvatna kontrola o potrošnji lijekova i potrošnja bolovanja. Ne može nijedna objektivna stvar bolesti administrativna procedura za adekvatno ostvarivanje prava bolovanja. Ovo su mjere uvedene zbog onih koji koriste to pravo, a ne boluju. I ovaj zakon promovise ulaganje u znanje, sa ciljem najkvalitetnije uštede u zdravstvenom sistemu.

I na kraju, do nekih zakonskih rješenja treba dorasti razvojem zdravstvenog sistema. Meni je žao što nijesmo u prilici ili što nijesmo dorasli tome razvoju zdravstvenog sistema i nacionalne svijesti kad je u pitanju zdravstveno obrazovanje, zdravstveno vaspitanje, da ovdje ukidamo odrađena prava građana koji daleko više ili načinom ili stilom života utiču na svoje zdravlje, na loš kvalitet svoga zdravlja, nego što to država bilo kojom drugom mjerom može da njih povрати u zdravstveno kredibilno stanje.

Nijesu država i državni zdravstveni sistem kroz zdravstvo jedini koji imaju obavezu da čuvaju zdravlje. Nekim budućim zakonskim rješenjima ja ću se zalagati da tu istu obavezu ima i pojedinac ili građanin prema svome zdravlju. Jer onoliko mi možemo sami uništiti svoje zdravlje, nema toga sistema i nema tih finansijskih sredstava koja mogu dostići da se to prevaziđe.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem ministru. Završili smo pretres i o ovom predlogu zakona, izjasnićemo se naknadno. Nadam se sutra i o zakonima iz segmenta Ministarstva pravde i o zdravstvenim zakonima, a sada predlažem da pređemo na sljedeću tačku dnevnog reda.

Treću tačku iz oblasti zdravstva, **Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Budimir šegrt, ministar zdravlja i Gorica Savović, generalna direktorica Direktorata za upravljanje zdravstvom.

Izvjestioci Odbora su Željko Aprcović, Zaknodavnog odbora i Rešad Sijarić, Odbora za ljudska prava i slobode.

Pitam ministra ili saradnicu da li žele iskoristiti pravo na dodatno obrazloženje. Žele.

Izvolite, gospođo Savović.

GORICA SAVOVIĆ:

Uvaženi poslanici,

Radi se o jednom kompleksnom zakonu koji zaslužuje obrazloženje zbog materije koja je manje poznata i nedostatka praktičnih iskustava.

Promjene u evropskim direktivama uslovile su potrebu donošenja posebnog zakona koji uređuje oblast presađivanja tkiva i ćelija umjesto važećeg zakona iz 2009. godine koji jedinstveno reguliše oblast presađivanja organa, tkiva i ćelija. Donošenje ovog zakona predstavlja uređivanje standarda kvaliteta i bezbjednosti tkiva i ćelija koje su namijenjene za korišćenje kod ljudi u postupcima dobijanja, davanja, uzimanja, testiranja, obrade, očuvanja, skladištenja, distribucije, presađivanja, uvoza, izvoza, razmjene tkiva i ćelija, kao i za industrijsku izradu proizvoda dobijenih od tkiva i ćelija u cilju obezbjeđivanja zaštite zdravlja ljudi. U skladu sa opredjeljenjem, zaštite prava ljudi, dostojanstva ljudskog bića, u postupcima primjene biomedicinskih tehnologija u liječenju i ovaj zakon se temelji na način /Prekid/ davaoca i primaoca davanja u cilju liječenja nekomercijalnog, socijalnog i anonimnog davanja. U tom smislu propisuje se zabrana trgovine tkivima i ćelijama, oglašavanje potrebe i ponude tkiva i ćelija u medijima ili na bilo kom drugom nosiocu oglasne poruke i posredovanje u ovim poslovima. Radi obezbjeđivanja dovoljnog broja tkiva i ćelija za presađivanje licima kojima je presađivanje

jedini način liječenja propisana je obaveza ministarstva i drugih subjekata zdravstvenog i obrazovnog sistema, kao i medija da vrše populizaciju davanja tkiva i ćelija za presađivanje, odnosno potpisivanje saglasnosti za davanje u slučaju smrti uz zdravstveno prosvjećivanje stanovništva o značaju davalaštva.

Zakon definiše postupke koje mogu da obavljaju samo zdravstvene ustanove ili djelovi zdravstvene ustanove koji ispunjavaju uslove za obavljanje ove djelatnosti i imaju rješenje Ministarstva zdravlja. Takođe, postupke vrše zdravstveni radnici koji imaju odgovarajuće stručne kvalifikacije za vršenje ovih poslova i kojima je zdravstvena ustanova dužna da obezbijedi kontinuiranu edukaciju i obuku u skladu sa programima zasnovanim na naučnom razvoju u ovoj oblasti. Predlog zakona uređuje listu čekanja kao bazu podataka koju vodi ministarstvo, a tkiva i ćelije se dodjeljuju u skladu sa transparentnim, pravičnim i opšteprihvaćenim medicinskim kriterijumima, kao i na principu pravične raspodjele i jednake dostupnosti primaocima.

U cilju obezbjeđivanja standarda kvaliteta i bezbjednosti tkiva i ćelija, propisuje obaveza ovlašćenih zdravstvenih ustanova koje sprovode postupke da uspostave i održavaju sistem kvaliteta bezbjednosti na način koji obezbjeđuje da svi važni procesi od davanja do presađivanja odnosno uništenja tkiva i ćelija budu naznačeni i opisani odgovarajućim procedurama koje se čuvaju i redovno ažuriraju. Predlog detaljno uređuje uslove za postupke uzimanja tkiva i ćelija sa živog i umrlog davaoca. Uzimanje tkiva i ćelija od živog davaoca vrši se ako je davalac za taj zahvat dao pisanu saglasnost ovjerenog od strane suda, organa uprave ili notara. Inače, saglasnost je slobodna informisana izjava volje i može se opozvati, izmijeniti do početka zahvata. Uzimanje tkiva i ćelija od umrlog davaoca vrši se ako je to lice za života kao punoljetno poslovno sposobno i sposobno za rasuđivanje dalo pisanu saglasnost za ovaj postupak kod izabranog doktora i može je opozvati ili izmijeniti u svakom trenutku.

Tkiva i ćelije sa umrlog davaoca mogu se uzimati radi presađivanja drugom licu nakon što je sa sigurnošću prema

medicinskim kriterijumima i na propisan način Komisija zdravstvene ustanove utvrdila i potvrdila njegovu smrt koja je nastupila ako je sa sigurnošću utvrđen i potvrđen prestanak rada mozga.

Prije uzimanja tkiva i ćelija obavezno se vrši procjena i odabir davaoca, kao i određena laboratorijska testiranja. Procjenu podobnosti i odabir živog davaoca vrši doktor medicine na osnovu lješkarskog pregleda, odgovarajućih medicinskih pregleda. Rezulate do kojih se dođe tokom novih postupaka i koji su od značaja za zdravlje davaoca doktor medicine saopštava davaocu.

Cijenjeni značaj obezbjeđivanja kvaliteta i bezbjednosti tkiva i ćelija za korišćenje kod ljudi i funkcionisanje procesa u svim fazama postupka, Predlogom ovog zakona propisano je da ministar nadležan za poslove zdravlja u svim ovlašćenim zdravstvenim ustanovama imenuje koordinatora sa odgovarajućim stručnim kvalifikacijama i znanjima iz oblasti tkiva i ćelija koji je odgovoran za sprovođenje ovih postupaka u skladu sa zakonom. U istom cilju, sva tkiva i ćelije koja nijesu dobijene i primljena u skladu sa zakonom ovlašćene zdravstvene ustanove koje obavljaju postupke obrade i čuvanje skladištenje distribucije ili presađivanja odbacuju, skladište i uništavaju.

Presađivanje tkiva i ćelija kao faza ovog postupka vrši se samo ako predstavlja jedini način liječenja i ako su neophodno sprovedeni svi postupci liječenja u skladu sa medicinskim standardima u praksi. Presađivanje tkiva i ćelija može da se vrši samo uz pisanu saglasnost davaoca koji je punoljetan, poslovno sposoban i sposoban za rasuđivanje, a za maljoljetna lica i punoljetna lica koja nijesu poslovno sposobna ili su nesposobna za rasuđivanje saglasnost daje zakonski zastupnik, odnosno staratelj.

Predlogom zakona se definiše svaka faza procesa i uslovi za ostvarivanje svake faze od dobijanja, uzimanja do samog presađivanja, pa tako i ministarstvo može da odobri uvoz tkiva i ćelija i zdravstvene ustanove koja je izvršila uzimanje tkiva i ćelija i koja ima dozvolu nadležnog organa za obavljanje tih poslova, a ispunjava uslove koji su i ekvivalentni uslovima propisanim ovim zakonom.

Izvoz se može odobriti ukoliko se presađivanje vrši određenom licu i u hitnom slučaju ukoliko u Crnoj Gori postoji veća količina navedenih tkiva i ćelija od potrebe. Praćenje tkiva i ćelija je važan postupak i bitan element obezbjeđivanja kvaliteta i bezbjednosti, pa je zakonom uređena sledljivost kojom se obezbjeđuje njihovo evidentiranje od davaoca do primaoca odgovarajućim sistemom obilježavanja i vođenja evidencije. Propisano je da se podaci koji su potrebni za potpunu sledljivost čuvaju najmanje 30 godina.

Ovlašćene zdravstvene ustanove dužne su da uspostave efikasan sistem za analizu praćenja, evidentiranje i međusobno obavještavanje o svim ozbiljnim neželjenim pojavama i reakcijama koje mogu da utiču na kvalitet i obezbjeđivanje tkiva i ćelija, kao i da uspostave sistem povlačenja tkiva i ćelija u slučaju evidentiranja neželjenih pojava i ozbiljnih neželjenih reakcija.

Za sprovođenje postupaka koji su propisani ovim zakonom od značaja je i vođenje odgovarajuće dokumentacije i evidencije od strane zdravstvenih ustanova i ministarstva, a lični podaci do kojih se dolazi u tom procesu čuvaju se kao profesionalna tajna.

Dodala bih još da se pored ovlašćenja inspektora propisanim Zakonom o inspekcijskoj kontroli ovim zakonom propisuje i dodatno ovlašćenje, a sve u cilju bolje konrole kvaliteta i bezbjednosti, a samim tim i sigurnosti pacijenata. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

... na dnevnom redu, tako da, siguran sam da nije bilo suvišno čuti i malo opširnije dopunsko obrazloženje. Hvala Vam u svakom slučaju.

Prelazimo na prvi krug diskusija. Riječ sada ima kolega Halil Duković. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Nadam se da ću se uklopiti u ovih pet datih minuta. Pesađivanje tkiva ili ćelija, ili kako se popularno kaže

transplantacija, je odlika razvijenih zdravstvenih sistema. Raduje činjenica da se ta transplantacija vrši u našem zdravstvenom sistemu, što samo govori da je naš zdravstveni sistem na jednom visokom nivou i profesionalnosti i etičnosti.

Takođe, često se kaže da je transplantacija novi vid moderne medicine. I jeste tako, ali evo podsjetiću samo zbog građana više da su se transplantacijom još od davnina pokušavale liječiti određene bolesti. Poznati su slučajevi 600 godina prije nove ere, prvi slučaj transplantacije kože lica, kada je pokušao ljekar da uradi. Takođe je poznat pokušaj transplantacije iz prvog vijeka kada su dva ljekara pokušali da transplantiraju donji ekstremitet, a od XV vijeka već imamo stalne pokušaje, prije svega, transfuzije krvi, mada nažalost više neuspješne nego uspješne zbog činjenica da se u tom vremenu nije znalo ni za krvne grupe ni za faktor koji su ograničavajući faktori u transplantaciji krvi, ili kako je često zovemo transfuziji krvi.

Naravno, kratko ću pokušati da ovaj predlog zakona približim građanima i da kažem šta u suštini on predstavlja. Prije svega, transplantacija se primjenjuje samo kod onih osoba kod kojih je to i jedini mogući vid liječenja. Znači, ako postoji neki drugi vid liječenja, transplantacija se ne obavlja, obavlja se kao krajnja mjera u zaštiti zdravlja građana. Druga karakteristika jeste da postoji lista čekanja koju formira Ministarstvo zdravlja na bazi dokaza koji dođu od drugih zdravstvenih ustanova. Naravno, ona ima i svoju hitnost i prioritete što često zavisi i od onih tkiva ili ćelija koje su na raspolaganju.

Još jedna karakteristika koja je mnogto važna što se tiče ovog zakona jeste da se sa ćelijama i tkivima ne smije trgovati. I to važno definišu članovi 7 i 8, sem onih troškova koji su neophodni u cilju bolje transplantacije, putnih troškova onih ljudi koji žele da daju svoja tkiva, putnih troškova, smještaja, ishrane i tako dalje. Znači, zabranjen je svaki vid trgovine sa organima, odnosno tkivima i ćelijama za transplantaciju i to treba podsjetiti, sankcionisati, a sankcionisani su i ovim zakonom. Takođe, još jedna karakteristika predloženog zakona jeste da se transplantat može uzeti sa živih

davaoca ali uz svu onu potrebnu saglasnost koju svaki davalac tkiva ili ćelija mora da da. Naravno, od toga uvijek može odustati.

Još jedna karakteristika. Često se vodila diskusija u našoj javnosti kako i na koji način uzeti sa umrlih lica. Ovaj zakon je i to definisao i uzima se materijal samo od onih koji su /Prekid/ dali svoju pisanu saglasnost. Znači, tu pisanu saglasnost za života on uvijek može povući, ali materijal sa mrtvog davaoca može uzeti samo ako je on za života dao svoju pisanu saglasnost.

Pošto smo u obavezi svi da približimo građanima šta je transplatacija i da popularišemo ovu metodu, pozivam sve one koji mogu da spasu nečiji život ili da pomognu poboljšanju kvaliteta života da dobro razmisle šta je transplatacija. Ona je samo vid spašavanja života i sigurno jedna metoda koja se danas u svijetu jako puno upotrebljava.

Vjerujem da bismo svi spasili život nekom drugom čovjeku. Ovo je isto vid spašavanja života i pozivam na onu humanu stranu čovjeka da svi popularišemo ovu metodu, da to nije strano iako često preovladava mišljenje kod naših građana da je to nešto strano, nešto što mi ne trebamo prihvatati tako brzo. U svijetu se to svugdje radi i svugdje je ona popularna metoda.

Odbor za ljudska prava je naravno djelovao i sa određenim brojem amandmana, čime smo ovaj zakon učinili mnogo boljim, preciznijim i ispravili uočene tehničke greške. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem. A sada riječ ima kolega Labudović. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre,

Ja ću ovaj zakon podržati i učiniću sve da ubijedim i ostale kolege iz mog kluba da me podrže. Razlozi koji me navode na ovaj stav nijesu sadržani u ovoj retrospektivi istorije zdravstva kolege Dukovića, za koju sam bio ubijeđen da je rezervisana za kolegu

Škrelju, ali i to je korisno, već u činjenici što sam duboko svjestan značaja ove materije i što sam još dublje svjesniji činjenice da čovjek kao vrsta nema drugih rezervi bez kod svojih sunarodnika. Prema tome, ako ćemo da živimo, moramo se osloniti jedni na druge čak i u ovim situacijama.

Ali, ono što je najvažniji motiv zbog koga ovo bez zadržke podržavam jeste što ste u ovom predlogu zakona izbjegli onu famoznu pretpostavljenu saglasnost koja bi bila u suprotnosti i sa članom 27 Ustava Crne Gore, koji zabranjuje da se na ljudskom biću, a ljudsko biće je i mrtav čovjek, vrše bilo kakvi biološki eksperimenti bez njegove saglasnosti. Evo sad vam obećavam, podržaću i zakon koji spremate, gdje se radi o presađivanju ljudskih organa ukoliko zadržite ovaj stav da ne može se to raditi ni uz čiju drugu saglasnost osim saglasnosti onoga čiji je organ potreban. Prema tome, kad to uradite na taj način, budite sigurni da se neće desiti ono što se desilo sa prethodnim zakonom.

A sad, gospodine potpredsjedniče, da iskoristim da se obratim i Vama, i kolegama, a i građanima Crne Gore o jednom, po mom mišljenju, veoma važnom pitanju. Naime, u saznanju sam da se u ovom momentu u kampu Specijalne antiterostičke jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova vrši brifing i vrši pritisak na te ljude da u nedjelju pa nadalje dođu i pokušaju da onemoguće građane Crne Gore da iskoriste svoje ustavno pravo slobodnog i mirnog okupljanja. Želim i vas a i njih prije nego što donesu bilo kakvu odluku da podsjetim da se prisjete šta su kad skinu uniformu. Kad skinu uniformu oni su naša braća, naši sinovi, naši rođaci, naše komšije i mi koji ćemo se u nedjelju pa nadalje okupljati pred ovim domom ne želimo nikakvo zlo nikome pogotovo ne njima, jer sve ono što želimo dobro za nas i za naše ne možemo ostvariti ako to dobro ne bude i njihovo. Neka se prisjete koliko im je puta do sada obećavana isplata tih zaostalih dnevnica, toplih obroka, putovanja i tako dalje, da ih ne bi još jednom obmanuli na isti način. I neka se prisjete šta se desilo u ovim 20 godina sa onima koji su komandovali da se postupi po naređenju, sa onima koji su kreirali Žutu gredu i sa svima onima koji su bili svoj narod. Gdje su oni

danas i kako se istorija, savremena istorija Crne Gore odnosi prema njima.

Prema tome, poštovane kolege, i vas pozivam kao i ljude u plavom - dođite slobodno, ne morate dijeliti naša uvjerenja, ali dođite da čujete na licu mjesta šta želimo, na koji način, dođite da popijemo kafu jutrnju, ako ništa drugo. Može se naći čašica rakije i ne bojte se. Isto tako, nemojte svoj strah pokušavati da liječite pogrijavanjem našega straha. Nas su svi strahovi prošli. Mi imamo sva ljudska i Ustavom garantovana prava da dignemo protest protiv ovog režima koji 20 godina razara Crnu Goru. Želimo to da uradimo ne da bismo došli na vlast. Želimo da prvi put u istoriji Crne Gore omogućimo da građanin Crne Gore slobodno, bez pritiska, bez uvijanja, bez potplaćivanja kaže šta je njegov izbor. Onaj ko na takvim izborima dobije i onaj kome građani povjere svoju budućnost, neka mu je alal. Evo prvi sam, a ugrabiću i prije svojih čelnika da priđem. /Prekid/ Molim vas, mimo toga vodite računa šta radite i šta spremate. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Meni ste se obratili, dijelom, pa bih Vam dijelom i odgovorio. Ja nemam saznanje šta se u ovom trenutku radi u toj državnoj instituciji, niti u bilo kojoj drugoj, ali imam čvrsto uvjerenje i sigurnost da se i u toj instituciji, kao i u svim drugim državnim institucijama u ovom trenutku, kao i u svim ostalim trenucima razgovara kako očuvati pravni sistem ove države, kao očuvati ustavni poredak ove države i kako, između ostalog, obezbijediti i omogućiti demokratski izraz volje građana, čuvajući javni red i mir, ne ugrožavajući ničije bilo koje drugo pravo. Tako da vjerujem da na tu temu jednako mislimo i uvažavamo to kao pravo i obavezu i te i svih ostalih državnih institucija. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

... obratio i Vama. Vi ste u ovom momentu domaćin ovog doma, jednak u pravima i obavezama kao i ja, ali nominalno ste domaćin. Bićete na neki način domaćin i onoga što se dešava

napolje i nemojte, vi stalno govorite da radite na očuvanju pravnog poretka i stabilnosti i sigurnosti. Ko narušava pravni poredak, ko narušava stabilnost, ko prijeti ovaj poremećaj nesigurnosti građana Crne Gore? Mi u svakom slučaju ne.

Mi upravo hoćemo ono što ste Vi rekli, da se ostvari ustavno pravo građana Crne Gore da glasaju slobodno i da se ostvari ona norma Ustava koja kaže da se ne priznaje nijedna vlast koja nije zasnovana na slobodnoj volji građana. Nemojte da se ubjeđujemo, nema potrebe. Vi to svakako mene ne možete da ubijedite da je dosadašnja vlast zasnovana baš na slobodnoj volji. Neka je to 5%, neka je to 20%, potpuno je svejedno. Hajte jednom da izađemo ljudski na jedne poštene i fer izbore. Ako dobijete, evo ja vam garantujem prvi ću vam čestitati, doći ako treba i sa flašom da vam čestitam i alal vam bile sljedeće četiri godine. Ali na način na koji ste do sad dolazili na vlast, to više, gospodine Simoviću, neće moći iz tog razloga i iz razloga o kojima smo i danas govorili. Iz razloga uniženih i poniženih građana kojima su uskraćena mnoga prava mi ćemo da se okupimo pred Skupštinom Crne Gore, jer i ovo ispred je dom naroda i to će biti skup građana i naroda Crne Gore. Neće doći vanzemaljci, no vaše komšije, prijatelji, rođaci koji ne dijele vaše mišljenje.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, uz jednu malu ipak korekciju.

Kolega Labudoviću, ja mislim da smo u ovom domu u kojem smo i da nema razloga da domaćin iz ovog /Prekid/ pozivaju u goste van ovoga doma. Dakle, to je prvo moje razmišljanje, a drugo oko legitimiteta izbora i prethodnih i svih ostalih, ja mislim da smo taj legitimitet svi zajedno potvrdili zauzimajući mjesto u ovome domu, neko sa lijeve, neko sa desne strane, neko u opozicionim, neko u vladajućim klupama. I treće, legitimitet tih izbora konačno potvrdili su relevantne međunarodne misije koje su iz izbora u izbor posmatrale izbore u Crnoj Gori i OEBS, i Misija Savjeta Evrope i mnoge druge. Prema tome, o tome smo više puta pričali, tako da mislim da je to sada izričito.

Kolega, javljate se? Navedite član Poslovnika.

NIKOLA GEGAJ:

Prvo, po mom mišljenju, sjajno vodite Skupštinu, međutim ovo je treći put da uvaženi kolega Labudović poziva građane Crne Gore na proteste. Krši se Poslovnik i zloupotrebljava se govornica i ovaj uvaženi dom. Zna gospodin Labudović, uvaženi potpredsjedniče, da mogu da se organizuju konferencije za novinare političke grupacije Demokratskog fronta. Takođe, uvaženi potpredsjedniče Skupštine, ti takozvani navodni protesti najmanje su narodni. Uglavnom su usmjereni protiv NATO pozivnice. Želja je da se destabilizuje Crna Gora kao što je učinjeno više puta do sada i da se pred očima međunarodne javnosti Crna Gora prikazuje kao nestabilna i nebezbedna država. Izvinite što sam možda kršio ovom zadnjom rečenicom. Toliko i hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Ne samo zadnju rečenicu, ali nijeste pravilno proceduralno reagovali. Pozvali ste se na član 106 Poslovnika, a mislili ste na član 98 pretpostavljam, član Poslovnika koji ukazuje na zloupotrebu dnevnog reda i temu koju je kolega Labudović otvorio, a ne tiče se tačke dnevnoga reda. Prema tome, ja bih vas molio da ubuduće to ne činite. Dakle, zloupotreba proceduralne reakcije.

Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Znate da sam ja u ovim klupama poprilično dugo da biste mogli da mi to prodate kao rok za Moje neotuđivo poslaničko pravo, pravo koje se priznaje svim poslanicima od ne znam pa do ne znam dokle jeste da govorim. O tome šta ću ja govoriti, način na koji ću govoriti je moja stvar, osim u slučaju ako time vrijeđam nekoga. Meni se čini da ja svojim slovom nijesam uvrijedio nikoga. Da li sam izašao iz dnevnog reda ili nijesam, pa pravo da vam kažem i ovo je što se mene tiče neka vrsta transplatacije zdravih tkiva i ćelija u nezdravo tkivo DPS vlasti koje je već skoro počelo

da truli. Ja to tako doživljam. Na to imam pravo, a građani će prosuditi griješim li ili ne. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Kolega Labudoviću, /Prekid/ na zakonima koji govore o zdravstvu, ali mislim da ste sada upotrijebili jedan potpuno neadekvatan termin truljenja u kontekstu teme koju ste otvorili. Ja razumijem, prihvatam i slažem se sa vašim stavom da Vi već dugo godina sjedite u poslaničkim klupama, ja bih dodao u opozicionim poslaničkim klupama i dodao bih još u uslovima kada argumentacija i programi koji nudite iz poslaničkih klupa ne daju potreban odgovor u odnosu na ono što je reakcija građana Crne Gore. Onda razumijem da je alternativa to što najavljujete 27. septembra.

Prema tome, kolega Labudoviću, koliko bi god Vi sada pokušavali iskoristiti svoje proceduralno pravo, ja ću Vam svakako dati riječ, ali dozvolite da Vas zamolim da malo budete pažljiviji u odabiru termina kada se obraćate bilo kom poslaničkom klubu i bilo kojoj partiji u ovome domu. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Simoviću, kada sam rekao da iza mene stoji dugogodišnje poslaničko iskustvo, nijesam mislio time da se hvalim. Naprotiv da sam u bilo kojem tom poslaničkom periodu uradio nešto što bi prekršilo, prije svega, dostojanstvo i lik poslanika kao instituta, ja ne bih ovdje sjedio. A moja politička uvjerenja su moja politička uvjerenja i ona me srećom razlikuju od vas. Da dijelimo ista uvjerenja, vjerujte, ja bih sjedio tu prije Vas, ali ih ne dijelimo. I ja sam ponosan na moja politička uvjerenja, a ponosan sam i na svoje pravo da ono što ne mogu da ostvarim ovdje ne mogu zato što, evo zloupotrebljavate resurse, reći ću, pa neka ide na moju dušu, kradete ove izbore, prinuđen sam da izađem izvan ovog doma i da svoje pravo kao nekad /Prekid/ tražim na ulici. Vi najbolje znate kako to izgleda, vaša partija, nema veze kada ste vi došli ili kad niste, to iskustvo najbolje baštini, pa smo i mi odlučili

da se poslužimo vašim iskustvom. Možda nam i uspije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Neće vam uspjeti. Uspjeće i vama i bilo kome onoga trenutka kada se sprema da se suoče sa izbornom voljom građana Crne Gore. Vi se suočavate, očigledno, na neuspješan način i zbog toga sjedite tamo gdje sjedite. Ja vas molim da nastavimo sa našim radom.

Koleginice Šćepanović, imali smo već jednu proceduralnu reakciju. Ako insistirate. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Vi ste upozorili kolegu Gegaja da se pozvao na pogrešan član Poslovnika na 106. Rekli ste da treba da se pozove na član 98, a ja upućujem Vama, jer ste vi trebali da upozorite kolegu Labudovića da on krši član 98, jer je dužan da govori isključivo o predlogu koji je na dnevnom redu a ne da zloupotrebljava govornicu i da poziva građane na proteste i ne samo to, da iznosi ovdje neke podatke koje se tiču određenih državnih organa, a izvori su mu „u saznanju sam“. Tako da Vas molim da nastavimo sa dnevnim redom, jer kao diskutanti očekujemo svi da o ovoj temi govorimo. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Objašnjenjem sam upozorio kolegu Labudovića. Izvinite. Ubuduće ću to činiti na vrijeme. Kolega Dukoviću, molim Vas da date doprinos da se vratimo. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ:

Prvo, raduje me činjenica što će gospodin /Prekid/. To je dobra činjenica i samo govori u prilog onome što sam ja govorio da mi imamo kvalitetan zdravstveni sistem, jer je transplatacija inače odlika razvijenih zdravstvenih sistema. Takođe, podržavam Vas i u vašem pozivu, to je vaše demokratsko pravo i ja ne vidim zašto Vi pozivate i Vi se nervirate. Mi se apsolutno nerviramo, to je vaša

demokratska volja i saglasan sam s tim. Takođe, pozdravljam i vaš poziv nama na kafu kod vas. Samo recite u kojem ćete šatoru biti da znamo đe bismo došli. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Ne znam da li je dobro javno kazati adresu šatora. Bojim se kapaciteta šatora i da ne bude gužva neka pretjerana, ali dobro, evo ipak moja dobronamjerna sugestija. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Dukoviću,

Emilo Labudović nikad i ni pred kime nije se sakrio. Nema potrebe, neću vas čekati u šatoru, čekaću vas tu na stepenicama Skupštine. A ako budete željeli da prenoćite, ako Vas žena išćera i šator ćemo Vam obezbijediti. Ništa ne brinite.

Gospodine Dukoviću, rekao sam da nije vaš pledoaje motiv zbog koga ću ja podržati ovaj zakon. Ja ne kažem, Vi ste ljekar, Vi ste ovdje upućeni, ali kada je riječ o problematici presađivanja, transplatacija vjerujte pročitao sam kao birani ljekar. I ne samo pročitao, ovo je sramota što ću reći, a hoću da vam kažem, potpisao donorsku karticu. Prema tome, to je moja ljudska i građanska obaveza da podržim ovo kao jedini metod u pojedinim slučajevima da se neko izliječi. I ono što je meni smetalo kad je prethodni zakon bio jeste što ste to pokušali da uradite na mala vrata preko pretpostavljene saglasnosti. Protiv toga sam bio i biću. Hajte zajedno da to propagiramo kao metod. Nemojte da ćutite i da se krijete iza zakona. Pogledajte šta rade u Srbiju, Hrvatskoj. Nema dnevnika gdje nemaju bar po jedan prilog oko donorstva i oko davanja organa. Dajte da na taj način da radimo, a ne preko male krčme.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Kako je kolega Labudović krenuo bio, pročitao toliko, ja vjerujem, pomislio sam da ćete kazati da ste i presađivali, da ste

učestvovali. Tako je u momentu izgledalo. Hvala vam. Evo sada će ponovo riječ imati uvaženi doktor Nišavić. Izvolite.

RADOVAN NIŠAVIĆ:

Gospodine ministre, gospođo Savović, već sedmi sat razmatramo zakone iz oblasti zdravstva. Umor je stigao tako da ne znam koliko ću moći da održim koncentraciju moju, građana i vašu. Zakon o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja, kako ste i u obrazloženju kazali, donosi se radi preciznijeg definisanja i u odnosu na pretnodni zakon koji nije precizno definisao i pravio razliku između transplatacije organa, tkiva i ćelija, ovo je zakon koji se odnosi na transplataciju tkiva i ćelija.

Svakako dobar zakon i svakako u cilju unapređenja zdravstvene zaštite i liječenja građana. Osvrnuo bih se na nekoliko članova. Zakon definiše šta su to alogena, a šta su autonomna tkiva odnosno tkiva koja se koriste za isto lice i tkiva koja se koriste za drugo lice. Članom 8, rekao je već u svojoj diskusiji poslanik Duković, nije dozvoljeno primanje naknade za tkiva i ćelije osim naknade za troškove liječenja, putovanja i tako dalje.

Dobro je definisano šta je to banka tkiva i ćelija. To je zdravstvena ustanova ili dio zdravstvene ustanove ili drugo pravno lice koje je ovlašćeno za postupke obrade, očuvanja skladištenja ili distribucije tkiva i ćelija koji može biti ovlašćena i za dobijanje ili testiranje tkiva i ćelija.

Ono na što bih posebno obratio pažnju je član 37 gdje kažete da se uzimanje tkiva i lica sa umrlog davaoca može obaviti samo ako je to lice za života kao punoljetno postalo sposobno i sposobno za rasuđivanje, dalo pisanu saglasnost za ovaj postupak kod izabranog doktora. Međutim, kažete u trećem, odnosno četvrtom stavu: Izuzetno od stava 1 ovog člana tkiva i ćelije maloljetnog umrlog lica i umrlog punoljetnog lica koje nije posebno sposobno ili je nesposobno za rasuđivanje mogu se uzeti na osnovu pisane saglasnosti oba roditelja.

Pogriješio sam, izvinite. Pisana saglasnost iz stava 1 ovog člana može se izmijeniti, odnosno opozvati u svakom trenutku kod

izabranog doktora. Ne može da stoji takva definicija. Ako se uzima tkivo sa umrlog davaoca, ne može se onda pisana saglasnost ili se konkretno član odnosi na uzimanje sa umrlog davaoca. Znači, pisana saglasnost mogla se promijeniti tokom života, a ne kada se uzima tkivo sa umrlog davaoca. Ovdje napominjete da treba napraviti i registar ustanova koje su sposobne za uzimanje i davanje tkiva za presađivanje tkiva. Takođe određujete koordinatora, etički komitet i tako dalje.

Ja Vas pitam, gospodine ministre, bez obzira na preporuke Evropske unije kojom ste se rukovodili kada ste donijeli ovaj zakon, da li u Crnoj Gori, da li kod nas postoji i ako postoji, koliko je registrirano tih ustanova koje su sposobne za pružanje ovih usluga, intervencija? Koji je to procenat doniranja i uzimanja ovih organa, odnosno tkiva i ćelija?

Drugo, svjestan sam da je ovo skupa metoda, da je ovo skupo liječenje, a pošto u članu 1 ovog zakona kažete da pod pažnjom ovog zakona spadaju i matične ćelije krvi, pupčanika i koštane srži mogu reći da je to jedna nova metoda kod nas, ali metoda koja je stara 30, 40 godina posebno u zemljama Zapada i Amerike, da je poznato liječenje matičnim ćelijama. Međutim, to mnogo košta, diskutabilno je, svjedoci smo da je u Američkom kongresu za vrijeme mlađeg Đorđa Buša kongres samo za ovu metodu i za promociju ovih metoda liječenja izdvojio tri milione dolara, što dovodi u sumnju da se ovdje radi i o finansijama. Samo da jednu stvar da kažem gdje smo mi, a gdje je Zapad. Po podacima, kod nas otprilike od 5 do 8% se uzimaju matične ćelije iz pupčane vrpce, u Srbiji takođe do 10%, dok recimo u Španiji ta metoda je u 100% porođaja osim eto to 100% fali osim tako gdje su rizici za porođaj veliki i u Francuskoj u iznosu od 100%. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vam. Posljednji učesnik u prvom krugu diskusija. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:

S obzirom da je ministar danas dobio more komplimenata, da dodam da je ministar i u dobroj kondiciji. Već smo sedam sati ovdje, strpljivo sluša i odgovara na ono što mi pitamo i prigovaramo. Zakon o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja je do kraja human zakon. Mi ćemo ga podržati. Imamo dvije nedoumice koje ću predstaviti u ovom kratkom izlaganju gdje je moguće amandmanski djelovati, ali čak i da amandmani ne budu usvojeni, mi ćemo podržati ovaj zakon, jer je humana dimenzija do kraja.

U članu 30 da li se provukla greška, ili je namjerno tako učinjeno? Znači, izuzetno od člana 29 stav 1 ovog zakona Etički komitet može da odobri uzimanje regenerativnog tkiva od maloljetnog lica i od punoljetnog lica koje nije sposobno za rasuđivanje ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uslovi. I onda nabrajate i kažete, ne postoji raspoloživi kompatibilni davalac, primalac, brat ili sestra i tako dalje i zadnji uslov je - ne protive se mogući davalac ili primalac. To lice nije sposobno za rasuđivanje. I onda može li da se protivi. To je pitanje. Završiću svoju diskusiju, jer zaista nijesmo našli sporne stvari.

U članovima 74, 75, obično ne komentarišem kaznenu politiku, ali ovdje mi se čini da je bilo prostora da kaznena politika bude stroža. Novčanom kaznom od 300 do 3.000 eura kazniće se za prekršaj notar ako odmah nakon davanja, odnosno opoziva ili izmjene saglasnosti iz člana 33 ovog zakona o tome ne obavijesti ministarstvo. Radi se o saglasnostima koje se odnose na tkivo. Takođe, iznos novčanom kaznom od 300 do 3.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice ako procjenu sposobnosti i odabir davaoca radi obezbjeđivanja kvaliteta i bezbjednosti tkiva i ćelija ne vrši na osnovu ljekarskog pregleda. Za sličan prekršaj se kaže: Rezultati do kojih se dođe tokom pregleda laboratorijskog testiranja iz člana 31 koji su od značaja za zdravlje davaocu ne saopšti davaocu i recimo ako odmah nakon davanja pisane saglasnosti, odnosno izjave opoziva ili izmjene saglasnosti iz člana 37 ovog zakona o tome ne obavijesti ministarstvo. Prosto smo negdje mišljenja da ove kazne trebaju biti ne drastičoi nešto strože iz prostog razloga što će

onaj ko rukovodi ovim procesom ipak obratiti veću pozornost, jer zna da su kazne značajnije. To su više sugestije nego primjedbe uz zaista molbu za objašnjenje ovog člana da li se radi o grešci u članu 30 ili ne.

Mi ćemo svakako podržati ovaj zakon uz opet najavljujem mogućnost da možda ova novčana kazna minimalna treba umjesto 300 da bude 500 eura, ali zaista tokom dana ćemo donijeti tu odluku. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Završili smo uvodne diskusije. Predložio bih da završimo i da čujemo i ostale prijavljene diskusije. Imamo ih još dvije, kolegice Kalezić i kolege Sutovića. Koleginica Šćepanović je odustala od diskusije i zahvaljujem joj na tome, a nakon toga da čujemo komentare i završnu riječ ministra zdravlja, uz mogućnost da otvorimo i dijalog ako vi procijenite da je potrebno. Slažete se. Zamolimo bih kolegicu Kalezić, a neka se pripremi kolega Sutović. Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Simoviću.

Složiću se da se ovim zakonom unapređuje praksa koliko je to u našim moćima. Ja imam jedno zapažanje kao osoba koja je imala jedan bolan doživljaj, koji se završio, zato i jeste bio bolan, gubitkom jako bliske osobe koja je 19 dana bila u stanju duboke kome sa nesumnjivim dokazom koji su posvjedočili više ljekara na jednoj beogradskoj klinici da je u tom stanju duboke kome pacijent osjetio prisustvo bližnjih koji su došli da se oprostite. I zbog toga skrećem pažnju na član 39 u kome se predviđa da komisija od troje specijalista može da ustanovi stanje moždane smrti. Svi ćemo se lako složiti i oni koji imaju medicinskog znanja i koji nemaju medicinskog znanja da je ovo osim medicinskog zapravo etičko pitanje. Za one koji su religiozni postoji i taj aspekt.

Međutim, postoji jedna stvar, a to je da sigurno je jer zakon to predviđa ne postoji kao u onom neuspjelom predloženom Zakonu

o presađivanju organa nikakva pretpostavljena saglasnost, da ako se radi o uzimanju tkiva i organa umrlog davaoca je neophodno da se steknu svi uslovi saglasnosti i tako dalje, bilo da je to njegova izričita volja, bilo da njegovi bližnji odlučuju u ime njega. Međutim, pitanje arbitriranja o moždanoj smrti mislim da je suviše osjetljivo. Ono se sigurno mora zakonom definisati. Ovdje postoji jedna nedostatnost gdje kaže da to radi komisija sastavljena od najmanje tri doktora medicine, ali se ne kaže kojih specijalnosti. Mislim da tu stvar treba zakon da uredi, postoje uporedna iskustva, ne kaže se kojih specijalnosti, međutim ovdje mislim da nešto još nedostaje.

A sada ću u okviru ovih minut i nešto saopštiti drugo moje iskustvo od prije godinu i nešto dana u susretu sa jednim mladim ne sasvim mladim, ali u mlađim godinama ljekarom iz Kliničkog centra Crne Gore. Rekla bih mu i ime i specijalnost i titulu da je još uvijek na rukovodećoj funkciji. Nije. Gospodin Šegrt ga je smijenio i doveo nekog drugog, što ne znači da je loš uopšte, ali moj doživljaj je loš. Zašto? Obratio mi se u trenutku koji nije bio baš ovako dokaz da je jako osjetljiv spram, jer sam se našla kao pacijentkinja tamo, međutim ja razgovaram sa svim ljudima, smatram da mi je to obaveza, ako me već oslovljavaju kao poslanicu, on je bio u zabludi da sam ja članica Odbora za zdravstvo i kao takvoj mi se obratio. Ja sam tu nedoumicu rastumačila da nijesam. On me je onda pitao kako sam mogla uticati da se ne izglasa taj zakon. Rekla sam da je to jako neopravdan kompliment za mene jer nijesam mogla sama da utičem iako sam se zalagala da se ne izglasa Zakon o presađivanju organa. I nije usvojen, nije izglasan, ali ono što slijedi, gospodine ministre, me je posebno potaklo osim ovog prvog koje je bilo suviše lično, ali i ovo je lični doživljaj, a može biti na dobrobit pronalaženja dobrog rješenja.

Čovjek je rekao ovo: „Znate li Vi koliko je organa otišlo u zemlju zato što taj zakon nije izglasan?“ Ja sam se užasnula, jer bi po specijalnosti i po funkciji vjerovatno bio u ovakvoj jednoj komisiji. Ne može niko da umirućeg čovjeka, makar i u stanju moždane smrti, posmatra kao rezervuar organa tkiva ili ćelija. I ovo svjedočim

znajući ime i prezime koje mogu da kažem, ali neću javno iz razloga koji sam navela.

Molim Vas, u sistemu može da bude dobrih ljekara i nadajmo se da su svi dobri, ali mislim da nijesu svi etički dorasli da proglašavaju moždanu smrt. Molim Vas da ovo kao ljekar razmotrite i da se ovo definiše preciznije. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Posljednji učesnik u diskusiji. Izvolite.

JASMIN SUTOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi ministre Šegrt, kolegice kolege, poštovani građani, Pred nama je Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja. Crna Gora od 2009. godine ima Zakon o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja. Međutim, nametnula se potreba donošenja novog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u cilju daljeg i potpunijeg usaglašavanja sa propisima Evropske unije, jer važeća legislativa koju imamo ne pravi razliku između organa i tkiva, odnosno ćelija.

Donošenjem ovog zakona otvoriće se mogućnost liječenja većeg broja lica kojima je presađivanje tkiva i ćelija jedini način liječenja. Davanje, uzimanje, presađivanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja je u svijetu prihvaćeno i uspješano. Darivanje tkiva i ćelija je znak velike humanosti, iskazivanja želje jedne osobe da još za života i nakon smrti daruje svoja tkiva i ćelije za presađivanje kao jedinog načina liječenja kod bolesti kod kojih su iscrpljene sve druge mogućnosti liječenja. Ovim predlogom zakona je propisano da davanje, uzimanje ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja je moguće od živog davaoca ako je punoljetan, sposoban za rasuđivanje i uz njegovu pisanu saglasnost i od umrlog koji je još za života dao pisanu saglasnost kod svog izabranog doktora ili ukoliko to nije učinio na osnovu saglasnosti njegovih roditelja.

Takođe, predlogom zakona je propisano da postupke dobijanja, davanja, uzimanja, obrade, čuvanja i distribucija, izvoz i uvoz ćelija tkiva obavljaju zdravstvene ustanove koje imaju rješenje od ministarstva.

Radi obezbjeđivanja kvaliteta i bezbjednosti svi ti postupci moraju se obavljati u strogo sterilnim uslovima a postupke mogu raditi kvalifikovani zdravstveni radnici koji imaju rješenje od ministarstva. Predlogom ovog zakona je propisana zabrana trgovine tkivima i ćelijama, kao i nekomercijalno davanje. Takođe, predlogom zakona je propisana anonimnost davaoca i primaoca.

Ministarstvo zdravlja može odobriti uvoz i izvoz tkiva i ćelija u skladu sa propisima. Treba istaći značaj presađivanja matičnih ćelija u liječenju mnogih bolesti za koje su do sada iscrpljene sve druge mogućnosti liječenja.

Presađivanje matičnih ćelija u oštećene djelove tijela u kojima su vitalne ćelije iscrpljene ili uništene i tada se matične ćelije mogu zamijeniti oštećenim ćelijama. Otkriće matičnih ćelija u smislu njihovog terapijskog učinka i mogućnosti jedno je od najvećih dostignuća savremene medicine.

Presađivanje matičnih ćelija u svrhu liječenja danas se koristi kod teških oboljenja i to za liječenje hematoloških oboljenja kao što su leukemija, limfomi, aplastične anemije, kao i u liječenju nervnih oboljenja, Parkinsonove bolesti, Alchajmerove bolesti.

Predlažem Skupštini da prihvati ovaj Predlog zakona o uzimanju i presađivanju tkiva i ćelija u svrhu liječenja. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala Vama. /Upadica/ Dakle, ovaj put kao ekspert za ovu oblasti. Izvolite.

EMILO LABUDOVIĆ:

Ljudska tkiva, organi i ćelije nijesu banane i ja vas molim, neću da djelujem amandmanski, to očekujem od vas, ovaj nadnaslov i ovo što slijedi uvoz-izvoz, razmjena i transport tkiva i organa.

Nemojte, molim vas. Stvarno je ružno. Šta znači uvoz-izvoz? To znači da treba neđe lagerovati ljudska tkiva i ćelije, pa onda kada se ukaže tržišna prilika uvesti nešto i izvesti. Nemojte samo prevoditi to onako ofrlje. Nađite neki odgovarajući izraz, jer ovo ovako ne stoji. Ne stoji, vjerujte. Nije to roba da bi se mogla uvoziti, izvoziti, 'ajde ova razmjena još i nekako priliči. Ja vas molim da zaista ako ikako može da ovo upodobite duhu našeg jezika i duhu uopšte materije o kojoj govorim. Podrazumijevate dobrovoljnost, podrazumijevate humanost, podrazumijevate ljude koji su spremni za života da se odreknu dijela sebe, a onda to poslije da ide u izvoz ili da se isto uvozi. Stvarno je neprihvatljivo.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Dakle, sa ovim smo završili diskusije. Sada bih pitao ministra da li želi da iskoristi pravo na, razumio sam u skladu sa vašom saglasnošću, završnu riječ, odgovore i eventualno neki komentar ako procijenite. Ja se nadam da neće biti potrebe.

Ministre, izvolite.

BUDIMIR ŠEGRT:

...završnu riječ, ako to neće izazvati /Prekid/, a što se mene tiče sam na raspolaganju apsolutno obzirom da diskusija traje ovoliko koliko traje.

Što se tiče kvaliteta diskusije i bistrine svijesti koja je do ovoga momenta prisutna, bez obzira na moju kondiciju, mislim da ni poslanicima ne manjka. Doduše, i vaša struka ili poziv kao poslanika i zdravstvena struka na količinu posla o čemu smo prije pričali garantuje dobru kondiciju jednih i drugih.

Kvalitet diskusija ukupno danas ako mogu u završnoj riječi po ovom zakonu i ukupno moje da kažem prvo iskustvo na ovakav način ... u Skupštini. Kvalitet ponuđenih promjena u tekstu i dobra saradnja da zajednički napravimo kvalitetan tekst ja mislim da je na neki način ili makar ja želim da prepoznam da je to polazna osnova bila, kvalitetni tekstovi koji su predloženi ovim zakonskim predlozima.

U duhu toga, Zakon o presađivanju ljudskih tkiva i ćelija jeste nedvosmisleno uređivanje ove zdravstvene djelatnosti koja ostavlja apsolutnu sigurnost i davaocu i primaocu tih tkiva na bezbjednost i kvalitet i jasno propisuje procedure na koje niko nema pravo da improvizuje.

Uz poštovanje, nijesam iznenađen bilo čijom saglasnošću, a najmanje Vašom gospodine Labudoviću, jer Vas doživljam upravo tako kako ste Vi rekli da, kada se ponudi kvalitetan tekst bez obzira na bilo kakve, tako da nijesam ovako lično iznenađen, jer i ona diskusijaponuđenim zakonskim rješenjima ja sam je tako i doživio. Ovo što ste na kraju rekli, uz veliko poštovanje, ja bih dao vama šansu da vi to drugačije krstite. To se tako kršćava u Evropskoj uniji. Mi imamo namjeru tamo da idemo, kako god vi to preveli, evo ja vam unaprijed dajem saglasnost. Ali mora se znati da, kad nešto nedostaje mi to moramo nadomjestiti. Odakle? Iz inostranstva. Taj se transport, uz izvinjenje da ne poznajem baš sva činjenična stanja, mora definisati drugim zakonima. Zakon o lijekovima, o lijekovima se govori da se radi o uvozu i izvozu lijekova, jer se prometuje, ako i ovo tkivo koje se nudi kao lijek, kažem uz izvinjenje da ne znam do kraja kakvu implikaciju ima na druge zakone. Vi ponudite, bliže Vam je lingvistički, Vi ste novinar, ja sam ljekar. Ponudite Vi drugo rješenje, imaćemo odmah saglasnost. Nemamo dilemu možda je i prilikom izrade ili nuđenjem teksta i nama zvučalo prilično ovako hrapavo, ne grubo ali hrapavo bolje reći jezički, ali to je norma od koje nijesmo mogli pobjeći.

Još jednom velika zahvalnost za kvalitet diskusije i mislim da smo i mi iz Ministarstva zdravlja i iz zdravstvenog sistema Crne Gore doprinijeli ovome kvalitetnom ponudom teksta. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem ministru. Sa ovim smo završili raspravu o ovom predlogu zakona.

Dozvolite da u ime svih vas zahvalim ministru Šegrtu na današnjoj saradnji, dijalogu i gospođi Savović takođe na doprinosu u raspravi i pretresu o ova tri predloga zakona.

Obavještenje.

Sjutra ćemo nastaviti u 11 časova sa tačkom 9, dakle Predlog zakona o potvrđivanju 38. Konvencije o međunarodnoj naplati potraživanja za izdržavanje djeteta i druge oblike izdržavanja porodice. Dakle u 11 sati. Nakon toga bi nastavili sa Predlogom zakona o bezbjednosti hrane i reproduktivnog materijala šumskog drveća. Vjerujem da ćemo svi zajedno doprinijeti da stvorimo uslove da sjutra glasamo o zakonima iz oblasti Ministarstva pravde i nadam se i zakonima koje smo danas imali iz oblasti zdravstva, moguće i sektora poljoprivrede. To je dio dogovora koje smo postigli na kolegijumu i molim skupštinske odbore da sjutra nastave intenzivno svoj rad kako bi spremili raspravu u pojedinostima.

Hvala vam svima. Ministre i gospođu Savović, hvala.

23. 09. 2015. god.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, predlažem da počnemo.

Po našem dogovoru počinjemo sa **Predlogom zakona o potvrđivanju 38. konvencije o međunarodnoj naplati potraživanja za izdržavanje djeteta i druge oblike izdržavanja porodice.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Zorica Kovačević, ministarka rada i socijalnog staranja i Goran Kušević, direktor Direktorata za socijalno staranje i dječju zaštitu.

Izvjestioци odbora su Miodrag Vuković Zakonodavnog odbora i Žana Filipović Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres i pitam ministarku Kovačević da li ima potrebe da da dopunsko obrazloženje? Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

(Isključen mikrofonski)

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem se ministarki Kovačević.

Pitam izvjestioce odbora da li žele riječ? Ne. Hvala.

Dakle, za sada, mislim da je to i konačno, imamo jednu prijavljenu diskusiju povodom ovog predloga od Branke Tanasijević i predložio bih da čujemo tu diskusiju, a nakon toga ministarka Kovačević ako bude imala potrebe za završnu riječ.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani predsjedniče, poštovana ministarko Kovačević sa saradnikom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Kao što je rekla ministarka Kovačević cilj Konvencije o potvrđivanju 38 konvencije o međunarodnoj naplati potraživanja za izdržavanje djeteta i druge oblike izdržavanja porodice je da se unaprijedi saradnja između država a navezuje se na najbolja rješenja Konvencije i drugih međunarodnih instrumenata, a naročito Konvencije Ujedinjenih nacija o ostvarivanju alimentacionih zahtjeva u inostranstvu od 20. juna 1956. godine, 38. konvencija o međunarodnoj naplati potraživanja za izdržavanje djeteta i druge oblike izdržavanja porodice zaključena je 23. februara 2007. godine, a primjenjuje se od 1. januara 2013. godine. Ova konvencija, kao što je rečeno, zamjenjuje Hašku konvenciju od 2. oktobra 1973. godine o priznavanju i izvršenju odluka o obavezama izdržavanja i Hašku konvenciju od 15. aprila 1958. godine koja se odnosi na priznavanje i izvršenje odluka o obavezama izdržavanje djece u mjeri u kojoj se djelokrug njihove primjene između takvih država podudara sa djelokrugom primjene ove konvencije.

U Konvenciji u članu 2 je precizirano da se ona primjenjuje na obaveze izdržavanja koje proističu iz odnosa roditelj djeteta, prema licu koje nije navršilo 21 godinu. Međutim, svaka država ugovornica može zadržati pravo da ograniči primjenu konvencije na lica koja nijesu navršila 18 godina. Svaka država ugovornica može izjaviti u skladu sa članom 63 da će proširiti primjenu cijele konvencije ili njenog dijela na bilo koju obavezu izdržavanja koja proističe iz

porodičnih odnosa, a odnosi se na roditeljstvo, brak, srodstvo, uključujući naročito obaveze u pogledu ranjivih lica.

Ono što je od posebnog značaja odredbe ove konvencije se primjenjuju na djecu, bez obzira na bračni status roditelja. Države potpisnice Konvencije podsjećaju da u skladu sa članom 3 i 27 Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta, od 20. novembra 1989. godine najbolji interesi djeteta moraju biti od primarnog značaja u svim aktivnostima koja se tiču djece da svako dijete ima pravo na standard koji odgovara njegovom fizičkom, mentalnom, duhovnom, moralnom i socijalnom razvoju, da roditelj ili druga lica odgovorna za dijete imaju prvenstvenu dužnost da u skladu sa svojim sposobnostima i finansijskim mogućnostima obezbijede uslove života neophodne za razvoj djeteta. U tom smislu države potpisnice treba da preduzmu sve odgovarajuće mjere, uključujući zaključivanje međunarodnih sporazuma kako bi obezbijedili naplatu potraživanja za izdržavanje djeteta od strane roditelja ili drugih odgovornih lica, naročito kad takva lica žive u drugoj državi u odnosu na državu u kojoj živi dijete.

Države potpisnice koje se obavezuju da obezbjeđuju ili olakšavaju pružanje pravne pomoći, pomažu u lociranju dužnika i povjerioca, pomažu da se dobiju relevantne informacije u vezi sa prihodima, podstiču prijateljska rješenja u cilju postizanja dobrovoljnog plaćanja i izdržavanja, posredovanjem, pomirenjem ili sličnim procesima olakšavaju prikupljanje dokumentacije itd.

Članom 15 Konvencije je predviđeno da zamoljena država pruža besplatnu pravnu pomoć u pogledu svih zahtjeva povjerioca koje se odnose na obaveze izdržavanja, koje proističu iz odnosa roditelj djeteta, prema licu koje nije navršilo 21 godinu. Pravo na besplatnu pravnu pomoć ne smije biti manje od prava koje se uživa u odgovorajućim domaćim slučajevima, odnosno, podnosilac zahtjeva koji je u državi porijekla ostvario pravo na besplatnu pravnu pomoć ima pravo u bilo kom postupku priznavanja ili izvršenja na najmanji isti obim besplatne pravne pomoći koju u istim uslovima propisuje zakon zamoljene države.

Konvencijom o međunarodnoj naplati potraživanja za izdržavanje djeteta i druge obilike izdržavanja porodice, uređuju se pitanja od interesa za Crnu Goru i njene građane, posebno djecu koja žive sa jednim roditeljem ili staraocem. To je dovoljan razlog da Skupština Crne Gore, bez rezerve podrži ovako zakonsko rješenje. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala vama.

Da li ministarka Kovačević želi da iskoristi pravo na završnu riječ? Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Prvo da se zahvalim gospođi Tanasijević na uvodnim napomenama, vezano za značaj potvrđivanja ove konvencije. Dobro je da to čuju građani ukoliko prate Skupštinu.

I na kraju da kažem da će Ministarstvo rada i socijalnog staranja zadužiti jednog zaposlenog čovjeka koje trenutno imamo u Ministarstvu, u sektoru za socijalnu i dječju zaštitu da se bavi ovim poslovima. Naravno ovo je jedna od obaveza Akcionim planom za poglavlje 24 i značaj potvrđivanja ove konvencije je vezan za strategiju pravosuđa 2014-2018. godina. Veoma je značajno da je Skupština danas razmatrala i da će izglasavanjem ovog zakona potvrditi ovu hašku konvenciju. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem se.

Sa ovim smo završili pretres.

Izjasnićemo se danas kad budemo glasali i ostale zakone koji će biti spremni za glasanje, a dogovor sa Kolegijuma je da glasanje počne u 13,30, tako da molim sve poslaničke klubove da imaju u vidu tu našu zajedničku obavezu.

Sada bi napravili koji minut pauze, nadam se ne duže od pet minuta dok dođe predstavnik predlagača za sljedeće tačke dnevnog reda.

Pauza pet minuta. Hvala.

- Pauza –

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovane kolegice i kolege, poštovani predstavnici Vlade, nastavljamo sa radom.

Na našem dnevnom redu je tačka **Predlog zakona o bezbjednosti hrane.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Petar Ivanović, ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja i Biljana Blečić, direktorka Veterinarske uprave.

Izvjestioци odbora su Maida Bešlić Zakonodavnog odbora i dr Predrag Sekulić Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade ministra Ivanovića da li želi dati uvodno obrazloženje? Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, poštovane dame i gospodo,

Donošenjem prvog Zakona o hrani Crna Gora je 2007. godine uspostavila sistem bezbjednosti hrane koji je prilagođen nacionalnim uslovima proizvodnje i prometa hrane. Sistem je u velikoj mjeri zasnovan na evropskim i međunarodnim standardima, ali isto tako i na standardima svjetske trgovinske organizacije, svjetske zdravstvene organizacije i međunarodne organizacije za zdravlje životinja. Kako su rizici u oblasti hrane i hrane za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa uvijek prisutni, jasno je da ne postoji sistem koji garantuje nultni rizik u ovoj oblasti. To znači da je naša obaveza da kontinuirano uređujemo i unapređujemo sistem koji gradimo. Upravo to smo i nastojali da postignemo sa predloženim zakonom o bezbjednosti hrane.

Pored navedenog, razlog za donošenje novog zakona je ubrzanje koje smo postigli tokom proteklih par godina na putu usaglašavanja sa pravilima Evropske unije. Naime, sama legislativa Evropske unije u oblasti hrane veoma često se mijenja. Izmjene su posljedica novih stručnih i naučnih saznanja na osnovu kojih se vrši procjena rizika od strane ERST, odnosno evropskog tijela za procjenu rizika. Dakle, s jedne strane bilo je potrebno da trčimo brže kako bi sustigli konkurenciju, s druge strane i sama konkurencija nije mirovala već je napredovala. Zato da bi je sustigli naše napredovanje mora biti još brže i kvalitetnije. Samo tako možemo smanjiti zaostajanje.

Kao što znate Crna Gora je u pregovaračkom procesu sa Evropskom komisijom nakon skrininga koji je obavljen prije od prilike 18 mjeseci. U oblasti pregovaračkog poglavlja 12 bezbjednost hrane veterinarske fitosanitar politika, dobili smo više mjerila. Pored ostalog u obavezi smo da donesemo pravni okvir koji će predstavljati osnov za potpunu transpoziciju pravila koja postoje u Evropskoj uniji, do dana pristupanja. To je takozvano mjerilo 1. Tu smo za manje od godinu i po dana odradili veliki posao i ovom prilikom želim da se zahvalim svim članovima Parlamenta koji su tokom janskog zasijedanja podržali paket od 11 zakona i time dali svoj doprinos daljem jačanju normative u oblasti poljoprivrede.

Osim donošenja seta zakona prepoznali smo potrebu da postojeći sistem unaprijedimo na način što će biti definisano centralno tijelo za bezbjednost hrane, sa jasno definisanim nadležnostima i odgovornostima. To tijelo je ujedno i centralni organ za koordinaciju, komunikaciju sa Evropskom komisijom u ovoj oblasti. Predlogom zakona predvidjeli smo da Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja sa Upravom za bezbjednost hrane u sastavu, bude centralni organ za bezbjednost hrane i hrane za životinje. Taj organ odgovoran je za kreiranje politike i za sprovođenje zakona.

Zašto je važno da imamo integrisani sistem s uspostavljenim jasnim vertikalnim lancem od obaveza, nadležnosti i prvenstveno odgovornosti. Tokom primjene zakona uočena su određena ne

mala ograničenja za sprovođenje brzih i efikasnih mjera od strane nadležnih organa. Ta ograničenja rezultat su trenutne organizacije i organa koji donose pravila, kreiraju politiku i organa koji s druge strane vrše nadzor nad sprovođenjem tih pravila. Ovo je naročito bilo izraženo u slučajevima iznenadne pojave bolesti u hrani ili takozvanim kriznim situacijama, a takvih situacija prethodnih godina bilo je više nego što je uobičajeno.

Odgovorno tvrdim pred ovim uvaženim domom da smo na svaki izazov reagovali brzo i primijenili mjere koje su bile opravdane. Prisjetimo se samo slučajeve ... toksina, kjugroznice, sadržaja u voćnim sokovima, vinobrana, a i onih koji su bili mnogo manje medijski praćeni kao što su bolesti biljaka poput olivera, azijske strižibube, kandima u krompiru, pesticida u povrću, povećanog sadržaja u ... u zelenoj salati itd. Opasnosti u hrani su posljedica novih tehnologija proizvodnje, porijekla hrane, promjena u navikama u ishrani, rukovanju hranom i sl. Mogu biti posljedica neznanja a mogu biti posljedica namjere, ali bez obzira da li je u pitanju namjera ili neznanje, moramo biti spremni na sve, kako zbog građana Crne Gore tako i zbog turista koji u većem broju dolaze u Crnu Goru.

Novim zakonom unapređujemo postojeći sistem bezbjednosti hrane, stvaramo povezani sistem koji će efikasno odgovoriti izazovima sa kojima se susrećemo, uspostavljamo novi koncept službene kontrole zasnovan na analizi rizika na način kako je to utemeljeno u Evropskoj uniji. Utičemo na smanjenje rizika od pojave nebezbedne hrane na tržištu.

Svaki sistem ne čine samo napisana pravila, već i ljudi. Ljude moramo obučavati, jačati njihovo znanje, vještine i graditi odnos prema ovoj izuzetno važnoj oblasti. Bez edukacije, bez novih zanimanja, bez odgovornijeg odnosa svih nas prema pitanju bezbjednosti hrane nećemo imati valjanu primjenu zakona. Zato su podjednako važni uspostavljenost nadležnihi organa, ustanova, institucija za izvršavanje poslova koji su predmet ovog zakona, kao što su kvalifikovana obučena administracija, laboratorije, naučne i stručne ustanove, kao i efektivan način saradnje sa subjektima u

poslovanju hranom koji su primarno odgovorni za bezbjednost hrane koju stavljaju na tržište.

Kako bi omogućili postepenu implementaciju infrastrukturnih higijenskih pravila utvrđenih ovim zakonom i stvorili ...(Prekid)... objekata kod kojih je u postupku sprovedene kategorizacije utvrđeno da u ovom momentu ne ispunjavaju evropske standarde. Nakon stupanja na snagu ovog zakona ostavljena je mogućnost unapređenja objekata do dana pristupanja Evropskoj uniji. To je takozvani period usaglašavanja.

Molio bih vas da vodimo raspravu koja će biti fokusirana na suštinu ovog zakona. Sa mnom su i moji saradnici koji su najviše i doprinijeli izradi ovog zakona i uvjereni smo da će usvajanjem ovog zakona od strane Parlamenta biti napravljen značajan korak naprijed ka jačanju sistema bezbjednosti hrane i moja su očekivanja da parlament usvoji predloženi zakon. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem ministru Ivanoviću.

Pitam predstavnika odbora da li želi riječ? Ne želi.

Krećemo sa uvodnim izlaganjima u ime poslaničkih klubova.

Prvi prijavljeni poslanik Slobodan Radović, Demokratska partija socijalista. Izvolite.

SLOBODAN RADOVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče,

Uvaženi poslanici i poslanice, uvaženi gospodine ministre sa saradnicima, poštovani građani Crne Gore,

Zakon o bezbjednosti hrane smatram jednim od ključnih propisa ne samo u oblasti poljoprivrede, već i za cijelu državu. Ovim zakonom uređuju se važna pitanja koja jednako pogađaju građane Crne Gore i sve veći broj turista koji našu hranu konzumiraju tokom svog boravka u Crnoj Gori. U krajnjem, svi smo mi potrošači hrane, bilo da smo uvoznici, ugostitelji, primarni proizvođači ili prerađivači hrane.

Za vlasnike privatnog biznisa važno je da se stvore uslovi koji će doprinijeti da se poveća stepen sigurnosti da je hrana koju nudimo u restoranima i sva hrana koja se nalazi na našim trpezama bezbjedna, odnosno da se njenim konzumiranjem čuva zdravlje ljudi.

Šta to praktično znači? To znači da svi u lancu od proizvodnje do prodaje hrane poznajemo sve uslove koji se moraju ispuniti da bi se proizvela hrana i da krajnjem potrošaču garantujemo bezbjednost hrane jer, kao što je zakonom propisano, primarnu odgovornost za bezbjednost hrane snose sami subjekti u poslovanju hranom, a subjekti u poslovanju hranom smo svi mi koji hranu nudimo krajnjem potrošaču. U proizvodnji i pripremi hrane najvažniji su njen kvalitet i bezbjednost po zdravlje ljudi, odnosno potrošača.

Ugostiteljska djelatnost je veoma specifična i složena, na izgled jednostavna prodaja hrane za konzumaciju ustvari zahtijeva velike napore i znanja kako bi se obezbijedila bezbjedna hrana za potrošače u smislu dinamike procesa pripreme i finalizacije hrane koju nudimo potrošačima. Bolesti izazvane hranom mogu nanijeti veliku štetu trgovini, ugostiteljstvu i turizmu i dovesti do značajnog pada zarada, nezaposlenosti i mnogih sudskih sporova.

Zakon omogućava ugostiteljima ali i svim ostalim subjektima koji posluju sa hranom da razumiju svoje obaveze i odgovornosti u pripremanju integrisanog sistema bezbjednosti hrane, što znači proizvodnja, priprema, čuvanje, serviranje i dr. Na ovaj način obezbjeđuje se da svaki subjekat u poslovanju hranom, vođen ovim zakonom, uz razvoj svojih sposobnosti, znanja i vještina i stalnom edukacijom svojih zaposlenih, otvara najbolji učinak radi ispunjavanja higijenskih i drugih zahtjeva. Donošenjem prvog zakona o bezbjednosti hrane, svega godinu dana nakon sticanja državnosti, kao i usvajanjem Zakona koji je danas pred nama u Parlamentu u potpunosti smo preuzeli odgovornost da uredimo obaveze ovih aktera, a to su nadležnih organa, subjekata u poslovanju hranom, laboratorija i drugih. Na taj način obezbijedili smo sveobuhvatni pristup u sistemu bezbjednosti hrane i

zajedničko djelovanje, kako bi postigli visok nivo zaštite života i zdravlja ljudi i zaštitili interes potrošača, kao krajnjih korisnika.

Na kraju, čini mi se ne manje važno, to što je Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja obezbijedilo značajna finansijska sredstva koja će u narednom periodu biti upotrijebljena za izgradnju objekata za proizvodnju hrane. Nije samo riječ o naporima da se smanji uvoz, već o tome da se dugoročno razvija oblast poljoprivrede i bolje prilagođava veoma zahtjevnom tržištu Evropske unije ka kojem težimo. Zbog svega navedenog i jasne potrebe koliko je bezbjednost hrane važan faktor za sve nas, to je poznanica(Prekid).. koji smo u ovom visokom domu, poznanica za sve građane Crne Gore.

Demokratska partija socijalista će podržati ovaj predlog zakona i vjerujem, zbog važnosti, da će svi poslanici u ovom visokom domu, zbog potrebe, podržati ovako kvalitetan zakon. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Zahvaljujem poslaniku Radoviću.

Sada ćemo čuti poslanika Stanića, u ime Kluba samostalnih poslanika.

Izvolite poslaniče Staniću, a neka se pripremi poslanik Popović u ime Kluba četiri partije. Izvolite.

NOVICA STANIĆ:

Poštovana Skupštino, gospodine ministre, uvaženi građani,
Nisam neki stručnjak za bezbjednost hrane, ali znam da je vrlo važno u ovom vremenu doći do hrane. Odlučio sam se da govorim o ovoj temi kad sam dobio pismo od jednog seljanina koji nema fakultet, ali vjerujte, napisao je mini elaborat o razvoju poljoprivrede. Naslov je kako uložiti 50 miliona dolara. Neoženjen je, sišao je u grad da traži posao na birou rada. I vidite, dopalo mu se kad je čuo za ovaj Fond iz Abu Dabija, za ove pare, 50 miliona dolara i konstatuje da ima bogatih zemalja koje su spremne da ulože po

povoljnim uslovima niske kamatne stope, dugi grejs period i dugi rokovi za povraćaj sredstava. Ali, onda kaže - problem je izgleda da kod nas samih što nemamo viziju kako da ta sredstva upotrebimo, jer se izgleda bojimo malih sitnih proizvođača da ne postanu bogati i jaki kao neki novi kulaci, ono čega su se komunisti plašili. Pa onda je čuo, vjerovatno čovjek obaviješten, da će ove jeftine pare dati posrnulim biznismenima, braći i kumovima da malo predahnu od burnih vremena ekonomske krize. U svakom slučaju oni to i zaslužuju, jer jedino, kaže, oni imaju 250 hiljada evra, što je valjda uslov da bi se mogli povući ovi dolari na svakih milion dolara. Onda je on napravio računicu i kaže da tih 50 miliona ne može dobiti ako svi dobiju po tri miliona evra, ne može ni 20 kumova, rođaka i prijatelja. I za to on predlaže nešto drugo.

On je podijelio ovih 50 miliona dolara sa 1000 poljoprivrednih proizvođača koji žive na selu i veli svaki bi dobio po 50 hiljada dolara. I da vidite kako on planira to da iskoristi. Pet junica po dvije hiljade evra to je 10 hiljada evra, traktor sa prikolicom 15 hiljada evra, kosačica rotaciona 2,5 hiljade evra, balirka za sijeno 2,5 hiljade, kombaj za žito 10 hiljada, sejačica za žito 3,5 hiljade, plugovi 500, freza 1,500, drljača 500, tanjirača hiljadu, muzilica hiljadu i laktofriz dvije hiljade, to vam je 50 hiljada evra. Dakle, za 50 hiljada čudo božije da se nabavi za jednog seljanina. Onda on kaže - što bih visio na birou i čekao posao kad može fino da ide na dedovinu, stoji prazna kuća, imanje i da krene.

A evo kako bi vratio, opet napravio računicu sjajnu, vjerujte. U prvoj godini 4,5 hiljade litara mlijeka puta pet krava, to je 22.500 litara puta 38 centi više od osam hiljada i 550 evra. Pet junadi po 300 kg to je 1.500 kilograma puta dva evra to vam je tri hiljade evra. U prvoj godini će znači prihodovati više od 11.550 evra. U drugoj godini ista računica - mlijeko puta pet krava puta 38 centi 11.400 evra, pet junadi puta 300 kg to je 1.500 kg puta dva evra tri hiljade evra. Znači u drugoj godini bi prihodovo 14.000 evra. U trećoj godini raste prihod 7,5 hiljada litara mlijeka i to vam je više od 14 hiljada evra, petoro junadi tri hiljade evra, znači ukupan prihod 17.250 evra. U četvrtoj godini devet hiljada litara mlijeka to vam je više od

17 hiljada evra, petoro junadi tri hiljade evra i u četvrtoj godini bi prihodovao 20 hiljada evra.

Dakle za četiri godine bi obezbijedio prihod od 63 hiljade evra, jer bi proizveo 135 hiljada litara mlijeka, šest hiljada kilograma mesa žive vage, vratio dugove, živio dobro, oženio se, jer kaže neće više ni žene da dođu na selo ako nema sredstava da se pristojno živi. E, kaže ako bi još pet ljudi u selu dobilo tako nešto, eto vam preporoda sela. Jedini problem bi izbio za državu da napravi školu tu da obezbijedi tu da dječica koja će se roditi idu u školu.

Dakle, ovo vam je mini elaborat jednog pametnog čovjeka koji nema fakultet pa predlažem, gospodine ministre, da ga postavite za vašeg pomoćnika. Nećete pogriješiti, vjerujte mi.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Kolega, molim vas da se čujemo.

Sada riječ ima kolega Popović jer smo napravili preraspodjelu iz razloga što želimo da istovremeno budemo i na odborima kako bi završili što više tačaka za glasanje u 13,30.

Kolega Popoviću, izvolite i zahvaljujem se kolegi Labudoviću koji je ustupio svoje mjesto kolegi Popoviću.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Što se tiče Predloga zakona o bezbjednosti hrane mislim da je korektno urađen, neke sugestije u ime Kluba albanskih partija, Force, Albanske alternative, Hrvatske građanske inicijative i Liberalne partije. Bezbjednost, kvalitet i hranljiva vrijednost hrane je od fundamentalnog značaja za zdravlje. Zdravstveno bezbjednom hranom se smatra ona koja ne sadrži kontaminante, fizičke, hemijske, mikrobiološke u količinama većim od propisanih, odnosno nakon konzumiranja neće dovesti do poremećaja zdravlja. Hrana za ishranu ljudi mora biti nutritivno vrijedna i zdravstveno

ispravna. Međutim, bez obzira na nutritivnu vrijednost ukoliko se hranom ne rukuje na higijenski način ona postaje rizik za zdravlje. Zato je važno razumjeti principe pravilne ishrane i bezbjednosti hrane. Dodatni problem predstavljaju nove prijetnje po bezbjednost hrane koje se svakodnevno pojavljuju, promjene u načinu proizvodnje, distribuciji, potrošnji, klimatske promjene posebno genetski modificirani organizmi.

Veću pažnju treba usmjeriti ka samim subjektima koji posluju sa hranom, nego ka dokumentaciji koja može da bude savršena ali da ne prati stvarno stanje. Zakon o bezbjednosti hrane koji je usklađen sa direktivama Evropske unije definiše da su svi subjekti u poslovanju s hranom dužni da uspostave, održavaju i kontinuirano primjenjuju postupke koji se zasnivaju na HACCP principima.

HACCP sistem je naučno zasnovan i sistematičan metod usmjeren na identifikaciju specifičnih mjera kako bi se obezbijedila zdravstveno ispravna hrana. Sistem predstavlja analizu opasnosti i identifikaciju kritičnih kontrolnih tačaka tokom nabavke sirovina, proizvodnje, pripreme, skladištenja i transporta hrane. To je preventivan i sistematičan sistem praćenja i kontrole svih činilaca koji mogu uticati na zdravstvenu bezbjednost hrane.

Svjetska zdravstvena organizacija objavila je publikaciju zdrav izbor, zdrav život, o najznačajnijim javno zdravstvenim problemima, a to su bezbjednost hrane, pravilna ishrana i fizička aktivnost. Publikacija je nastala kao posledica aktivnog rada i praćenja izvještaja koji pristižu ekspertima Svjetske zdravstvene organizacije. To je izvanredna praksa i mogli bismo je preuzeti i pozabaviti se sopstvenim izvještajima i u odnosu na njih preduzeti korektivne mjere. Pretpostavljam da bi u tom slučaju zdravlje Crnogoraca odnosno Crnogorki bilo mnogo bolje. Naravno, u izvještaju Svjetske zdravstvene organizacije se pominje i fizička aktivnost koja je u Crnoj Gori na veoma, veoma niskom nivou. Iz ovog doma moramo pozivati naše građane na pojačan nivo fizičke aktivnosti koji puno znači za zdravlje ljudi, ne manje nego bezbjedna hrana. Prijedlog zakona o bezbjednosti hrane je kao što

sam ranije i rekao solidno urađen i osim Liberalne partije će ga podržati i ostale članice našeg poslaničkog Kluba Albanske partije, Forca i Albanska alternativa kao i Hrvatska građanska inicijativa. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem kolegi Popoviću.

Zahvaljujem se i kolegi Šarančiću što je imao razumijevanje u odnosu na obaveze kolega na Odboru za zdravstvo i zbog toga je ustupio svoje mjesto i kolegi Popoviću i kolegi Periću, tako da kolega Perić sada ima riječ.

Izvolite kolega Periću.

SRĐAN PERIĆ:

Na samom početku da kažem ministru da neću iskomentarisati njegove odgovore jer ću prosto biti na Odboru za zdravstvo, tako da ću koncipirati na način da zaista bude što manje polemično sa stanovišta korektnosti, ali prosto takve su obaveze danas u Skupštini.

Da pređem samo na samu materiju Zakona o bezbjednosti hrane. Dakle, sam po sebi zakon može samo da koristi, a Vi ste naveli u obrazloženju koje je ovako evo građana radi podebelo kao "Rat i mir". Obrazloženje da se usaglašava sa evropskim zakonodavstvom je sasvim u redu i ne vidimo tu neki veliki problem, ali nam se čini da propuštamo priliku da u ovoj oblasti djelujemo proaktivnije. Zašto to kažem?

Mi ovdje imamo, definiše se između ostalog bezbjednost hrane, interes potrošača što je svakako dobro, definiše se oblast genetski modifikovane hrane, ali ono što je čini se glavni problem, opet ćemo imati problem u primjeni jer mi sada imamo problem sa Upravom za inspekcijske poslove koja je u mnogim situacijama usko grlo, najčešće iz razloga malog broja inspektora i ovdje je dobro što ste Vi u obrazloženju naveli da se radi distribucija ko koju oblast u sprovođenju ovog zakona radi, ali nama je osnovni problem taj da mi u suštini iz postojećeg sektora za zaštitu i

bezbjednost zdravlja ljudi, životinja, bilja i šuma iz okvira Uprave za inspekcijske poslove opet će sav posao raditi Odsjek za veterinarsku inspekciju, Odsjek za fitosanitarnu inspekciju i Odsjek za zdravstveno sanitarnu inspekciju. Čini nam se da bi negdje bolje bilo da uz ovakve zakone dobijemo zaista efikasne institute koji će moći da ga sprovedu na kvalitetan način. U suprotnom zakonske pretpostavke su tu, to je zaista tako. Ali, u suprotnom imaćemo sve češće situacije masovnih trovanja kao što je recimo bilo u hotelu Kamelija gdje je šteta višestruka, naravno prvorazredno, najveća šteta je što su ljudi prosto bili zaraženi ili na nekoj svadbi ili gdje god već, već prosto što se šalje loša slika i stvara loša percepcija o turističkom imidžu Crne Gore. To je multiplikativno loša šteta i možda je negdje bilo prostora da u tom dijelu idemo sa protivnim pristupom posebno u regulisanju, u praćenju ove oblasti tokom ljetnjih mjeseci, tokom sezone na jugu zemlje. Jasno je da to baš na taj način ne može biti dio zakona, ali se mogu osnažiti neki instituti makar unutar samog Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja koji bi ipak relaksirali Upravu za inspekcijske poslove. Kod ovih slučajeva koji, pomenuo sam jedan recimo koji je bio u hotelu Kamelija, glavni problem jeste bio taj što nedostatan broj službenika različitih inspekcija nijesu odradili svoj posao. Prije toga nije bilo adekvatnih primjena i na kraju smo imali to što smo imali. Sad imamo solidno zakonsko rješenje, ali opet kažem, opet ćemo da vratimo jedan napredan zakon u suštini opet istim organima da ga sprovode a njihov glavni problem jeste upravo taj. Tačno je da ste Vi u obrazloženju ovdje naveli da će raspodjela nadležnosti biti izvršena po vrstama hrane i onda javnosti radi, da Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, odnosno Fitosanitarna uprava nadležna za hranu biljnog porijekla, da Veterinarska uprava za bezbjednost hrane životinjskog porijekla kombinovanje hrane i hrane za životinje u proizvodnji međunarodnom prometu na veliko, da je Ministarstvo zdravlja nadležno u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla nakon primarne proizvodnje i da inspekcijski nadzor nad hranom i hranom za životinje ostaje nadležnost Veterinarske i Sanitarne inspekcije. Ta disperzija, ajde da kažem nominalno u

ovom zakonu zaista postoji i ona nije sporna, ali opet dolazimo na isto da će mali broj ljudi morati da primjenjuje jedan vrlo sofisticiran zakon i bojim se da u tom smislu ćemo imati problem ako ne budemo imali možda ne u ovom zakonskom rješenju možda u nekom drugom stvaranje instituta koji bi stvorilo zaista preduslov da svaki objekat, da svaki restoran može biti kontrolisan u nekom određenom roku, a ne da nam se ovakva dešavaju ad hok situacije kakve se dešavaju nerijetko. Na primjer Vi ste vrlo otvoreno rekli da je povećan broj tih slučajeva. Ponavljam i time završavam, namjera zakona nije loša tim prije jer se radi o usklađivanju sa evropskim zakonodavstvom, ali što je mnogo bitnije prepoznaje interes građana i potrošača kao primarni interes da on bude zaštićen, što je jako dobro. Opet se bojim da imamo još jedan vrlo dobar zakon, ali da u primjeni nećemo iskoračiti dalje od toga. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Sada riječ ima kolega Šarančić. Izvolite kolega Šarančiću.

DANKO ŠARANČIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče Parlamenta.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani gospodine ministre sa saradnicama, poštovane građanke i građani,

Na dnevnom redu je još jedan zakonski predlog kojim bi trebalo da se dodatno uredi jedan važan segment politike u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarskog i fitosanitarnog nadzora, odnosno politike Evropske unije koja se odnosi na poglavlje 12. Radi se, gospodine ministre, o veoma obimnoj legislativi. Ono što jeste činjenica ovi propisi se mijenjaju veoma često i veoma brzo, mogu reći gotovo svakodnevno i predstavljaju određeni oblik pokretne mete koju je teško stizati. Iskreno se nadam da će se ovim predlogom kada on postane zakon doprinijeti ispunjavanju uslova za otvaranje ovog inače prilično teškog i zahtjevnog poglavlja.

Mora se priznati, gospodine ministre, vi u vašem ministarstvu prilično stižete sa pisanjem ovih akata ispunjavajući određena mjerila koja se pred vas postavljaju. Moramo se sa punim pravom ovdje zapitati šta je sa primjenom, kakvo je stanje na terenu, odnosno u praksi. Ono, dakle, gospodine ministre, što nam više puta i dalje ukazuje Evropska komisija, da nije zadovoljna dosadašnjim načinima službene kontrole, hrane i hrane za životinje, samom kordinacijom između nadležnih organa uključenih u sistem. Ono na šta su direktno ukazali jeste kršenje zakona, gospodine ministre. Vi ćete, vjerovatno, reći da odgovornost nije na vama i na vašem ministarstvu da to radi Uprava za inspekcijske poslove, neke druge službe, ustanove, institucije, ali svejedno tu odgovornost adresiram Vladi Crne Gore. Ovdje se, pored ostalog, radi i o onome što je najvrednije zdravlju ljudi i svaka improvizacija vodi ka ugrožavanju istog i posledice mogu biti nesagledive.

Da se vratimo samom zakonu. U članu 11 se govori o analizi rizika. S obzirom da su naši kapaciteti naučno istraživačkih institucija, laboratorija i ostalog veoma skromni, daje se mogućnost da to rade specijalizovane institucije država članica Evropske unije. Po kojim procedurama će Ministarstvo da ovlašćuje iste i koliko će to novca da košta naše građane, odnosno privredne subjekte u poslovanju sa hranom?

Mene interesuje, gospodine ministre, da li vi imate procjenu koliko će u budžetu dodatnih sredstava građana Crne Gore biti potrebno za implementaciju ovog zakona u 2016. godini, pošto ove godine on očigledno neće imati neke fiskalne uticaje? Pojedini članovi inače, moram priznati, korektno napisani izuzetno teško će naći primjenu u praksi kao na primjer član 15 koji štiti interes potrošača na način da nema prevare, da nema obmane, izmjene sastava hrane, dovođenja potrošača u zabludu itd. Ogroman je izazov da se ovo obezbijedi u stvarnosti i navikli smo na brojne zloupotrebe u prethodnim godinama za koje niko nije odgovarao. Crna Gora je mala, administrativni kapaciteti još manji i još skromniji, inspektori, čini mi se nije toliko problem ni njihov mali broj koliko je problem što rade u malim mjestima po 20 i 30 godina do

penzije, svako svakoga poznaje u ovoj državi, da ne kažem u tim malim sredinama. To su oni potencijalni problemi, a treba li naglašavati turistička smo destinacija i svaki incident u ovoj oblasti može imati za dugoročnu posledicu i ekonomske štete. Svakako uspostavljanje jednog centralnog organa za bezbjednost hrane predstavlja značajan napredak. Taj organ je u ovom slučaju Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja shodno članu 7 i ovim je vaša odgovornost, gospodine ministre, uvećana.

Ne vjerujem da ćemo mi mnogo popraviti realno stanje samo harmonizacijom našim propisa sa evropskom regulativom ako ne budemo imali mnogo ozbiljniji i konkretniji pristup u odnosu na dosadašnji, najvažnije mnogo više novca u Agro budžetu izdvajali za ove namjene. Ako nemamo nijednu akreditovanu laboratoriju za prepoznavanje GMO organizama kako možemo da pričamo o potpunoj bezbjednosti i zaštiti građana? Treba li da podsjećam na ove brojne afere sa vinobranom i same one koje ste vi rekli brojne druge? Nijesmo uspjeli ni to na vrijeme da iskontrolišemo. Stanje u kakvom su nam pojedini maloprodajni objekti, pijace, mlječne pijace i sl. je posebna priča i kako se vrše službene kontrole nad njima, ali o tome nekom drugom prilikom, vidim da je vrijeme pri kraju. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem.

Imali smo još određen broj prijavljenih diskusija kolege Branka Čavora, Predraga Sekulića, Branke Tanasijević i Žane Filipović i kolege Milića. Imajući u vidu dogovor na Kolegijumu da ćemo imati raspravu u trajanju od jednog sata i obaveze koje teku na skupštinskim odborima, kolege su odustale od prijavljenih diskusija i zahvaljujem im se na tome, tako da smo ovim iscrpili sve diskusije.

Pitam ministra Ivanovića da li želi da da završnu riječ, u uslovima kada praktično nema potrebe za komentarima osim u odnosu na kolegu Šarančića koji je tu prisutan, a ostale kolege koje su imale uvodna izlaganja osim kolege Radovića i Šarančića su

odsutne. Predlažem završnu riječ zajedno sa komentarima. Izvolite, ministre.

PETAR IVANOVIĆ:

Zahvaljujem. Zahvaljujem svim poslanicima koji su učestvovali u raspravi. Smatram da je elementarno korektno da prođem kroz komentare pojedinih poslanika, bez obzira što neke od njih više nijesu prisutni u sali, ali da ne bih gubio vrijeme.

Zahvaljujem se gospodinu Radoviću koji je iz ugla privatnog biznisa sagledao praktičnu implementaciju ovog zakona, po mom mišljenju, na najbolji mogući način jer je ovaj zakon, prije svega, u prvi plan stavio one koji preuzimaju odgovornost, a bave se proizvodnjom hrane. Prema tome, sav rizik je defakto na njima. Sada znamo da je to zakonski tako i mi ovdje sada dijelimo odgovornost između onih koji se bave proizvodnjom hrane i oni koji kreiraju politike.

Zahvaljujem se gospodinu Popoviću. Slažem se sa njim da treba staviti veću pažnju ili veći fokus na subjekte i ne samo na subjekte nego i na njihove objekte u kojima se proizvodi, odnosno u kojima se prodaje hrana i zahvaljujem na podršci koju je najavio.

Zahvaljujem se i gospodinu Periću. Saglasan sam sa njegovom konstatacijom da treba imati proaktivno djelovanje. Čini mi se da smo makar u javnosti prepoznati kao Ministarstvo koje dosta proaktivno djeluje i moji saradnici su često prisutni na terenu, u granicama onih ovlašćenja koje imaju. Mi ne možemo sada narušavati granice ovlašćenja koje u ovom momentu shodno zakonskim propisima imamo. Svaka loša slika koja se pošalje u javnost, bila to domaća ili međunarodna javnost ima i svoje konsekvence. Tako da se trudimo koliko god možemo sa jednim malim timom ljudi da budemo što je moguće više prisutni na terenu.

Poslanik Šarančić je, takođe, dao, po mom mišljenju, korektno komentare. Ukazali ste na dinamiku, s pravom, u pravu ste. Česte su promjene zakonskih propisa, ali radi javnosti želim da prokomentarišem da mi ne prepisujemo zakone, da usaglašavamo u ovoj fazi koliko može naš sistem da izdrži. Znamo da time

prenosimo jedan dio pritiska i na same poljoprivredne proizvođače, ali sam zato i u uvodnoj riječi rekao moramo trčati brže. Zašto? Da bismo sustigli konkurenciju. Jer, bio je jedan period nazadovanja raspadom bivše Jugoslavije i onda moramo sustići taj neki period koji nam nije išao na ruku. Mislim da ste indirektno ukazali i na oblast edukacije, takođe s pravom. Ono što je moje razmišljanje da ako želimo da napravimo dobar sistem bezbjednosti hrane, naša ciljna grupa moraju biti sada osnovci koje ćemo edukovati u narednom periodu da u desetak godina od danas postanu stručnjaci koji će dosledno primjenjivati ne samo ovaj zakon već i mnoga druga podzakonska akta koja idu. Zbog toga su nam potrebna nova radna mjesta u poljoprivredi ne samo u onom brojčanom smislu nego novi tip radnih mjesta. Nije više poljoprivreda samo motika, plug, volovi i konji, eventualno traktor. Nama trebaju IT stručnjaci u oblasti poljoprivrede, treba nam mnogo ljudi koji će raditi u laboratorijama, trebaju nam tehnolozi, posebno tehnolozi hrane. Moramo više povezivati nauku i poljoprivredu jer mi nemamo šansu da opstanemo na jakoj tržišnoj utakmici sa količinama, samo sa kvalitetom. Moramo investirati u kvalitet.

Ukazali ste, s pravom, na GMO laboratoriju. Dopustite mi da se osvrnem i na nešto što mi realno u ovom momentu zbog količine sredstava koje stvaramo u Crnoj Gori kao društvo ne možemo sebi priuštiti da imamo sve. Zbog toga smo i išli korak po korak i išli ka onim laboratorijama koje možemo akreditovati sada za one stvari koje imaju manju frekvenciju. Za sve ono gdje je frekvencija manja, da po javnom pozivu, po javnom ovlašćenju prenesemo dio tih ovlašćenja na laboratorije koje se nalaze van granica Crne Gore. Žao mi je što gospodin Stanić nije tu, bez obzira što nemam namjeru da otvaram polemiku, ali primjer koji je on naveo je meni, pravo da vam kažem, kao ekonomisti čudan. Dobijam često dopise različitih poljoprivrednih proizvođača, ali ove steone junice o kojima on govori živjele bi na vazduhu jer one ne bi jele ništa, dakle ništa se ne bi izdvajalo za hranu. To gorivo koje je on naveo se ne koristi za silnu mehanizaciju. Naveo je toliko puno stvari koje se mogu

kupiti za 50.000 eura, ali kako aktivirati te stvari. Ako bi mogao da me nauči kako te krave koje on ima u vidu žive od vazduha, ne jedu ništa, bio bih mu jako zahvalan. Ako bi mogao da me nauči kako se ta mehanizacija stavlja u pogon, a da ne troši gorivo, takođe bih mu bio jako zahvalan. Gledati samo prihodnu stranu, a ne gledati rashodnu mislim da je nekorektno. Zbog toga nije pitanje ovdje kako potrošiti 50 miliona dolara, siguran sam da bi gospodin Stanić to jako dobro učinio nego je pitanje kako vratiti 50 miliona dolara. Nama nije cilj samo da investiramo nego da investiramo i da se vrati taj novac, a da kao efekat te investicije ostanu nova radna mjesta, nove tehnologije i rastuća proizvodnja.

Međutim, ovo čuđenje je utoliko veće od ...(Prekid)...što gospodin Stanić je tokom julskog zasijedanja imao jedan drugi predlog tada. Zapisao sam u ovoj istoj svjesci njegovu rečenicu - dajte, ministre, više tih nekoliko miliona eura koji nedostaju Vektri Jakić da bismo što prije imala ta radna mjesta. Ne znam da li je to pismo završilo već ad akta, pa se aktiviralo neko novo. Pozivam vas da imamo jedan korektan i dugoročan odnos prema poljoprivredi jer naši poljoprivrednici zaslužuju samo takav pristup. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala vama.

Završili smo pretres povodom ovog zakona, naknadno ćemo se izjasniti. Rok za podnošenje amandmana i za ovu i sljedeću tačku je sutra do podne, tako da molim da ispoštujemo to vrijeme.

Predlažem da pređemo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reproduktivnom materijalu šumskog drveća**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Petar Ivanović, ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja i Adem Fetić, direktor Direktorata za šumarstvo. Izvjestioci odbora su Emilo Labudović Zakonodavnog odbora i dr Predrag Sekulić Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Pitam ministra da li želi da da uvodno obrazloženje?

PETAR IVANOVIĆ:

Skraćenu uvodnu riječ. Cijeneći korektnost poslanika, ograničeno vrijeme i način na koji se danas efikasno radi, preskočiću neke djelove, ali dopustite mi da se u narednih minut i po osvrnem na sljedeće.

Predloženim izmjenama ovog zakona nijesu se mijenjala institucionalna rešenja iz osnovnog teksta zakona. Ipak Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reproduktivnom materijalu šumskog drveća sadrži odredbe koje doprinose jasnoći, racionalnosti, preciziranju pojedinih odredbi koje se odnose na usklađivanje definicija, pojmova i postupaka, kao i potrebe stvaranja pravnog osnova koji je nedostajao za prenošenje jednog dijela legislative Evropske unije u crnogorsko zakonodavstvo. Predloženim zakonom postići ćemo tri cilja. Prvo, nastavljamo proces uređenja oblasti reproduktivnog materijala šumskog drveća. Drugo, dodatno se usklađujemo sa zakonodavstvom Evropske unije, preciznije sa Direktivom 1999/105 Savjeta Evrope o trgovini šumskim reproduktivnim materijalom. Treće, nastavljamo sa ispunjenjem obaveza koje je Crna Gora preuzela u postupku pregovaranja, misli se na pregovaračko poglavlje 12.

Da ne bih dalje trošio vaše vrijeme, želim samo da ukažem na jednu stvar. Zanemarujemo oblast koja je pred nama, gdje možemo zahvaljujući dobroj genetici, u ovom konkretnom slučaju genetici koja postoji u oblasti šumarstva da razvijamo dodatne biznise. Mi vidimo samo finalne poljoprivredne proizvode u ovoj fazi, ali šta je sa sjemenom, šta je sa onim, što podsjećam vas, u Evropi je obim prometa između šest i sedam milijardi eura. Dakle, poziv onima koji se bave ne samo poljoprivrednom proizvodnjom već i uzgojem šuma, da razmisle malo o reproduktivnom materijalu koji može biti ne samo dodatni nego u nekim slučajevima i njima osnovni izvor prihoda. Ostavite mi malo vremena da se, u završnoj riječi, nakon komentara osvrnem na sljedećih nekoliko eventualnih poteškoća.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala vam na doprinosu da racionalizujemo naš današnji rad. Idemo u prvi krug diskusija. Imamo tri uvodna izlaganja kolega Branko Čavor, kolega Šarančić i kolegica Jasavić.

Izvolite kolega Čavor.

BRANKO ČAVOR:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicama, danas pred nama nije zakon koji je ovako zvučan po naslovu. Međutim, svima nam je dobro poznato da je pojam i reprodukcija u svakoj oblasti, i duhovnoj, i materijalnoj, veoma značajno pitanje, pa je sigurno značajno i u ovoj oblasti. Značajno je sa aspekta što Crna Gora jeste ekološka država, ali ono što je karakteriše i velika pokrivenost prostora sa šumama. Prema nekim zvaničnim pokazateljima, oko 60% prostora je pokriveno sa šumama, čak 70% računajući sa šumskim zemljištem, što je svrstava u sam vrh evropskih zemalja po ovome parametru. Znači, vrlo značajno. Govori se o veoma značajnom potencijalu i veoma značajnom bogatstvu i traži odgovarajući odnos države, i društva, i pojedinaca.

Imajući sve to u vidu, u Crnoj Gori su stvoreni normativni uslovi i planski preduslovi za upravljanje i gazdovanje šumama na održiv način, uz primjenu najsavremenijih standarda koji garantuju održivo gazdovanje i maksimalnu zaštitu životne sredine. Takođe se valja podsjetiti da smo iz Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja u ovih zadnjih zasijedanja imali značajan set zakona koji se tiču oblasti kojima se bavi Ministarstvo poljoprivrede i danas Zakon o bezbjednosti hrane i ovaj zakon o kome se sada raspravlja. Važno je i to što su mjere koje se preduzimaju od strane Vlade saglasne sa strateškim dokumentom u ovoj oblasti, a to je Strategija razvoja šumarstva od 2014. do 2024. godine i sve je to proizvod i Predloga zakona koji je ovdje danas pred nama.

Osnovni Zakon o reproduktivnom materijalu je ustvari određeni pravni akt za normativnu regulativu definisanja šumskog, reproduktivnog materijala, šumskih vrsta drveća i vještačkih hibrida

koji su važni za šumarstvo. Obično kada govorimo o izmjenama predloga zakona uvijek govorimo o dva aspekta zašto se oni donose. Jedan je svakako taj koji se odnosi na implementaciju postojećeg zakonskog rješenja gdje nam se otvaraju najbolji upiti šta treba uraditi, šta treba promijeniti. Takav je slučaj i kod ovog zakona i njegove primjene, da je došlo do potrebe usaglašavanja određenih termina, unapređenja pojedinih definicija i postupaka, što ukupno treba da doprinese boljoj implementaciji ovog zakona. Ujedno se time svakako i doprinosi postupku utvrđivanja mogućeg sprečavanja negativnih uticaja koji proističu iz upotrebe reproduktivnog šumskog materijala za šumu, za životnu sredinu itd. S druge strane, aspekt o kome je nešto rečeno i u uvodnom izlaganju, a odnosi se na primjenu evropskih standarda u ovoj oblasti, posebno u aktivnostima koje se odnose na pregovaračko poglavlje 12 koje se odnosi, dijelom, na ovu oblast i odgovarajuće direktive iz ove oblasti.

Samo donošenje zakona otvara uslove za nesmetan promet reproduktivnog materijala između Crne Gore i Evropske unije i usaglašava tržište Crne Gore sa tržištem Evropske unije. Pored toga se može slobodno i kazati da je dio ovih izmjena, prije svega, rezultat uočenih potreba tokom dosadašnje implementacije ovog zakona u smislu poboljšanja konkretnih rješenja i definisanja pojedinih postupaka, zbog utvrđivanja negativnih mogućih uticaja na šumu i životnu sredinu.

Na kraju, doprinoseći racionalizaciji ove rasprave, da kažem da je ovo jedan u nizu zakona kojima se zaokružuje set normativnih okvira za obezbjeđivanje funkcionisanja šumarskog sektora i obezbjeđivanja ambijenta za primjenu najstrožijih standarda u oblasti zaštite šuma, obnavljanja šumskog fonda za kvalitetan sjemenski i sadni materijal. Siguran sam da ćemo i dosadašnjom primjenom postojećih zakona i aktivnostima ostvariti dobre rezultate u ispunjavanju dogovorenog, planiranog i usaglašenog sa Evropskom unijom. Jer, činjenica je da su zdravi i očuvani prirodni resursi jedno od ključnih obilježja države Crne Gore. Zbog toga sam

siguran da ćemo svi podržati ovaj zakon koji je danas pred nama. Zahvaljujem potpredsjedniče.

PREŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala kolegi Čavoru.

Sada ima riječ kolega Šarančić. Izvolite kolega Šarančiću.

DANKO ŠARANČIĆ:

Hvala potpredsjedniče Parlamenta.

Ponovo na dnevnom redu imamo još jedan zakonski predlog kojim se suštinski ne mijenja sama materija prethodnog zakona niti institucionalna rješenja, kao što se i kaže u obrazloženju, a čiji je cilj opet usaglašavanje sa evropskom legislativom. Da ponovim jednu tezu od maloprije

gospodine ministre da vi, odnosno vaše Ministarstvo brzinom svjetlosti pišete i pripremate ove predloge akata za ispunjavanje mjerila kojima se pojedine odredbe preciziraju, usklađuju, definicije itd. itd. Mnogo manje se vodi računa o realnim i suštinskim problemima koje nameće iskustvo, odnosno što bi se reklo nameće život.

Mi smo u ovom Parlamentu u julu mjesecu o.g. u jednom danu gotovo ovdje razmatrali i po 12 zakonskih predloga koje je pripremao vaše Ministarstvo. Ulazeći u jedan apsolutni rizik da zbog veoma kratkog vremena za raspravu i objedinjavanja po tri ,četiri tačke na adekvatan način ne ispratimo svu materiju do kraja. I valjda vi žureći da u ovom pregovaračkom procesu budete najbolji, najbrži, najefikasniji, kao predlagači ovih tekstova na dosta toga i suštinski ne obratite pažnju. Ja razumijem da se dosta toga i pripisuje, logično. To je dobro sa aspekta uštede vremena, uštede energije, prevođenje itd. lektorisanje i tome slično. Ali, gospodine ministre radi se o zakonu države Crne Gore, jednom ozbiljnom dokumentu koji bi trebalo bar nekoliko puta da se isčita u Ministarstvu prije nego što dođe u skupštinsku proceduru. Ja

recimo smatram da izraz umjetnih i ...u članu 2 ne bi trebalo da stoji u ovom obliku imamo službeni jezik ove države i nemam ništa protiv da to postavite u adekvatan oblik, adekvatnu formu. Vidim da koristite dosta engleskog jezika, ne znam vjerovatno ćete pojasniti u vašem komentaru.

U članu 7 se precizira kakav se reproduktivni materijal može koristiti za osnivanje i obnavljanje šuma. I čitajući ovaj član i cjelokupan zakon valjda bi trebalo da se stekne utisak o odgovornoj brizi i politici ove Vlade prema crnogorskim šumama. Zatim član 12 se uređuje priznavanje takozvanih genetički modificovanih organizama i to je znak da ćemo u šumarstvo na mala vrata imati GMO objekte, odnosno organizme pored poljoprivrede i nekih drugih djelatnosti. O tome na koji način ova i prethodne vlade vode brigu o jednom od najvažnijih nacionalnih resursa Crne Gore čini mi se da je suvišno i govoriti. Posebna je priča koja bi morala možda biti interesantna i pored ovog Parlamenta i Vlade i za Policiju i Tužilaštvo, koliko je ko i ko je sve zaradio na uništavanju crnogorskih šuma i bar onoga što je od njih ostalo.

Gospodine ministre, najveći koncesionar u ovoj državi, koji je prema koncesionom ugovoru trebalo svake godine da posiječe 138 hiljada kubnih metara drvne mase , godinama, gotovo deceniju nije poštovao taj ugovor, nije pokretao preradu, država je izgubila novac i građani su izgubili novac i niko živi nije ni prstom mrdnuo. Nedopustivo je gospodine ministre da se ugovori ne poštuju, da se ne naplaćuju koncesije i da se država prećutno odriče više miliona evra budžetskih sredstava, neko kaže pet, šest, sedam miliona ko zna koliko već je taj dug po osnovu koncesionih naknada.

Dok sa druge strane, ta ista Vlada vodi takozvanu politiku restriktivnog budžetskog okvira, zamrzavajući plate i penzije, uvodeći krizne poreze i sedam centi na luksuz, zamislite na gorivo. Džabe nam je donošenje ovakvih propisa, njima nećemo obnoviti crnogorske šume, ako nastavimo na ovakav način gospodine ministre da se odnosima prema njima ili onome što je od njih ostalo.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem se kolegi Šarančiću.

Prije nego što riječ uzme koleginja Jasavić, dozvolite da podijelim jednu ideju koju mi je sada iznio predsjednik Odbora za poljoprivredu kolega Sekulić, da pokušamo da i ova dva zakona danas glasamo što bi značilo da bi trebali da ispoštujemo inače našu poslovničku obavezu da rok za podnošenje amandmana je do kraja rasprave. Tako da moju prethodnu informaciju rok da je rok za podnošenje amandmana sutra do podne, dakle u jednom tolerantnom odnosu vraćam u poslovnički okvir, da je to do 13 časova, s molbom predsjedniku Odbora, ako bude amandmana da zakaže sjednicu odbora i da pokušamo i ova dva zakona pripremiti danas za glasanje. Mislim, da bi to bio jedan doprinos našem današnjem efikasnijem radu.

Kolega Miliću. Izvolite.

Razumio sam da imate povodom ove moje ideje.

SRĐAN MILIĆ:

Da smo bili u potpunosti u skladu sa onim što su potrebe ovog parlamenta, a da neko ne bude obaviješten vidjeli ste i sami da su postojale kolege koje su diskutovale kod prethodnih zakona, da ih služba obavijesti da ste pomjerali ovaj rok, jer možda neko od njih ima amandman koji bi htio da predloži.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala vam.

Mislim da je to korisna interna sugestija.

Molim generalnog sekretara da preko stručnih službi kolege koje su imale izlaganje i po prethodnoj i po ovoj tački ih obavijeste, da smo pomjerali rok do 13 časova, sa idejom da se održi sjednica Odbora i da pokušamo pripremiti ova dva zakona za glasanje.

Hvala vam.

Dakle, evo u skladu sa našom dobrom praksom razumijem da i danas imamo u gostima djecu iz neke od osnovnih škola, nemam

informaciju iz koje. U svakom slučaju želim im prijatan boravak u našem parlamentu.

Hvala vam.

Koleginice Jasavić imate riječ.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, poštovane dame i gospodo, poštovani ministre sa saradnicima, poštovana djeco, ja sam imala godina koliko vi kada sam se bavila onim što jeste praćenje proizvodnje u samoj šumi i proizvodnji šuma.

Sticajem okolnosti dužna sam u diskusiji mojim precima jer prva Fabrika za preradu drveta u Crnoj Gori bila je u vlasništvu mojih predaka, da Šabovića. To je normalno nacionalizovano i sve je to u redu, ako će koristiti sirotinji, uvijek je za pohvalu, ako će koristiti tajkunima, bogami nećemo dati. Tu se razlikujemo, jer smo bez obzira na porodice iz koje dolazimo negdje na duhu socijaldemokratije Vilijama Branta i Josipa Broza ipak podizani. I to je nešto što jeste vrijednost koju morate da znate jer ono što smo mi djeco imali prije nego što ste se vi rodili, kada sam ja bila mala bilo je divno vrijeme, vrijeme kada su ljudi bili sretni i u politici se borimo u Parlamentu upravo da imamo takvu situaciju da ponovo živimo na taj način. Iz ovog razloga upravo koje sam navela sa zadovoljstvom ćemo podržati ovaj zakon, jer ovaj zakon je dobar zakon, zakon koji podrazumijeva kako kvalitetnije napraviti reproduktivni materijal za šumsko drveće i u tom pravcu želim da govorim više o tome kako se naše šume uništavaju, a prije nego što budem govorila o tome ko je za to kriv hoću da kažem da šume kod nas zauzimaju 54% teritorije, što našu državu po šumovitosti svrstava u evropski vrh i to odmah nakon skandinavskih zemalja. 21. mart je poseban datum u mojoj kući a u svijetu je to dan, poznat kao svjetski dan šuma. Za taj dan spremamo poseban ručak i to je i dan danas ostalo i divno se družimo. Ono što svakako moram da kažem, da šume jesu ugrožene i jesu na žalost od ove vlasti. Jer sve što se ugrožava ili spašava ugrožava se zahvaljujući onima koji vrše vlast, ako se spašava takođe se spašava, zahvaljujući vlasti

koja je odgovorna, jer je ozbiljna. Zašto su šume ...tu opozicija nema previše uticaja, to kako ste vi sjekli šume to se najbolje zna upravo u crnogorskoj javnosti. Nijesu samo šume ugrožene od vlasti, one su ugrožene od požara, od krađa, neplanskih sječa, izvoza drveta, poslovanja na granicama legalnosti šumskih gazdinstava, a i loše uređenim zakonima mada su oni sada bolji. Gospodine Ivanoviću moram priznati da su sada bolji nego što su bili 2011.godine. Ostali problemi su vezani za nedostatak integralnog gazdovanja šumama, neadekvatan sistem protivpožarne zaštite, lošu politiku obnavljanja šuma i neadekvatnu brojnu zaštitnu zonama. Ovaj zakon je jedan od zakona koji pomažu na ovom putu. Takođe, prekomjerno zagađenje vazduha, vode, zemljišta, poremećaj režima podzemnih voda, ali uticaj biljnih bolesti, štetočina, požara i nesavjesnog odnosa pojedinaca negativno takođe utiču na šume, a na šume najgore utiču loši ljudi. Znao sam da imam savršenu komunikaciju sa prirodom, jer dolazim iz porodice koja je čitav svoj život posvetila vezi sa prirodom, vezi sa selom, sa poljoprivrednim gazdinstvima, sa šumama i prosto se tamo sjajno osjećam jer su to putevi mojih predaka, a želim da to budu putevi mojih potomaka, a moji potomci su svi oni koji su rođeni na teritoriji Crne Gore i negdje moramo da im ostavimo što kvalitetnije ove šume što bolje zaštićene gospodine Ivanoviću. Ono što nam fali jeste nedostatak validnih i ažurnih podataka o šumskim resursima kao jedan od najvećih problema. Ja želim da vas pitam, znam da se još 2011.godine, se radilo nešto oko baze podataka o elektronskom obliku što bi trebalo da predstavlja osnovu za uvođenje informativnog sistema u šumarstvu, dokle se stiglo po tom pitanju.

Gospodine Ivanoviću, interesuje crnogorsku javnost i mene dokle se stiglo po ovom pitanju oko uvođenja informativnog sistema u šumarstvu i ove pripremne aktivnosti koje su još 2011.godine rađene za izradu crvenih knjiga i mreže zaštićenih područja natura, radi adekvatnije zaštite biljnih i životinjskih standarda po evropskim standardima. Dokle se tu stiglo? To me zanima, ono što me takođe zanima jeste kako se zaštititi od požara

koji jesu veliki problem, tu negdje moramo napraviti jednu pametnu strategiju koja nam mora pružiti bolju, pametniju odbranu od uništavanja šuma od požara, kao i nelegalnih sječa i u Rožajama iz grada iz kojeg ja dolazim, jer te koncesije koje su davane znate one su davane po političkoj osnovi i vi ste podijelili vlast DPS i SDP i onda je SDP uzeo recimo šume u Rožajama i nagrdio je šume, nagrdio je šume i prosto do te mjere se išlo da su oni ljudi koji su bili bliski SDP-u imali tu jedan monopolski položaj i kod dobijanja koncesije i kod svega. To se mora promijeniti znate jer se nije niko odricao od usta, da bi se sad neki tajkuni bogatili. Neko je to pažljivo sticao, čuvao i štitio i neće dozvoliti ni u političkom ni u ljudskoj ravni da se to uništava. To se može samo koristiti za opšte, društvene koristi, za sve građane, a ne za vas iz SDP-a i za vas iz DPS-a.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Sa ovim smo završili sve prijavljene diskusije, sada bih zamolio ministra da da završnu riječ. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ:

Poštovani predsjedavajući, zahvaljujem na prilici da mogu da dam završnu riječ, takođe zahvaljujem se i poslaniku Čavoru koji je po mom mišljenju s pravom sagledao na perspektivu reprodukcije, posebno kada govorimo o reprodukciji i u oblasti šumarstva i indirektno ukazano na mogućnosti jačanja prometa u ovoj oblasti sa Evropskom unijom, jer ne možemo učestvovati u razmjeni sa zainteresovanim stranama bilo koje druge zemlje Evropske unije ukoliko nemamo iste standarde, nemamo iste definicije ako ne pričamo istim jezikom. Zbog toga je i suština ovog zakona, da koriguje ono što je trebalo korigovati na našoj strani, kako bismo otvorili mogućnost bolje i intenzivnije trgovine.

Poslanik Šarančić je, evo zahvalio sam se oko prethodne diskusije, ali ovdje dopustite mi da dam i par komentara.

Ja mislim da mi i te kako vodimo računa o životu u Crnoj Gori, da otvaramo sve one mogućnosti i perspektive koji trebaju građanima Crne Gore da daju prilike da pojačaju kvalitet sopstvenog života, ali neće ništa samo. Ako vidimo da postoje neka administrativna ograničenja, zakonska ograničenja trudimo se da ta ograničenja eliminišemo.

Međutim, gospodine Šarančiću, bila mi je interesantna vaša teza, da nije bilo dovoljno vremena, ali ipak ste nekako više govorili o drvopreradi. Ovo nije zakon o drvopreradi, ovo je zakon o šumskom reproduktivnom materijalu. Ovaj zakon je ušao po regularnoj proceduri u ovaj uvaženi dom. Koliko je meni poznato, evo provjerio sam ni jedan glas nije bio protiv na oba odbora, znači prošao je regularnu proceduru oba odbora, došao je do plenuma i čini mi se da imamo dovoljno prostora da o njemu prodiskutujemo. Ukoliko ima bilo kakvih sugestija ja evo pozivam sve poslanike da djeluju amandmanski i za sve ono što cijene da može dati još veći kvalitet o ovom zakonu od onoga, što smo mi do sada uspjeli da pripremimo. Kada su u pitanju izrazi mi smo koristili engleske izraze, da bismo omogućili lakšu trgovinu i vi ste u pravu. I zahvaljujem što ste ukazali na jednu omašku koja evo i pored svih procedura prošla u samom tekstu, ali obratit ćete pažnju da u članu 6, kada govorimo o definicijama pod stavom 12 se kaže vještački hibrid, ne umjetni hibrid nego vještački hibrid ukoliko se bilo gdje u tekstu nešto drugo pojavilo, ja bih vam se zahvalio da nam ukažete na tako nešto. Ali, bilo kako bilo važno je da se mi razumijemo, da tačno znamo o čemu pričamo, a pošto je ovo oblast koja treba da uredi poslovanje šumskog materijala sa inostranstvom otuda i engleski izraz. Kada je u pitanju dio koji se odnosi na komentare oko ugroženosti šuma od ove vlasti, ja ne mislim da su šume u Crnoj Gori ugrožene ni od mene lično ni od ljudi koji su zaposleni u Ministarstvu poljoprivrede niti su ugrožene od vlasti, ali se slažem sa vama da jesu ugrožene od onih koji pale šume, od piromana, ja ih ne dijelim po partijskoj liniji, jer su ugrožene od onih koji potkradaju šumsko blago, ne dijelim po partijskoj liniji. Ja sve ljude koje srijećem dijelim samo u dvije grupe, oni koji rade i oni koji ne

rade. To je sva podjela koju ja pravim. Mi ovim pokušavamo i nastojimo da stvorimo uslove za one koji hoće da rade da imaju priliku da rade još više. Čini nam se da ovaj zakon koji se fokusira samo na šumski reproduktivni materijal, to i čini. A zašto govorimo o tome, zbog toga što, vjerovatno da je vama poznato da su bili reproduktivni centri koji su u državnom vlasništvu. Još uvijek imamo jedan takav reproduktivni centar koji je dat na upravljanje Upravi za šume. Mi smatramo da ovu oblast treba otvoriti u privatnom sektoru. Sami ste kazali da dolazite iz porodice koja se dugo bavila drvoprerađom. Dakle, mi vidimo prostor da se privatni sektor takođe bavi uzgojem šumskog reproduktivnog materijala. Jer, podsjećam, ne samo da smo na papiru ekološka država, nego imamo bogat šumski fond. Volio bih da ste u pravu sa ciframa koje ste iznijeli, korektno ste citirali i zvaničnu statistiku, ali moj odlazak po terenu, a dosta je čest ipak ukazuje da nema baš toliko šuma koliko mi mislimo da ima. Ali, to što imamo, što jeste blago, kvalitetnim reproduktivnim materijalom možemo sačuvati.

Ono što ste postavili kao pitanje, odnosi se na informacioni sistem i na inventuru šuma, to su dva projekta koja je podržao Luks development. Oba projekta su na tom nivou na kojem su projektovani završeni. Ja nijesam zadovoljan niti sa inventurom šuma koja je završena niti sa informacionim sistemom, moramo ga dorađivati dalje. I oba ova projekta gledam samo na način da se bolje upravlja i menadžeriše sa onim što jeste državna imovina u postupku davanja koncesija. Mislim da oblast koncesije je potpuno drugo pitanje koje nije danas na dnevnom redu, ali ukoliko procijenite u regularnom radu ovog uvaženog doma da treba otvoriti tu temu stojim vam na raspolaganju.

Što se tiče odnosa između pojedinih ljudi, pojedinih partija koji su bili u prilici da preko svojih ljudi koji su postavljeni na toj funkciji, upravljaju upravom za šume, vi znate da sam se ja javno takođe odnosio prema određenim problemima, mislim da su vam moji stavovi poznati, a na kraju, evo prošlo je par sekundi ja nijesam znao da su djeca sa nama, dopustite mi da i njih pozdravim, nadam se da su ...(Prekid)... da im poželim ugodan boravak u ovom

Parlamentu, da ih pozovem da dođu do Ministarstva poljoprivrede i da ih zamolim da ovaj zakon možda iskoriste na način da vide i perspektivu nekih svojih budućih poslova. Jer, ako napravimo dobar reproduktivni materijal, to je naš izvozni proizvod, a osnove za to nam daje ovaj zakon.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala vama.

Sa ovim smo završili ... o ovom zakonu, naknadno ćemo se ... nije baš uobičajena praksa, ali razumijem to je vaše pravo, s obzirom da smo spojili i kolega Šarančić će imati komentar.

Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

...je prihvatljiva sa opštecivilizacijskih normi vrijednosti koje baštine svi civilizacijski krugovi. Ali, suština priče je gospodine ministre da oni koji ne rade previše u ovoj zemlji imaju milione. I na to pitanje, moramo da damo odgovor, a naša draga djeca koja sada odlaze koju sada pozdravljamo, treba da znaju, da se mi u parlamentu borimo za društvo koje će živjeti na čestit i častan način i za vrijednosti koje podrazumijevaju da onaj ko bude radio neće moći da preko noći stiče milione, nego generacijski da čuva, štedi, da bude posvećen, jer onaj ko za dva dana stekne dva miliona, on je ili za jedan dan, on je ili prevarant ili lopov. I to je nešto čega moramo da se čuvamo, jer to je prosto neprihvatljivo koliko god da smo u tranziciji, da na taj način živimo i na taj način da se ponašamo i da šaljemo poruku našim mladim generacijama da se mogu enormni novci lako zarađeni trošiti na vrlo čudan način, kada su u pitanju mlade generacije onih koji tako zarađuju na neobičan način silne svote novca. Jer, mi smo vaspitavani da čuvamo, jer nema onaj ko ima, nego onaj ko čuva, to važi za državu.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Šarančiću, vaš komentar. Izvolite.

DANKO ŠARANČIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Zahvaljujem ministre na vašem komentaru, naročito na ovoj konstataciji da neće ništa samo znate, to je meni odlično poznato. Takođe neću komentarisati ni ove koalicione raspodjele crnogorskih ... da li su pripadale SDP-u ili DPS-u, uglavnom stanje je katastrofalno bez obzira kome su i u kom vremenskom periodu pripadale.

Govorio sam o zakonima koji su došli u skupštinsku proceduru, govorio sam da je to obiman materijal bio, nijesam govorio da je povrijeđena procedura. Znači, smatrao sam da nije bilo dovoljno vremena i da ste ih jako brzo pisali i jako brzo slali ovom parlamentu. Zašto sam pomenuo drvoprerađu? Drvoprerađiva je sastavni dio šumarstva, sastavni dio cjelokupne politike koja se vodi prema crnogorskim šumama, a ne možete gospodine ministre ispraviti nikakvim zakonima ni vezanim za reproduktivni materijal ni za bilo šta drugo, ono što se pogrešno radi u ovoj oblasti, priznaćete. Priznaćete da imamo najvećeg koncesionara koji ne ispunjava koncesioni ugovor 10 godina gotovo. Priznaćete da se budžetu ove države duguje neko kaže šest, neko kaže da je više miliona evra po osnovu koncesija na šume i ja sam morao da progovorim danas, pogotovu što je taj najveći koncesionar pomenuću "Vektra Jakić" koja gazduje, između ostalog i pljevaljskim šumama na način koji je poznat vrlo dobro građanima Pljevalja. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Ministar ima pravo da iskomentarišete. Izvolite, sa molbom da ne izazivamo nove komentare.

PETAR IVANOVIĆ:

Pa nadam se da neću izazvati nikakav novi talas polemika i zahvaljujem se na vašim komentarima i mislim da vodim jednu civilizovanu raspravu. Mi se naravno ne moramo složiti oko svega, ali mislim da način na koji iznosimo svoje stavove je jako bitan.

Ne bih se složio sa tim da mjera nečijeg uspjeha ili neuspjeha je vezana za dinamiku sticanja bogatstva. Ja mislim da je vrlo važno, a i zbog toga ste članovi parlamenta da se potrudimo da to kako se stiče bogatstvo bude shodno zakonu, a da li će ga neko steći i u kraćem ili u dužem vremenskom periodu, mislim da to i nije toliko bitno. Vi imate vrlo uspješne mlade ljude, drago mi je da neki od njih su bili moji bivši studenti koji su van Crne Gore, koji u jednoj od dvije transakcije zarade dosta novca. Ja ne mogu kazati da su oni prevaranti, oni su radili legalno, shodno zakonskim propisima u državama u kojima su radili, legalno su stekli taj novac. Ali pretpostavljam da ste vi imali u vidu upravo to da na način sticanja bogatstva bude u skladu sa zakonskim propisima, ja zaista tu ne vidim nikakvu razliku između onoga što ste kazali i bilo čega što se mi u Ministarstvu poljoprivrede zalažemo.

Gospodine Šarančiću, ne želim polemiku nikakvu. Naša možda osjetljivost i vaša i moja, evo da tako to formulišem je jednim dijelom opravdana. Moja je motivisana činjenicom da postoje zakoni koji su dugo bili u parlamentu, pa se spletom različitih okolnosti pojavio paket tih zakona, nije bila naša namjera, nijesmo mi pisali zakone sada u mjesec dana ili u nedelju dana pa ih dali odmah u parlament nego su bili tu. Ne želim da ovo govorim u smislu bilo kakve kritike, nego takav je bio splet okolnosti, imali smo paket zakona. Ja sam u svom uvodnom obraćanju zahvalio svih poslanicima koji su uložili napor da podrže zakone, jer smatram da su napravili dobar potez.

Što se tiče koncesionara koga ste pomenuli samo jedna informacija za koju cijenim da je jako bitno da dođe do javnosti. Vi znate da je ta kompanija bila u stečaju, ne nakon ... (Prekid)... plan reorganizacije i da se shodno planu reorganizacije ispunjavaju sve obaveze. Prvi i drugi isplatni red je završen, mislim da se privode kraju ka trećem isplatnom redu i u ovom momentu taj koncesionar

ne duguje za koncesije. I ono što mene čudi odakle te informacije da postoje dugovanja. Postoje registrovani dugovi koji se onom dinamikom kako to definiše plan reorganizacije ispunjavaju, ali hajmo da se potrudimo zajednički da taj koncesionar i drugi koncesionari što prije dođu do faze regularnog, normalnog poslovanja, zapošljavanja ljudi i shvatio sam na taj način vaš komentar kao poziv da zajednički možemo da uradimo mnogo toga da idemo naprijed na zadovoljstvo i građana i koncesionara. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Kolega Milić procedurarno se javlja. Vaše pravo. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, isključivo samo vama. Ja bih vas zamolio, bez obzira na neke naše dogovore koje mi radimo kao ozbiljan predstavnički dom ovih građana, da se ponekad zaštitimo i od netačnih i nekorektnih informacija koje gosti u ovom parlamentu iznose, koristeći priliku da mi nemamo mogućnosti da odgovorimo, a da se prebacuje Parlamentu da zbog njegove procedure i načina kako su neki zakoni stajali duže vremena u fijokama se raspravlja o tome u kraćem vremenskom periodu. Samo predlog vama da ubuduće dobro razmislimo da li ćemo sami sebi stvarati probleme zbog toga što ...(Prekid)... kada neko u završnoj riječi kaže određene komentare nego da tražimo od vas da prekršimo tu proceduru i na kraju da se koristi ova skupština kao mogućnost da se kažu stavovi za koje postoji mogućnost.

Gospodine potpredsjedniče parlamenta subotom konferencija za štampu, kao mogućnost da se kažu stavovi za koje postoji mogućnost gospodine potpredsjedniče Parlamenta subotom, konferencija za štampu, pa se tada kažu stavovi ili se zakaže konferencija za štampu u radno vrijeme, pa se i tada kažu stavovi ili se zakaže konferencija za štampu u radno vrijeme, pa se i tada kažu stavovi.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala. Kolega Miliću, vi ste se obratili, moja obaveza je da vam odgovorim. Budite sigurni da je bilo ko u ovom domu od poslanica, poslanika naših gostiju, bilo ko da je u pitanju od naših gostiju iskazao bilo kakvu negativnu konotaciju u odnosu na našu instituciju naš visoki dom u negativnom kontekstu bez razloga ja bih sigurno reagovao. Ja sam razumio da je ministar Ivanović iskazao odnos poštovanja i zahvalnosti prema parlamentu u odnosu na ubrzanu proceduru sa kojom se odnosimo i kada su u pitanju ova dva zakona iz seta poljoprivrede kao što smo i na posljednjoj redovnoj sjednici redovnog zasijedanja imali, ja mislim u ovome domu devet ili jedadnaest zakona gdje smo svi pokazali jedan odgovoran i korektan odnos prema zakonima svim koji su došli u ovaj dom. Ja mislim da parlament Crne Gore, a pravili smo te analize upravo se može pohvaliti brzinom sa kojom zakoni prolaze skupštinske odbore i sa kojim dolaze na plenum vjerujući i nadajući se, a to je naša zajednička obaveza da brzina ne umanjuje kvalitet odnosa parlamenta prema zakonima koji dajemo i propuštamo kroz našu proceduru. Prema tome, ja mislim da je ovo naš zajednički zaključak i siguran sam da bilo koji ministar mora poštovati procedure koje su propisane u ovom parlamentu. Ja koliko to analiziram, pratim, mislim da ministar Ivanović i ostali ministri pokazuju odnos poštovanja prema radu ovoga doma, prema našim zajedničkim procedurama, jer nam je zajednički cilj da dobijemo kvalitetne zakone, da dobijemo zakone koji će biti usaglašeni sa Ustavom Crne Gore i pravnim sistemom, jer sve što bude mimo toga to je naša odgovornost. Naša odgovornost, imali smo i nekih presedana u tom dijelu, to su opomene za sve nas zajedno. Vjerujem da ćemo se složiti sa svim ovim. Kolega Miliću izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Nema problema nikakvoga, previše smo dugo obojica u ovom poslu da bismo sada tražili dlaku u jajetu, imamo stenogram, možemo da vidimo, ali mi je milo što vi kao čovjek širokih shvatanja i demokratskog kapaciteta zaista neke stvari i ne čujete, ali nema

veze. Ono što bih vam predložio kolega Šarančić je o tome govorio, kada budete u prilici samo obavijestite ministra da izmijeni onu riječ ima to proceduralno kako će, da ne bi išlo na takav način jer daje se neki loš signal oko toga svega, jer sigurno sve ostalo nije prevedeno i nije prepisano i ja mislim vi kada ste bili ministar i kada je gospodin Milošević bio ministar vi ništa prepisivali nijeste i dobro je što se ovdje čula ta riječ, jer ovo je samo jedan eksces ta riječ umjetno đubrivo, mogao bi neko pomisliti da je umjetničko đubrivo ili ko zna šta je oko svega toga. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI MILUTIN SIMOVIĆ:

Kolega Miliću, moguće da ja ponešto i prečujem, moguće da je to posledica i mog ličnog karaktera u smislu da se čuje ono što je dobro da se ponešto i oprost, ali svi imamo svoj karakter i to je nešto što je jače od svih nas. Vjerujem da smo se složili da je ipak ministar Ivanović pokazao poštovanja prema ovome domu i da smo i ovom prilikom svi zajedno pokazali potrebu poštovanja parlamentarnih procedura. Hvala vam.

Završili smo pretres o ovoj tački dnevnoga reda. Zahvaljujem se ministru Ivanoviću i njegovim saradnicama. Razumio sam da je kolega Sekulić već zakazao sjednicu odbora sa idejom da pokušamo pripremiti i ova dva predloga zakona za glasanje. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva, po dogovoru prelazimo na glasanje zakona koji su spremni za proceduru, a imajući u vidu i obaveze koje naše kolege islamske vjeroispovijesti imaju, molim vas da budemo koncizni i brzi u svojim izjašnjanjima, naravno ne kršeći ničija prava.

Idemo na Predlog zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću. Glasamo ga u načelu. Procedura. Izvolite kolega.

NOVICA STANIĆ:

Gospodine predsjedniče Skupštine, obraćam se vama i pozivam na članove 84 do 90. Dakle, naime, o čemu se radi. Predsjednik Kluba samostalnih poslanika prije neki dan nas je obavijestio da je nastavak ove sjednice zakazan za utorak - Zakon o energetici. Ja sam uobičajio da dan uoči sjednice rezervišem sobu u hotelu, a juče sam to uradio šest dana prije sjednice, rečeno mi je da nema mjesta. Mislio sam da su sportisti u pitanju, reprezentacija ili nešto, kaže nije, nego šta je, policija ja rezervisala hotel. Do kada? Do daljnjega, da se ne bi desilo da poslanici spavaju pod štarom, ipak ima nas u godinama pa vas molim ili da odložite sjednicu ili da obezbijedite hotel za spavanje poslanicima za tu sjednicu. Ovo je provjerena informacija. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja sam ... ponovo objekat za policiju na Zlatici po nešto većoj cijeni. Hvala.

Možemo glasati u načelu? Glasamo u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 52 poslanika, 47 za, pet protiv, nije bilo uzdržanih. Zakon je utvrđen u načelu.

Postoji 21 amandman na ovaj zakon, Zakonodavni odbor četiri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Poslanica Šćepanović i poslanica Bešlić sedam amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Hvala kolegkinice Šćepanović. Poslanica Kalezić i Bošnjak povlače amandman. Mogu da konstatujem? Konstatujem da je povučen amandman kolegkinice Bošnjak i kolegkinice Kalezić. Poslanik Miljanić i Danilović jedan amandman o kojem treba glasati. Hvala kolega Daniloviću. Poslanica Jonica osam amandmana. Amandman 2 i 7 su sastavni dio predloga zakona, a o amandmanima 1, 3, 4, 5, 6, i 8 treba glasati. Hvala kolegkinice Jonica.

Ko želi da obrazlaže amandmane?

Kolega Danilović. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

I tokom rasprave o zakonu u načelu dali smo primjedbu na naslov zakona. Imao sam prilike danas na matičnom odboru, takođe sa ministrom da sporim opravdanost ovako naslovljenog zakonskog teksta i čini mi se da sam dao dovoljno argumentacije da se uvaži naš amandman i da se umjesto kriminalne djelatnosti koristi i u naslovu i kasnije u tekstu izraz kriminal, odnosno stečeno kriminalom, a ne kriminalnom djelatnošću.

Rekao sam to na Odboru, ponoviću to i ovdje, obećao sam ministru kojega ovdje trenutno nema, ne radi ni o kakvom čistunstvu, ali se radi o prilagođavanju forme suštini. Mislím da se mi u Crnoj Gori ne borimo protiv kriminalne djelatnosti koja je opisno stanje kriminala, nego protiv kriminala i da je neophodno da zakon nosi takvo ime i da se borimo protiv svega što donosi kriminal. Nijesu mi bile dovoljno ubjedljive teze da je kriminalna djelatnost širi pojam od kriminala, te da kriminal podrazumijeva da je stvar presuđena, a da kriminalna djelatnost zahvata nešto šire. Objašnjavao sam kolegama i nadam se da sam makar neke ubijedio. Ovdje u ovom parlamentu godinama sam se borio zajedno sa nekoliko kolega da dobijemo odbor za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala ili za praćenje borbe. Dvije godine su nam objašnjavali da je to negdje sa strane inicirano, a da sam ja samo glasnogovornik te priče da u Crnoj Gori nema organizovanog kriminala. Nakon strpljenja od dvije godine, uspio sam zajedno sa svima vama da, ipak, napravim antikopcijski odbor, pa smo od naslova ili u naslovu ostali kod antikorupcije, ali u sadržaju njegovih nadležnosti i borba ili praćenje borbe protiv organizovanog kriminala. Ne treba bježati od nečega što je suština.

Ponavljam, ne radi se ni o kakvom jezičkom manervisanju, mada ako hoćemo pošteno u jeziku jeste istina. Ovdje se suštinski radi o borbi protiv kriminala i kriminalaca. Jer, ako je ovdje borba protiv kriminalne djelatnosti onda nemamo posla sa kriminalcima, nego sa kriminalnim djelatnicima. Ja to ne želim da prihvatim. Ne radi se o pravnoj terminologiji koja je negdje propisana, pa je sad prepisana u naše zakonodavstvo. Prošli put su me iz Ministarstva

Podsjetili kako u stvari se rukovode Konvencijom Ujedinjenih nacija o transnacionalnom kriminalu. Istoga trenutka sam im ..(Prekid) značenje upotrijebljenih izraza odmah ispod uvodnog teksta, gdje se govori o kriminalu, a ne o kriminalnoj djelatnosti, danas na odboru su mi rekli da u stvari je ovdje značajnija Varšavska konvencija. Nijesam želio dalje da objašnjavam. Ako ministarstvu treba cijela tri dana da se sjeti da možda u Varšavskoj i piše kriminalna djelatnost, ja sam im rekao, nećete se naljutiti gospodine predsjedniče, da ste vi predlagač kojim slučajem onda vi sigurno ne bi ste koristili ovu djelatnost, nego možda i djelatnost, što bi bilo originalnije, jer nijesu bili sigurni da li djelatnost potiče od djelatnika ili od djelatnosti i šta je tu odnos sa djelom. Da ne budem ironičan, tražim od kolega podršku koja ovaj zakon može samo učiniti korektnim i preciznijim. Umjesto djelatnosti od naslova pa po cijelom tekstu, to je sadržaj našeg amandmana, da koristimo riječ kriminal u odgovarajućem padežu. Bogu hvala, u ovih nekoliko jezika u službenoj upotrebi bar padeža imamo isto, valjda. Hvala liepo i nadam se da ćete podržati, jer se radi o vrlo originalnoj ispravci i pogodak je u centar - in medias res.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Na jednom službenom i na nekoliko u službenoj upotrebi pa ću vam dati moje mišljenje ako vas interesuje, pitali ste me.

Kriminal je pojava a u procesnom smislu konačnost, presuđena stvar, a kriminalna djelatnost je procesni termin, moje tumačenje stvari do presude za kriminal. Naravno, djela čine čovjeka pa i tu se može doći do riječi kriminal, ali za neku drugu raspravu ... skoro sam vidio da je dobio na izbore 1925.godine u mjestu zvanom Cicero, Al Kapone je dobio izbore i priznati su izbori, bez OEBSA, tada nije bilo OEBSA. Pročitajte, interesantna je priča.

Glasamo amandman kolege Danilovića. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika, 11 za, 18 protiv i 20 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Koleginica Jonica, šest vaših.

SNEŽANA JONICA:

Ja bih pokušala da grupišem u tri grupe povezane amandmane pa da se odmah glasa pojedinačno. Amandman 1 i 8 se odnose na to da je kao uslov za oduzimanje imovinske koristi definisano da se od učinioca može oduzeti imovinska korist ako postoji osnovana sumnja da je stečena kriminalnom djelatnošću, a učinilac ne učini vjerovatnim da je njeno porijeklo zakonito. Mi predlažemo da umjesto formulacije "ne učini vjerovatnim" piše "ne dokaže da je njeno porijeklo zakonito" jer smatramo da je to u ovom slučaju bolje rješenje. Podsjetićemo da je ZKP-om definisano upravo ovo što i mi predlažemo, da je potrebno da se dokaže zakonitost porijekla dok je KZ-om definisano da se dokaže vjerovatnoća i da je u ovoj fazi važio onaj propis koji je bio blaži za učinioca kako jeste pravno pravilo. Iz tih razloga u ovom slučaju imajući u vidu važnost efekta ovog zakona mi smo smatrali da treba da propišemo ono što je rigoroznije za učinioca i da tražimo da on mora da dokaže da je porijeklo imovine zakonito. To je predmet amandmana i jedan i osam pa bih zamolila da prvo to glasamo pa da dalje grupišem jer su različitog značaja.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Pitanja ... kao novog sistema u Krivičnom pravu.

Izvolite. Glasamo amandman 1.

Hvala vam. Glasala su 54 poslanika, 20 za, 24 protiv i 10 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 8, izvolite, kolegice Jonice. Glasamo odmah amandman 8, da bi ste znali. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 52 poslanika, 16 za, 23 protiv i 13 uzdržanih. Ni amandman 8 nije dobio potrebnu većinu.

Koleginice, hoćete li 3, 4, 5, 6?

SNEŽANA JONICA:

.. 5 i 6 kako bih zaokružila jer su različiti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vaše pravo, izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Amandmani 3 i 4 su povezani na način što je amandmanom 3 u značenju izraza dodat još jedan izraz i njegova definicija, to je povezano lice koje smo definisali kao fizičko ili pravno lice sa kojim učinilac krivičnog djela uspostavlja ili je uspostavio lični poslovni ili politički odnos. To je urađeno zbog toga što smo onda amandmanom 4 u članu 9 gdje je definisano oduzimanje od članova porodice dodali - i od povezanih lica na taj način šireći opseg na mnogo jasniji način, mogućnosti oduzimanja imovine osim od učinilaca i članova porodice koji su bili definisani zakonom i misleći i na povezana lica koja smo prethodno definisali a što je po onome, što je makar naše iskustvo ili prepoznavanje u Crnoj Gori najčešća pojava, da upravo povezana lica lično, politički ili poslovno budu ta lica kod kojih ili na koje ime se vodi imovina ili u čijem je posjedu upravo ta imovina. Dakle, amandmani tri i četiri.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mislim da se u Italiji to zove "prestonome" a u američkom se zove "sal... partner". Tako da postoje i kvantitute bar u ova dva zakonodavstva koje sam ja gledao.

Glasamo tri i četiri. Prvo tri, kolegice Jonice.

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika, 23 za, 24 protiv i devet uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 4.

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika, 23 za, 21 protiv i 11 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandmani pet i šest. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Amandmani pet i šest su takođe povezani i tiču se uloge tužilaštva, odnosno tužioca u postupku oduzimanja imovinske koristi. Dakle, zakonom ili Predlogom zakona propisano je da naredbom državnog tužioca može se pokrenuti finansijska istraga kad se stvore uslovi koji su jasno definisani zakonom. Mi smo predložili da se to zamijeni formulacijom - državni tužilac obavezan je naredbom pokrenuti finansijsku istragu u taksativno navedenim uslovima jer to stvara i obaveznost postupanja tužioca, ali i stvara prostor za jasno definisanu odgovornost onih tužilaca koji nisu to uradili i ako su bili definisani i postojali svi zakonom predviđeni uslovi.

Isto se tiče i amandman četiri, u članu na koji smo djelovali je bilo predviđeno samo šta sadrži privremena mjera obezbjeđenja. Mi smo otišli korak dalje i osim što smo ostavili to što je pisalo da treba da sadrži privremena mjera obezbjeđenja napisali i da kada postoje okolnosti iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću državni tužilac je dužan da bez odlaganja sudiji za istragu podnese predlog za određivanje privremene mjere, a opet u ... jedan veći nivo obaveznosti postupanja u ovakvim slučajevima sa pozicije tužioca koji je inicijator aktivnosti koje se realizuju ovim zakonom. Dakle i jedan i drugi samo povećava nivo obaveznosti postupanja u tužilaštvu, kada se stvore uslovi za oduzimanje ili obezbjeđivanje imovinske koristi stečene kriminalnim djelatnostima. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolegice.

Amandman pet glasamo, izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 20 za, 22 protiv i 13 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman šest kolegice Jonice.

Hvala vam. Glasalo je 50 poslanika, 18 za, 21 protiv i 11 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Stekli su se uslovi da glasamo Predlog zakona u cjelini. Izvolite. Za, protiv i uzdržani? Zakon u cjelini.

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika, 49 za, sedam protiv i nije bilo uzdržanih. Zakon je usvojen.

Idemo na sledeću tačku, Predlog zakona o centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu. Glasamo ga u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika, svi su bili za.

Glasamo ga u cjelini, jer nije bilo amandmana. Izvolite, još jedno glasanje za ovaj zakon, o centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu.

Hvala vam. Glasalo je 50 poslanika i svi su bili za. Zakon je usvojen.

Predlog zakona o bezbjednosti hrane. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite, o bezbjednosti hrane.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika i svi su bili za.

Bilo je 20 amandmana i to: Zakonodavni odbor šest amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanik Sekulić, poslanik Vuković, poslanik Čavor, poslanik Krušo i poslanica Šćepanović osam amandmana od kojih su amandmani pet i sedam sastavni dio Predloga zakona, a od amandmana 1, 2, 3, 4, 6 i 8 ste odustali.

Koleginice Šćepanović je li u redu? Hvala Vam kolega Sekuliću.

Poslanik Šarančić jedan amandman koji je u modifikovanom obliku postao sastavni dio Predloga zakona. Hvala Vam kolega Šarančiću.

Nema amandmana pa glasamo u cjelini. Izvolite, bezbjednost hrane.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika. Svi su bili za. Konstatujem da je zakon usvojen.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reproduktivnom materijalu šumskog drveća. Glasamo ga u načelu, šumsko drveće.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika. Svi su bili za.

Sastavni dio Predloga zakona su četiri amandmana Zakonodavnog odbora, jedan amandman Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje. Nema drugih amandmana, glasamo zakon u cjelini. Izvolite, šumsko drveće.

Hvala vam. Glasalo je 48 poslanika, 46 je bilo za, nije bio protiv i dva su bila uzdržana. Zakon je usvojen.

Idemo na sledeći zakon, Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja. Glasamo ga u načelu.

Hvala vam kolegice i kolege. Glasala su 52 poslanika, svi su bili za.

Utvrdjemo ga u načelu, bilo je 12 amandmana i to: Zakonodavni odbor sedam amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, Odbor za ljudska prava i slobode tri amandmana koji su sastavni dio predloga zakona i poslanik Perić dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Hvala kolega Periću.

Glasamo ga u cjelini. Nema amandmana u proceduri. Došli smo do boljeg zakona u odnosu na prošli put, očigledno.

Hvala vam. Glasao je 51 poslanik, svi su bili za. Konstatujem da je zakon usvojen.

Idemo na poslednje današnje glasanje, Predlog zakona o potvrđivanju 38. Konvencije o međunarodnoj naplati potraživanja za izdržavanje deteta i druge oblike izdržavanja porodice.

Glasamo u cjelini, mislim da i vi zovete đecu, đecom. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 50 poslanika, svu su bili za. Usvojen je ovaj zakon, odnosno ratifikacija.

Ovim smo završili dnevni red za danas. Prilika je da zajedno čestitamo kolegama koji sutra slave Kurban-bajram, da ga u zdravlju i veselju u domu i komšiluku proslave, što je jedan od stubova islama podijeliti sa onima što nemaju, a mi ćemo se videti u utorak, ako bude uslova zbog rada naših radnih tijela. ... otvorena je sjednica ...utorak, postoji jedan skup na kojem moramo prisustvovati više nas za utorak, pa ćemo dogovoriti da li ćemo i kada nastavljati ovo zasijedanje ili ćemo na naredno zadijedanje

prebaciti dio ovih zakona. Prije toga, samo trenutak, izvinite. Hvala kolega Simoviću.

Kolega Srđa Popović izabran je na novu funkciju predsjednika Opštine Budva ima i težih funkcija od poslaničke. Mislim da je Vaša teža od poslaničke. Želim Vam uspješan rad, zahvaljujem se na saradnji u parlamentu i konstatujem Vašu ostavku. Hvala Vam.

Ovim je današnje zasijedanje završeno. Hvala vam.